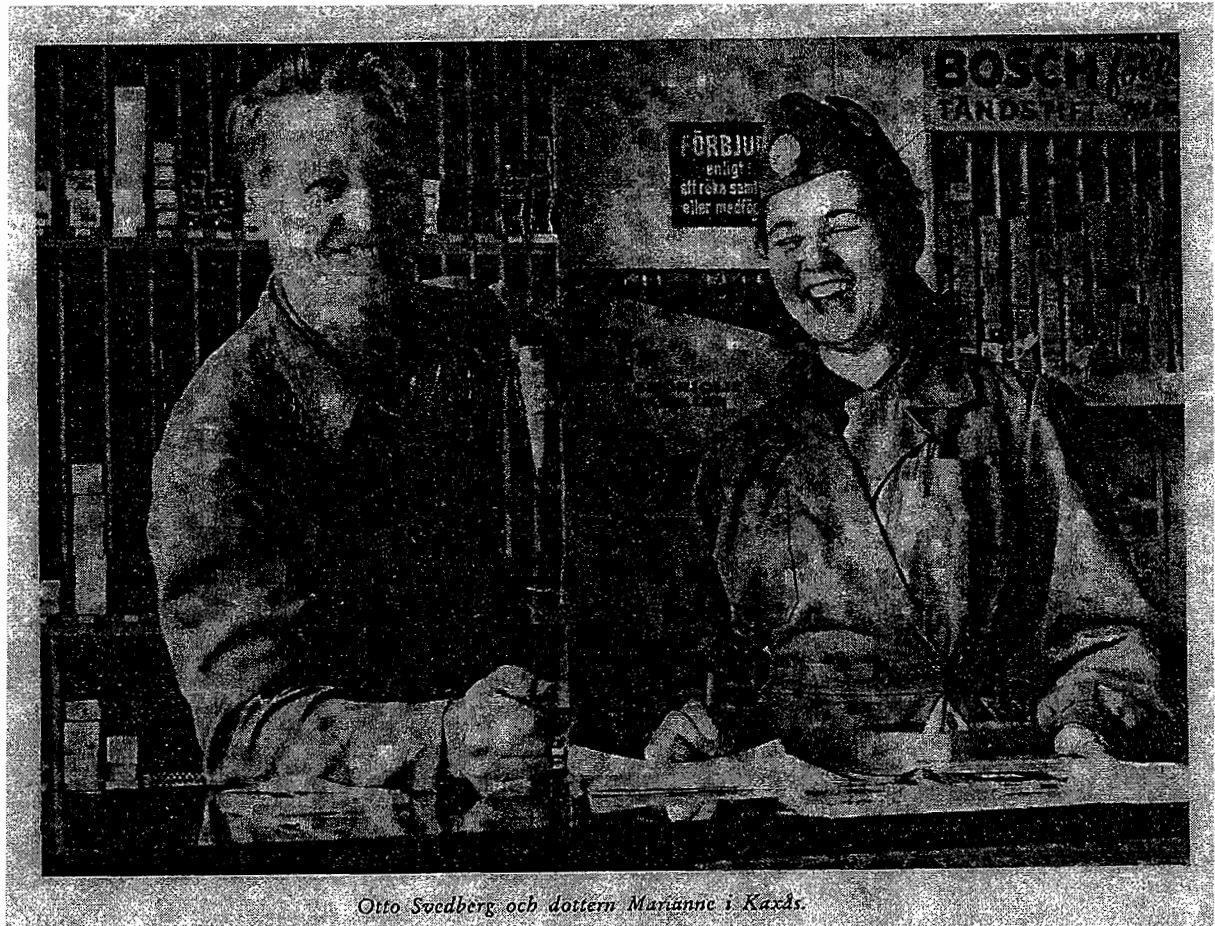

Macken 1956

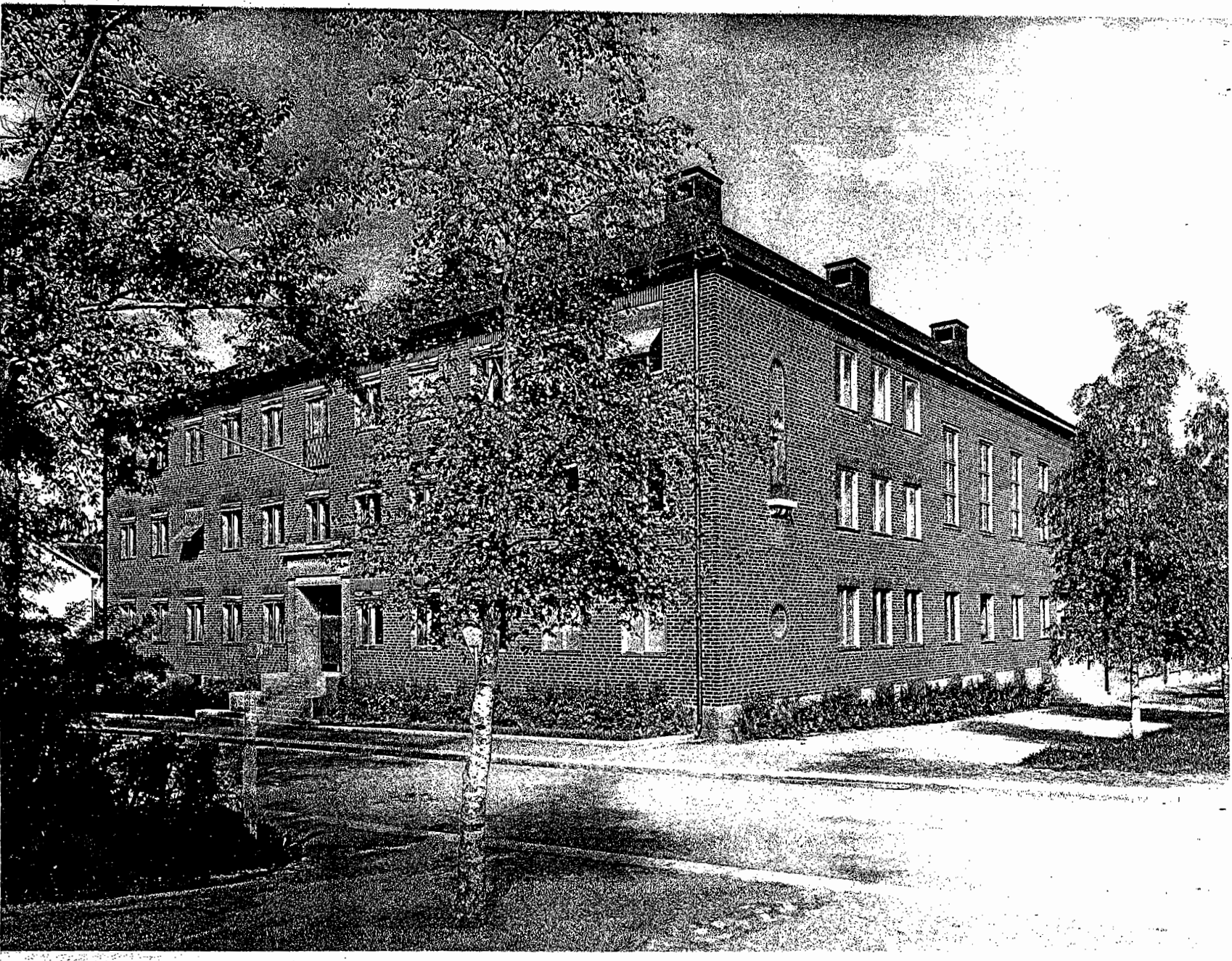
Otto Svedberg och dottern Marianne i Kaxås.

Inläsningsmaterial Jamtli Historieland

Sammanställt av Esbjörn Ogevall & Anette Nordin
Jämtlands Läns Museum 2005-05-04

69 RÄTTSKIPNING
692 Dömande Myndighet
Tingshus

ÖSTERSUND
Kv Kålhagen
Rådhusgatan 40

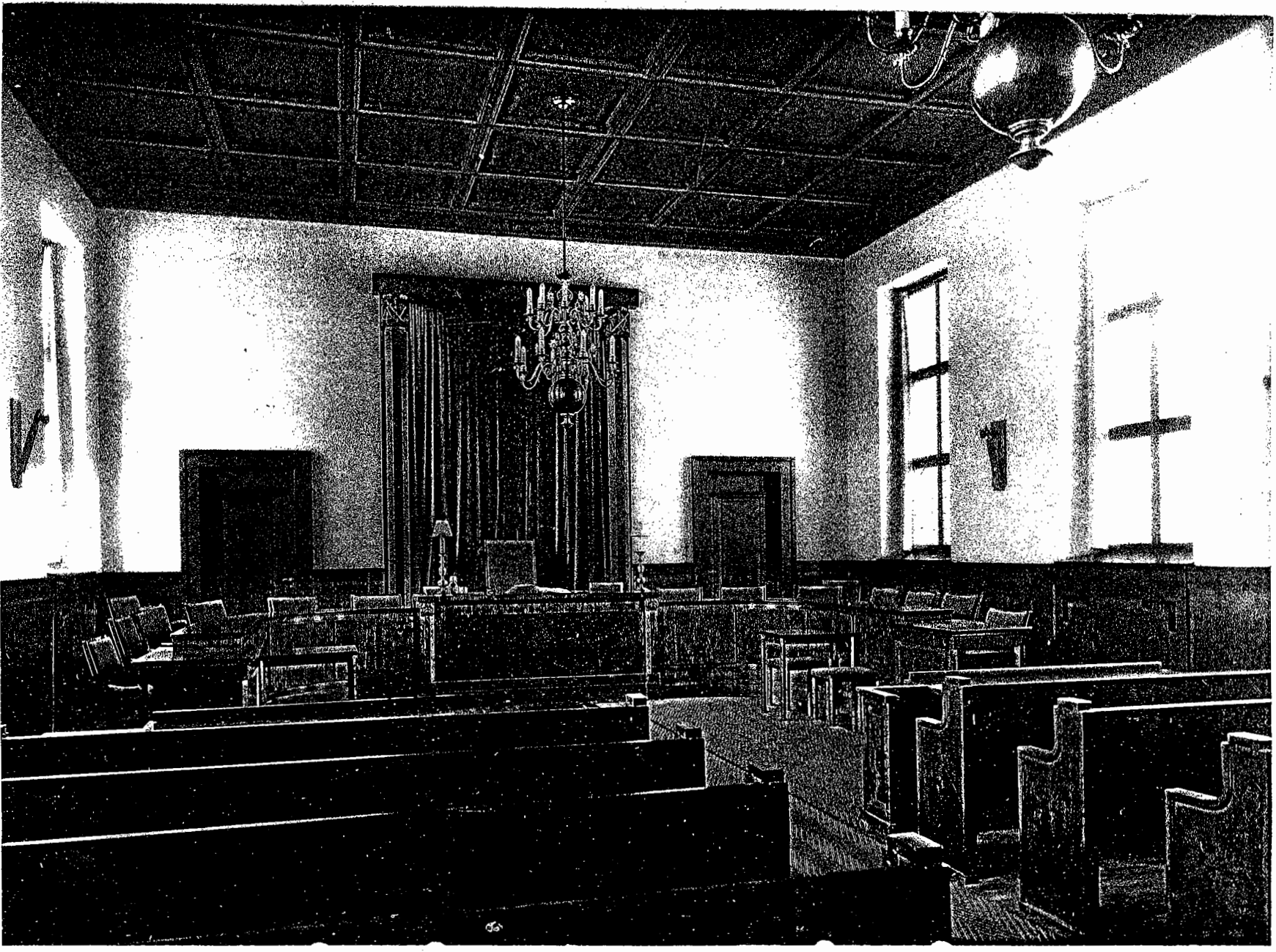

Tingshuset. 1938.

Foto: Oscar Olsson, Östersund
Glaspålit lånad från FGO
(Glaspålit 736)

69 RÄTTSKIPNING
692 Dömande myndighet
Tingshus

ÖSTERSUND
Kv Kållhagen
Rådhusgatan 40

Tingsسال.

Foto: Oscar Olssons ateljé, Östersund.
Glaspålit 851, lånad från FcÖ

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Fru Britta Hansson och fru Signe Graff i samtal utanför Edvin Backmans lägenhet. 1949.

Uppgifter Edvin Backman, 1984.

49 LANDFART
495 Service vid färdvägar

ÖSTERSUND
Rådhusgatan

Rådhusgatan fotograferad från byggnadsställningen för nya mejeriet. Foto från 1955-06-16, klockan 18,00.

Foto och copyright: Evert Pettersson, Grytan
Fotografens neg nr: 1.826

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Ej neg 1245

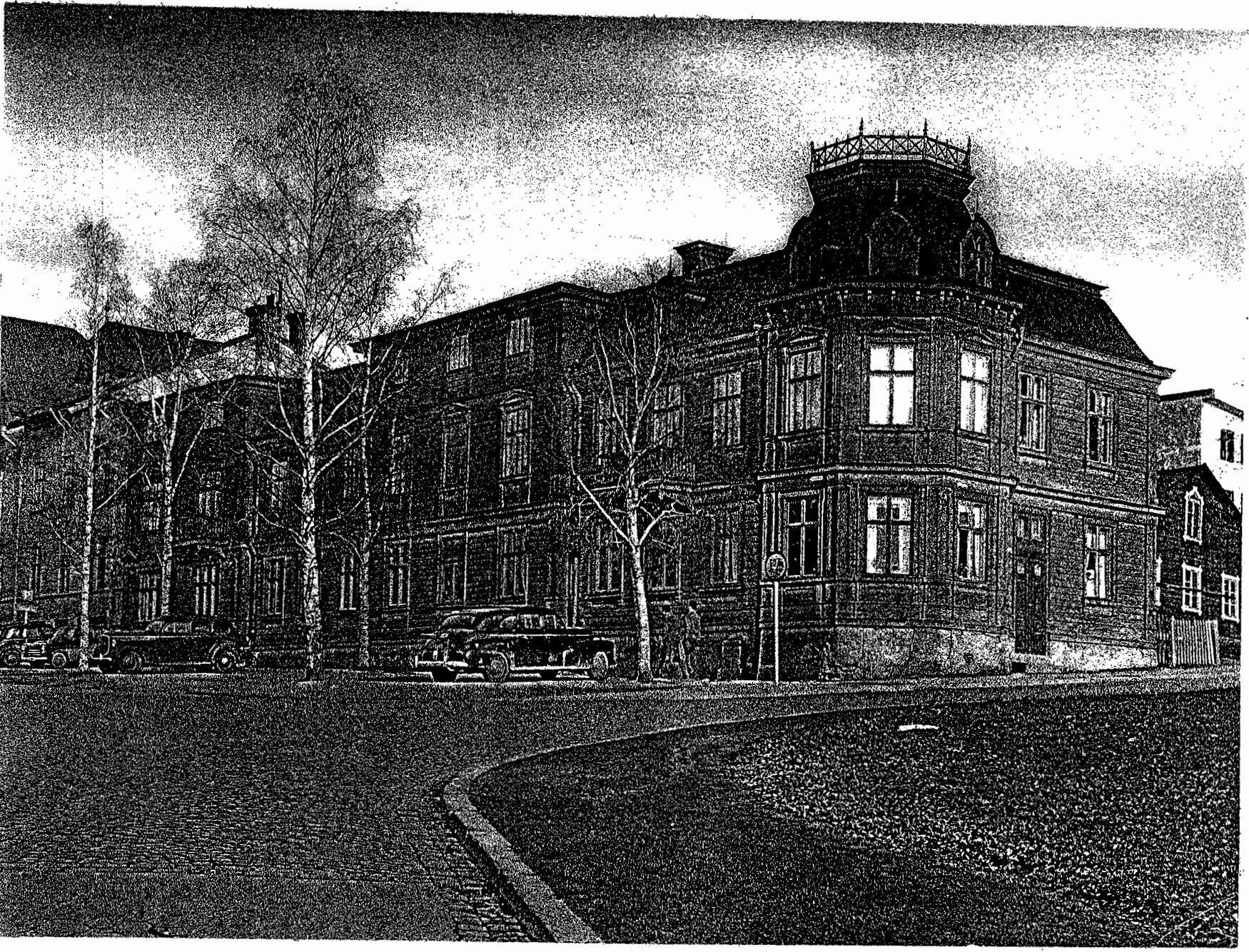
ADB

Utsikt över Rådhusgatan. Till vänster syns kvarteret Musslan, firman Sandström och Ljungqvists har adressen nr 90-94. Fotot taget omkring 1957.

Foto och copyright:
Evert Pettersson, Grytan
Fotografen neg nr: 1.826

Ei neg 1246

Fastigheten Kyrkgatan 61, kvarteret Mangeln 4, byggdes i slutet av 1880-talet av byggmästare Bergström, äges nu (1957) av Tempelriddarorden, som ämnar riva byggnaden och uppföra ett större ordenshus jämte hotell och hotellrestaurang.

ÖSTERSUND
Kv Mangeln
Kyrkgatan

Motiv från Kyrkgatan. Till höger närmast kameran syns kvarteret Mangeln.

Uppgifter: Föreningen Gamla Östersund, 1988.

ÖSTERSUND
Kv Magistera 5
Hamngatan 17-19

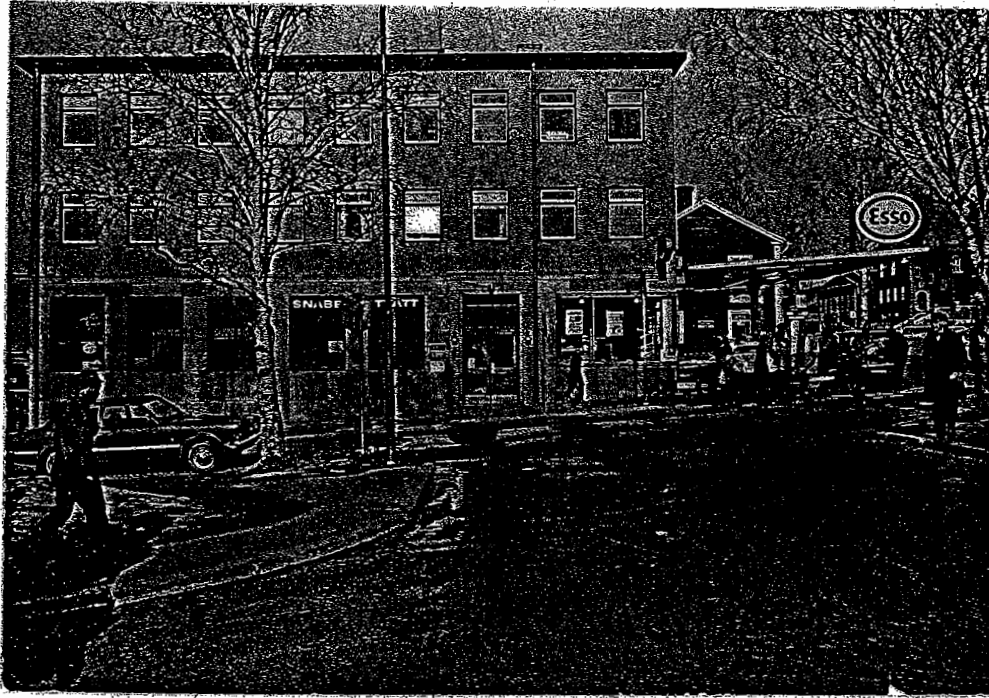

Foto: Sune Persson, JLM
Negnr: 74 S-677/33

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

ÖSTERSUND
Kv Magistern
Kyrkgatan 45

Korsningen Kyrkgatan - Hamngatan. Foto från 1956-04-10.

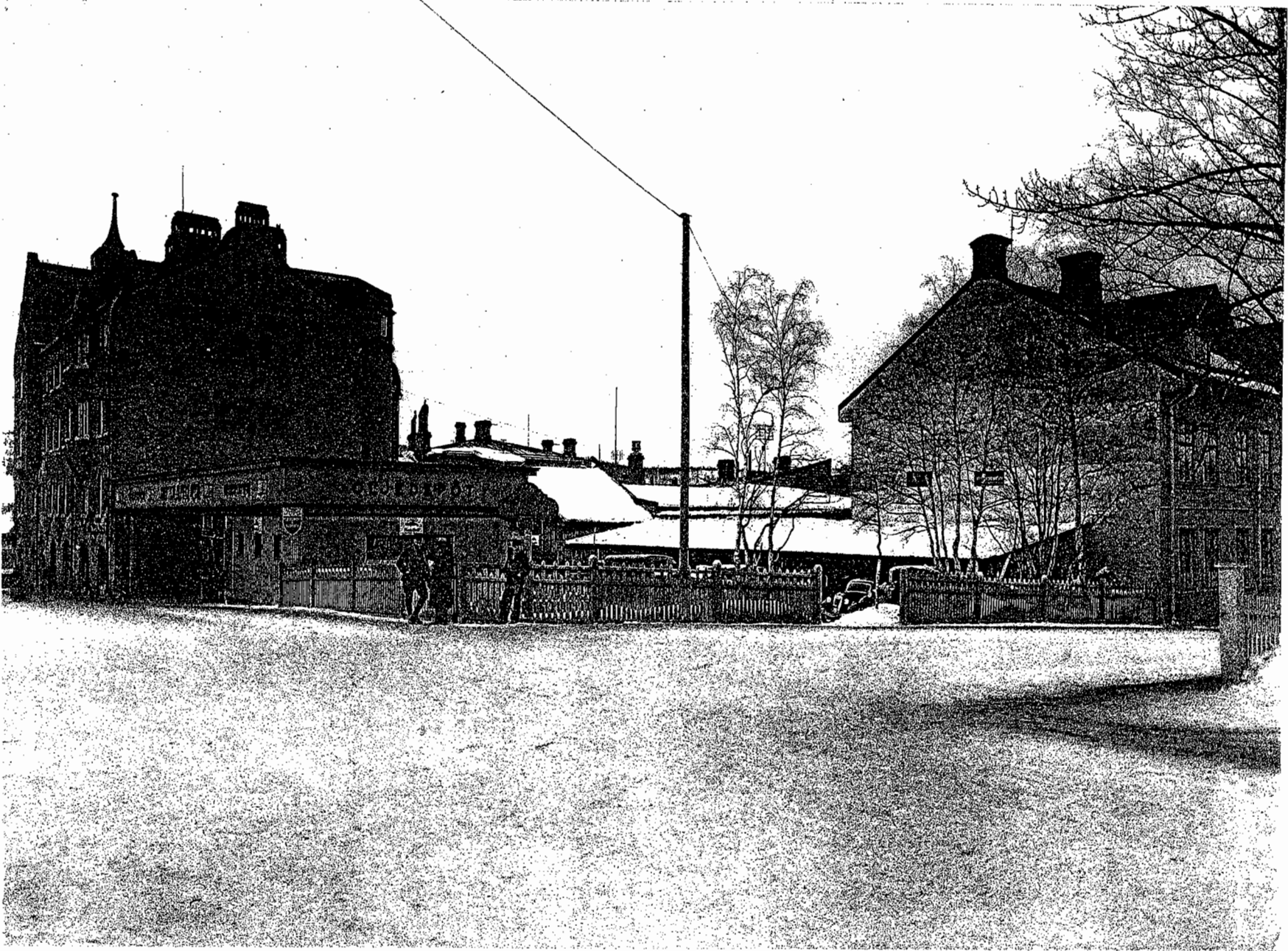
Foto och copyright: Evert Pettersson, Grytan
Fotografens neg nr: 2.281

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Ljncs 2177

49 LANDFART
495 Service vid färdvägar
Bensinstation

ÖSTERSUND
Kv Kopparslagaren
Kyrkgatan 40

Wiklanders bensinstation.

Foto: Oscar Olssons ateljé, Östersund.
Glaspått 666, lånad från FGO.

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Pinns: 92x-69/111 JFG 0600

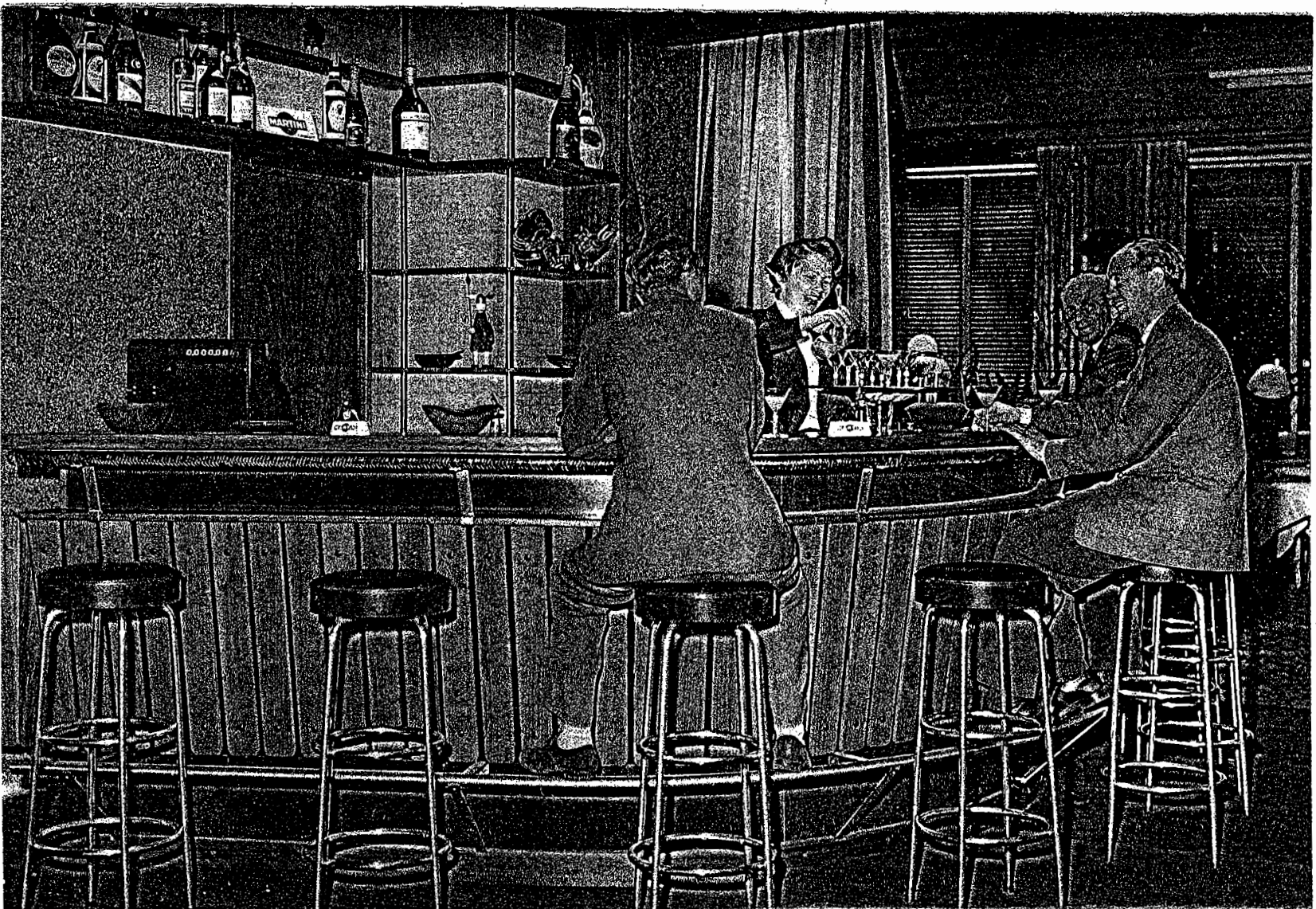

Foto tagit 1954.

Foto: Bengt Weilert

Einem 1907

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Nya baren på Prästgården i Stockholm.

ÖSTERSUND
Kv Kopparslagaren
Kyrkgatan 38

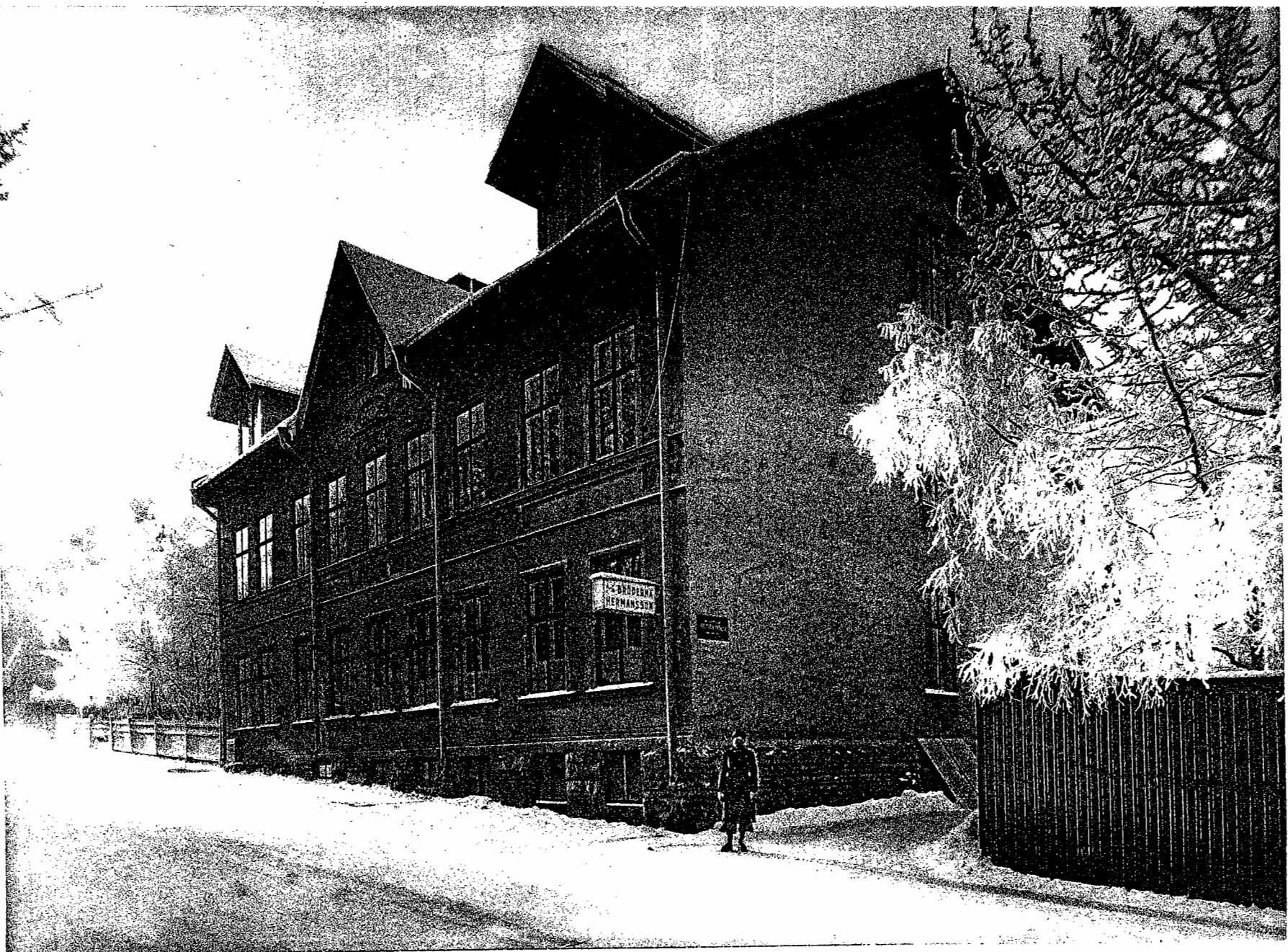

Foto: Oscar Olsson's ateljé, Östersund.

ÖSTERSUND
Kyrkgatan

Foto: Oskar Olssons Ateljé, Östersund
Glasplåten lånad av FCG nr 121

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

ANN

E: neg 1100

Exteriör av Kyrkgatan 50. A-16430
Jämtl. läns barnhem ägde fastigheten
från 1870-talet till början av 1900-
talet. Fastigheten kom därefter i
stadens ägo och har där bl.a. varit
inrymd Arbetsförmedlingen, Social-
byrån, Pantlånekontoret m.fl. in-
rättningar. Numera äges fastigheten
av Ö.P.

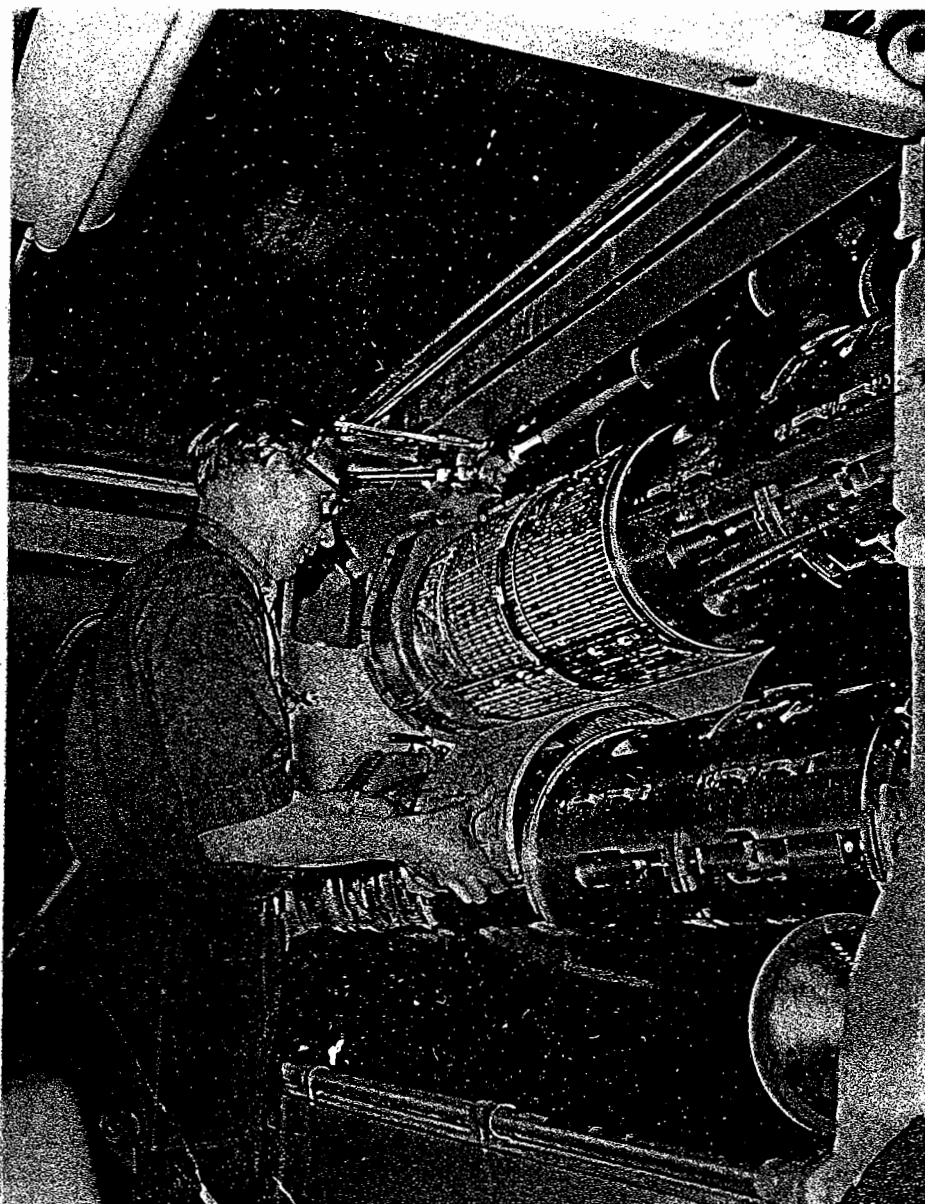
ÖSTERSUND
Kv Häradshövdingen
Kyrkgatan 48

Jämtlands-Postens tryckeri. Exteriör.

Foto: J. Walter Strömgren, Tandsbyn
Neg. J W S 440

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Tryckare Gottfrid Bollnert sätter fast en tidningssida i pressen. ÖP i slutet av 1950-talet.

ÖSTERSUND
Kv Traktören
Prästgatan 25

Svenska Handelsbankens byggnad.

Bilden lånad från Lennart Asplund, Östersund.
Reproneg 85 X-182/13

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

ÖSTERSUND
Kv Traktören

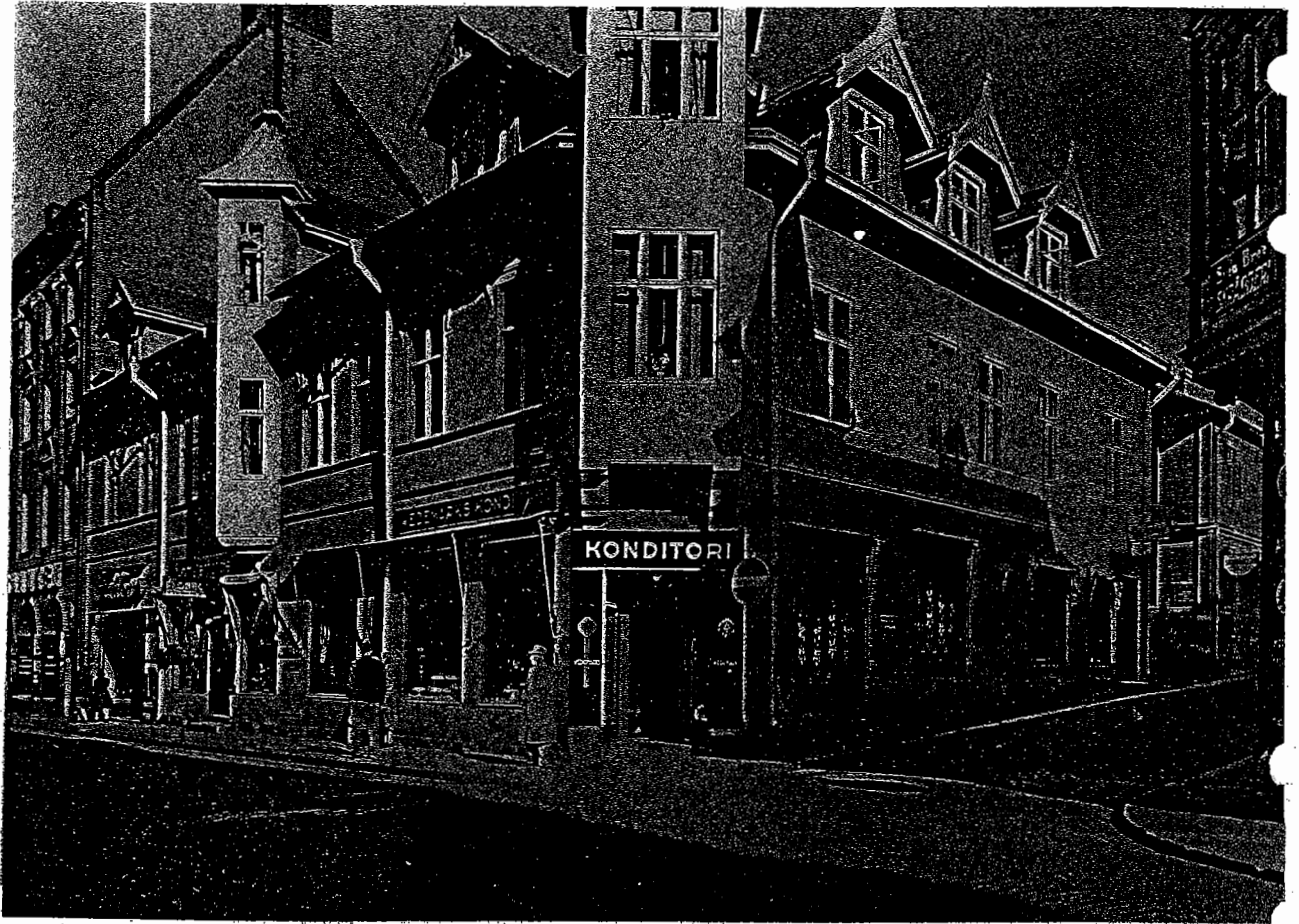

I hörnet: Knut Wiklanders bilaffär.
Korsningen Kyrkgatan - Samuel Permans gata.

Foto: Tobias Sundbäck, Östersund
Glasplåt P 5.077

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

ÖSTERSUND
Kv Traktören
Prästgatan 27

Gatubild med Wedemarks Konditori i hörnhuset och Svenska Handelsbanken
längst till vänster.

Foto: Georg Lingsell, Östersund, 1951-1955.
Fotot lånat från FGÖ.
Reproneg 84 X-337/3

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

66 POLITISK BETEENDE
668 Politiska rörelser
1:a majdemonstration

ÖSTERSUND
Kv Traktören
Prästgatan 23

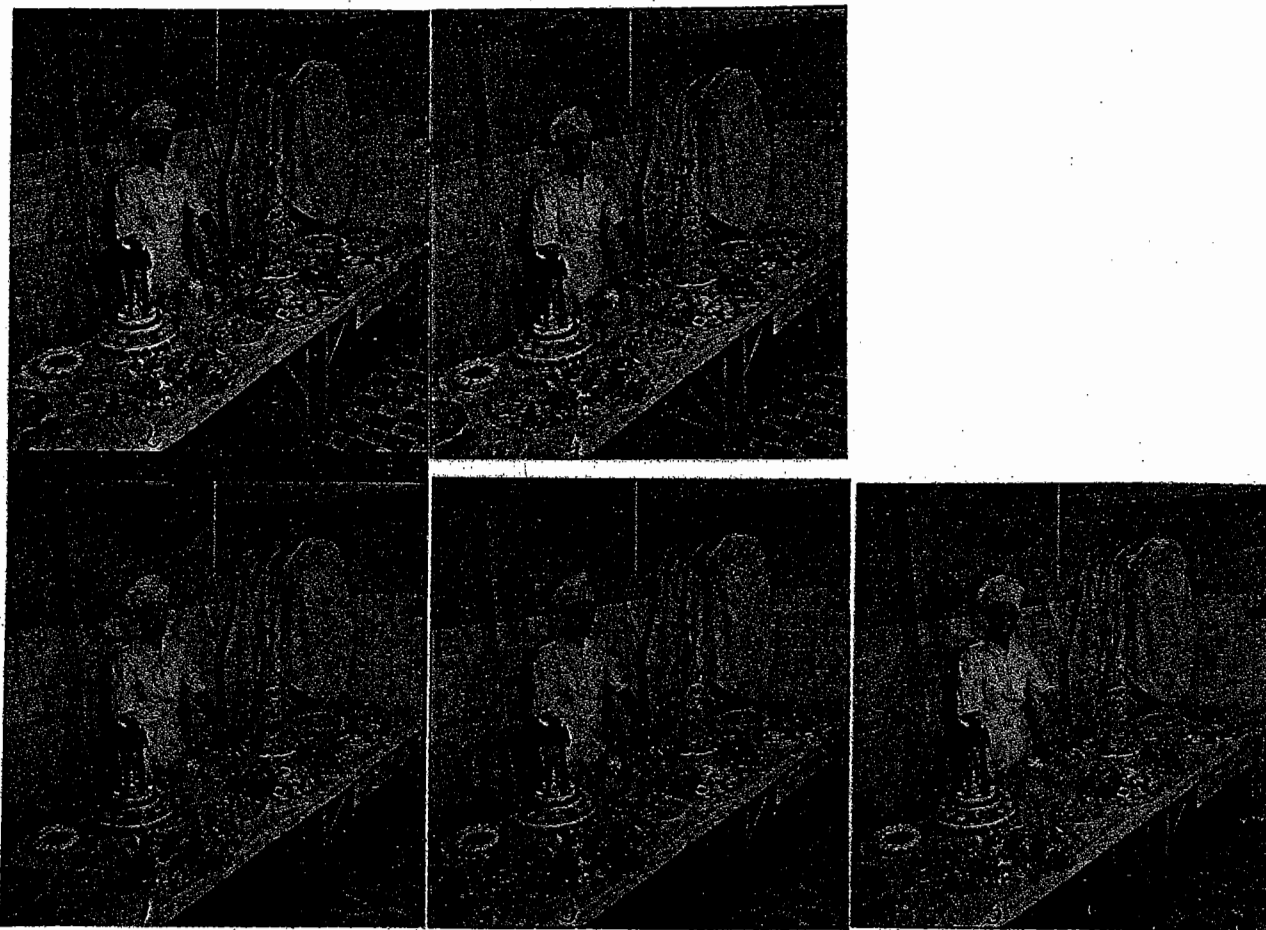
Första-majdemonstration på Prästgatan 1958 när en av kraven var laglig rätt till tjänstepension.

Foto lånat från Föreningen Gamla Östersund.

OBS! Se kläder och skyltar

26 FÖDANS FÖRTÄRING
265 Yrkesmässig mathållning
Konditori

ÖSTERSUND
Kv Traktören
Prästgatan 27

Konditor Backlunds gesällprov på Wedemarks konditori år 1949.

Foto: Georg Lingsell, Östersund
Neg Lingsell 1.701/1-5

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Prästgatan 1961, utsikt mot fängelset.

ADB

Foto: Hallings foto

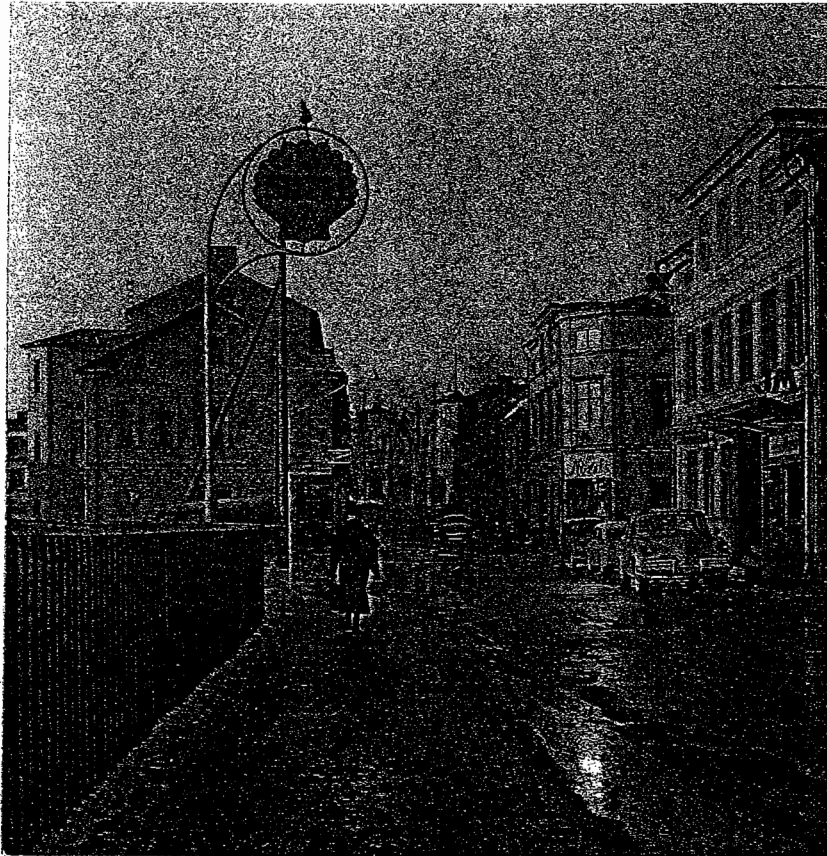
JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

~~Film 1139~~

Reorofoto: 9.5 x 26.9 / 2

493 Fordon
Personbil

ÖSTERSUND
Prästgatan

Motiv från Prästgatan på 1950-talet. Bilen närmast är en Studebaker, i bakgrunden syns fängelset.

Uppgifter: Evert Pettersson, Grytan, 1989.

ÖSTERSUND

Prästgatan

Motiv från Prästgatan.

ÖSTERSUND
Prästgatan

Till vänster kv Gästgivarvägen. (Österns närliggande husväg som
bilmodellerna i bakgrunden. (A43)

Foto: Oskar Olssons Ateljé, Östersund
Glaspåten lånad från FGÖ nr 132

L. 19011

ADB

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

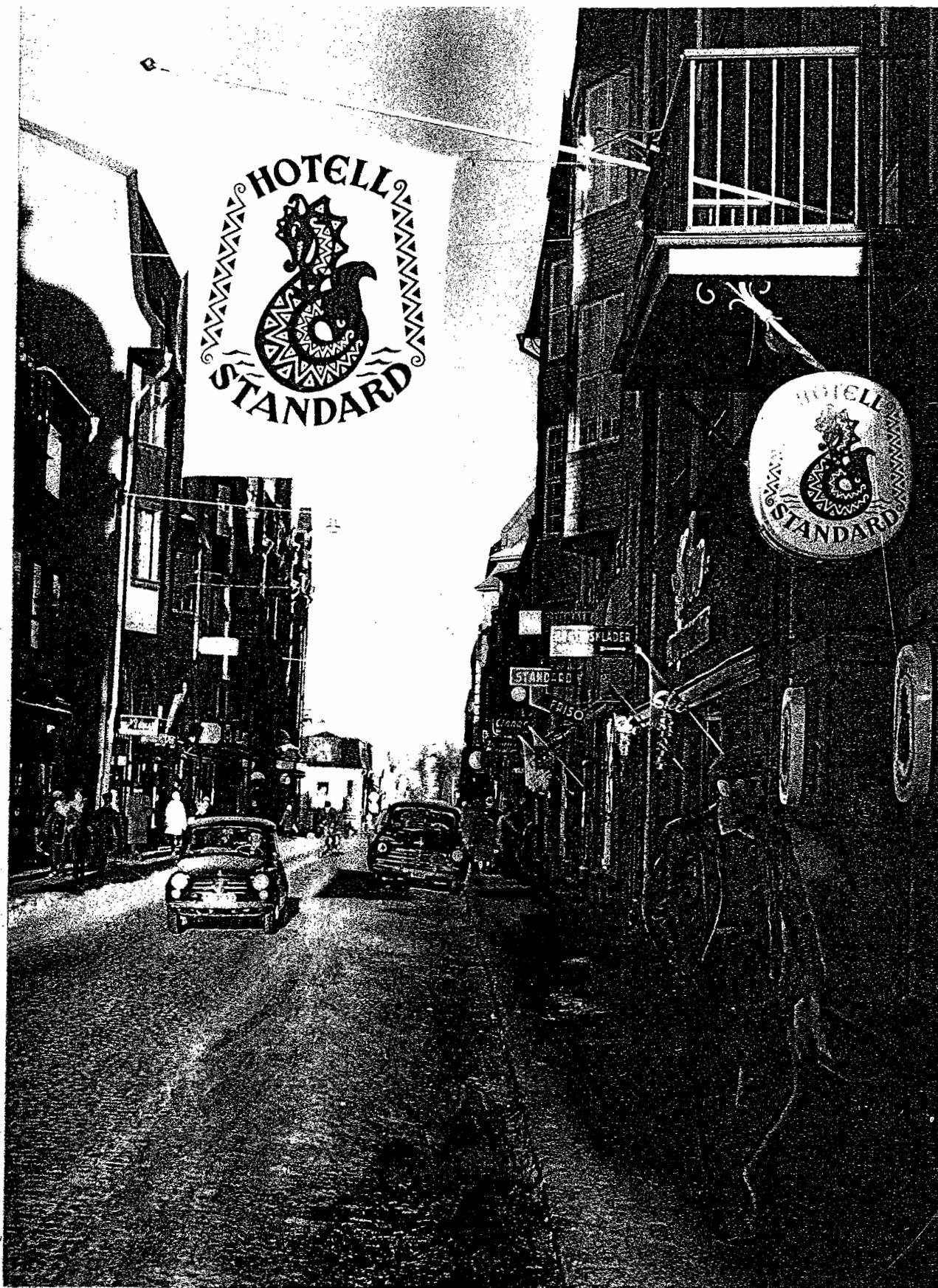
ÖSTERSUND
Prästgatan

Prästgatan 35 till höger. År 1924

Foto: Oskar Olssons Ateljé, Östersund
Glasplåten lånad från FGÖ nr 129
Reproneq, 82 X - 4/6

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

ADB

Utsikt mot Stortorget och fängelset.

ADB

ÖSTERSUND
Kv Monopolet
Gränsgatan 7-9

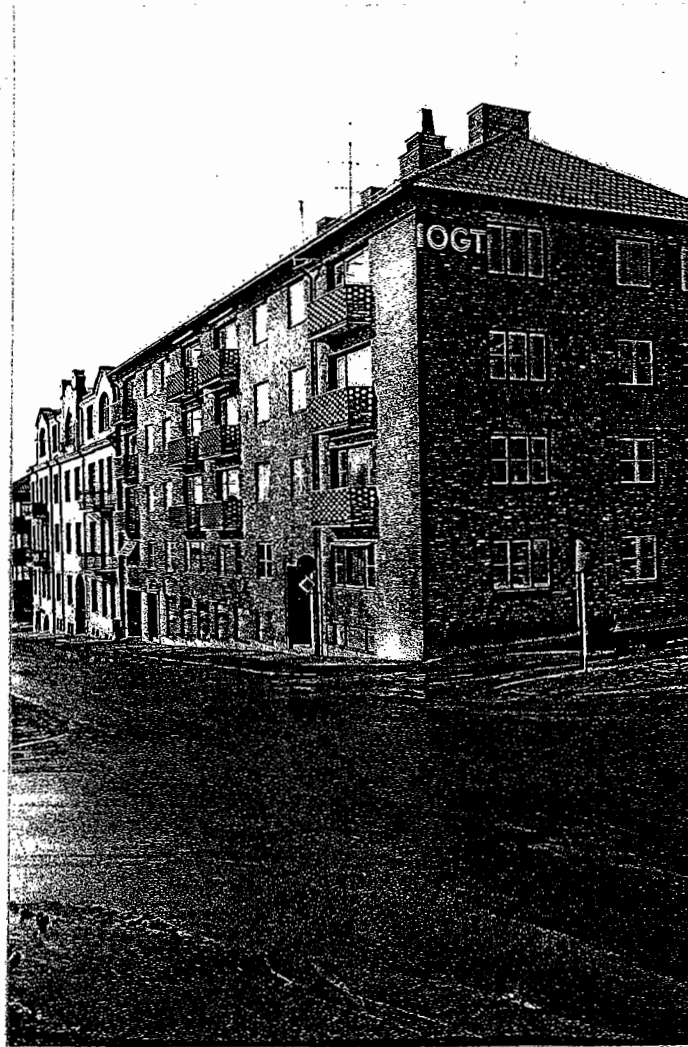

Foto: Sune Persson, JLM
Negnr: 74 S-669/29

JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

493 FORDON
Motorcykel

ÖSTERSUND

Brunflovägen

368 BRANDVÄSEN
Brandövning

Bild tagen under övning på Brunflovägen-Hantverksgatan omkring 1955.
Sören Svensson och vice brandchef Hedström är med på bilden.

ÖSTERSUNDS HISTORIA

III

Jörgen Björklund

Gudrun Pentén

Bosse Sundin

Hans Wallentin

jektet omfattade 27 lägenheter. Hösten 1930 hade man fått veta att ett lån hos Statens Bostadslånefond med upp till 80% av byggnadskostnaden kunde erhållas, om föreningen var ansluten till HSB:s riksförbund. Abborren nr 3, som fastigheten benämndes, var färdiginflyttad i oktober 1931.

Lägenhetsfördelningen var sex enrummare, 18 tvårummare samt tre trerumslägenheter. Grundavgiften, som beräknades efter 41,70 kr/m² lägenhetsyta, motsvarande ungefär en arbetares årslön. Sedan, med diverse ekonomiska svårigheter fortsatte styrelsen att bygga ut hela kvarteret Abborren. Det blev bostadsrättsföreningarna Södertorg och Solgård med 21 resp. 24 lägenheter. – Kvarteret Abborren blev pionjärbygget i Östersund, som sedan skulle följas av en rad andra. Inom Jämtlands län var det också HSB som tog initiativet till bildande av halvkommunala bostadsstiftelser.

Samtidigt fortsatte utbyggnaden av egnahem i stadsdelarna Karlslund och Odenslund, och vid mitten av 30-talet började s.k. typhus med en eller två lägenheter att dyka upp på marknaden. Detta underlättade byggnationen avsevärt och sänkte kostnaderna ytterligare.

1940- och 50-talen

Folkmängden i Östersunds stad uppgick 1940 till 16.748 personer. Medan länets befolkningstillväxt stagnerade efter kriget ökade Öster-

Ännu under funktionalismens genombrottstid var byggenskapen ett hantverk utan nämnvärda tekniska hjälpmedel och grundgrävningen skedde för hand med hacka och spade. Kyrkgatan 47, 1930-talet.

Inom lägenhetsplaneringen skedde ständiga förbättringar när det gällde boendestandard och boendeyta. Köksutrustning i kvarteret Abborren med elspis och diskbank av emaljerad plåt.

sunds. Under åren 1940–45 ökades stadens befolkning med nära 3.000 personer. Det nya decenniet fick till en början uppleva ransonering, prisstopp, lönestopp etc., men tiden efter 1945 kom att präglas av en genomgående högkonjunktur. All ledig arbetskraft sögs upp i handel, industri, hantverk och inom den begynnande tillväxten av offentliga sektorn.

Välfärdspolitiken slog igenom med bl.a. bosättningslån och hyresbidrag och staden Östersund upplevde en mycket livlig byggnadsverksamhet både vad gäller bostäder och affärs- och kontorslokaler. Framför allt blev 1942 års bostadslånekungörelse en milstolpe för bostadsbyggandet. Det innebar att man kunde få lån med upp till 95% av pantvärdet. "Folk stannade på Stortorget och pratade om det här."⁸²

Bostadsbrist

Om man ser till utvecklingen av bostadsbyggandet under 1940- och 50-talen kan följande data ge en bild av utvecklingen.⁸³ Under perioden 1946–53 tillväxte befolkningen i Östersund med 12,8%. Under ungefär samma period ökade antalet lägenheter från 5.838 till 7.300, d.v.s. en ökning med ca 25%. En ökning som alltså var nästan dubbelt så stor som den relativa befolkningstillväxten!

Således rådde en omfattande utbyggnadstakt av bostäder under dessa år i Östersund. Detta bekräftas ytterligare om man ser på bostädernas åldersfördelning i Östersund i början av 50-talet. Därvid framgår att ungefär en femtedel av samtliga lägenheter i staden tillkommit efter kriget och tar man även med de lägenheter, som tillkom i början av 1940-talet, finner man att ca en tredjedel av hela bostadsbeståndet uppfördes under 1940-talet och början av 50-talet. (OBS! uppgifterna gäller situationen i början av 50-talet.) Detta innebar nära 2.500 lägenheter eller i genomsnitt 190 lägenheter/år under perioden 1941–53.

Enligt bostadsräkningen 1945 utgjordes 10% av bostadsbeståndet av bostäder som tillkommit före 1880 och därmed var starkt nedslitna. 20% av bostäderna i Östersund var mer än 50 år gamla. Enligt den prognos man arbetade efter fram till 1956 – 1.300 nya lägenheter – skulle man, för att bygga ikapp bostadsbristen bygga i genomsnitt 400 lägenheter under vart och ett av åren 1954, 1955 och 1956. Detta ska jämföras med den verkliga ökningen av antalet lägenheter som skedde åren 1946–53, då man trots alla ansträngningar "bara" åstadkom 186 lägenheter/år.

År till räkningen av rum	Enkelrum enkelkök dubbel- rum	1 rum och kök	2 rum och kök	3 o fl. rum och kök
1913	15,5	30,3	22,2	32,0
1920	15,9	34,8	22,5	26,8
1924	15,3	31,0	24,4	28,3
1933	16,4	30,7	28,2	24,7
1939	19,1	26,9	29,8	24,2
1945	19,6	28,1	31,5	25,8
1953	17,2	19,4	32,4	31,0

Tabell 2. Relativ fördelning av lägenhetskategorierna efter storlek

Prognosen hade utarbetats av stadens saneringskommitté, och de reella siffrorna skvallrade om prognosens utopiska karaktär!

När det sedan gäller lägenheternas storlek och boendetätheten kan man märka att en förskjutning mot större lägenheter ägde rum under hela 1900-talet, men trots denna förändring utgjordes en stor del av bostadsbeståndet omkring 1950 ändå av små lägenheter, med dagens mått mätt.

Sålunda bestod 1953 en tredjedel av samtliga lägenheter av högst 1 rum och kök. En väsentlig förbättring av boendestandarden ägde rum under 40-talet. 1913 bodde 124 personer per 100 rumsenheter (eldstad). 1953 var man nere i 99 personer per 100 rumsenheter.

Trots det omfattande bostadsbyggnadsprogrammet rådde det under början av 50-talet ändå en utbredd bostadsbrist. Av dem som sökte lägenhet 1954 saknade nära 600 personer eller 2,6% av stadens befolkning egen lägenhet, en siffra som vid denna tid var hög i jämförelse med övriga landet. Familjebildningen var stor under dessa år och "bostadsbristen för särskilt familjer utan lägenhet pockar på sin snara avveckling".

Inom lägenhetsplaneringen skedde ständiga förbättringar. Lägenhetsytorna ökade och möjligheten till ökad avskildhet beaktades i planeringen. Badrum blev standard och köksutrustningarna förbättrades med t.ex. kylskåp, rostfria diskbänkar och elspisar.

Nya byggnadstekniker

Efterkrigstiden blev en medveten satsning på utbyggnad. Betongtekniken innebar en revolutionerande nyhet inom bostadsbyggandet.

Betongen började användas i liten skala redan under 1920- och 30-talen, men blev mera allmänt använd under 40-talet, dock till en början endast i grunder och bjälklag. Den tidiga betongen blev inte bra, då man använde gruset från det egna Storsjöområdet i betongblandningen.⁸⁴ Detta s.k. rödögrus hade dålig hållfasthet. Den dåliga betongen förbjöds i slutet av 40-talet och istället använde man ett bättre betonggrus som hämtades från området söder om en linje Pilgrimstad/Stugun. Så kom Östersunds betongstation 1958–59, vilken tillverkade betong av god kvalitet och så småningom även betongelement. Länge murades både inner- och ytterväggar i tegel. Det var först i slutet av 1960-talet som man övergick till att uppföra väggar i betong med fasadtegel. Till en början använde man sig av platsgjutna betongstommar vilka tillverkades i formar som slogs sönder – en teknik som fortfarande användes vid uppbyggandet av bostadsområdena Körfältet och Lugnvik.

En annan viktig händelse inom byggnadsteknikens utveckling var tillkomsten av oljebrännare, vilket gjorde att byggena nu inte behövde avstanna vintertid, utan man kunde hålla en jämn utbyggnadstakt hela året.

Från mitten av 1940-talet började grävmaskiner och senare lyftkranar och transporthissar att användas i byggprocessen. Dessa nyheter fick stor betydelse för rationellare hantering och snabbare byggnadstakt.

Nya stadsdelar växte upp för att kunna ta emot den hastigt ökande

befolkningen. Bidragande till stadens snabba expansion var dess fortsatta utveckling till länets administrativa centrum i alla avseenden. Olika ekonomiska föreningar förlade sina huvudanläggningar i staden, den statliga administrationen utvidgades, sjukvården centraliserades etc. Service och offentlig förvaltning kom att bli den dominerande sektorn.

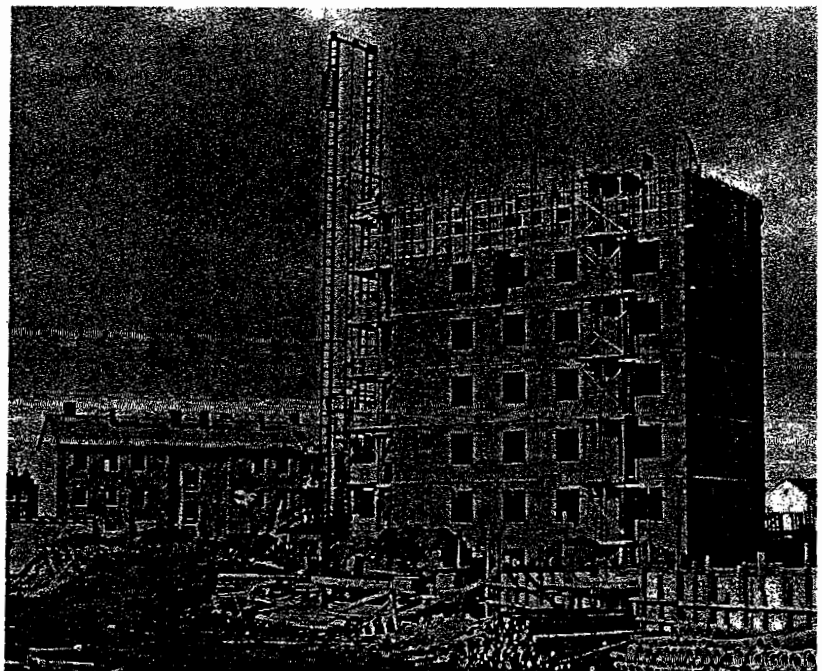
Vatten och avlopp

De sanitära frågorna var viktiga. I alla år hade man hittills bara låtit avloppsvattnet rinna rakt ut i Storsjön.⁸⁵ I slutet av 50-talet började man ta krafttag för att lösa detta problem och Brunflo, Frösön och Östersunds stad bildade ett samverkansorgan. När staden fick eget reningsverk sammankopplades ledningarna eftersom man bedömde Brunfloviiken som känslig för utsläpp med sin låga vattennivå. Länsstyrelsen såg positivt på detta och lämnade gärna statsbidrag till denna typ av regionala lösningar.

Bilismen

En annan milstolpe i bebyggelseutvecklingen var den under 40-talet allt mer tilltagande bilismen, som till en början i stort sett reservationslöst accepterades.

Detta ledde till att Östersund i likhet med många andra städer planerades för bilen i första hand, människan i andra. En bra mätare på den stämning som rådde vid 40-talets mitt ger följande utdrag ur en tidsningsartikel 1946. Problemet gällde cykelparkeringen i innerstaden. Denna parkering såg man som ett direkt hinder för bilarnas framkomlighet. Östersunds trafikkommitté hade haft sammanträde och "En fråga

Sedan kranar och hissar kommit i bruk blev det mera lönsamt att bygga på höjden. Kraven på större enheter, främst från handels sida, ledde också till ökad koncentration. På bilden syns uppbyggnaden av ett av kvarteret Stormhattens punkthus.

som mycket ingående diskuterades var cykelparkeringarna på stadens båda livligt trafikerade stråk, Prästgatan och Storgatan." Man hade tidigare diskuterat totalförbud. "Nu framkom emellertid ett förslag om att parkering endast skulle få äga rum under högst femton minuter varigenom man skulle få bort de s.k. långtidsparkeringarna. De närvarande bilägarna pläderade för totalförbud då de ansåg det nuvarande tillståndet skandalöst".⁸⁶

Staden växer

Om man ser på utvecklingen av stadsområdet i stort, så ombildades Frösö socken med municipalsamhället Hornsberg 1948 till Frösö köping. Då införlivades med Östersund dels två områden i Torråsen och Rannåsen norr om Östersund samt byn Kånkback.

Nuvarande stadsdelen Karlslund byggdes ut under 40-talet. Vid Östersunds olika infarter hade det vuxit upp "småfolksstråk", med mer eller mindre vildvuxen bebyggelse, såsom i Lugnvik vid norra infarten och i Lillängeområdet, söder och norr om Stuguvägen. Det senare kom under 50-talet att växa ut till stadsdelen Erikslund. I dessa områden var vatten- och avloppsfrågor stora problem som snabbt måste lösas.⁸⁷ 1943 och 1945 utvidgades stadsplanen för stadsdelen Söder söderut och västerut. Då intogs bl.a. delar av Statens Järnvägars område i stadsplanen. Under 40-talet kom i stadsdelen Söder Östersunds första sammanhängande industriområde att byggas ut. Stadsdelen Odenslund blev under 40- och 50-talen också föremål för ytterligare stadsplaneläggning, då bl.a. Marielundsområdet intogs i stadsplanen.

Produktionen av bostäder var alltså hög under både 40- och 50-talen. Redan under krigsåren sålde staden tomter för bostadsbyggande billigt. Under krigsåren byggdes flera av de s.k. kristidshusen på billig tomtmark i stadsdelarna Söder, Odenslund och Karlslund. De benämndes kristidshus eftersom de ofta uppfördes av sekunda byggnadsmaterial. Det var enkla trähus med upp till åtta lägenheter i varje. De präglar fortfarande i ganska stor utsträckning de ovan nämnda stadsdelarna. Av de många flerfamiljshus som byggdes under denna epok kan nämnas

Produktionen av bostäder var hög i Östersund under både 1940- och 1950-talen. Till de många flerfamiljshus som byggdes under epoken hör det s.k. "Stockholmshuset". Ännu i dag ger de en speciell prägel åt stadsdelen södra infart.

Karlslund kom med sin närhet till centrala Östersund att bli en av stadens mera attraktiva stadsdelar. Här ses en del av de hus som villakollektivet Björkbacka byalag lät uppföra 1947.

"Stockholmshusen" i kv. Gäddan på Söder, Bostadsrättsföreningen Borgmästaren vid Köpmangatan 1943, Riksbyggens första byggnation i kv. Röda Lyktan 1944, kv. Blindsillen på Söder 1948 m.fl.

Kvarteret Hjorten

Ett av de första större, mera centralt belägna bostadsbyggnadsprojekten förlades 1945–46 till kvarteret mellan Biblioteksgatan och Samuel Permans Gata, kv. Hjorten, där stadsarkitekten Henric Nordlund ritade trevåningshus för många hyresgäster. Ett affärscentrum ingår i området, som med sina gårdsbildningar och sin lummiga grönska kan sägas vara ett typiskt 40-talsområde.

Karlslund

Öster om Litsvägen växte en ny stadsdel fram, Karlslund, på avstyckad mark från den gamla gården Carlslund. Stadsplan för området fastställdes 1943 och utvidgades 1945, 1947 och 1949. Området kom att bli ett av Östersunds mera attraktiva med sin närhet till centrum. Området bebyggdes med ett flertal villor och egna-hem, men också med flerfamiljshus.

Det blev "fint" att bo i Karlslund och allt fler högre tjänstemän, företagare m.fl. bosatte sig här. Ett bra, men också udda, exempel på detta utgör Björkbacka byalag. Det var ett villakollektiv bestående av högre tjänstemän, som 1947 lät uppföra 11 enfamiljsvillor, ritade av arkitekten Cyrillus Johansson.

Grannskapsplanering

När det gällde planeringen av ytermiljön kan man säga att man nu försökte gå ifrån 30-talsfunktionalismens öppna lamellhusbebyggelse. I stället påbörjades nu försök att skapa gårdsbildningar och omväxling i husens omgivning, något som skulle komma mer under 50-talet. Debatten om "grannskapsplanering" väcktes också på 40-talet. Man ville göra bostadsområdena mera integrerade och inte bara till för att bo i utan också att leva i. Inom området skulle finnas både kulturell och kommersiell service och samlingslokaler av olika slag.

Sanering i Odenslund

Under 50-talet fortsatte utbyggnaden av bostäder, nu i allt större enheter. Ett av de första exemplen på det tidigare 50-talets bostadsmiljöer utgörs av HSB:s fastigheter i kvarteren Björktrasten och Rödstjärten längs Skolgatan i södra Odenslund. Här har man verkligen lyckats skapa intima gårdsbildningar genom kringbyggda gårdar och gångstråk. Dessa kvarter hyggdes åren 1951–1956 och försågs även med eget affärscentrum.

Kommunikationer och kommersiell service krävde allt större underlag av boende för att bibehålla lönsamheten. De ökande kraven på stora

Under 50-talet försökte man komma ifrån funktionalismens glesa planering av bostadsområdenas ytermiljö. Istället försökte man skapa omväxling genom bla gårdsbildningar, gångstråk och lummiga planteringar. Ett av de första exemplen på det tidiga 50-talets bostadsmiljöer utgörs av HSB:s bostadsområde i kvarteret Rödstjärten. På bilden syns kvartersbutikens Östra Livs.

Kvarteret Gullvivan. Stadsdelen Odenslund fick uppleva omfattande saneringar. Ett av saneringsprojekten gällde kvarteren Gullvivan och Nejlikan, slutet av 1950-talet.

enheter, främst från handels sida, ledde till en ökad koncentration av de boende kring allt större centra. Husen sköt i höjden och låghusen fick ge vika för höghus och punkthus. Politikerna blev medvetna om fördelarna ur exploateringssynpunkt.

Ett bra exempel på detta utgörs av utbyggnaden av kvarteret Stormhatten vid Tegelbruksplan i Marielund. I generalplaneförslaget från 1948 föreslog man en omfattande utbyggnad av just Marielundsområdet. Samtidigt planerades ett affärscentrum vid Tegelbruksplan. En stadsplanetävling utlystes 1953 för att erhålla förslag till både stadsplan och hustyper inom de tre kvarteren Murgrönan, Eken och Daggkåpan. Vinnande förslaget gjordes av arkitekten Kjell Ödéén, Stockholm. Resultatet blev att kvarteren slogs ihop och bebyggdes med lamellhus i tre våningar, samt med sjuvånings punkthus. 1958 var Stormhatten utbyggd. Punkthusens för- och nackdelar kan diskuteras men här utgör de onekligen en accent i stadsbilden.

Ett annat stort projekt igångsattes mot slutet av 50-talet i norra Odenslund. Stadsarkitekten Henric Nordlund utarbetade ny stadsplan för bostadsbyggande i kvarteren Gullvivan och Nejlikan. Här skulle man bygga bostäder för 800, samt ett affärshus. Stadsarkitekten Henric Nordlund betecknade den äldre bebyggelsen i området som "slumkvarter" vilket föranledde förargelse och opinion bland de boende.⁸⁸ Detta hjälpte inte. Bostadsbyggnadsprojektet blev en av de första, mera omfattande kvarterssaneringarna i Odenslund, vid vilken en stor del av den karakteristiska 1800-tals och sekelskiftesarkitekturen uttraderades. 1959 var bostadsrättsföreningen Gullvivan färdigbyggd med 100 lägenheter. Under 60-talet fortsatte utbyggnaden i angränsande kvarter.

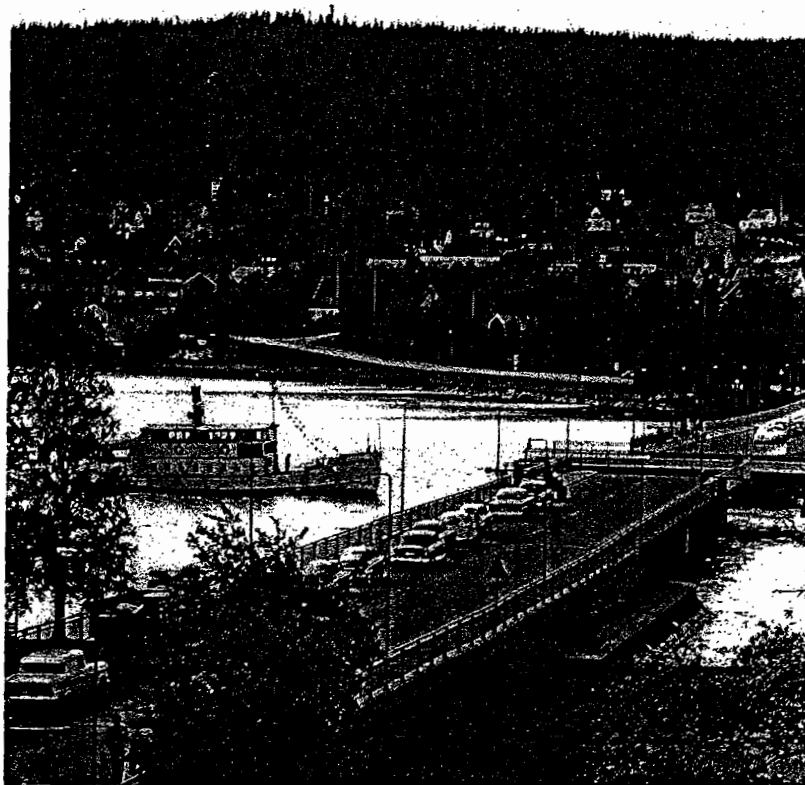
Mjälle och Korea

Det blev för allt fler människor möjligt att bygga ett eget hus. I slutet av 50-talet utvecklades ett omfattande egna-hemsbyggeri i framför allt stadsdelen öster om Krondikesvägen men också i Mjälle på Frösön, som från och med denna tid kom att få ta emot en stor del av Östersunds expansion. Öster om Krondikesvägen utbyggdes ett omfattande egna-hemsområde, i folkmun kallat Korea, detta på grund av att alla husgrundarna grävdes samtidigt och förmodligen påminde om skyttegravarna i det då nyligen avslutade Koreakriget.

Hornsberg

Många av de äldre husen i Hornsberg låg på stora tomter med vacker utsikt över Östersund och Frösön. Efter 1950 märker man en svängning i områdets attraktivitet. Under 1950-talet blev det nämligen "fint" att bo i Hornsberg. De stora tomterna lockade bättre bemedlade människor att investera i villabyggande. På grund av den svårbebyggda bergsträngen blev det ofta ganska dyrbara byggen.

De gamla träkåkarna revs och man märkte redan från början en medveten strävan hos planerarna att skapa en öppen, exklusiv bebyggelse med villor på stora tomter. Men ofta kämpade seriösa arkitekter

mot byggmästare som ville överexploatera.⁹⁰

Samtidigt med den exklusiva villabebyggelsen, byggdes också ett flertal mindre flerfamiljshus med 8–20 lägenheter i varje. De privata bostadsrättsföreningarna dominerade. Eftersom standarden var överlag hög i dessa hyreshus, blev hyresnivån också hög, vilket i sin tur förutsatte en god inkomst hos hyresgästerna.

Centrala staden

Under 1940- och 50-talen skedde omfattande förändringar i innerstaden, präglade av tidens stadsplaneideal samt till stor del betingade av den allt mer framväxande bilismen. Överlag var bostadsbeståndet gammalt i centrala Östersund och stadens planerare såg ofta genomgripande saneringar som enda lösningen. Bostadsstandarden uppfyllde inte alltid moderna krav på komfort och hygien. "Vi hade latriner att hämta vid utedass i centrala stan långt in på 1970-talet."⁹¹

1950 års saneringskommitté

En saneringskommitté tillsattes av stadsfullmäktige i maj 1950 med anledning av en motion om sanering av äldre bebyggelse i Östersund. Signifikativt för både saneringsarbetet och för det generalplanearbete, som skedde under senare delen av 1940-talet, var att man lånade utredningsexpertis från storstaden Stockholm, med föga känsla för och kunskap om vilka förutsättningar som fanns i Östersund.

1953 kom saneringskommittén med sitt betänkande. Målet man hade

var att efter andra världskriget snabbt bygga ikapp det akuta bostadsbehovet. Målsättningen omfattade en total produktion av 2.200 lägenheter under åren 1953–60. Detta kunde naturligtvis ske snabbast på ännu ej exploaterad mark utanför stadscentrum. Men man såg också möjligheten till bostadsbyggande i centrala Östersund vilket kunde ske genom punktsanering av den äldre bebyggelsen, förtätning samt att bygga på höjden. Man t.o.m. förordade punkthus indragna i kvarteren i en s.k. öppen bebyggelse!⁹²

I den motion som initierade saneringskommittén sägs det bl.a.: "I Östersund med dess starkt kuperade terräng förefaller det åtminstone oss lekmän som naturligt att bebyggelsen i vissa områden kunde få höghuskaraktär".⁹³

I sitt betänkande förordade kommittén ett socialt kategoriboende där man föreslog fastigheter med lägre standard för de sämre bemedlade, något som stadens socialnämnd kraftigt protesterade mot.⁹⁴ Detta trots att en enkätundersökning gav vid handen att nästan hälften av de tillfrågade var beredda att betala högre hyror för att bo mer centralt än i stadens ytterområden.

Av kommitténs betänkande framgår att man ville satsa på "ett koncentrerat och väl utbyggt cityområde innehållande butiker och kontor med krav på centralt läge /.../ Familjebostäder bör i möjligaste mån undvikas i ett sådant cityområde."⁹⁵ Denna "olyckliga blandning av lokaler" såg man således som negativ i sina strävanden att skapa ett hårdexploaterat, renodlat kontors- och affärscity i centrala Östersund. Man kalkylerade helt enkelt med att hela den gamla bebyggelsen i innerstaden skulle bort. Däremot föreslogs stadsdelen söder om Hamngatan som lämplig för ett centralt bostadsområde.

Kvarteret Häradskrivaren

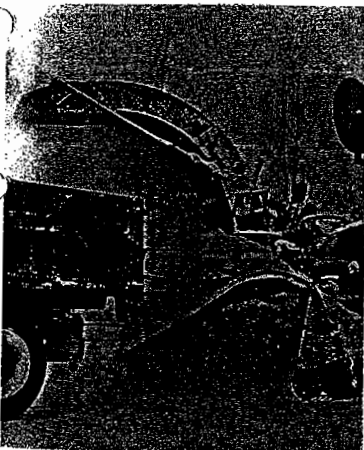
Av de många hårdhanta grepp i innerstaden som betänkandet föreslog realiserades i stort sett endast saneringen av kv. Häradskrivaren norr om Färjemansleden. Detta blev den första totalsaneringen av ett innerstadskvarter, vilken skedde 1955. Samtliga äldre hus revs för att lämna plats för en hela kvarteret omfattande gårdsbildning, omgärdad av flerfamiljshus i tre våningar. I ena gårdshörnet uppbyggdes också ett punkthus i sex våningar. Planen utarbetades av arkitekterna Erik och Tore Ahlsén i Stockholm på uppdrag av stadsarkitekten Henric Nordlund.

Generalplan 1947

De stora riktlinjerna för utvecklingen gavs i Östersunds första generalplan, utarbetad 1944–47. Även om generalplaneförslaget aldrig togs av fullmäktige – utvecklingen gick så hastigt att generalplaneförslaget redan var föråldrat när det lades fram – kom denna första generalplan ändå att få stor betydelse för Östersunds omdaning.

Den snabba utbyggnadstakten under 1940-talet medförde att nya stadsplaner ofta forcerades fram och bristen på ett övergripande planinstrument blev snart märkbar, både för innerstaden och de nya utbygg-

Östersund var en av de första städerna i Sverige som skaffade snöslunga. 1948.

nadsområdena. 1944 tillsattes en generalplaneberedning, som bl.a. behandlade befolkningsutveckling, kommunikationer och teknisk försörjning.

Gatureglering

När det gäller innerstaden föreslogs en omfattande gatubreddning. Bl.a. konstaterade man att Prästgatan, Storgatan och Köpmangatan samt tvärgatorna var för smala med hänsyn till både trafikens behov och behovet av ljus och luft i innerstaden. Bristen på parkeringsutrymme påpekades också. Generalplaneberedningen föreslog omfattande gaturegleringar och breddningar som förutsatte att stora delar av innerstadens bebyggelse skulle rivras. Riktlinjer för dessa gaturegleringar föreskrev, att varje gång ett hus revs och ett nytt byggdes, skulle den nya byggnaden indragas en bit i kvarteret från gatulinjen. I början av 60-talet insåg man det orealistiska tidsperspektivet i denna regleringsprocess, men skadan var redan skedd.

Flera luckor och "sår" i den annars enhetliga gatumiljön hade uppstått i t.ex. Kvarteret Åkeriet 10, Monopolet 1, Verkstaden 10 samt hela kv. Månadsmötet mot Prästgatan. Stora delar av Köpmangatans miljö blev också illa åtgången, då man här uppförde flera hyreshuskomplex, vilka samtliga indrogs från gatulinjen. "Ett hejdlöst hänsynstagande till bilismen. Hackigt och tråkigt intryck med parkeringsplatser och parkeringsfickor. Ett långsiktigt arbete att läka såren."⁹⁶ Så beskrev kommunens tekniska chef dessa ingrepp 1984.

Generalplaneberedningen framhöll även att kvarterens "innanmäten" var för hårt utnyttjade och fyllda av en hopgyttrad, eldfarlig bebyggelse. Man föreslog också att vissa gränder skulle igenläggas.

Till skillnad mot Saneringskommittén 1950, ansåg generalplaneberedningen att den blandning av olika verksamheter och bostäder som rådde i centrum var naturlig och kunde förväntas bestå. Vissa större industrier borde dock beredas mark i särskilda industriområden.

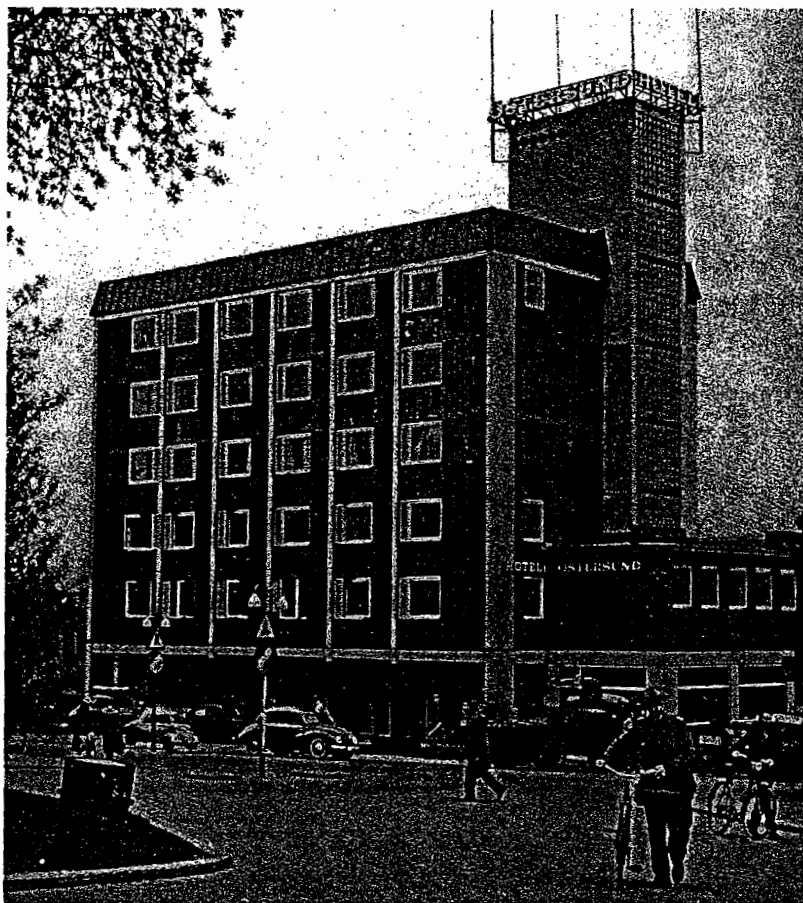
Generalplaneberedningen ville möjliggöra en väsentlig ökning av boendet i centrala Östersund framför allt mellan Strandgatan och Köpmangatan och utmed Prästgatans södra del samt norr om Färjemangatan. Man räknar i utredningen med en boende per "normaleldstad". Beredningen beräknade att 9.000 normaleldstäder skulle kunna tas i anspråk och regleringsplanen skulle på detta sätt, om den genomförts, ha inneburit ungefär en fördubbling av antalet boende i stadsdelen Staden (från ca 4.000 till 9.000 personer).

Men byggnadsstyrelsen konstaterade 1953 i sitt yttrande över planen att den var föråldrad och inte längre kunde ligga till grund för stadsplanarbetet. Byggnadsnämnden beslutade den 12 februari 1954, att en om- och överarbetning av generalplanarbetet måste ske.

Nämndhustillbyggnaden

En av de största enskilda byggnadsfrågorna som stimulerade debatt och politisk diskussion gällde byggandet av ett nämndhus i anslutning till

Behovet av hotellrum i Östersund var stort. 1956 byggdes ett efterlängtat hotell vid Gustav III:s torg, nämligen Hotell Östersund.

Rådhuset. Både debatten i de lokala tidningarna och planeringsarbetet pågick under 40-, 50-, och 60-talen. Det stora engagemanget från invånarnas sida kan förklaras av att så folkära byggnader som Gamla Skolan och Flickskolan hotades i de olika alternativa förslagen om platsen för det nya nämndhuset.

Problemet gällde att anskaffa lokaler till den växande offentliga förvaltningen och hela tiden laborerade man med en eller flera byggnaders placering i kvarteren Lagboken och Kokboken. Drivande kraft var hela tiden stadsarkitekten Henric Nordlund, som själv skissade olika lösningar. I detta sammanhang presenterade han också förslag på ett nytt teaterbygge i hörnet Hamngatan/Rådhusgatan, som är platsen för nuvarande Länsbiblioteket, eftersom man var helt övertygad om att Gamla teatern vid Gustav III:s torg snart skulle rivras.⁹⁷ På denna tomt fanns det långt gångna planer att uppföra ett nytt medborgarhus.

Nämndhusfrågan avgjordes definitivt 1965 när arkitekten Gösta Wiman presenterade sitt förslag. Detta gick ut på att genom rivning av Rådhusets södra flygel ansluta ett nämndhus, som i flera etapper och byggnader sedan skulle sträcka sig över hela kvarteret. I december uppdrog fullmäktige åt centrala byggnadskommittén att verkställa till- och ombyggnad enligt Wimans förslag.⁹⁸ Protesterna mot flygelns rivning började strömma in från både enskilda och organisationer. Kultur-nämnden protesterade kraftigt mot den föreslagna rivningen och 1970

hade ännu ingenting skett. Samma år fick fullmäktige ta emot tre bundna band som innehöll 8.470 namnunderskrifter mot rivning av Rådhusets södra flygel! Trots den kanske kraftigaste opinionsmanifestationen i stadens historia verkställdes rivningen av södra flygeln och utbyggnaden av nämndhuset sattes igång.

Gustav III:s torg

För att gå tillbaka till Henric Nordlunds förslag om ny teaterbyggnad vid Hamngatan, är detta av intresse då det pekar på en tendens i 40-, och 50-talens planering av staden. Man vannlade sig nämligen om att med en rad monumentalabyggnader tillskapa ett nytt city kring Gustav III:s torg, som nu utgjorde kommunikationscentrum för landsbusstrafiken. Förutom det planerade nya medborgarhuset vid torget (som aldrig realiserades) planerades också några affärshus samt hotellbyggnader.

Behovet av hotellrum var stort i staden och en speciell hotellbyggnadskommitté arbetade för att lösa problemet. Bl.a. hade man långt gångna planer på att bygga ett storhotell på tomten där polishuset idag är beläget.⁹⁹ Samme arkitekt, Curt Björklund från Stockholm, som fått i uppdrag att skissa på detta bygge, kallat Strand Hotell, uppdrogs även att arbeta på en ritning för ett storhotell vid Gustav III:s torg. Hotellet var tänkt att placeras – i likhet med Nordlunds teaterbygge – på nuvarande bibliotekstomten och skulle uppföras i nio våningar. Projektet realiserades aldrig.¹⁰⁰

Vid Gustav III:s torg byggdes däremot vid denna tid Thulebolagens hus i hörnet Hamngatan/Kyrkgatan. Byggnaden ritades av arkitekt Gustav Clason, Stockholm, i tre våningar med indragen fjärde våning mot Kyrkgatan, samt med ytterligare en våning mot torget. Byggnaden inrymde i huvudsak kontors- och affärsytor. 1954 byggde Svenska Esso AB fastigheten öster om Thulebolagens hus, idag kallad Skandiahuset.

1956 byggdes äntligen det efterlängtade hotellet vid Gustav III:s torg (kv. Åkeriet 8) kallat Hotell Östersund, ritat av arkitekterna Carl-Axel Acking och Sven Hesselgren. Byggnaden uppfördes i en mäktig höjd av 10 våningar mot torget. Citypalatset eller länsförsäkringsbolagets hus mitt emot vid Kyrkgatan hade redan byggts då. Tillsammans gav de olika byggnaderna en ny prägel av affärscentrum åt Gustav III:s torg.

Kvarterstorg i kv Månadsmötet

I ambition att utveckla detta affärscentrum hade stadsarkitekten Nordlund långt drivna planer med kv. Månadsmötet, där Kärnan och Domus ligger väster om torget. Han tycks ha blivit inspirerad av de stadsplaneringsgrepp som var på modet i de större städerna. Man "grävde ur" de gamla kvarterens inandömen, sanerade bort kåkbebyggelsen och öppnade fria passager åt olika håll. På modet var också tillskapandet av kvarterstorg, d.v.s. slutna affärstorg inne i ett kvarter. Stadsarkitekten uttryckte följande:

"Det vore tvivelsutan önskvärt om vi här i Östersund kunde på ett bättre sätt än hittills koncentrera köpenskapen till kompletta affärskvarter. Om man tänker på

Östersund 1965 jämfört med tätortens utbredning 1985.

År 1964 byggdes bostadsområdet Valhall, Östersunds dittills största, sammanhängande bostadsområde. Valhall är ett ganska karakteristiskt 60-talsområde, med öppna gårdar och mekaniskt uppradade huskroppar.

det klimat – speciellt blåsten – vi oftast råkar ut för vintertid och tänker på hur köpenskapen nu är utbredd över stora områden, kan man ju inte säga att lösningen är praktisk. Det skulle vara en fördel /.../ om man inom ett begränsat område kunde samla det mesta av den erforderliga affärsverksamheten.¹⁰¹

Kv. Månadsmötet skulle således "utgrävas" och all äldre bebyggelse skulle utraderas. Runt kvarterets ytterkonturer skulle löpa flervånings affärsfastigheter, vilka likt en mur skulle omgärda ett i kvarterets mittpunkt centralt beläget affärscentrum.¹⁰² Nu realiserades aldrig detta jätteprojekt, utan Nordlunds idéer – formmässigt men ej till funktionen – förverkligades endast i den ovan beskrivna totalsaneringen i kvarteret Häradsskrivaren.

1960-talets "rekordår"

I landet som helhet präglades 60-talet av en omfattande inflyttning till städerna och bostadsbristen blev akut. Inom bostadsbyggandet innebar detta att regeringen genomförde sitt "miljonprogram". Under åren 1965–74 byggdes över 100.000 lägenheter om året.

I denna kraftiga urbaniseringsprocess var målet att bygga ikapp bostadsbristen. Med hjälp av rationellare byggnadsteknik och ökad industrialisering i byggprocessen byggde man nu allt större bostadsområden i en allt mer accelererad takt.

Även Östersund fick vidkännas "rekordåren", om än kanske inte i samma skala. Produkter av denna tid är framför allt bostadsområdena Valhall, Körfältet samt Lugnvik.

gårdsägare förhindra att affärslokaler uthyres till sådana firmor som genom dumpingpriser skulle förstöra stadens handel, menar man.

Nytt försök 1950

Det dröjer ända fram till 1950 innan det görs ett riktigt försök att återuppliva den gamla marknaden. Men detta år tar konditor Arthur Wedemark initiativ till att arrangera en Gregoriemarknad i mars. Det blir en spektakulär händelse som lockar mycket folk. Gregoriemarknaden får ett samiskt tema med bl.a. mycket sameslöjd och Hofvallen i Östersund invaderas av samer med 600 renar!

Men det förekommer kritik från en del av köpmännen, som tycker att marknaden gjort intrång på deras områden.

Under våren 1953 motionerar konsul Ragnar Ohlson i stadsfullmäktige om avskaffande av marknaderna i Östersund. Marknaderna har nu helt spelat ut sin roll och tillför inte längre staden någon extra köpkraft, menar han.

Konsul Ohlsons motion diskuteras vid föreningens möte i maj 1953 och alla som yttrar sig stöder motionen. Föreningen yrkar enhälligt bifall. Ur affärsmännens synpunkt är marknaderna inte längre av något intresse. De drar bara till sig bondfångare och andra icke önskvärda element, som man uttrycker saken.

Men många talare vill gärna i stället för de gamla marknadsdagarna försöka skapa en ny tradition och därmed ordna upp förhållandena på Stortorget.

Den debatten skulle komma att fortgå i mer än 30 år utan något synbart resultat, men fortfarande i mitten av 80-talet lever tanken på återupplivade marknadstraditioner kvar. . . .

Februari 1915

"Herr Fredrik Wallin föreslår, att föreningen tillsätter ett au, sorterande under styrelsen och med åliggande att utreda och bereda frågor. På så vis skulle man slippa tillsätta alla de kommittéer, som ändå aldrig hann sammanträda i tid".

Hotell Östersund

Sven O Persson, Östersunds legendariske köpman, ägde tomten och tyckte att staden behövde ett stort hotell i centrum och lät bygga Hotel Östersund 1956.

Britta och Johan Malmsten ägde hotellet under drygt 20 år. Under några år på 70-talet drevs hotellet av Gunnar From, Enok Wingkvist och Egon Stenlund.

Hotel Östersund ägs och drivs idag av familjen Wiklund och samarbetar med Choice Hotels Scandinavia. Hotellet har genomgått en mycket omfattande renovering 1999-2003.

Choice Hotels Scandinavia är en del i Choice Hotels International, en av världens största hotellkedjor.

Byggår 1956
50 gästrum
Arkitekter:
Carl-Axel Acking
Sven Hesselgren

Utdrag

Ur:

Kjell Hansen

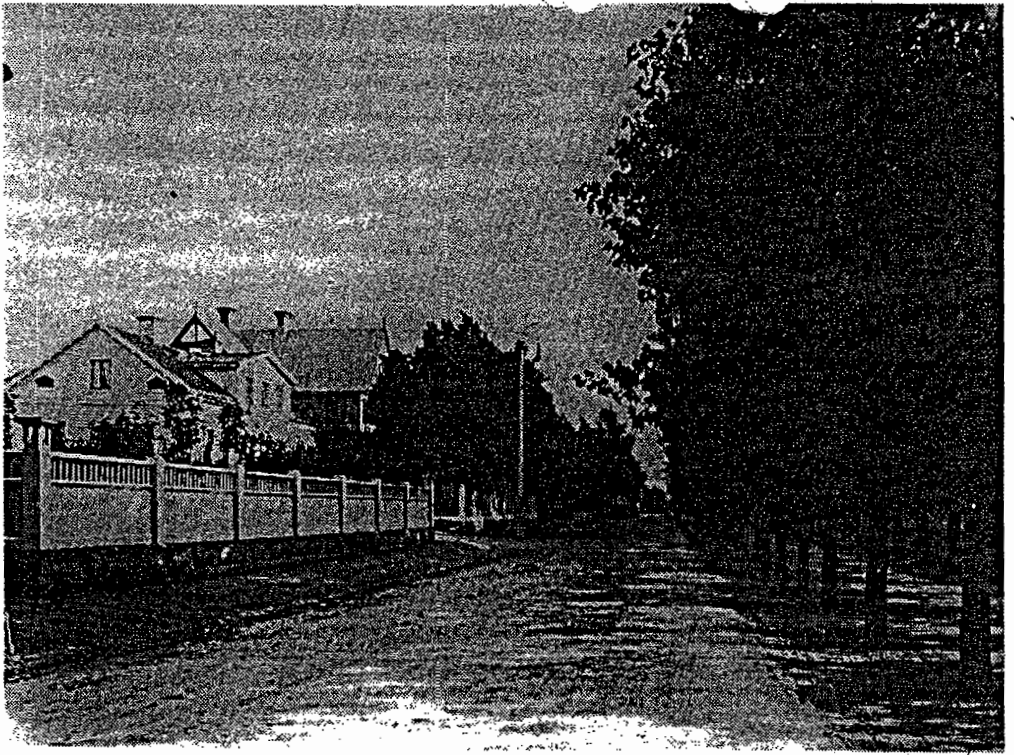
ÖSTERSUNDS CENTRUM

Hus med historia

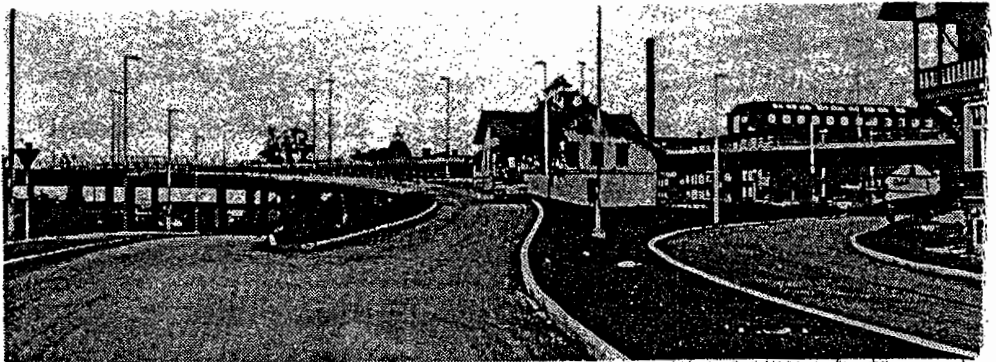

Fornvårdaren 20

JAMTLI
Historieland

Byggandet av nya bron till Frösön innebar att stora delar av den äldre bebyggelsen norr om Residensgränd revs och att stadsbilden förändrades kraftigt. Den övre bilden visar Strandgatan söderut före brobygget. Den undre visar avfarten från bron. Det ljusa huset i mitten är nu rivet.

Under 1950- och 1960-talen föll många äldre hus offer för den stora rivningsvågen. Centrum kommersialiserades och den tidigare balansen mellan arbete och boende bröts sönder. Bilden visar rivning och nybygge på Prästgatan 32-34 (Kv Läkaren).

såldes till allmänheten. Kommunen öppnade år 1917 också ett centralkök på Köpmangatan 67, där behövande kunde hämta mat för 50 öre per portion. Trots dessa insatser visade en undersökning som genomfördes 1917, att Östersund då var landets dyraste ort att leva i. För de som hade något att sälja, gav emellertid jobberiet stora vinster. Åtminstone en del av förtjänsten användes till att bygga nya hus. I stadskärnan ersattes under 1900-talets två första årtionden många äldre trähus av nya stenhus, ritade och uppförda i tidens aktuella arkitekturmode (se t ex Tullvakten 4, Pantbanken 1, Kopparslagaren 3, Traktören 6, Häradshövdingen 5 och 6, Repslagaren 2 och 3).

Kooperativt byggande

1920-talet kan för Östersunds vidkommande bäst karaktäriseras som en återhämtningsperiod utan större förändringar i samhällslivet. Återhämtningen avbröts av depressionen under 1930-talets början, som inledde en era av statligt ingripande i samhällsekonomi och -planering, samtidigt med att arbetarrörelsen nu fick ökat inflytande. Myndigheterna började satsa på en bostadspolitik, som skulle frambringa billiga, bra och många bostäder. En del av nybyggandet skedde i kooperativ regi och HSB (Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsförening) spelade en framträdande roll. Föreningen byggde sina första hus i Östersund under 1930-talets början. Riksbyggen uppförde inga hus i staden förrän på 1940-talet. Utvecklingen under 1930-talet och under ofredstiderna på 1940-talet påverkade centrala Östersund mycket litet, eftersom den mesta byggnadsverksamheten ägde rum utanför centrum. Fina exempel är emellertid Logen 4 och Brandenburg 3.

Den stora rivningsvågen

Under 1950-talet och framåt sköt utvecklingen ny fart och nu drabbades också innerstaden av rivningar och nybyggen. Även om tyngden av bostadsbyggandet förlades utanför stadskärnan, skedde också en viss "sanering" i de centrala delarna, vilken ofta innebar rivning av hela kvarter och uppförande av nya hyreshus. Medan centrala Östersund tidigare utgjort en välbalanserad enhet av arbete och boende - vars tydligaste exponent var

den klassiska 1880-talsbebyggelsen med verkstad eller affär på bottenvåningen och innehavarens bostad på övervåningen - genomfördes nu en kontorisering och kommersialisering av centrum. Under 1960-talet uppfördes flera stora varuhus och på flera håll moderniserades det ganska hårdhänt utan hänsyn till den befintliga bebyggelsen. Ett exempel på den anda, som präglade mycket av stadens utveckling, är att den första självbetjäningsbutiken utanför Stockholm, öppnades på Samuel Permansgatan av köpman Henrik Norström kring 1950.

Allt större del av befolkningen var nu bosatt utanför stadskärnan och den ökande bilismen ställde nya krav på vägar och gator. Bron till Frösön befanns snart vara för liten och man beslöt bygga en ny bro. Brobygget medförde att stora delar av den äldre bebyggelsen strax norr om Stortorget nu revs. 1948 års generalplan hävdade att många av innerstadens gator var för smala och föreslog breddningar. Några sådana breddningar kom också till stånd men det mest bestående resultatet av planen var, att många hus placerats på tomten på ett sätt som skulle möjliggöra framtida gatubreddningar. I dag framstår dessa indragna hus som luckor i gatulivet. Under senare år har delar av den äldre bebyggelsen också förvanskats genom utvändiga tilläggsisoleringar. Samtidigt har dock förståelsen för värdet av att bevara de gamla husen ökat och bl a givit utslag i många fint genomförda upprustningar.

Kv AUDITÖREN 3, Köpmangatan 14

Boningshuset i två våningar, sannolikt uppfört under 1800-talets början, och inflyttat till staden från landsbygden 1866. Vid inflyttningen höjdes byggnaden några stockvarv. Byggnaden är uppförd av timmer och försedd med stående locklistpanel.

Byggnaden var ursprungligt ett grändhus mot Färjemansgatan, som före brobygget passerade byggnaden vid den nuvarande parkeringsinfarten.

Större delen av kvarteret Auditören ägdes på 1880-talet av trävaruhandlaren N O Näs. Vid denna tid fanns fyra boningshus på fastigheten och ett flertal ståndspersoner bland hyresgästerna.

Byggnaden är en av stadens äldsta och har stort kulturhistoriskt värde. Huset är bevarat i ursprungligt skick men har tyvärr ett mycket utsatt läge, sedan det blivit inträngt av den nya bron och övrig bebyggelse i omgivningen.

Kv BARBERAREN 1, Storgatan 21

Boningshus mot gatan i två våningar, uppfört 1880. Byggnaden hade tidigare en träfasad med rika utsmyckningar men rappades någon gång under 1900-talets början.

År 1917 kringbyggdes gården med en byggnad längs gränden, samt två mot gården. Samtidigt byggdes gatuhuset på två meter.

Gatuhuset är en representant för det stora uppsving i byggandet, som ägde rum under 1880-talet. Den rappade fasaden är typisk för det tidiga 1900-talet. Tillsammans med de övriga tre byggnaderna utgör gatuhuset en fin stadsgård från 1900-talets början med stort kulturhistoriskt värde. Fastigheten ingår som en viktig del i miljön längs Storgatan.

Kv BARBERAREN 2, Prästgatan 26

Boningshus i fyra våningar på hörntomt, uppfört 1914. Byggnaden ritades av arkitekt F B Wallberg (se Kv Biblioteket 1). Byggnaden är uppförd i en nationalromantisk stil med karaktäristiskt brutet tak, tätt spröjsade fönster, burspråk och putsad fasad med grovhuggen granit i sockelpartiet.

Tidigare fanns på tomten en tvåvånings byggnad med ingång från gränden. I huset fanns en hörnbutik, som innehades av guldsmeden Sundström. I byggnadens mitt fanns en brödbutik, som ägdes av änkefru Charlotta Lindgren, dotter till stadens första ordningsman, apotekaren Samuel Perman. Denna byggnad brann ned 1889 och tomten stod sedan obebyggd till detta hus byggdes.

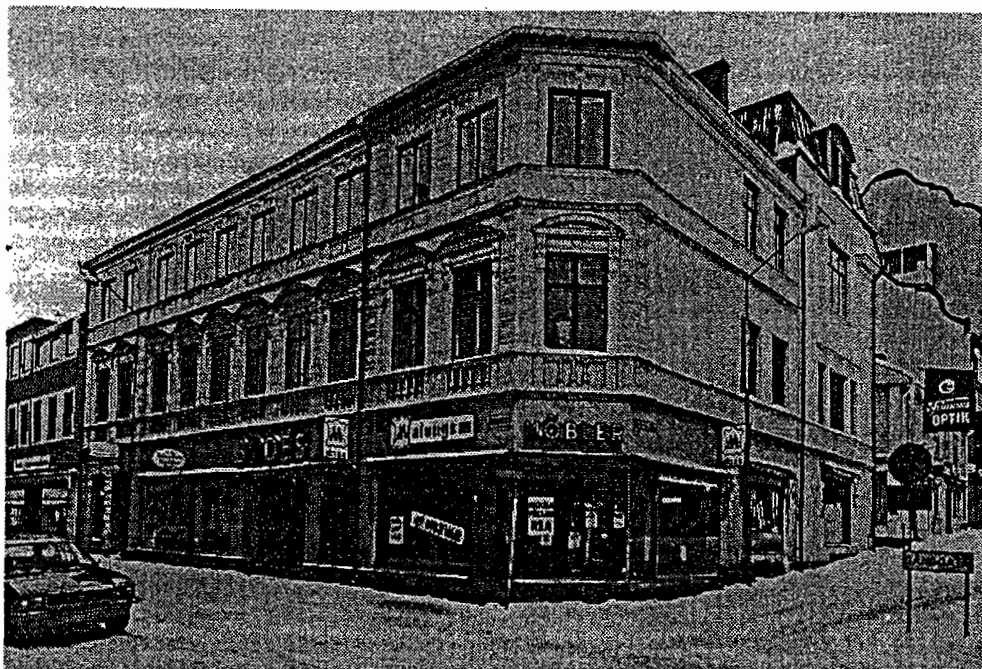
Byggnaden är en fin exponent för den bebyggelse som präglade Östersund under stadens andra stora expansionsperiod på 1910-talet. Huset har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för miljön längs Prästgatan.

Kv BARBERAREN 4, Prästgatan 30

Boningshus i fyra våningar på hörntomt, uppfört 1917. Byggnaden ritades av arkitekt Knut G Gyllencreutz (se Kv Bryggaren 1 + 6). Den uppvisar tydliga influenser från jugendstilen, bl a i gavlarnas mjukt rundade former, i det karaktäristiska hörntornet och i betoningen av volymer och relief i fasaden.

Tomten ägdes på 1870- och 1880-talen av häradshövding Johan Gunno Hasselberg (1808-86). Tomten var då, frånsett ett lusthus, obebyggd och skulle användas som trädgård. Hasselberg bodde på Prästgatan 31 (Kv Häradshövdingen 5 + 6). Efter sin död stod Hasselberg på lit de parade i lusthuset. Lusthuset finns nu på Stuguvägen 4.

Byggnaden är ett utmärkt exempel på den stenhusebebyggelse, som präglade byggandet i Östersund på 1910-talet. Huset har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för gatubilden.

Kv BARBERAREN 5, Storgatan 25

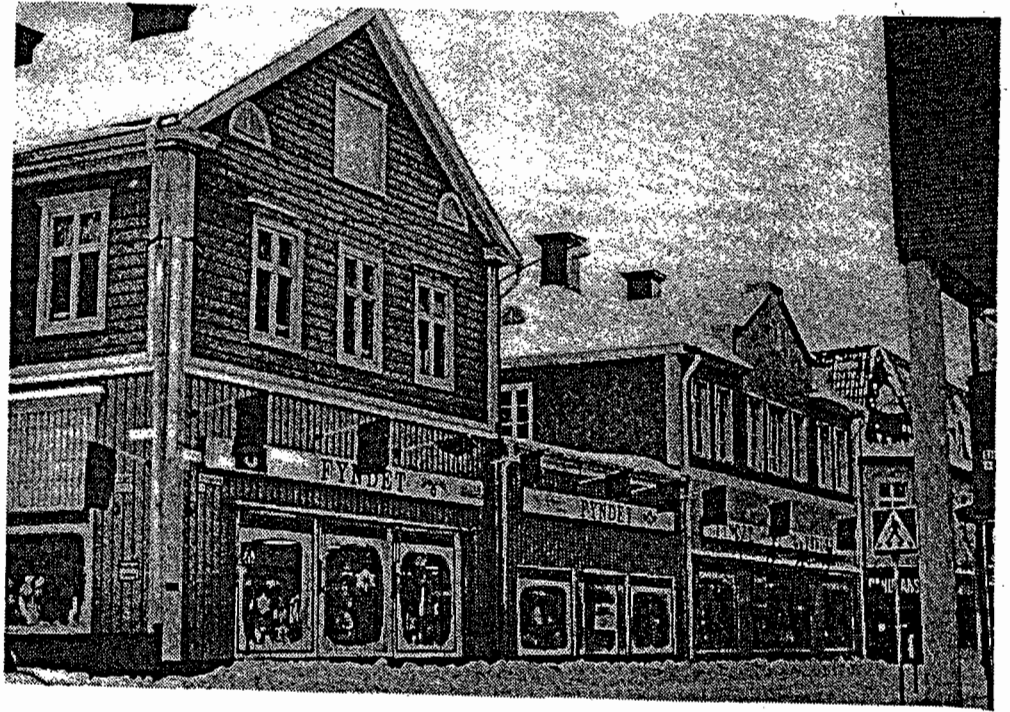
Boningshus längs gatan i tre våningar, uppfört i putsat tegel 1883. Byggnaden uppfördes ursprungligen med en slät fasad men genomgick 1892 en "ansiktslyftning" och fick nuvarande utseende. Genom en rik putsutsmyckning fick fasaden då karaktär av nyrenässans, där de horisontella linjerna markeras. Den då utförda rusticerade bottenvåningen har på senare tid tyvärr förändrats genom upptagande av stora skyltfönster. I övrigt är byggnaden exteriört mycket välbevarad.

I gränden ligger ett boningshus i två våningar uppfört 1877. Detta hus låg tidigare längs gatan men flyttades till nuvarande läge för att ge plats för stenhuset. Byggnaden har timmerstomme och är försedd med den för Östersund typiska, breda, liggande panelen. Under fönstren finns släta fält.

Gården ägdes av byggmästare O Sundquist, som också byggde stenhuset.

Stenhuset inrymde på 1890-talet bl a stadens telefonstation, en manufakturhandel och Nya glasmagasinet.

Byggnaderna är mycket välbevarade och har stort kulturhistoriskt värde. De har stor betydelse för stadsbilden och för miljön längs Storgatan.

Kv BUNTMAKAREN 1, Storgatan 19

Freskens gård

Boningshus i hörnet mot Stortorget i två våningar, uppfört på 1840-talet av krögare Thalén. Byggnaden är till grund och stomme möjligen det av Törnstedt på 1790-talet uppförda huset. En rumsbredd av husets längd mot torget revs 1934 i samband med byggandet av apotekshuset. Bottenvåningen är ombyggd men övervåningen är välbevarad med den karaktäristiska breda, liggande panelen.

Längs gatan ligger en affärslänga i en våning, uppförd 1890. Den har samma fasadutformning som hörnhusets bottenvåning.

Mot gatan på tomtens södra del ligger ett boningshus i två våningar, uppfört 1884. Bottenvåningen domineras av stora, moderna skyltfönster men övervåningen är välbevarad. Den rappade fasaden är sannolikt inte ursprunglig, utan har tillkommit under 1900-talets början.

På gården finns ett magasin, bevarat i ursprungligt skick, uppfört i tre våningar i putsat tegel 1904. Byggnaden ritades av arkitekt Adolf Kjellin.

Mot torget ligger ett boningshus i fyra våningar, uppfört i tegel 1934. Detta byggdes som apotekshus och ritades av arkitekt O Harring.

Gården ägdes under senare delen av 1800-talet av handlaren Robert Fresk, som här bedrev sin handelsrörelse, startad 1862 i den gård som senare blev Stadsgården (Kv Handelsmannen). Rörelsen flyttades till nuvarande hörnhuset på 1870-talet. Huset hade en rymlig källare och goda affärslokaler. Fresk drev en mycket stor affär med allehanda varor. Familjen var också stor, med tolv barn. Fresk greps av den arbmånska väckelsen under 1870-talet och det berättas att han lät slå sönder alla de vinfat han hade i affären och vinet fick rinna ut. Han verkade sedan mycket för missionen. I affären hade han på disken en sparbössa med en stor negergubbe i trä på locket. Fresk förde också ett mycket stort hus, eftersom präster och kolportörer samt kunder från landet gästade där vid sina besök i staden. Affärsingången var vid denna tid från torget. Mot gränden i syd låg då ett uthus med stall, som försvann då magasinet uppfördes. Fresks firma övergick sedan till bröderna Lundvall.

I detta hus öppnade också Nils Johan Sundkvist stadens första barberarstuga år 1870.

I gatuhuset på tomtens södra del startade Jämtlands Folkbank sin verksamhet. Till affärslängan mot Storgatan flyttade omkring sekelskiftet E M Anderssons hérrekipering från Storgatan 38 (se Kv Tullvakten 2).

Freskens gård bildar en unik handelsgård och speglar genom sina byggnader stadens utveckling fram till idag. Gården har stort kulturhistoriskt värde. Den har också stor betydelse för stadsbilden och för miljön vid Stortorget och längs Storgatan.

Kv BUNTMAKAREN 2, Stortorget 8

Saluhallen

Saluhall och boningshus i tre våningar mot torget, uppfört 1903 och ritat av arkitekt Knut G Gyllencreutz (se Kv Bryggaren 1 + 6). Byggnadens bottenvåning har fasaden i sten medan de övriga våningarna putsats.

En av de firmor som redan från starten hade försäljningsställe i Saluhallen var det 1888 grundade Solbergs slakteri. Firman hade egen charkuterifabrik på Prästgatan 58 (Kv Slakteriet 3).

Saluhallen har nyligen genomgått en invändig upprustning men har bevarat mycket av sin ursprungliga karaktär. Byggnaden har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för upplevelsen av Stortorget.

Kv CONTUBERNIUM 1-4, Kyrkgatan 41

Gamla (västra) skolan

Skolbyggnad uppförd med timmerstomme och på stengrund. Fasadernas breda, liggande panel bryts upp av pilastrar, våningsband och takgesims. Byggnaden ritades av arkitekt C G Blom-Carlsson (1799-1868). Byggmästare var A M Svensson (se Kv Hövdingen).

Detta är Östersunds första läroverksbyggnad, tillika det äldsta bevarade skolhuset i staden. Årtalen ovanför dörren, 1849, anger när huset stod färdigt. Devisen SAPIENTIA DUCE betyder "Med visheten som ledstjärna".

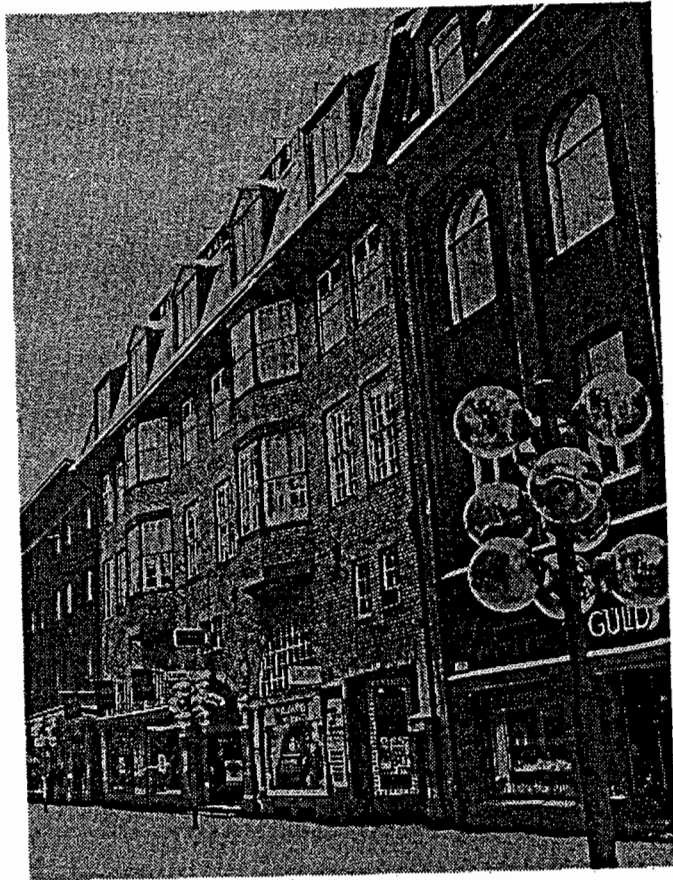
Frösö Trivialskola hade sedan 1679 varit länets enda skola för högre utbildning. På 1840-talet flyttades undervisningen till Östersunds Elementarskola. Här skulle eleverna kunna övergå till universitetet efter avslutad skolgång.

I den nya skolbyggnadens övervåning inreddes mat- och sovsalar (ett sk kontubernium - jfr kvarterets namn), eftersom eleverna från landsorten måste inackorderas. I bottenvåningen inrättades två lärosalar, gymnastiksal och vaktmästarbostad.

När nya läroverksbyggnaden, nuvarande Wargentinskolan, stod färdig 1897 flyttades största delen av undervisningen dit. Under 1900-talet kom dock slöjd-, gymnastik- och skolköksundervisning att bedrivas i gamla skolan. Huset har genomgått många ombyggnader men fasaden och den södra lärosalen kvarstår relativt oförändrade. Vid ombyggnaden 1982 återfick huset den gula färg det ursprungligen hade.

Till skolan hör också två uthus. Dessa flygelbyggnader är uppförda efter Blom-Carlssons ritningar och byggda 1849.

Byggnaderna är bland de äldsta i staden och är utvändigt bevarade i ursprungligt skick. De förklarades 1983 för byggnadsminne på grund av sitt stora kulturhistoriska värde. Gamla skolan har stor betydelse för stadsbilden.

Kv HÄRADSHÖVDINGEN 5, Prästgatan 31 B

Hotell Standard

Hotell och boningshus i fyra våningar på hörntomt, uppfört 1907. Byggnaden är uppförd i putsat tegel med rusticerad bottenvåning och typiska jugendvolymmer men utan jugendstilens utsmyckningar.

Tomten utgjorde tidigare en heltomt tillsammans med Häradshövdingen 6 och ägdes under 1800-talets slut av häradshövdingen i Jämtlands norra domsaga, Johan Gunno Hasselberg. På denna tomt återuppförde Hasselberg år 1854 med vissa förändringar den gamla residensbyggnaden. Denna byggnad revs 1906 (se Kv Myrstacken 2). Hasselberg ägde även tomten Barberaren 4, där han hade sitt lusthus.

Hotell Standard uppfördes som ett "kontinentalt hotell". Hotellet hade ett 40-tal rum och innehöll dessutom uppknävsrum för handelsresande, matsal, lärum och festvåning. På 1940-talet lockade hotellet med underhållningsmusik varje afton och dans en gång i veckan.

Byggnaden är ett exempel på den stora stenhusbebyggelse, som växte upp i Östersund under stadens blomstringsperiod under 1900-talets början. Byggnaden har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för miljön längs Prästgatan.

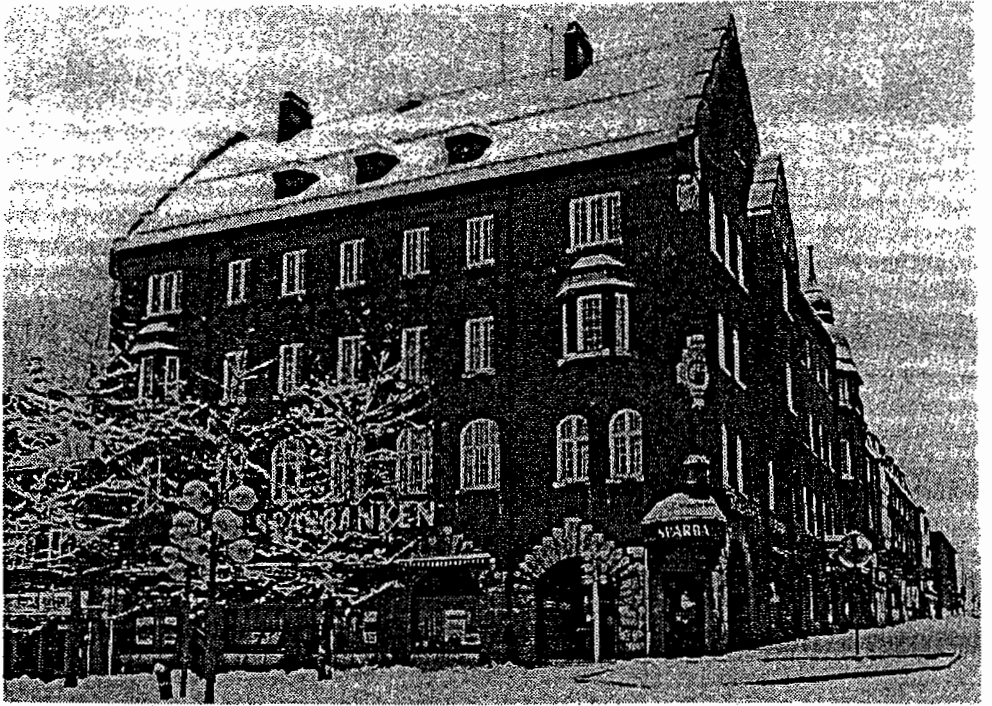
Kv HÄRADSHÖVDINGEN 6, Prästgatan 31

Hotell Standards Annex

Boningshus och hotell i fyra våningar längs gatan, uppfört 1910-12. Byggnaden ritades av arkitekt F B Wallberg (se Kv Biblioteket 1) i en nationalromantisk stil. Utmärkande är gatufasadens gula tegel, burspråken, den fjärde våningens inplacering i det brutna taket, de tättspröjsade fönstren samt utsmyckningen med ankarsfästen. Gårdsfasaden är slätputsad. Interiört har de flesta lägenheter byggts om men vissa detaljer finns kvar. Trappuppgången är i ursprungligt skick.

Annexbyggnaden kallades också Standardmagasinet. Standardmagasinet hade sin första försäljningslokal i hörnbutiken i Hotell Standards byggnad (Kv Häradshövdingen 5) men flyttade till annexet då det blev färdigt.

Byggnaden är ett utmärkt exempel på det tidiga 1900-talets stenhusbebyggelse. Den har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för miljön längs Prästgatan.

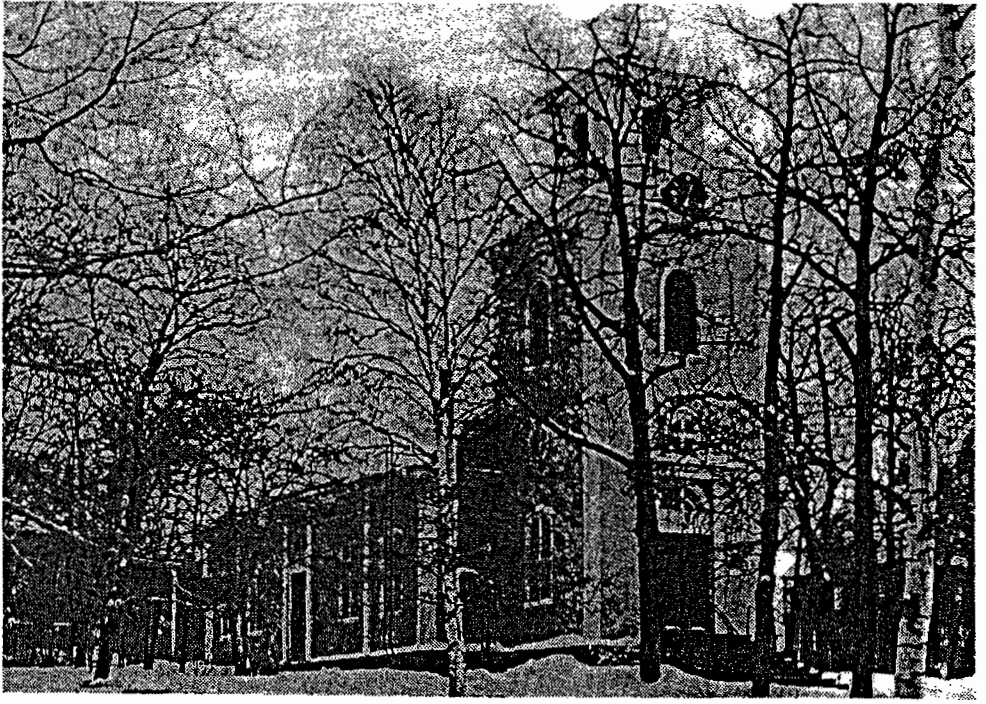
Kv KOPPARSLAGAREN 3, Prästgatan 21

Sparbanken

Bankbyggnad i fyra våningar i hörnet mot Stortorget, uppförd 1914-15. Byggnaden ritades av arkitektbyrån Hagström & Ekman och uppfördes av entreprenörfirman S Samuelsson från Härnösand. Byggnaden är uppförd i tegel med rusticerad bottenvåning i grovhuggen granit. Fasaden bryts upp av burspråk, putsade utsmyckningar och växelvis rundbågiga och fyrkantiga småpröjsade fönster. Gavelröstena har mjukt rundade profiler. Även trapphallen är välbevarad och här finns typiska målade jugendslingor.

Jämtlands läns Sparbank startades 1847 och var länets första bank. Landshövdingen var en av initiativtagarna till banken, som hade till uttalat syfte att väcka de fattigare klassernas förståelse för sparsamhetens betydelse. Banken bedrev under lång tid sin verksamhet i hyrda lokaler.

Bankbyggnaden är ett utmärkt och tidstypiskt exempel på den monumentala byggnadsstil som präglar många bankpalats. Byggnaden har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för stadsbilden och miljön runt Stortorget.

Kv KYRKPARKEN, Gamla Kyrkan

Gamla kyrkan är en enskeppig byggnad med timmerstomme som rappats.

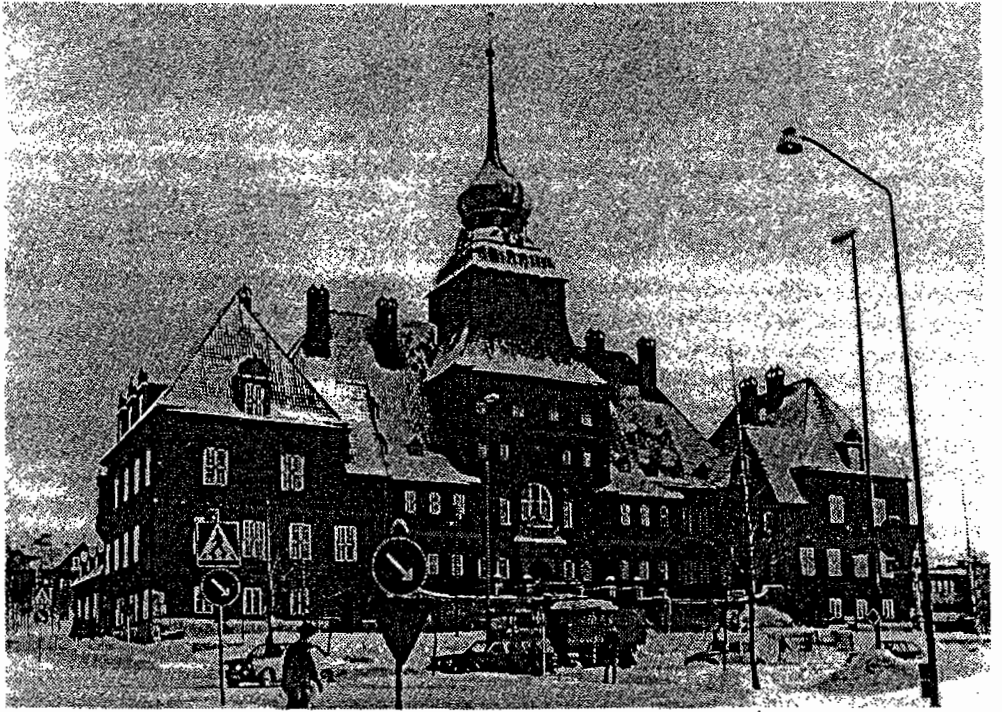
Ända fram till 1912 tillhörde Östersund Brunflo församling (se Kv Stadsprädikanten 1). Stadens första fasta gudstjänstlokal tillkom 1794, då man inredde sätesbyggnaden på det f d avradslandet, belägen i nordvästra hörnet av nuvarande residenstomten (Kv Hövdingen). Denna lokal var dock aldrig tänkt vara annat än ett provisorium. Redan 1822 började man försöka finna vägar att bygga en ny kyrka, men inte förrän i början av 1830-talet kunde planerna förverkligas.

Överintendentämbetet uppdrog åt arkitekt Fredrik Magnus Bäck (1788-1838) att göra ritningar till kyrkan. Bäck hade anställts vid Överintendentämbetet 1813 och erhöll professors titel där 1825. Arbetet kom igång 1834 genom att de omkring femhundra stadsborna själva ombesörjde grundläggningsarbetena. Uppförandet av kyrkans timmerstomme lades ut på entreprenad till bonden Carl Edholm i Torvalla, som utförde arbetet under år 1836. Under början av 1837 började inredningen av kyrkan, men arbetet drog ut på tiden och stötte på flera olika svårigheter, bl a gick en av entreprenörerna i konkurs. Men trots att kyrkan inte på långa vägar var färdig, togs den i bruk redan 1839. Inte förrän 1845 var kyrkan klar och nyårsdagen 1846 invigdes den.

Under de följande drygt 130 åren har kyrkan genomgått flera större och mindre ombyggnader och reparationer. Större ombyggnadsarbeten har ägt rum 1888, 1906, 1952 och 1980. År 1900 byggdes kyrkan till något åt öster. Den 7 juli 1940 användes kyrkan för sista gången som Östersunds församlings ordinarie gudstjänstlokal. Den ersattes då av nya kyrkan, som invigdes 14 juli 1940.

Nuvarande kyrkparkens nordligaste och sydligaste delar är från början inte av kyrklig natur. Till centrala delar är parken kyrkogårdsmark. Stadens första begravningsplats utgjordes av en del av norra kyrkogården men flyttades 1842 till kyrkparken. Begravningsplatsen fanns kvar till 1869, då den flyttades tillbaka till norra kyrkogården.

Parken omfattade enligt 1864 års stadsplan även ett område öster om det nuvarande - dvs hela det område där Wargentinskolan nu ligger (Kv Läroboken). Dåvarande Repslagargatan (nuvarande Rådhusgatan) drogs i 1881 års stadsplan genom parken, som i och med det minskades till nuvarande omfattning.

Kv LAGBOKEN, Rådhusgatan 21

Rådhuset

Rådhus i tre våningar, uppfört 1909-12. Byggnaden ritades av arkitekt Frans Bertil Wallberg (se Kv Biblioteket 1) och betecknades av samtida kollegor som något av "det bästa som av modern svensk arkitektur hittills framkommit" (tidskriften Arkitektur, 1907).

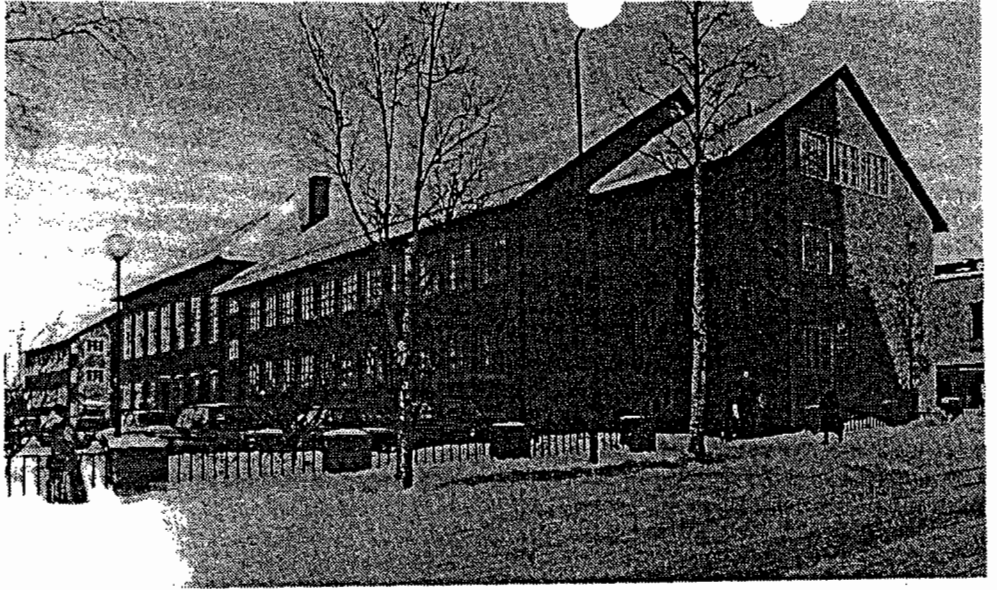
Rådhuset är uppfört i en storslagen nationalromantisk stil med djupt neddraget tak, tätt spröjsade fönster och flitigt användande av burspråk och frontespiser. Utmärkande är också fasadens rundbågiga utsmyckningar samt dörrarnas rundbågiga valv. En viktig del av byggnaden är också den lilla förgård, som bildats mellan flyglarna mot gatan. Huset kröns av en kupol, utformad med de jämtländska klockstaplarna som förebild.

Byggnaden uppfördes i hälsingborgstegel, men till terrassmurar, ornament osv använde man jämtländsk kalksten. Överhuvudtaget försökte man under bygget bara använda material från trakten. Likaså anlätades nästan uteslutande arbetare och hantverkare från länet.

Även interiört är rådhuset mycket välbevarat. Möblerna ritades av Wallberg, liksom bröstpaneler och andra detaljer. Skulptören Olof Ahlberg gjorde förutom huvudentréns portal också flera andra detaljer, bl a klockan och relieffen i Rådhusrättens sessionssal.

Det dröjde alltså 125 år efter stadens grundande tills Östersund fick sitt rådhus. I den ursprungliga stadsplanen hade tomten vid Stortorget sydöstra hörn avsatts som rådhusomt. Senare inköptes också granntomten mot norr för samma ändamål. På 1860-talet bestämdes emellertid att rådhuset i stället borde ligga vid Nytorget (nuvarande Gustav III:s torg). Byggekostnaderna satte dock stopp för bygget. I stället hyrde staden en sal med två angränsande rum i J Lindbergs gård vid Köpmangatan 24 (Kv Handelsmannen), den s k Stadsgården. I dessa lokaler sammanträdde stadsfullmäktige och rådhusrätten ända fram till rådhuset var färdigt.

Rådhuset är ett mycket fint exempel på den nationalromantiska byggnadsstilen. Byggnaden har mycket stort kulturhistoriskt värde. Genom sitt läge och såsom symbol för Östersund har rådhuset också stor betydelse för stadsbilden.

Wargentinskolan

Skola i två våningar, uppförd 1897 och påbyggd 1935. Den ursprungliga delen ritades av stadsingenjör Adolf Kjellin i nyrenässanspåverkad stil. Idag är den ursprungliga skolbyggnadens exteriör helt dold av tillbyggnader men en del interiördetaljer finns bevarade. 1905 byggdes skolan till med flyglar enligt den ursprungliga ritningen. Norra flygelns norra fasad samt båda flyglarnas gavlar mot öst är fortfarande synliga och uppvisar en tegelfasad med horisontal prägel och valmat tak.

Skolan byggdes åter till 1935 efter ritningar av arkitekt Cyrillus Johansson (se Kv Filialbanken 5). Det är denna tillbyggnad som idag präglar skolans gatufasad. Byggnaden är uppdelad i tre volymer där mittdelen har valmat tak och höga rektangulära och småspröjsade fönster. Byggnaden har klara klassicistiska drag men i en förenklad, funkispåverkad form. Under 1960-talet har skolan ytterligare byggts till men då utan hänsynstagande till de befintliga byggnaderna.

Stadens första läroverk fanns i Västra skolan (se Kv Contubernium 1-4). Denna byggnad blev dock snabbt för trång och redan under 1870-talet började man arbeta för byggandet av en ny skola. År 1880 tillsattes en byggnadskommitté men inte förrän 1895 kunde bygget komma igång. Av ekonomiska skäl beslöt man genomföra byggandet i etapper, varför flyglarna inte kom till förrän 1905.

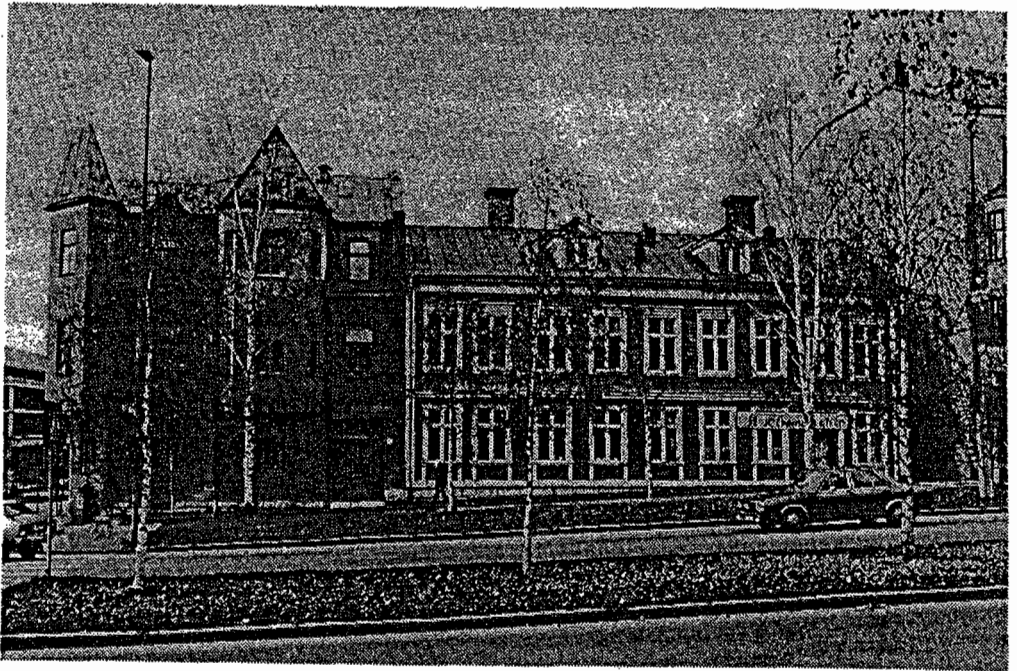
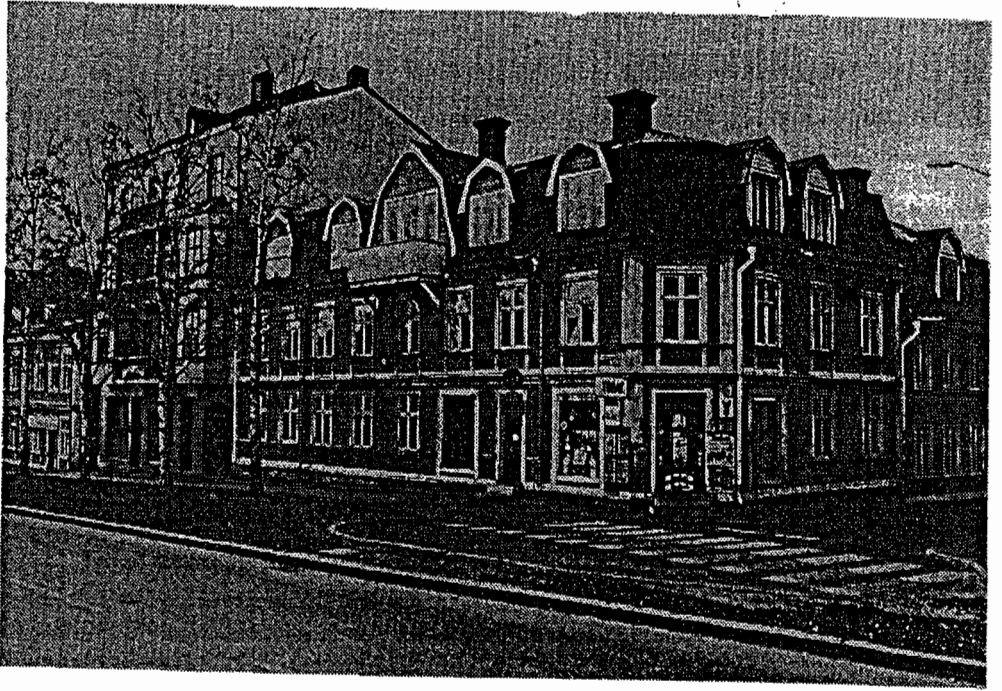
Skolbyggnaden enligt det ursprungliga förslaget samt 1935 års tillbyggnad är utmärkta exponenter för respektive epokers byggnadsstil och har mycket stort kulturhistoriskt värde. Wargentinskolan har stor betydelse för stadsbilden.

Kv MONOPOLET 4, Prästgatan 65

Boningshus på hörntomt i fem våningar, uppfört 1905 i putsat tegel. Byggnaden ritades av arkitekt E Dahlbäck i jugendinfluerad stil och med betoning av byggnadens volym. Den femte våningen framträder som en takvåning, som bryts av flera frontespiser. Såväl mot gatan som mot gränden öppnar sig portarna som stora grottor. Trapphallarna är bevarade i ursprungligt skick. Byggmästare var J A Hellström, som också var byggmästare för Godtemplarbanken (Kv Läkaren 11) och rådhuset (Kv Lagboken) och tillsammans med byggmästare Gärdin, för Ovikens nya kyrka.

När AB Svenska Tobaksmonopolet inrättats, hade det sina lokala kontors- och lagerlokaler här. Den nuvarande gården har kallats tiomannagården, eftersom den i sista etappen lär ha bebyggts av en krets av tio personer.

Byggnaden är ett utmärkt exempel på det tidiga 1900-talets hyreshusbyggelse och har stort kulturhistoriskt värde. Genom sitt läge markerar byggnaden Prästgatans början i syd och har därigenom stor betydelse för stadsbilden.

Kv REPSLAGAREN 2, Rådhusgatan 30

Artontusengården/Kappsäcken

Boningshus i 2½ våning på hörntomt, uppfört 1882. Byggnaden har timmerstomme och är klädd med liggande panel, med stående panel i ett sockelband samt i fält under övervåningens fönster mot gatan. Vindsvåningen är påbyggd senare, sannolikt kring sekelskiftet. På gården finns ett stall, uppfört 1882. Detta byggdes på 1906 med ett mindre boningshus i två våningar. Gårdshuset har samma slags panelning som gatuhuset, men boningshusdelen präglas i bl a fönstertyp och gårdssidans frontoner av sekelskiftesideal.

Längs gatan ligger ytterligare ett boningshus i fyra våningar, uppfört i delvis putsat tegel 1914. Byggnaden ritades av arkitekt Knut G Gyllencreutz (se Kv Bryggaren 1 + 6), i den för honom typiskt jugendpåverkade stilen, här främst utmärkt av gatufasadens burspråk samt portens grottnliknande intryck. Även trapphallen är bevarad i tidstypisk stil.

Tomten kallades under senare delen av 1800-talet för "Artontusengården", som anses anspela på antingen byggnadskostnaden, köpeskillingen eller på barnrikedomen i gården på sin tid. Stenhuset kom att kallas för "Kappsäcken" efter "Kappsäck-Anders" - hästhandlaren Anders D Persson, som lät uppföra byggnaden. Fastigheten ägdes under senare delen av 1910-talet av Frälsningsarmén.

Byggnaderna är utmärkta exempel på 1880-talets respektive 1910-talets bebyggelse i Östersund. De har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för stadsbilden.

Kv REPSLAGAREN 3, Rådhusgatan 32

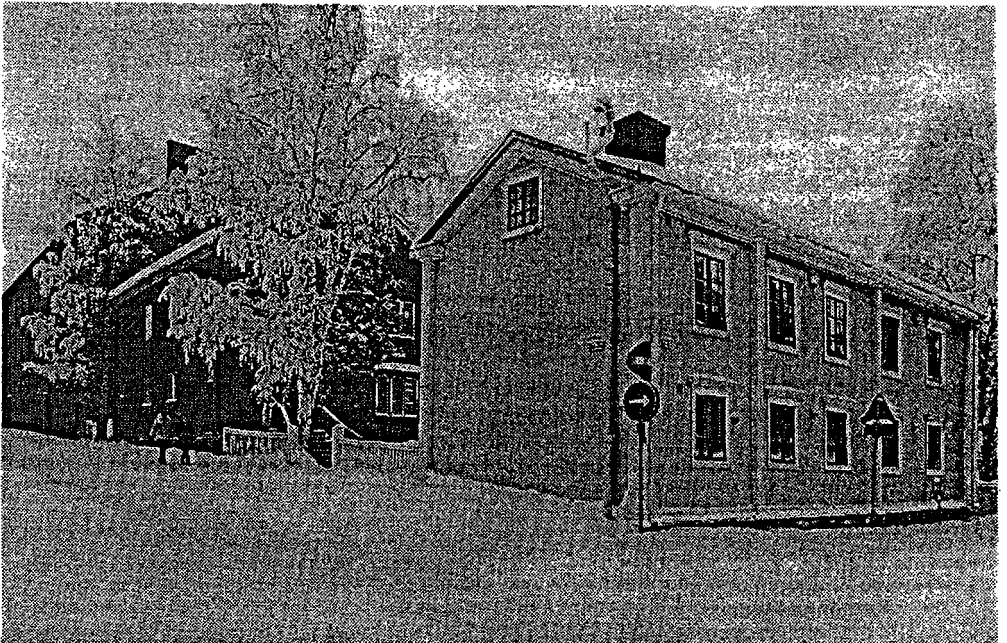
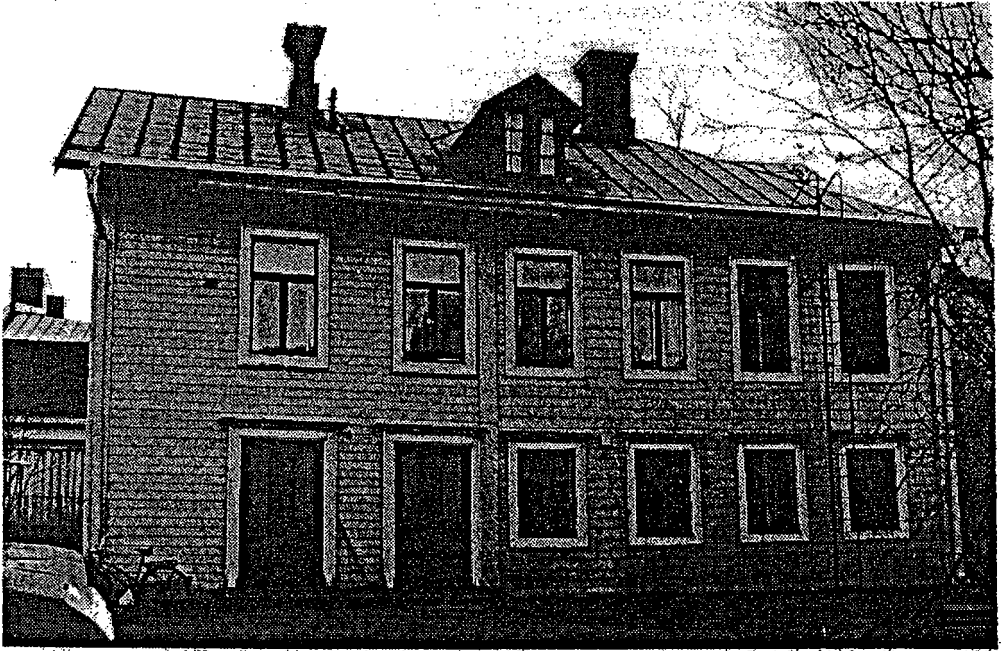
Lundholmsgården

Boningshus i två våningar, uppfört 1880. Byggnaden har timmerstomme och den för Östersund typiska liggande panelen, försedd med släta profilerade fält under bottenvåningens fönster.

Gården kallas "Lundholmsgården" efter ägaren, kopparslagaren A A Lundholm, som lät uppföra huset. Gården övertogs sedan av sonen, August Lundholm.

På hörntomten ligger ett boningshus uppfört 1911. Byggnaden ritades av arkitekt Knut G Gyllencreutz (se Kv Bryggaren 1 + 6) och är med sina burspråk, torn och frontespiser ett utmärkt exempel på tidens byggnadsstil. Trapphallen är mycket välbevarad och går i samma stil som husets yttre.

Byggnaderna är typiska exponenter för 1880-talets respektive 1910-talets bebyggelse i Östersund. De har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för stadsbilden.

Kv RIKSBANKEN 6, Köpmangatan 51

Boningshus längs gatan i två våningar, uppfört i staden 1901. Byggnaden är inflyttad från Brunflo och hade från början träpanel, men rappades 1937. På gården finns ett boningshus i två våningar med timmerstomme och liggande panel. Byggnaden uppfördes möjligen på 1860-talet men fick sin nuvarande utformning omkring 1880. Interiören är delvis bevarad. Även uthuset på gården uppfördes vid denna tidpunkt med timmerstomme och liggande panel. Uthuset är påbyggt med ett mindre garage.

Gården ägdes omkring 1880 av kommissionslantmätare O Sundgren. Han sysslade med mekaniska uppfinningar, bl a uppfann han en fröreningsmaskin. I fastigheten bodde också en gammal fanjunkare J Lundström. Han var fader till Hornsbergs första "borgmästare", J P Lundström.

Gårdshuset är ett välbevarat exempel på den typiska trähusbebyggelsen i Östersund under 1800-talets slut och har stort kulturhistoriskt värde. Gatuhuset och uthuset bidrar med sin volym, form och placering till att upprätthålla gårdens kulturhistoriska värde och har betydelse för stadsbildningen.

Kv RÅDMANNEN 1, Prästgatan 1

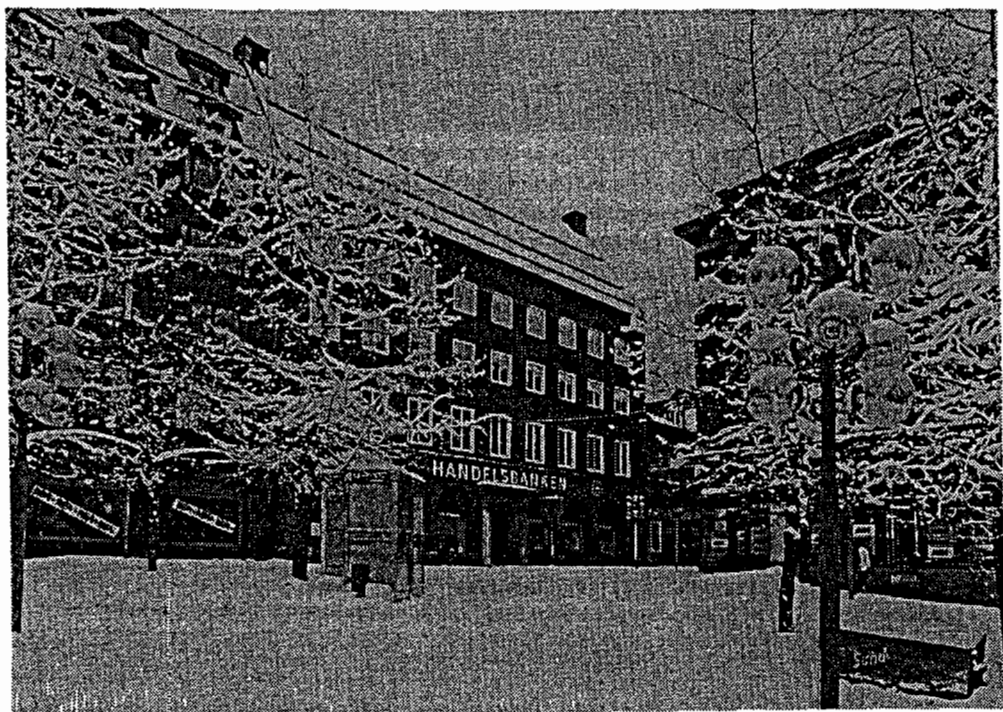
Boningshus längs gatan i två våningar, uppfört 1863. Det har senare byggts till något på längden och mot gården. Byggnaden är knuttimrad, har stående pärlspontpanel och fönster med raka profilerade överliggare. Även interiört är byggnaden välbevarad med tak i lockpanel, pärlspont på väggarna, trespegeldörrar, kakelugnar osv.

Längs gränden ligger en villa i två våningar, uppförd 1924. Byggnaden ritades av arkitekt A Persson, som också ritat en del av inredningen. Byggnaden är spritputsad med enkla dekorationer mot gränden, samt ett litet burspråk på västra gavelns bottenvåning. Även interiören är mycket välbevarad och präglas av jugendinfluerad nationalromantik.

På gården ligger en lekstuga, uppförd 1924, i tidstypisk stil med spröjsade fönster och liggande panel. På gården ligger också ett garage med stående locklistpanel och brutet pulpettak, uppfört 1924.

Gården ägdes på 1870-talet av rådmannen och handlaren N C Skogh, född 1807. Skogh var ordningsman för marknaderna på Stortorget och tog in platsavgifterna för stånden. Gården förvärvades 1880 av trävaruhandlaren Erik Emil Constantin Perman - Samuel Perman's sonson. Under de följande åren bytte gården ägare flera gånger. Från 1920 ägdes fastigheten av handlaren S O Svensson, som lät uppföra huset i gränden.

Gatuhuset är en av stadens äldsta bevarade byggnader och har stort kulturhistoriskt värde. Grändhuset, lekstugan och garaget är utmärkta exempel på 1920-talets villagård och har stort kulturhistoriskt värde. Fastigheten har stor betydelse för stadsbildningen.

Kv SÄDESSKÄPPAN 2, Regementsgatan 30

Villa i två våningar, uppförd 1904. Byggnaden har brutet, långt neddraget tak med övervåningens fönster i en takkupa mitt på vardera sidan av byggnaden.

På tomten finns också ett mindre uthus från samma tid.

Byggnaderna utgör ett typiskt exempel på sekelskiftets villabebyggelse i jugendstil och har kulturhistoriskt värde.

Kv TRAKTÖREN 6, Prästgatan 25

Handelsbanken

Bankbyggnad i fyra våningar längs gatan och mot Stortorget, uppförd 1920. Byggnaden är ritad av arkitekt F B Wallberg (se Kv Biblioteket 1), för Svenska Handelsbanken. Banken är uppförd i tegel i klassicistisk stil och med en rik fasadutsmyckning bl a med omväxlande "fönsteröverstycken" och kolonner mellan fönsterraderna. Karaktäristiskt är också de översta våningarnas kvadratiska fönster samt bottenvåningens halvcirkelformade fönsterportaler. Interiört präglas banklokalen av ett glasat tak och av stora, runda, öppna valv.

Svenska Handelsbankens Östersundskontor öppnades 1916 och övertog då den rörelse som sedan år 1900 bedrivits av AB Jämtlands Kreditbank. 1917 övertogs AB Östersunds Diskontobank (se Kv Läkaren 11). 1932 övertogs den verksamhet som sedan 1917 bedrivits av Upplands Enskilda Bank och dessförinnan, allt sedan 1874, av AB Sundsvalls Handelsbank.

Bankbyggnaden är en fin exponent för tidens byggnadsstil och för de bankpalats som byggdes under 1900-talets första årtionden. Byggnaden har stort kulturhistoriskt värde och stor betydelse för miljön runt Stortorget.

Storgatan, västra sidan

Rektorn 10 (Storgatan 28)

Boningshus-restaurang (gatuhus) I, boningshus (gatuhus) I, magasin I

Rektorn 11 (Storgatan 30)

Boningshus (gatu-hörnhus) I

Boktryckaren 2 (Storgatan 32)

Boningshus (gatuhus) II, boningshus (grändhus) II

Boktryckaren 3 (Storgatan 32)

Boningshus (gatuhus) I, boningshus (gårdshus) II

Boktryckaren 4 (Storgatan 36)

Bank (gatuhus) I

Tullvakten 2 (Storgatan 38)

Boningshus (gatuhus) I, boningshus (grändhus) I, magasin (gårdshus) II, uthus II

Tullvakten 3 (Storgatan 40)

Boningshus (gatuhus) II

Tullvakten 4 (Storgatan 42)

Boningshus (gatu-hörnhus) I

Riksbanken 2 (Storgatan 44)

Bank I

Skjutbanan 2 (Storgatan 50)

Boningshus (gatuhus) I

Skjutbanan 3 (8) (Storgatan 50 A)

Boningshus (gatuhus) I

Skjutbanan 4 (8) (Storgatan 52)

Boningshus (gatuhus) II

Skjutbanan 5 (Storgatan 54)

Boningshus-hotell (gatuhus) II

Härbärgen 2 (Storgatan 56)

Boningshus (gatu-hörnhus) II

Härbärgen 3 (Storgatan 58)

Boningshus (gatuhus) II, uthus II

Myrstacken 2 (Storgatan 62)

Boningshus (gatu-hörnhus) I

Myrstacken 3 (Storgatan 64)

Boningshus-hotell (gatu-hörnhus) I

Storgatan, östra sidan

Buntmakaren 1 (Storgatan 19)

Boningshus (gatuhus, grändhus mot torget) I, affärslänga (gatuhus) II, boningshus (gatuhus) I, boningshus (grändhus - mot torget) I, magasin (gårdshus) I

Buntmakaren 2 (Stortorget)

Saluhall (grändhus mot torget) I

Barberaren 1 (Storgatan 21)

Boningshus I, boningshus I, boningshus I, magasin I (sammanbyggda kring gårdsplan)

Barberaren 6 (Storgatan 23)

Boningshus (gatuhus) II, magasin I, loftbod I

Barberaren 5 (Storgatan 25)

Boningshus (grändhus) I, boningshus (gatuhus) I

Läkaren 1 (11) (Storgatan 27)

Boningshus (gatuhus) I

Läkaren 5 (11) (Storgatan 31)

Boningshus (gatuhus) I

Gästgivaren 1 (Storgatan 33)

Affärslokaler (gatuhus) I

Gästgivaren 5 (Storgatan 35)

Boningshus (gatuhus) I

Gästgivaren 4 (Storgatan 37)

Boningshus (gatuhus) I

Pantbanken 1 (Storgatan 39)

Boningshus (gatuhus) I, boningshus (grändhus) II

Pantbanken 7 (Storgatan 41)

Boningshus (gatuhus) I, auktionskammare (gårdshus) I, boningshus (gårdshus) I

Pantbanken 6 (Storgatan 43)

Boningshus (gatuhus) I

Staben 9 (Storgatan 47)

Boningshus-Kontorshus (gatuhus) I

Staben 8 (Storgatan 49)

Boningshus-pensionat (gatuhus) I

Staben 7 (Storgatan 51)

Boningshus (gatuhus) II, uthus II

Staben 6 (Storgatan 53)
Boningshus-pensionat (gatu-hörnhus) I, uthus I

Slakteriet 1 (Storgatan 55)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus (grändhus) I

Prästgatan, västra sidan

Instrumentmakaren 2 (Prästgatan 8)
Boningshus (grändhus) I

Instrumentmakaren 4 (Prästgatan 12)
Boningshus (gatuhus) II

Barberaren 2 (Prästgatan 26)
Boningshus-hotell (gatu-hörnhus) I

Barberaren 4 (Prästgatan 30)
Boningshus (gatu-hörnhus) I

Läkaren 11 (Prästgatan 32-36)
Boningshus (gatu-hörnhus) I

Gästgivaren 3 (Prästgatan 40)
Boningshus (gatu-hörnhus) I, magasin (gårdshus) I, magasin (gårdshus) I

Pantbanken 2 (Prästgatan 42)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus (gatuhus) I, boningshus (grändhus) II
Vagnsbod-verkstad (gårdshus) II

Staben 5 (Prästgatan 54)
Boningshus (gatuhus) II, verkstad (gårdshus) II

Brandenburg 3 (Prästgatan 64)
Boningshus (gatuhus) I, lager-affär (gårdshus) I

Prästgatan, östra sidan

Rådmannen 1 (Prästgatan 1)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus (grändhus) I, lekstuga I, garage I

Rådmannen 5 (Prästgatan 3)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus (gatu-hörnhus) I

Kopparslagaren 3 (Prästgatan 21)
Bank (gatu-hörnhus) I

Traktören 6 (Prästgatan 25)
Bank (gatuhus) I

Häradshövdingen 6 (Prästgatan 31)
Boningshus-hotell (gatu-hörnhus))

Häradshövdingen 5 (Prästgatan 31 B)
Boningshus (gatu-hörnhus) I

Postiljonen 5 (Prästgatan 41)
Boningshus (gatuhus) II

Postiljonen 4 (Prästgatan 43)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus-uthus (gränd-gårdshus, sammanbyggt i L-form) I

Verkstaden 5 (Prästgatan 61)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus (grändhus) I

Monopolet 4 (Prästgatan 65)
Boningshus (gatu-hörnhus) I

Kyrkgatan, västra sidan

Kopparslagaren 2 (Kyrkgatan 38)
Boningshus (gatuhus) I

Häradshövdingen 7 (Kyrkgatan 52)
Barnhem (nu redaktionslokaler, gatuhus) I, kontorshus (grändhus) I

Postiljonen 6 (Kyrkgatan 60-62)
Telestation (gatu-hörnhus) I

Verkstaden 4 (Kyrkgatan 80)
Boningshus (gårdshus) II

Kyrkgatan, östra sidan

Kyrkparken
Gamla kyrkan I

Contubernium (Kyrkgatan 41)
Gamla (västra) skolan I, boningshus (flygelbyggnad) I, boningshus (flygelbyggnad) I

Magistern 1 (Kyrkgatan 43)
Boningshus (grändhus) I, boningshus (gatuhus) II

Magistern 6 (Kyrkgatan 45)
Boningshus-kontorshus (gatu-hörnhus) I

Logen 5 (Kyrkgatan 51)
Kyrka (Baptistkapellet) I

Arken I (Kyrkgatan 55)
Kontorshus, vägförvaltningen (gatuhus) I

Rådhusgatan, västra sidan

Kaptenen 2 (Rådhusgatan 26)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus (grändhus) I

Repslagaren 2 (Rådhusgatan 30)
Boningshus (gatu-hörnhus) I, boningshus (gatuhus) I, uthus-boningshus (gårdshus - sammanbyggda) I

Repslagaren 3 (Rådhusgatan 32)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus (gatu-hörnhus) I

Biblioteket 1 (Rådhusgatan 42)
F d bibliotek, nu utställningslokal (gatu-hörnhus) I

Magistern 2 (Rådhusgatan 46)
Boningshus (grändhus) I

Logen 3 (Rådhusgatan 50)
Teater (gatuhus) I

Logen 4 (Rådhusgatan 54)
Badhus (gatuhus) I

Arken 3 (Rådhusgatan 60)
Boningshus (gatu-hörnhus) I, uthus I, uthus I

Mangeln 3 (Rådhusgatan 64)
Boningshus (grändhus) I

Rådhusgatan, östra sidan

Borgmästarlotten 4 (Rådhusgatan 5)
Boningshus (gatuhus) I, boningshus (gårdshus) II, uthus-boningshus (gårdshus) I

Läkarboken 3 (Rådhusgatan 11-17)
Boningshus (nu kårhus - gårdshus) II

Läroboken 3 (Rådhusgatan 19)
Wargentinskolan I

Lagboken (Rådhusgatan 21-23)
Rådhuset I

ABC-Boken (Rådhusgatan 35)
Södra skolan I

Gröngatan, västra sidan

Psalmboken 2 (= Lagboken 4) (Gröngatan 26)
Boningshus (grändhus, mot Artillerigatan) I

ABC-Boken 8 (Södra Gröngatan 30)
Boningshus (gatuhus) II

Gröngatan, östra sidan

Hyveln I (Gröngatan 1)
Boningshus II, uthus II

Hyveln 4 (Gröngatan 3)
Boningshus II, uthus II

Stadspredikanten 1 (Gröngatan 33)
Boningshus (gatu-hörnhus) I

Förklädet 3 (Gröngatan 35)
Boningshus (grändhus mot Artillerigatan) II

Skogsskiftet 4 (Gröngatan 43)
Kyrka (EFS) (gatuhus) I

Skogsskiftet 3 (Gröngatan 45)
Boningshus (gatuhus) II

Regementsgatan, västra sidan

Hyveln 2 (Regementsgatan 2)
Boningshus II, uthus II

Hyveln 3 (Regementsgatan 4)
Boningshus II, uthus II

Röda Lyktan 2 (Regementsgatan 10)
Boningshus (grändhus) II, uthus II

Röda Lyktan 3 (Regementsgatan 12)
Boningshus (grändhus) I, boningshus (grändhus) I

Ståndraden (Regementsgatan 14-16)
Skola (huvudbyggnad) I, boningshus-skola I

Sädesskäppan 2 (Regementsgatan 30)
Boningshus II, uthus II

Stadspredikanten 2 (Regementsgatan 34)
Boningshus (grändhus mot Artillerigatan) I

MILJÖ 1956
OSTERSUND

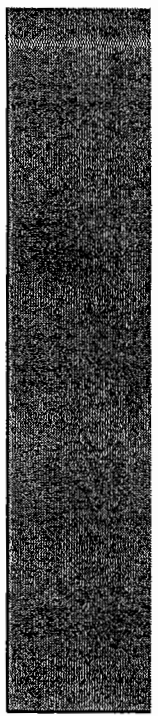
00 00

WIKLANDERS

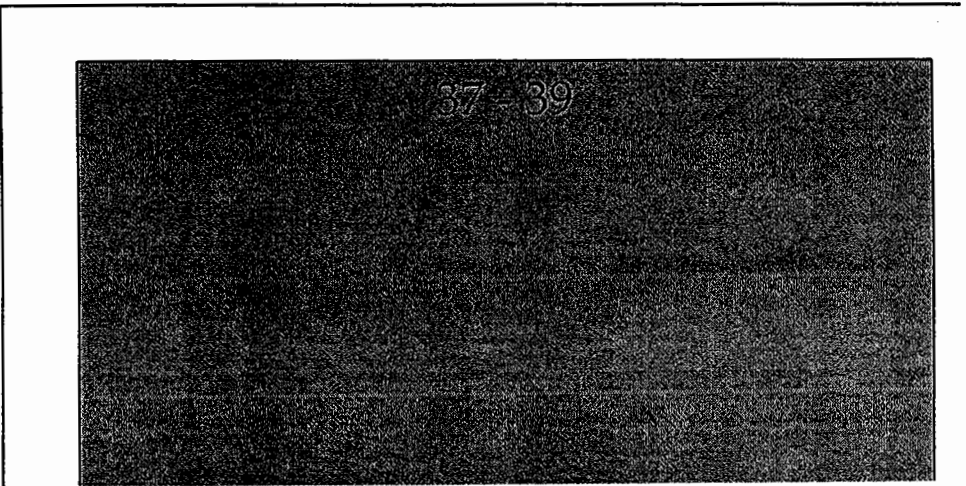
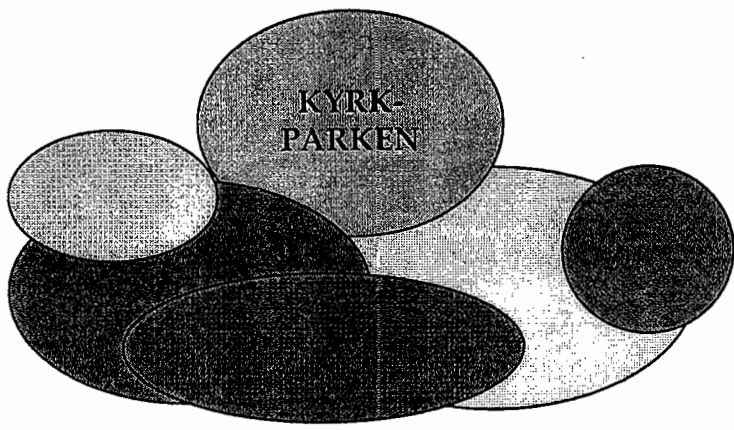
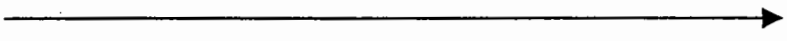
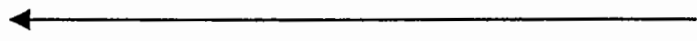
S
A
M
U
E
L
P
E
R
M
A
N
S

MACKEN
40-36

00 00

KYRKGATAN

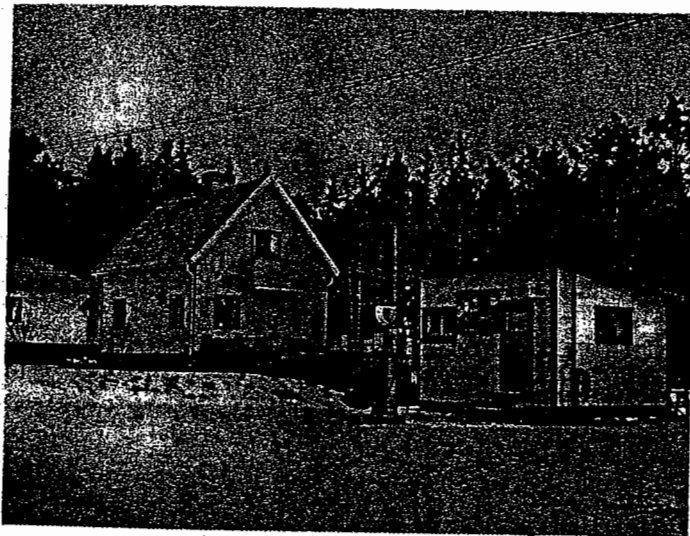
37-39

Macken

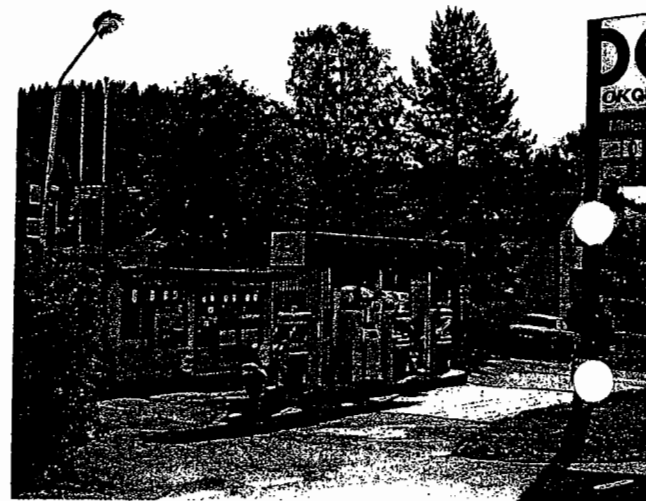
Bensinstation, bensinmack, tappstation, tapp, mack. Kärt barn har många namn. Det vanligaste uttrycket för bensinstation är ändå mack. Ordet stammar från 1915 då företaget M.A.C.K började att tillverka ett nytt pumpsystem. M.A.C.K. står för de fyra grundarnas initialer i efternamnet: Matthiasson, Andersson, Collin och Key. Med deras pumpsystem slapp man allt spill med att fylla bensin från dunkar. Inte heller behövde man i förväg veta hur många liter som behövdes. I stället kunde man fylla på tills tanken var full. Mack-metern blev snabbt mycket populär och snart kom företagsnamnet att bli synonymt med att sälja bensin.

Femtiotalsmacken

Femtioalet kom att bli bensinmackens decennium. Det byggdes nya bensinstationer i stadskärnor, i mindre samhällen och i små byar. Och längs de större vägarna låg snart ett pärlband av stationer – Caltex, BP, Shell, Gulf, Esso, Nynäs, IC, Koppartrans ...

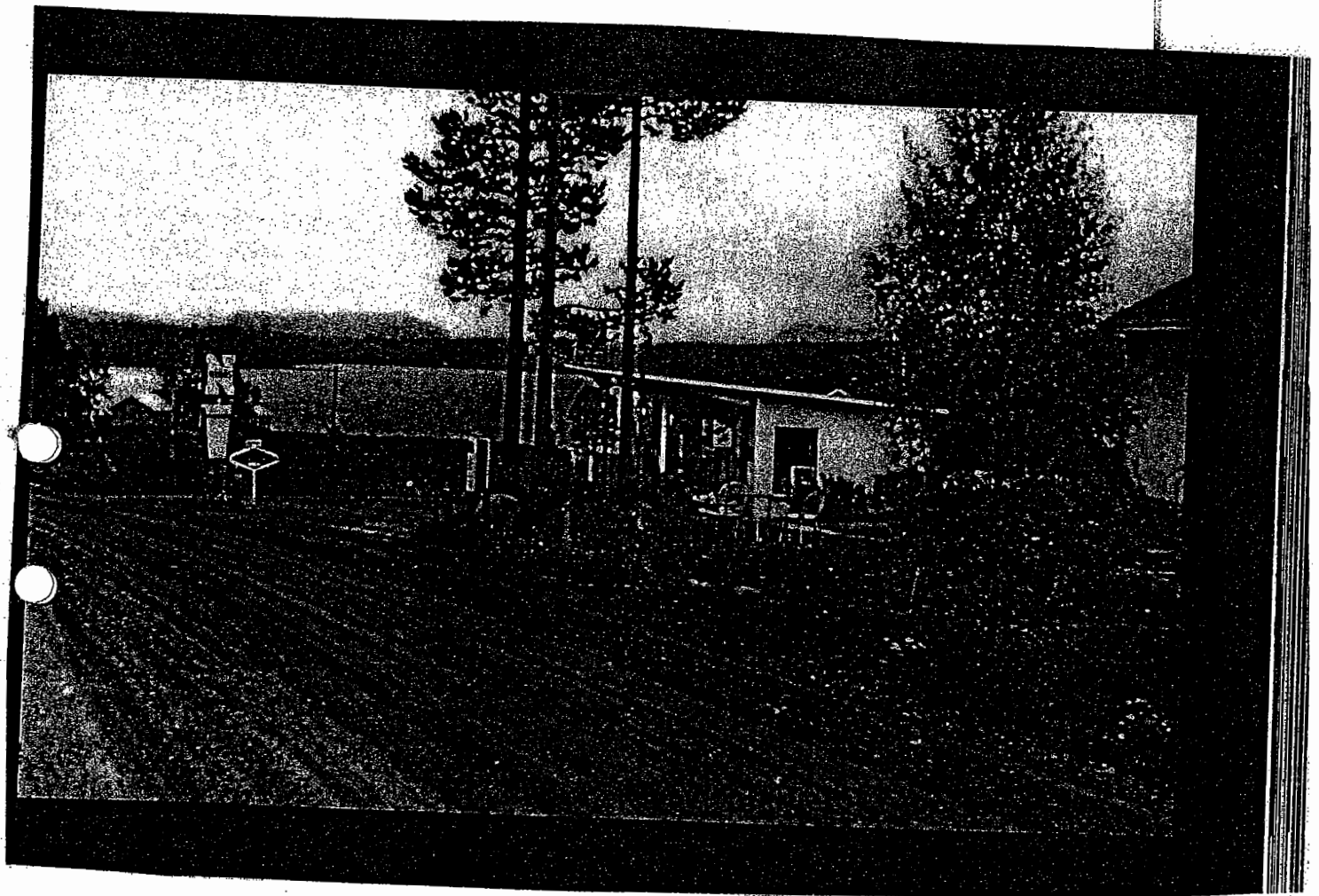

▲ Typisk mackmiljö från ett mindre samhälle i 1950-talets Jämtland. Den lilla stationsbyggnaden är placerad i nära anslutning till boningshuset. Foto från Ås.

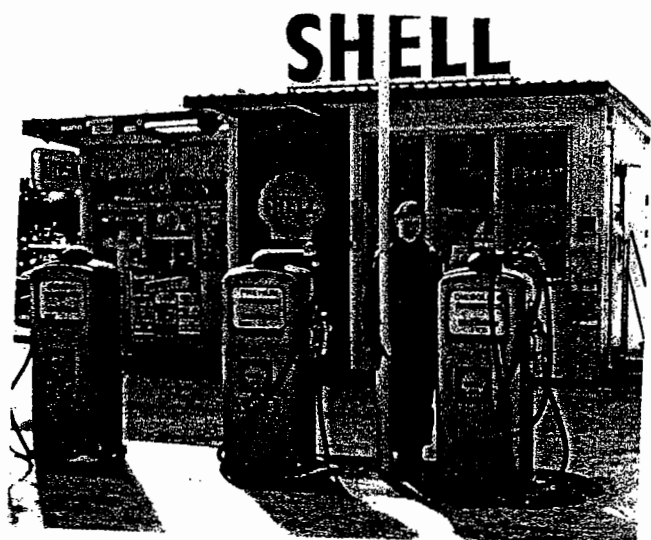
▲ 1950-tal i nutid. Macken i Kaxås har följt med i tiden, men för den uppmärksamme finns mycket kvar av 1950-tal att upptäcka.

Det är tidigt 1950-tal. Zachris Handler driver en liten mekanisk verkstad i Skålan. Allt fler i byn har skaffat bil och rörelsen går bra. Han börjar fundera på att bygga en bensinstation i anslutning till verkstaden. Med inspiration från bilder och bensinstationer han besökt börjar Zachris att skissa. 1953 är bygget klart och Nynäs-skylden kan sättas upp vid den lilla byvägen. Samtidigt passar han på att bygga ett boningshus till familjen alldeles bredvid. Den mekaniska verkstaden flyttar in i källaren.

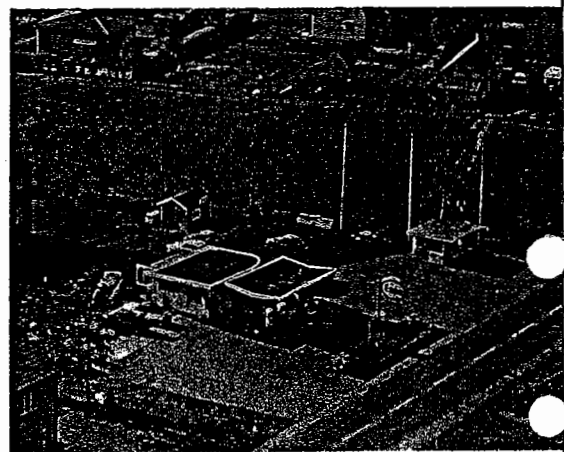
Källa: Eivergård, M & Strandin, M (2004). *Längs vägen – Mackar, hotell och annat modernt*. Östersund: Jamtli förlag, Jämtlands Läns Museum.

Mackarna var fortfarande strikt funktionellt utformade. Ofta bestod fasaden mot vägen av stora glasrutor så att hela butiksdelen fungerade som skyltfönster. Men, det tidigare så karakteristiska långa utstickande taket över bensinpumparna blev allt mindre vanligt. Macken blev fristående, den sockerbitsliknande byggnaden med pulpettak separerades från det gjutna fundament, pumpön, där bensinpumparna stod.

38

Bensinbolagen slogs om kunderna. De varor man sålde – bensin och olja – var i princip samma överallt. Det var med service, image och varumärke man konkurrerade. Bolagen designade sina bensinstationer enligt amerikansk modell med slagkraftig skyltning och enhetlig färgsättning. Stationsägaren fick detaljerade anvisningar om hur det skulle se ut. Stora skyltar med bolagets logotype hängdes i höga stolpar vid vägen. Reklam, pumpar, flaggor och mycket annat var enhetligt för varje märke. Kunden skulle alltid känna igen sitt märke, vare sig hon eller han tankade i Sveg, Gäddede eller Karlskrona.

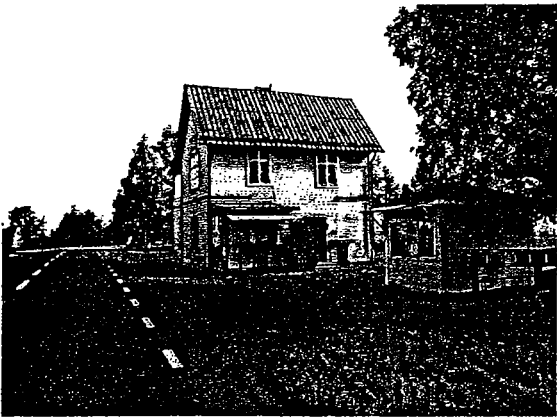

▲ Eftermiddagssolen gassar över Esso-stationen i Lugnvik i Östersund. En typisk bilmiljö från det tidiga 1960-talet. Den vitmålade bensinstationen med sitt platta, rundade tak, det vågiga taket över pumpön och en bit bort den lilla kiosken. Skylten, flaggstängerna och krukorna med blommor på den lilla gräsplätten vid infarten hörde till den obligatoriska rekvisitan. Stationen och kiosken fick några år senare lämna plats för ett bostadsområde.

◀ Sockerbiten. Den lilla sockerbitsliknande lådan med väggar av masonit och trä förde onekligen in ett nytt formspråk på den jämtländska landsbygden. Bensinmackens släta ytor och platta tak bröt på ett påtagligt sätt mot den traditionella bebyggelsen. Shell-macken i Dvårsätt från början av femtiotalet är ett bra exempel. Några år senare hade den ersatts av en större så kallad fullservicestation. Även denna byggnad med hela väggar av stål och glas placerade några av modernismens stilelement på landsbygden.

39

På landsbygden

▲
Nedlagt. I dag kör de flesta förbi Hallviken. Så har det inte alltid varit. Här fanns en gång affär, bensinstationer, kiosk och kafé att stanna till vid.

Aldrig, vare sig förr eller senare, har det bott fler människor i Jämtlands län (145 254 personer) än vid årsskiftet 1953–54. Denna topp sammanföll med privatbilismens genombrott och fick många samhällen att under några korta år uppleva en blomstringstid. Särskilt gällde det orter vid de större vägarna. Hallviken vid dåvarande riksväg 343 mellan Östersund och Strömsund var en sådan plats. Här fanns flera affärer, kiosk, kafé och två bensinstationer. Så såg det ut på många håll.

Under 1950-talets första år formligen exploderade bensinstationsbygandet på den jämtländska landsbygden. I ett litet samhälle kunde det finnas två eller tre stationer. Ofta låg de tillsammans med en bilverkstad eller en liten taxi- eller åkerirörelse. Det var små anläggningar, inte sällan uppförda av stationsägaren själv. Det förekom också att bensinbolagen tillhandahöll råd och typritningar. Själva mackbyggnaden var påfallande enkel: en regelstomme klädd med träpanel, eternit eller masonit som var tidens nya fasadmateriäl.

Full tank, tack!

På 1950- och 1960-talen var det fortfarande en självklarhet att man fick sin bil tankad på macken. Samtidigt som bensinen fylldes kontrollerade servicemannen eller servicekvinnan luft och olja. Var vindrutan smutsig så tvättades den. Äldre bilmodeller saknade ofta vindrutespolare. Regnväder och leriga grusvägar kunde betyda täta mackbesök. Och bilarna hade många punkter som behövde smörjas med olja. Det var en del i arbetet på stationen att hålla ett öga på kundernas bilar. Behöver inte herrn nya tändstift? Och torkarbladen ser slitna ut!

Genom serviceanda, ett vänligt bemötande och god kunskap skulle bensinstationerna locka till sig kunder. Bensinförsäljningen hade små marginaler. Kunde den uppmärksamme servicemannen hitta ett läckande oljetråg och få bilägaren att boka en tid på stationens verkstad ökade förtjänsten. De flesta bensinbolag hade utbildning för sina anställda. Där lärde man ut allt från hur kunden skulle bemötas med stilfull honnör och ett trevligt sätt till hur en bil fungerade och servades.

En folkvagn får fullservice. Hela personalen hjälps åt att kolla olja, luft och putsa rutorna. Stationsföreståndaren vid BP HovvalLEN i Östersund, Jack Norström i skärmmössa, ser till att allt går rätt till.

▲
I femtiotalreklamen stod det trivsamma högt i kurs. Inte minst gällde det bil- och bensinannonserna. På Shell - trivselstationen - tankade man inte bara bensin utan fyllde också på trivselförrådet. Annonser i Teknik för Alla 1960.

50
Annonser publicerad med tillstånd av Svenska Shell.

En övergiven pump

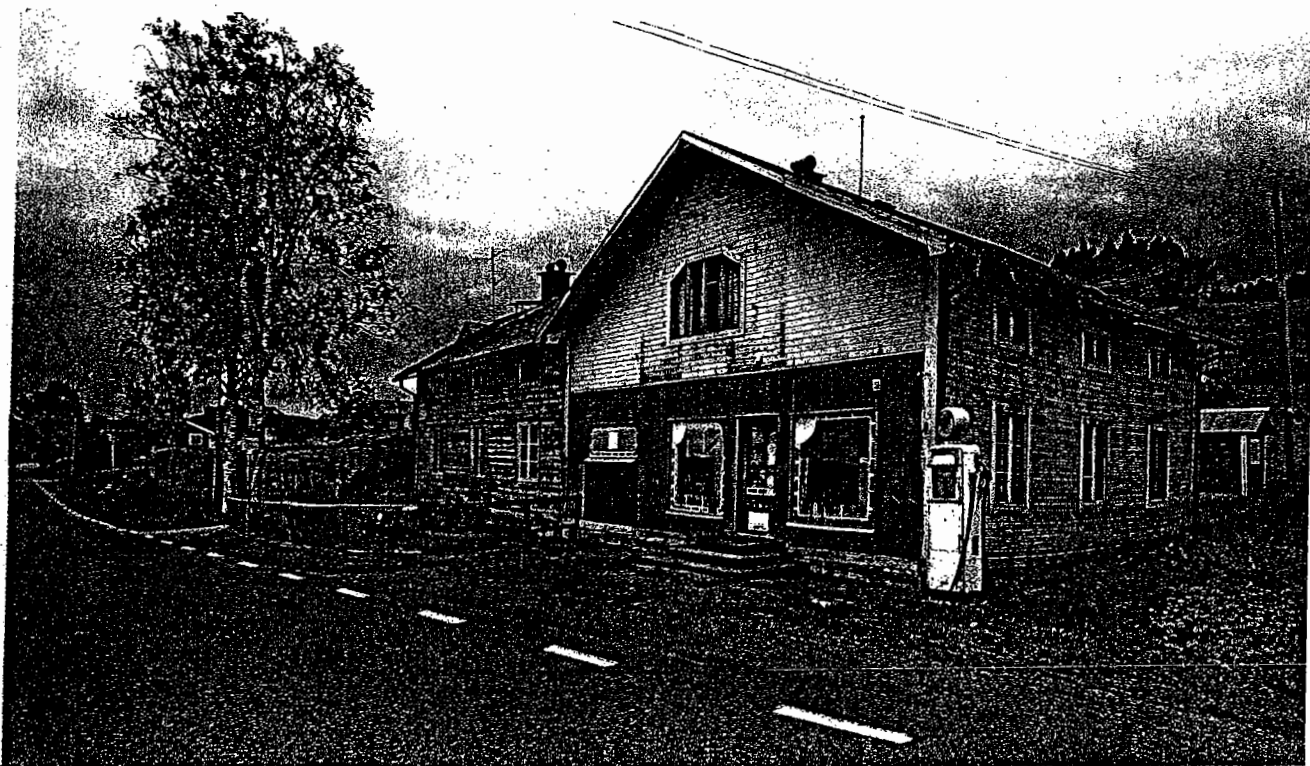
Att i dag köra runt i Jämtland och Härjedalen på jakt efter lämningar från bilismens genombrottstid är en klugen upplevelse. I många av de byar där det en gång fanns både bensinmack, ett fik och en eller kanske flera affärer möts vi i dag alltför ofta av igenbommade dörrar och nedplockade skyltar. Ibland kan man se lämningar efter en mack, en övergiven bensinpump eller konturerna efter en nedplockad butiksskylt på en fasad. Lika ofta är alla spår bortsopade. Historien vi får höra är välbekant. "När folk fick bil åkte de in till stan för att handla".

Det kan då vara svårt att förstå den optimism som en gång knöts till bilen. Med bilen var det ju tänkt att landsbygdsbon skulle bli mer oberoende av var arbetsplatsen låg. Och landsbygdens isolering menade man sig definitivt kunna placera i det förgångna när befolkningen blivit bilburen. Därtill skapade bilen lokala arbetstillfällen. I många av 1950-talets småsamhällen fanns en lokal bilnäring med bensinstation, verkstad och taxirörelse. När småjordbruken avvecklades öppnade bilismen nya möjliga försörjningsätt. Bilarna behövde bensin, service och reparationer. Ofta var de små bensinmackarna familjerörelser där

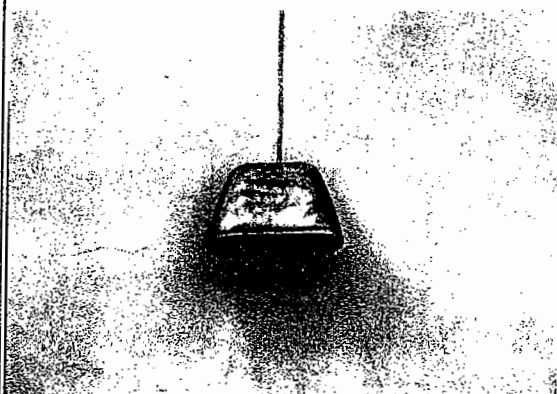

▲ Stängt. Bensinstationen i Ås har slagit igen. Stations- och verkstadsbyggnad av klassiskt 1960-talssnitt.

kvinnan skötte bensinförsäljningen medan mannen körde taxi eller arbetade i verkstaden. "Bilen" skrev KAK trosvisst 1958 "blir det avgörande medlet för att stoppa flykten från landsbygden".

Valborg på macken

▲ Ringklockan kallade när kunder stannade till. Standardutrustning på femtiotalsmacken.

Vigge ligger längs vägen mellan Svenstavik och Hallen på Storsjöns sydvästra sida. Här öppnade Valborg Persson 1956 en Shell-station tillsammans med sin man Yngve. Vid sidan av hade de en liten bilhandel som maken skötte medan Valborg tog emot kunderna i macken. De bodde i huset tvärs över vägen. Mellan kunderna skyndade Valborg hem för att ta hand om barn och hushåll. När en bil svängde in framför pumparna kilade hon över, fyllde på bensen, tvättade av rutorna och tog betalt. "Man gick ju hem efter varje bil som kom" berättar hon. "Å andra sidan hade vi öppet jämt när någon kom och behövde tanka. Virkesbilarna brukade passera vid halv fyra på natten och dom behövde tanka hos oss. Så jag var uppe varje morgon och tankade åt dom".

Det var ganska vanligt att kvinnor arbetade på bensinstationer. Särskilt på landsbygden. Att öppna en mack var ett sätt att försörja sig i en tid då bilarna blev fler än hästarna och småbruken inte längre bar sig. Precis som jordbruken tidigare var macken ofta en familjerörelse. Mannen kunde ha en bilverkstad, taxirörelse eller kanske ett åkeri vid sidan av, medan hustrun skötte bensinförsäljningen, tvättade vindrutor och kontrollerade lufttrycket i slangarna.

Shell i Vigge var på många sätt en typisk landsbygdsmack. En liten vit modern fyrkantig byggnad i ett landskap som annars var präglad av jordbrukets näringar. Det var smått men praktiskt. Den karaktäristiska Shellsnäckan satt i sin stolpe vid vägen. Förutom bensen tillhandahölls ett sortiment av tillbehör till bilen. I oljebaren tappades olja efter kundens önskemål. Valborg och hennes man flyttade från Vigge efter att ha drivit macken i två år. Efterträdaren lät bygga till en kiosk.

I dag finns inte den mack kvar som en gång stod här. Den har fått lämna plats till en Bilisten-station med rymlig butik och verkstad. Detta öde delar Shell-macken i Vigge med många av landsbygdens små mackar från 1950-talet. Är de inte rivna eller bortforslade så är de ofta ombyggda till oigenkännlighet. En kopia av Valborgs Shell-mack från 1956 finns sedan sommaren 2003 på Jamtli i Östersund.

▲ Shell i Vigge på 1950-talet.

F. J. Gnanar, Ottosson, Gaddels, bröderna Nisse och Willy Lindgren, som inte kan hålla sig borta från stationen fastän han har fritt.

Fabian Jansson, Strängna.

En gång som varit ihoplagda. F. J. Sven Persson, Hilding Persson (inneh.), R. Storm och Erik Borg, Fagersta.

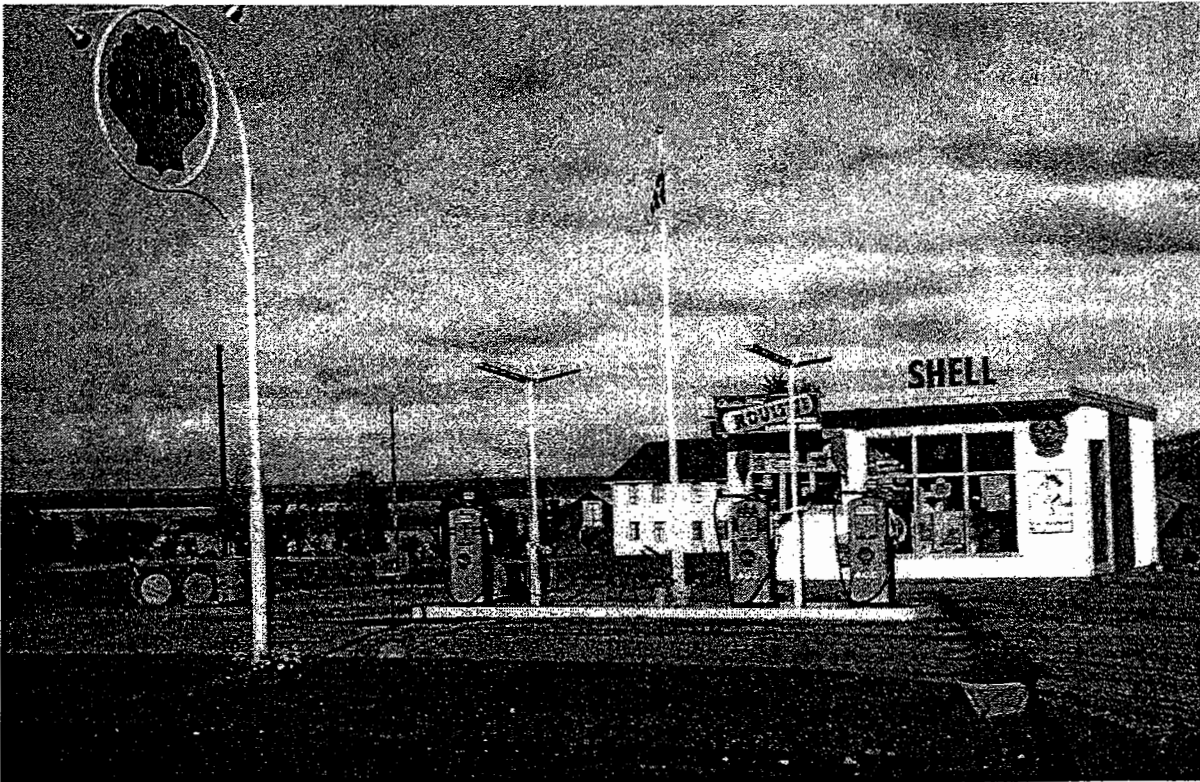
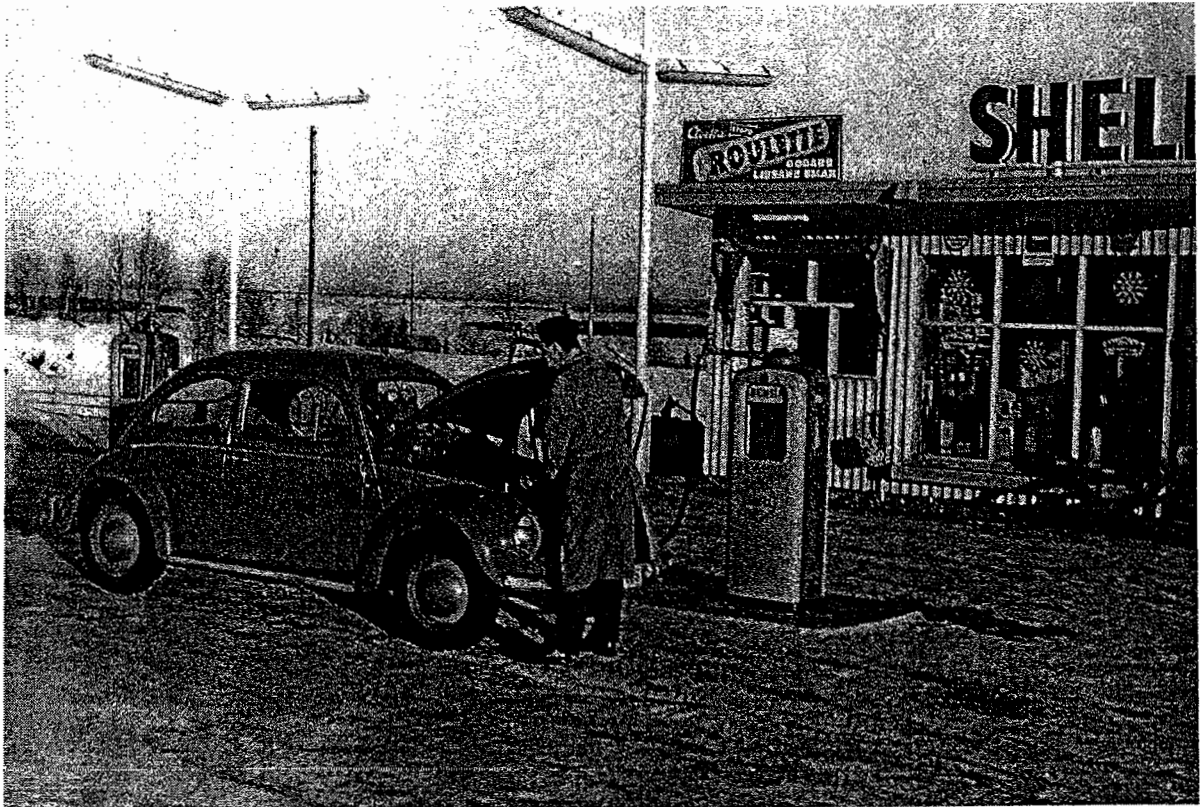

Otto Svedberg och dottern Marianne i Kaxås.

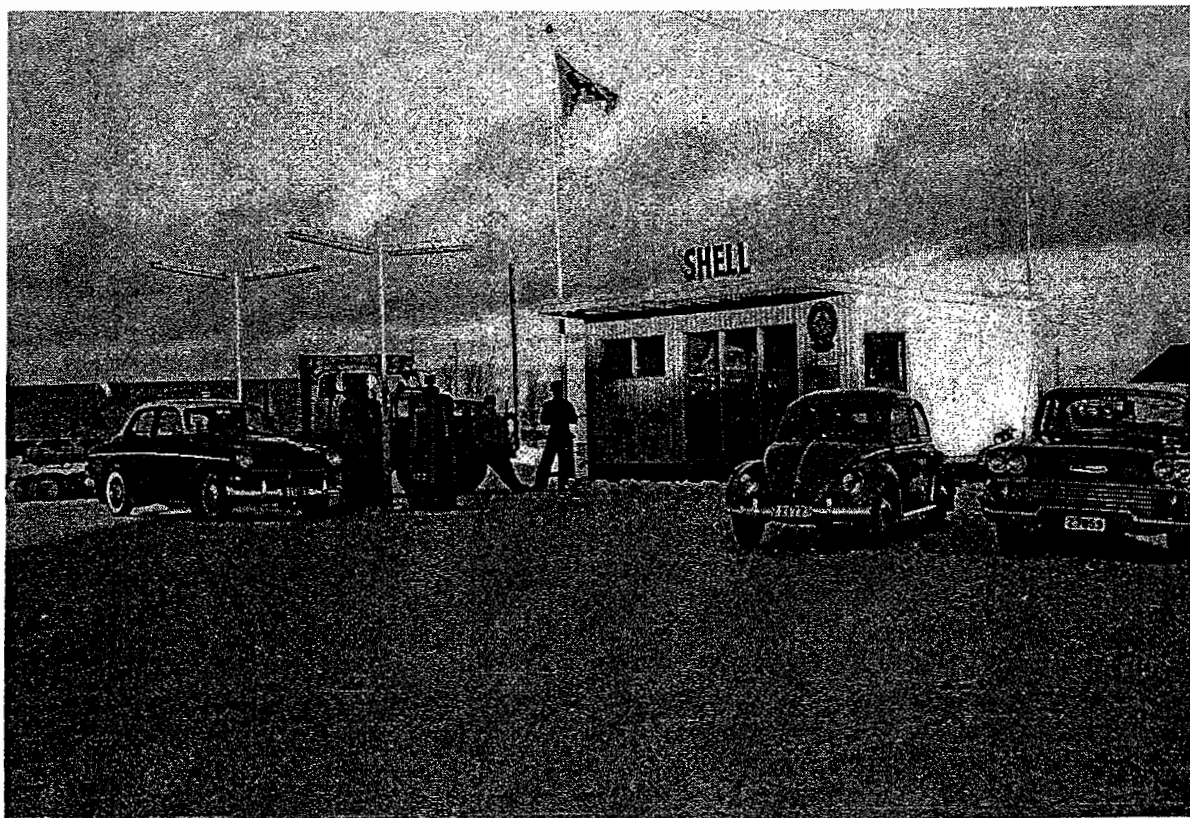

Elisabeth Wennberg, Shellvärdinna i Söderhamn.

Shell i Vigge, Bergs Kommun

Shell i Vigge, Bergs Kommun

Välkommen till bilåldern

UR ARKIVET

"Vår första bil inköptes omkring 1950. Den användes i jordbruket i vardagslag, på helgerna som bil. Det var en folkvagn. Den var lagom stor och dessutom billig i drift."

Maggie Persson

Inför valet 1956 gav Socialdemokraterna ut en liten skrift med titeln "Har vi råd med bilen?". Det politiska budskapet var enkelt. Bilen skulle vara en del av folkhemmet. En arbetare likväl som en tjänsteman skulle ha råd att skaffa bil. Det var bra både för den enskilde och för samhället. Bilen, hette det, var ju både en "nyttosak" och en "leksak" som kunde användas för nöjes skull. Dessutom menade man att bilen i sig själv var "en demokratins kraft". Bilen hade tagit plats inte bara på gator och vägar utan också i det politiska samtalet. Eller som det brukade sägas – Sverige hade tagit steget in i bilåldern.

Mot framtiden. Bilen kom att bli en av de viktigaste symbolerna – kanske den viktigaste – för att vara modern. Att placera en bil i vykortet över sjö, skog och berg visade att bygden följde med sin tid. Vykort från Ströms Vattudal.

Förlag: Frösötornet. Foto: T Wahlstedt.

12

Om tiden fram till slutet av 1940-talet var en slags förberedelsestid, så innebar 1950-talet privatbilismens definitiva genombrott. 1950 gick det en bil på 28 svenskar. Tio år senare var förhållandet en bil på sex. I den snabba välståndsökningen blev bilen vid sidan av bostaden femtiotalfamiljens viktigaste investeringsobjekt. Man åkte bil till arbetet, på söndag tog familjen en biltur och bilsemester blev ett begrepp.

Femtioalets syn på bilen var odelat optimistisk. Miljöproblemen var okända och man såg bara fördelar med en ökad bilism. Vid sidan av att vara ett transportmedel blev bilen den kanske förnämsta symbolen för framåtskridande och modernitet. I boken "Sverige i bilåldern" från 1956, menade författaren på tidstypiskt sätt att samhället fullt ut måste anpassas till bilismens villkor eftersom "bilen är nödvändig för att vi skall kunna tillvarata de möjligheter som det moderna samhället erbjuder".

Publicerad med tillstånd av Vägverket. Illustratör Nils Petterson.

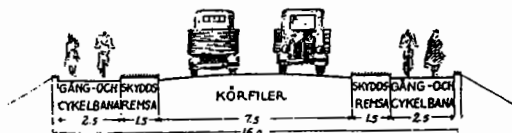
Håll rent! Den enda egentliga miljöfara som sågs med bilismen på 1950-talet var nedskräpningen längs vägarna. Vägverket drog igång kampanjer för att lära bilisterna ta med sig skräpet från raststället. Affisch från 1960.

13

Bilen i stan

Bilismen förändrade miljön längs landsvägarna och i byar och mindre tätorter. Ändå var det i staden som avtrycken blev störst. I dag är det nästan omöjligt att förstå på vilket genomgripande sätt bilen förändrade Östersund mellan åren 1950 och 1960. I början av femtiotalet var det fortfarande en ganska gles biltrafik. På fotografier ser vi förvisso bilar, men de dominerar inte alls stadsbilden på samma sätt som tio år senare.

Ändå verkar man ha anat vad som komma skulle. I 1948 års generalplan för Östersund ägnades trafikfrågan stor uppmärksamhet. Man menade att de tre huvudgatorna Köpmangatan, Prästgatan och Storgatan alla var för smala för trafikens behov. Även tvärgatorna ansågs för små, smala och branta. Lösningen hette "större breddmått för att tillfredsställa den moderna trafikens stora krav." Färjemansgatan föreslogs att breddas från befintliga 7,2 meter till 20 meter. Då skulle problemet med en ordentlig genomfartsgata i öst-västlig riktning lösas. Därtill skulle den väl tilltagna bredden också ge plats åt korttidsparkering.

Illustrationen är publicerad med tillstånd av Östersunds kommun.

Fortfarande ganska glest med bilar. Rådhusgatan i Östersund i början av 1950.

Parkeringseländet

Bilen skapade en ny slags trängsel. Östersunds smala gator och gränder var inte anpassade efter bilens krav på utrymme. Bilar och cyklister trängdes och de smala trottoarerna lämnade inte mycket plats till fotgängarna. Eftersom cykelställ saknades parkerades cyklar lite huller om buller. Inte sällan på trottoaren eller i rännstenen vilket orsakade besvär då de "... lätt ramla omkull och orsaka trafik hinder, som alltid äro besvärande och stundom farliga". När bilar parkerades längs gatorna var det ofta med igenproppning som resultat.

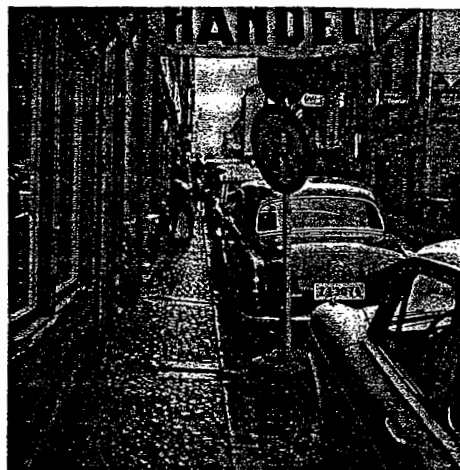
Parkeringseländets lösning stavades breddning. De bredare gatorna skulle förbättra gångtrafikanternas bekvämlighet, göra parkering möjlig och underlätta framkomligheten för cyklister och biltrafik. Framförallt förespråkade man gatubreddning längs sträckningar med bostäder. Den bebyggelse som skulle rivras bedömdes ha intet eller ringa värde. "Det torde vara mycket sällan, som en breddning av en huvudgata kan genomföras med så litet spolierande av byggnadsvärden som i detta fall", hette det inför rivandet av Prästgatans södra del. Framförallt var det trähusbebyggelsen som ansågs vara av ringa betydelse. Rivningarna kom att beröra många av stadens kvarter.

Stortorget som p-plats

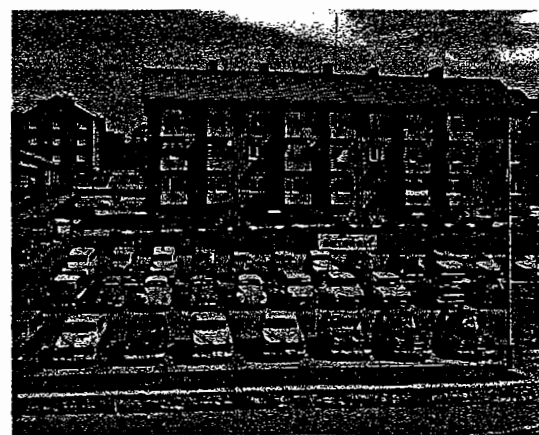
Stortorget har sedan Östersund anlades 1786 varit en centralpunkt i stan och dess samhällsliv. Marknader, folkmyller, liv och rörelse, nöjesliv och affärer har alltid förknippats med denna plats. Med bilismen bytte torget skepnad på några årtionden.

1955 dominerades torget av bilar. Trafiken skar igenom torget via Storgatan och Samuel Permans gata. Södra delen var parkeringsplats för bilar och cyklar och den norra nyttjades för en allt mer trängd torghandel. Torgets nedre del dominerades av två kiosker.

Samtidigt som Stortorget togs över av bilismen sågs en ny typ av torg i Östersunds stadsbild, det så kallade biltorget. I slutet av femtiotalet växte handeln med begagnade bilar och flera bilfirmor öppnade biltorg, ofta på en rivningstomt eller liknande plats, där de ställde upp sina bilar till försäljning. Kunderna kunde när som helst komma och titta. Priset stod på en textad lapp i vindrutan.

▲ Laglöst. Många trotsade parkeringsförbudet på de trånga gatorna i Östersund.

▲ Biltorget. Rivningstomter och andra öppna platser användes av bilfirmorna som uppställningsplats för bilar som var till salu.

4 Under omvandling. Flygbild över Stortorget i Östersund en gråmulen dag i mitten av femtiotalet. Bilarna har flyttat in på torget som fortfarande omges av trähus och gårdar från sent 1800-tal. Lägg märke till de två kiosker mitt i bilden.

Bilarna tar över. Stortorget i Östersund i mitten av 1950-talet

Där kommer en bil! Skriv!

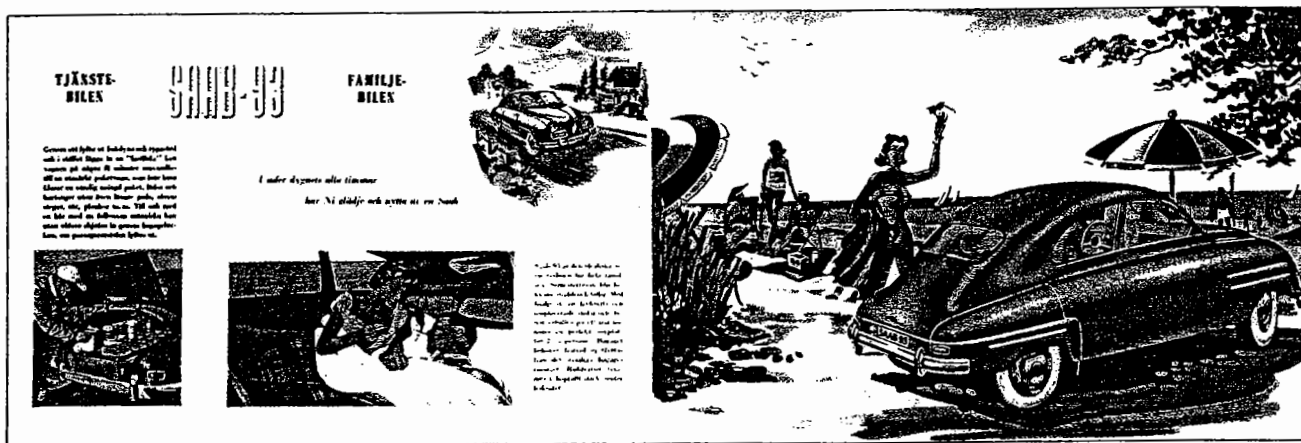
UR ARKIVET

"Vi samlade bilmärken i anteckningsböcker och fick ihop hundratalens genom träget arbete."

Gunnar Jönsson

Femtioalets bilintresse tog sig många uttryck. Ett var det ökade utbudet av bil- och motortidningar av olika slag. Ett annat var den allt vanligare familjeutflykten till de stora och välförsedda bilhallarna där man kunde beskåda och provsitta de senaste modellerna. En ny hobby växte samtidigt fram bland de yngre. Utrustade med penna och block ställde man sig på en lämplig plats längs vägen. När en bil passerade gjordes en anteckning, bilmärket och – om man hann med – registreringsnumret noterades. 1954 kom en särskild handbok med goda råd för den växande skaran bilräknare, *Där kommer en bil! Skriv! Bilanteckningsbok för skolorndom*. Svensken – stor som liten – fostrades in i bilsamhället.

Sova i Saab. 1950-talets bilreklam försummade aldrig att lyfta fram bilens nära koppling till semester och fritid. Bilen blev på något sätt en symbol för det goda livet – badliv, avkoppling, samvaro. Här är det Saab, som med en något idylliserad bild vill övertyga hugade spekulanter att bilen är utmärkt som sovplats. Självklart har man valt en vacker badstrand som nattläger.

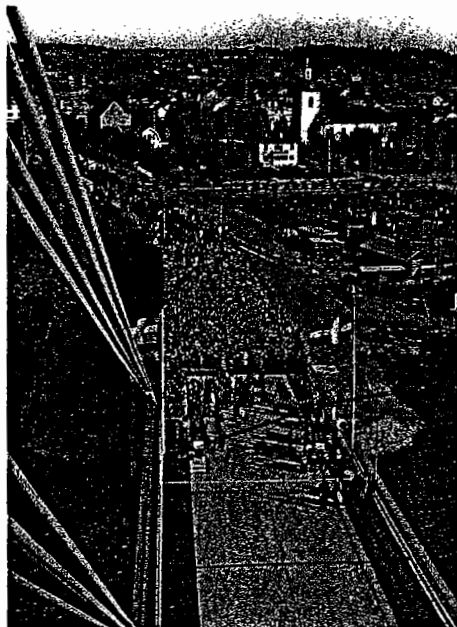

Publicerad med tillstånd av Saab Opel Sverige AB.

Asfalt

I början på 1950-talet var många vägar fortfarande smala och slingriga. De löpte i samma sträckningar som de gjort sedan urminnes tider. Grus var vanligare än asfalt. M-skytten visade var det gick att mötas två bilar i bredd. "Vägarnas linjeföring är otidsenlig", klagade en bilburen skribent. "Kurvor och skymd sikt medför lägre hastighet och försakar många olyckor."

Femtioalets bilproblem handlade om att bilarna och bilisterna ansågs vara för få. De många olyckorna menade man bero på att samhället ännu inte var planerat efter bilens villkor. Under femtioalet inleddes en genomgripande förändring av vägnätet. Vägar rätades ut, breddades och belades med asfalt. Många vägar fick en ny sträckning och det öppnades en del nya vägar. Mer spektakulära än invigningarna av en ny asfällsträcka var de lite större brobyggena. 1956 tågade Strömsundsborna man ur huse för premiärturen på den nya breda bron över Vattudalen.

Man ur huse. Invigning av Strömsundsbron

Källa: Evergård, M & Strandin, M (200) Längs väge Östersund: Jamtli förlag, Jämtlands Läns Museum.

Mackar, hotell och annat modernt

Bilsemestern

Det var något visst med den första bilsemestern. Campingutrustningen nedpackad i nya bilens bagageutrymme. Sverigekartan i handskfacket. Pappa vid ratten, mamma bredvid. Resrutten noga planerad i förväg. De förväntansfulla barnen i baksätet. Nu var det dags att upptäcka landet.

"20–25 mil om dagen brukar vara lagom. Mellan etapperna bör man lägga en eller flera vilodagar." Detta var ett av många reseråd som lämnades i boken *Bilen som hobby* från 1955. Sverige, kunde man där läsa, var det ideala bilturistlandet med den rätta "omväxling av naturscenerier och folkliv som bilturisten kräver." Femtioalets ökade välbästand och lag om tre veckors semester förändrade sättet att fira semester. Tåg-, cykel- eller motorcykelsemestern ersattes allt oftare av bilsemester.

Men hur skulle man övernatta? Ett dubbelrum för två vuxna och två barn på hotell kostade ungefär 25 kronor natten. En kostnad som kunde bringas ned rejält om man utrustade sig med tält. Bilcampingen har ännu inte slagit igenom fullt ut, konstaterade man 1955 i *Bilen som hobby*, "men lägerplatserna ökar i antal för varje säsong."

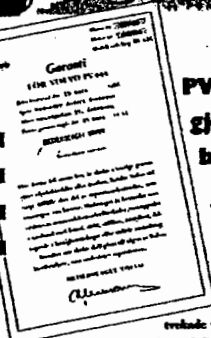
UR ARKIVET

"Vår första bil köpte vi 1952 på Wiklanders i Östersund. Det var en Opel Olympia 1937-års modell. Den fick smeknamnet "Pelle". Med den gjorde vi en Stockholmsresa 1952 med mina föräldrar. Det var ju en upplevelse. Inte minst för dem."

Britta Fahlén

Tillsammans med bilen. I femtioalets bilreklam ses ofta mamma, pappa, barn och bil i nära samvaro. Det unga paret är påfallande stolta över att vara PV-ägare. Och sonens intresse för bilens detaljer och teknik går inte att ta miste på.

"Vi är lyckliga över att ha gjort en så god affär"

PV 444-garantin gjorde att vi inte behövde tveka!

"Vi tyckte kanske att det var mycket pengar att lägga ut för ett bilköp. Det fanns andra bilar som kostade ganska lite pengar. Men när vi jämförde vad vi verkligen fick för pengarna, så tvivlade vi inte om att nya Volvo skulle bli vår bil. — Och vad som definitivt avgjorde var PV 444-garantin. Den betyder för oss, lågt risktag, en som vänt på inte mindre än 1 876 — kronor.

Så det skulle Ni alltså, att vi är lyckliga över att ha gjort en så god affär. Och Ni kan göra samma goda affär själv."

VOLVO bilen för alla årstider!
Tänk på framtiden när Ni köper bil — glöm ej att efter sommar kommer höst och vinter. Då ställs de verkliga kraven på bilen. Volvo PV 444 är tålig och varm. Volvo PV 444 startar villigt även i stark kyla.

Köp bil för flera år! Köp en

Publicerad med tillstånd av Volvo Personbilar Sverige AB.

Ny i familjen

UR ARKIVET

"Bilägandet var något väldigt exklusivt under tjugo-, -trettio- och fyrtiotalen. En skogsarbetare i Gravbränna högg så mycket timmer att han kunde köpa sig en bil omkring 1930. Han ansågs ha gjort en stor bragd. Det dröjde ända till 1962 innan vi köpte bil i familjen. Det var en 1953 års Volvo PV. Sista modellen med delad bakruta".

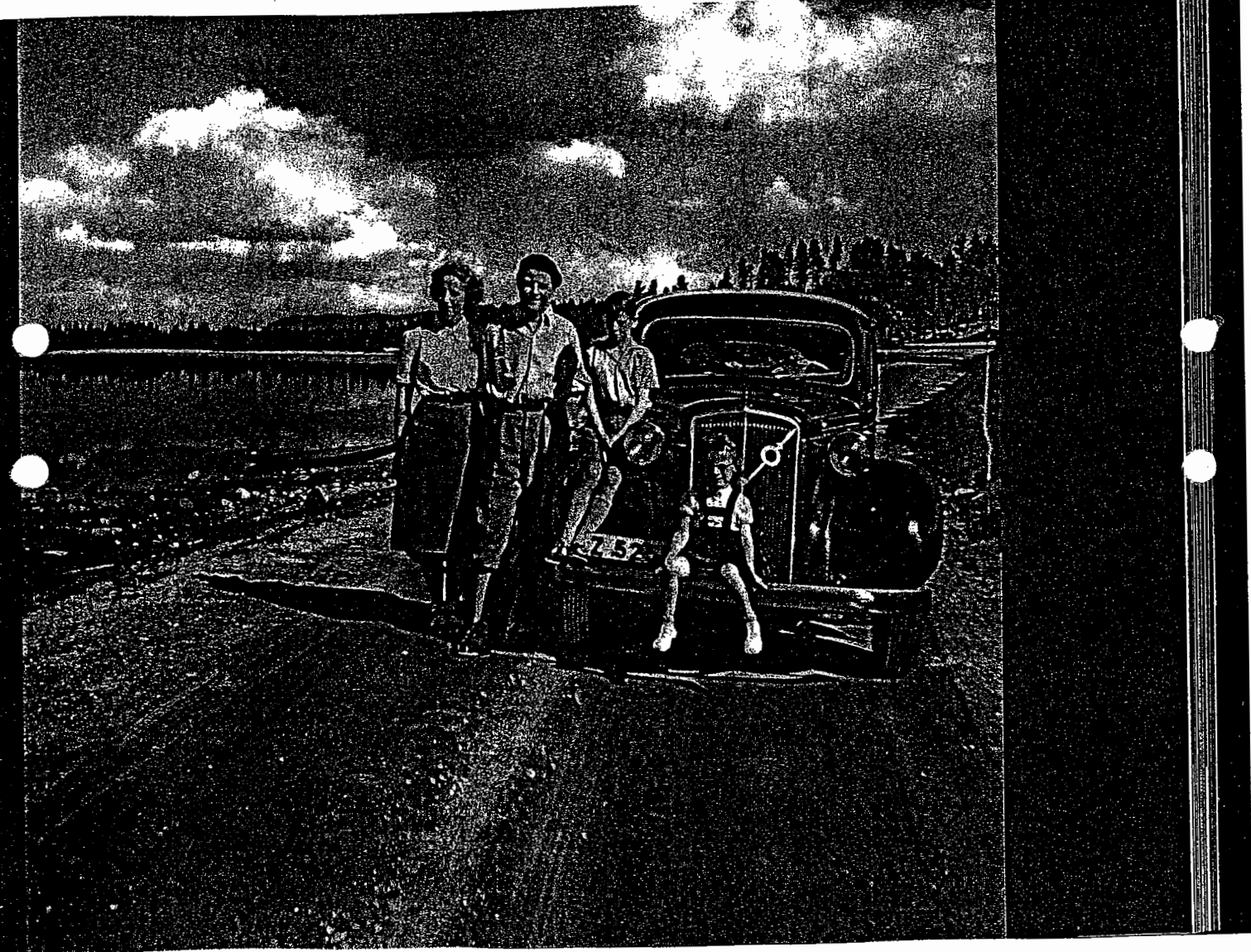
Gunnar Jönsson

Privatbilismens genombrott innebar att långt fler människor än tidigare kunde skaffa bil. I början av 1950-talet fanns omkring 4 000 registrerade bilar i Jämtlands län. Tio år senare rullade över 20 000 Z-bilar på vägarna. På samma tid halverades antalet hästar. I böndernas stall blev det tomt och omsorgen om hästen flyttades till bilen i det nyuppförda garaget. En annan tid hade kommit till byn.

Att köpa bil, särskilt den första, var en händelse nästan jämförbar med att få tillskott i familjen. Det var också som en familjemedlem bilen framställdes när den på allvar lanserades för den stora massan av konsumenter. "Familjebil" var det slagkraftigaste av säljargument och i annonserna ser vi gång på gång hur femtiotalets präktiga idealfamilj med far och mor, storasyster och lillebror står samlade runt sin kära bil. Två barn, aldrig fler. Den svenska standardfamiljens barn skulle rymmas i baksätet. I reklamens värld var hela familjen engagerad i bilen och bilköpet. Ändå fanns ingen tvekan om vem som skulle sitta bakom ratten. Bilen tillhörde far.

På väg. Året är 1948. Familjen Herjevik i Ransjö har ställt upp sig vid bilen. Ännu skulle det dröja några år innan privatbilismen tog fart på allvar.

14

Fiffiga lösningar

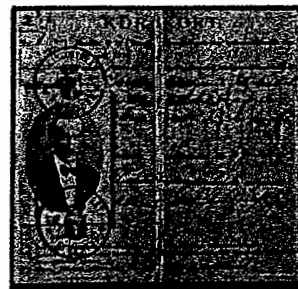
Särskilt på landsbygden var bensinstationerna ofta mycket små. Någonstans mellan kiosk och en liten butik. Ändå skulle här rymmas en butiksdel där kunden togs emot, ett litet kontor och ett lager. Ibland gick kunden inte ens in, utan betalade genom en lucka i väggen.

Över huvud taget fanns det gott om fiffiga lösningar. En sådan var de olika systemen att signalera att en ny kund stannat till. Att hålla ständigt uppsikt över pumparna var svårt för den som hade verkstad eller skötte barn och hushåll mellan kunderna. En snillrik lösning salufördes av ett företag i Stockholm. När kunden rullade fram till pumparna körde han eller hon samtidigt över en smal slang med ett visst lufttryck som ändrades när bilen passerade och den svagström som var kopplad till slangens bröts. Denna signal satte i sin tur i gång en ringklocka. Kunden var uppmärksam. Anordning av detta slag fanns bland annat vid Shellmackarna i Kaxås och Vigge.

Konsten att ratta

Går man tillbaka till det tidiga 1900-talet var mötet mellan häst och bil den besvärligaste trafiksituationen. Hästarna blev rädda, bilisterna tappade fart. I de första trafikreglerna från 1910 uppmanade Kungliga Automobil Klubben, KAK: "Blif inte arg och ovettig på automobilisten. Det är icke hans fel att hästarna äro ovana". När bilarna och olyckorna blev fler förlades problemen, som här i Svensk Motortidning 1930, till "defekter i den mänskliga karaktären". I jämförelse med bilen menade man att människan helt enkelt var otillräckligt utexperimenterad.

Redan 1907 infördes centrala bestämmelser om körkortsprov men det var först när bilarnas antal ökade på allvar som professionell bilskoleutbildning infördes. Med 1951 års vägtrafikförordning skärptes kraven för att få sätta sig bakom ratten avsevärt. Bilskolorna hade en guldålder med en aldrig sinande kö av blivande bilägare villiga att gnuggas med pedalteknik och trafikregler.

▲
Körkort 1917. Martin Strömstedt hörde till de alla första i Jämtland att skaffa körkort.

Publicerad med tillstånd av Sveriges Trafikskolors Riksförbund.

▲
"Fordon som vill köra om annat fordon, skall före omkörningen övertyga sig om att den framförvarande är beredd på omkörning. För detta ändamål bör den omkörande giva sig tillkänna genom ljud- eller ljussignal eller på annat lämpligt sätt." Ur Vägen till körkortet, 1954.

När Bilbolaget körde igång i stallarna vid busstorget

Många har frågat mig om jag känt mig tvungen att gå vidare i det företag som startats av min far och farbror. Jag har aldrig känt det som tvång. Det har varit så naturligt för mig. Från det jag börjat gå har jag varit omgiven av affärsverksamhet och bilar. Någon annan förskola än parkerade bilar på Kyrkgatan 70 (nuvarande Hotel Östersund) eller i verkstaden i de gamla stallarna på Kyrkgatan 68 (Domus) fanns inte och läxorna blev på senare år ofta lidande av att man hellre följde med när en bil skulle levereras.

Hösten 1932, d.v.s. samma år som Bilbolaget i Östersund startade, fick man en leverans om tiotalet nya Volvo-bilar. Det högtidliga tillfället förevigades på bild vid en parad framför rådhuset.

Källa: Rindberg, LO

"100 år med handel och industri
i Östersund"

För två år sedan firade vi på Bilbolaget 50-årsjubileum. Det var följaktligen 1932, som min far Sven tillsammans med brodern Gustaf startade i stallarna på föräldrafastigheten vid Gustaf III:s torg och med butiken inrymd vägg i vägg med legendariska Café Svea.

Torget var verkligen ett centrum för handel och för den tillresande landsbygden. Av naturliga skäl kan jag inte gå in på de första verksamhetsåren utan mina första minnen är från början av krigsåren. Pappa och Gustaf hade var sitt rum, kassörskan Märta Eriksson, Gun Manneby, Thage Backman och lagerchefen Ivan Zetterström delade på de andra två. På lagret fanns Åke Larsson, Eric Nilsson, numera chef för Bilbolaget i Strömsund, och Ivar Åström, som för övrigt numera är den som varit längst hos oss i Östersund.

I Thoméegränd vid Köper Allt fanns kolvinden och i tre små lagerutrymmen på gården Kyrkgatan 70, A-, B- och C-lagret där reservdelar, oljor och däck förvarades och under några höstmånader varje år tillverkade lagergrabbarna snokedjor i B-lagret.

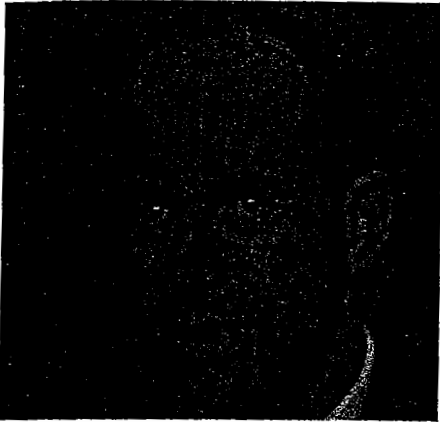
Under krigsåren och de närmaste åren därefter, ägnade sig Gustaf helt åt bilaffärerna. Pappa sysslade fortfarande en del med hästaffärer, men framför allt så handlade han med stora mängder ved för den statliga Bränslekommissionens räkning och köpte även upp en hel del massaved.

Vi hade också kolning på ett flertal platser i länet och på gården i Odensala tillverkades gengasved. Virkesaffärerna, vilka också var i kompanjonskap drevs från slutet av 40-talet i ett särskilt bolag Virke & Ved. En del skogsfastigheter förvärvades redan på den tiden.

Förr var det vanligt att alla möjliga varor togs i inbyte. Tråkigt nog är det nu många år sedan vi hade hästar eller kor bland lagerkorten på beg. bilar. En lada med myrhö, värderad till 500 kr, från början av 60-talet, är väl den mest exotiska bytesvaran under de senaste decennierna. Höet såldes efter en annons för 400 kr. Tyvärr rasade taket på ladan in av snötrycket någon månad efter affären. Köparen krävde att få igen pengarna och hade väl fått det också om inte det visat sig att han själv var ägare till ladan.

Ett modernt ord i dagens affärssammanhang "avknoppning" torde även gå att använda på den verksamhet som bedrevs i Bilbolagets namn. Redan 1933 startades Bilbolaget Sundsvall och under 40-talet kom Härnösand, Hudiksvall och Ljusdal.

Kanske framför allt för mig och mina syskon samt kusinens skull, bestämde sig Gustaf och min far i mitten av 50-talet att

Sven O. Persson sysslade även de närmaste åren efter kriget med en hel del häst-affärer.

Gustaf Persson på Bilbolagets kontor på Kyrkgatan 68 i början av verksamheten där.

skiljas i affärerna. Olika värderingsnormer togs till och problemet var väl inte värderingen utan att båda ägarna inklusive deras familjer helst ville bo kvar i Östersund. Jag tror det slutligen blev lotten som fick avgöra vem som skulle behålla moderföretaget.

1955 övertog Gustaf och hans familj ensam Sundsvall, Härnösand, Hudiksvall och Ljusdal. Vår familj övertog Bilbolaget Östersund samt Virke & Ved. Samtidigt delades de flesta av de gemensamma skogsfastigheterna upp.

Expansionen fortsatte. Tillsammans med Nisse Håkansson köptes Bonäshamns Sågverk och 1958 köptes Volvo i Örnsköldsvik. 1959 bildades Bilbolaget Strömsund där undertecknad blev en mycket "grön" chef. I efterhand kan jag erkänna att det var enbart nepotism som kvalificerade mig.

1962 kom Bilbolaget i Lycksele, som köptes från Volvo, som försökt driva företaget under flera år, men med mycket stora förluster. Tack vare den solida ekonomiska grund som Bilbolaget stod på, kunde sedan expansionen gå vidare in på spånski-
vor, maskinhandel, sågverk och bryggerier.

Vägledande och en viktig faktor för möjligheten att expandera verksamheten år från år har varit att Bilbolaget aldrig har givit ägarna någon kontant utdelning, utan kapitalet har fått arbeta i rörelsen och efterhand investerats i nya verksamheter till fromma för både vår familj och de bygder vi arbetar i.

Olle Persson

PV 444 - Peter Haventon Bjerner Haventon 1994 en pigg 50-åring

Den kom 1944 som en symbol för framtidstron mitt under brinnande världskrig. Personbilstillverkningen var i hela världen sedan några år bara ett minne. Men i Göteborg lades med den lilla svarta bilen just vi denna tid grunden för ett industriellt välstånd som skulle bli verklighet på relativt kort tid.

Volvo PV 444. Den rundryggade lilla personbil som satte svenska folket på hjul och Sverige på världskartan. 1994 är det 50 år sedan den stora industriutställningen i Stockholms Kungliga Tennishall där prototypen till den nya folkbilen från Volvo för första gången visades för allmänheten.

50 år av ett rasande utvecklingstempo för all slags industri; 50 år av både hög- och lågkonjunkturer; 50 år av stora omvälvningar för hela mänskligheten.

Också i det lilla perspektivet, hos oss på Volvo, har det varit 50 synnerligen händelserika år. Med hjälp av den lilla PV:n utvecklades Volvo från biltillverkande mekanisk verkstad till ett högrationellt och tekniskt framstående bilföretag med god avkastning och med ett namn som uttalas med respekt på de flesta platser i världen.

Samtidigt har vi alltid varit måna om våra rötter, varifrån vi kommer och hur det hela började. Kalla det gärna tradition och stolthet. PV:ns betydelse för Volvos utveckling till ett världsföretag får aldrig underskattas.

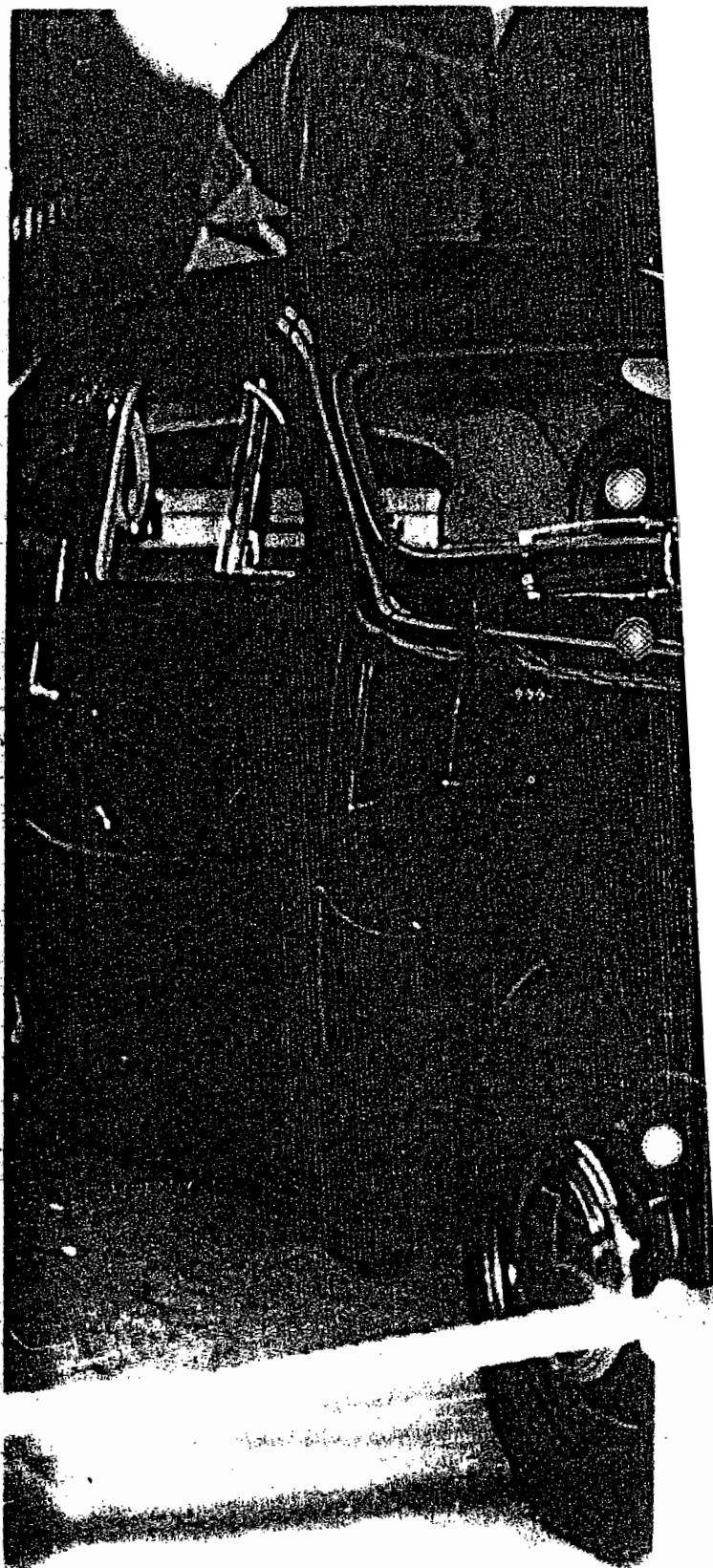
Därför är det naturligt att sammanställa en bok över PV 444 och dess närmsta släktingar nu när det är 50 år sedan premiären. För många människor är det mer än bara text och bild som författaren Peter Haventon förmedlar på de följande sidorna. Det handlar lika mycket om själ, om en svunnen tid och dess minnen. Självtillhör även jag den stora skara som med starka känslor kan säga "Jag minns också".

Trevlig läsning!

Per-Erik Mohlin

Per-Erik Mohlin

Verkställande direktör
Volvo Personvagnar AB

1 september 1944.
Herrarna som beundrar
den nya bilen på
Volvo-Industriernas
utställning är, från vänster,
Landsövning Hasselrot,
proförande i AB Volvos styrelse,
doktor Sven Wingquist,
chef för Svenska Kullagerfabriken,
direktör Hadar Hallström,
direktör Gustaf Larson, grundare,
doktor Hilding Törneblom,
direktör Assar Gabrielsson, grundare
och Ingenjör Erik Magnus.

VOLVO

ett nytt svenskt bilmärke

DET VAR I JULI MÅNAD år 1927 som den första bilen med namnet Volvo PV fanns att köpa, men det skulle dröja nästan precis 20 år innan Volvo PV började bli ett begrepp för bilköpare, både i Sverige och utomlands. 1927 hette den konventionellt konstruerade bilen PV4, 1947 hette den PV 444 och var en mycket modern konstruktion.

Bilmärket Volvos födelse hade varit en långdragen historia. Den hade börjat med två mycket olika personligheter. Assar Gabrielson, född 1891, var son till en ägghandlare och hade studerat vid Handelshögskolan i Stockholm. Gustaf Larson var tre år äldre, lanbrukarson och av naturen en klurig herre. Han tog examen vid Tekniska Elementarskolan i Örebro och praktiserade därefter en tid hos motortillverkaren White & Poppe i England. Så återvände han till hemlandet för vidare studier. 1917 utexaminerades Gustaf Larson vid Tekniska Högskolan i Stockholm. Han hade alltså en gedigen utbildning när han kort därpå anställdes som ingenjör vid Svenska Kullagerfabriken i Göteborg. Tre år senare lämnade han sin anställning vid SKF för att bli verkstadschef vid Nya AB Galco i Stockholm, en firma som bland annat tillverkade plåt detaljer.

Assar Gabrielson var i 20-talets början verksam som försäljningschef för SKF. Hans arbete innebar många resor och tillfällen att knyta värdefulla kontakter. Han fick naturligtvis också en mycket god insyn i olika typer av industriproduktion. Under sitt arbete som dotterbolagschef i Frankrike fann han att de svenska lagren hävdade sig alldeles utmärkt i konkurrensen med framför allt de amerikanska. Den svenska produkten var av mycket hög kvalitet samtidigt som de låga arbetslönerna i Sverige gjorde att SKF kunde hålla tämligen låga priser.

Just vid denna tid, omkring 1924, tillverkade Scania-Vabis sina sista personbilar. Thulin-verken i Landskrona lade samma år ner sin licensbyggda modell, som byggts i cirka 300 exemplar. (Fast återkom i slutet av 1920-talet med tolv prototypvagnar.) Det fanns alltså ingen inhemsk personbilstillverkning värd namnet i mitten av 20-talet. Den

En av de tio provvagnarna poserar för Sven Sjöstedt, som fotograferade för Volvo ända från starten och under hela 1930-talet. Stänkskärmarna har här en annan fason än den vi ser senare på seriebilarna. Kylarembleet i blå och vitt emalj har ännu inte kommit på plats, men det är inte så undorligt. Vid den här tiden hette bilarna ännu inte Volvo utan kallades omväxlande GL och Larson. Alla provvagnarna hade dessutom sina egna smeknamn, och ett av dessa var Jakob.

naturliga frågan blev förstås: fanns det då någon marknad för en sådan?

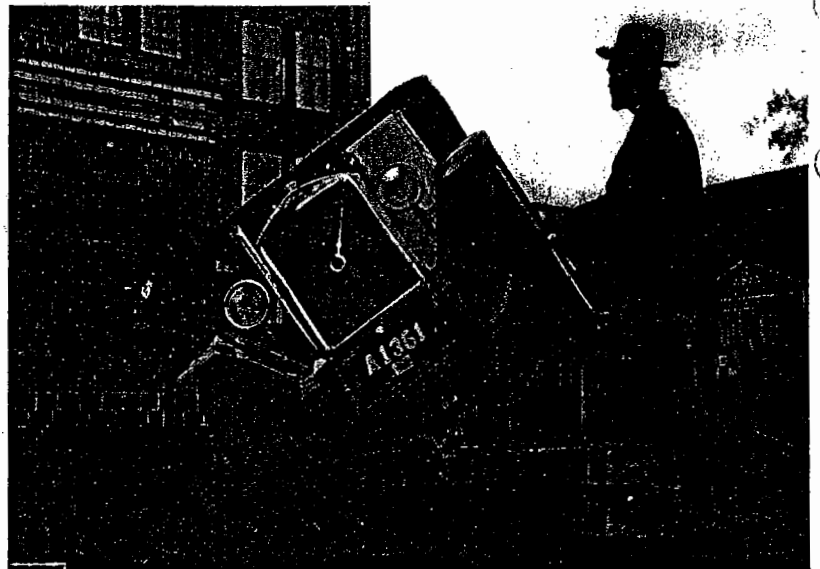
Åtskilligt omdömesgillt folk ansåg att marknaden fanns, och att förutsättningarna för en svensk biltillverkning också för övrigt var goda. Det som fattades var någon som mäktade med uppgiften.

Var och en på sitt håll hade Assar Gabrielson och Gustaf Larson vid denna tid börjat fundera på en svensk biltillverkning. De två kan knappast ha undgått att stöta på varandra tidigare inom SKF, men det var först i augusti 1924 som de beslöt att samarbeta med det spännande målet att skapa en helt ny bil. Själva ritningsarbetet startade i september detta år.

De två kompletterade varandra på ett förträffligt sätt. Gabrielson var ekonomen och affärsmannen med stor utblick, Larson var den skicklige teknikern. Båda hade höga ambitioner. Båda var lika realistiska.

Vid mitten av 1920-talet började världen komma ur efterkrigstidens depression. Det som åtminstone efteråt alltid kallats "det glada 20-talet" var nu i full sving, men detta gjorde det inte påfallande mycket lättare att låna de pengar som behövdes för att starta bilprojektet. Både Gabrielson och Larson hade kvar sina anställningar och kunde alltså bara arbeta med sitt eget projekt på kvällstid. Trots det fanns så gott som kompletta ritningar klara i juni 1925. Sedan Gabrielson misslyckats med ett första finansieringsförsök bestämdes att man skulle tillverka ett antal provvagnar. Detta ansågs ge betydligt bättre möjligheter till fortsatt ekonomiskt stöd. De pengar som behövdes för de första bilarna

Stabilitetsprov av det enklare slaget. En av provbilarna visar vilken lutning den klarar.

**Assar Gabriëlsson,
sifferkarl.**

**Gustaf Larson,
klurg tekniker.**

kunde tydligen lånas i bank och tas från privata medel.

I september 1925 påbörjades tillverkningen av de tio provvagnarna, dvs de bilar som skulle starta alltsammans.

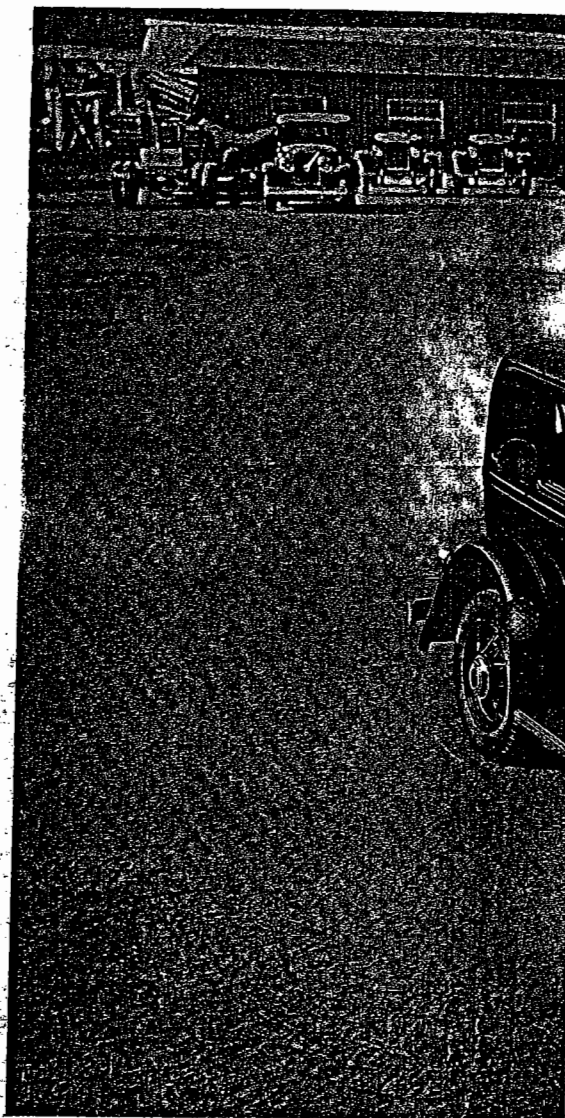
Det förefaller som om den allra första provbilen blev klar i juni 1926. Den hade monterats hos Galco på Hälsingegatan i Stockholm. Delarna kom från åtskilliga företag och bilens kaross hade byggts av karosserifirman Freyschuss i Stockholm. Nu fanns det ett konkret bevis på det riktiga i kompanjonernas tankar. Hittills hade Gabriëlsson och Larson varit inställda på att starta biltillverkningen helt i egen regi, när tiden var mogen.

Nu måste emellertid finansieringsfrågan lösas utan alltför stort dröjsmål. Gabriëlsson och Larson beslöt därför att söka stöd hos SKF. Provbilen kördes ner till Göteborg. Den 19 augusti 1926 träffades "bilmännen" och SKF:s direktion. Bara två dagar senare förelåg ett färdigt kontrakt. Uppenbarligen hade provvagnen imponerat i Göteborg!

Det var också nu som bilen fick sitt namn. Tidigare hade namnen GL och Larson varit på förslag, (och några provvagnar registrerades också under dessa namn!) men sedan avtalet med SKF slutits kom namnet Volvo alldeles av sig själv. Svenska Kullagerfabriken hade nämligen redan år 1915 startat ett dotterbolag med namnet AB-Volvo. Detta namn betydde passande nog "jag rullar", på latin, och var ju lika lämpligt för kullager som för de bilar sådana kunde tänkas sitta i. Sedan SKF fått en ny vd i slutet av 1910-talet försvann varunamnet Volvo och bolaget levde vidare vilande i pappren, men utan verksamhet. Nu väcktes det slumrande pappersbolaget till liv för det nya projekt som Assar Gabriëlsson och Gustaf Larson så övertygande presenterat.

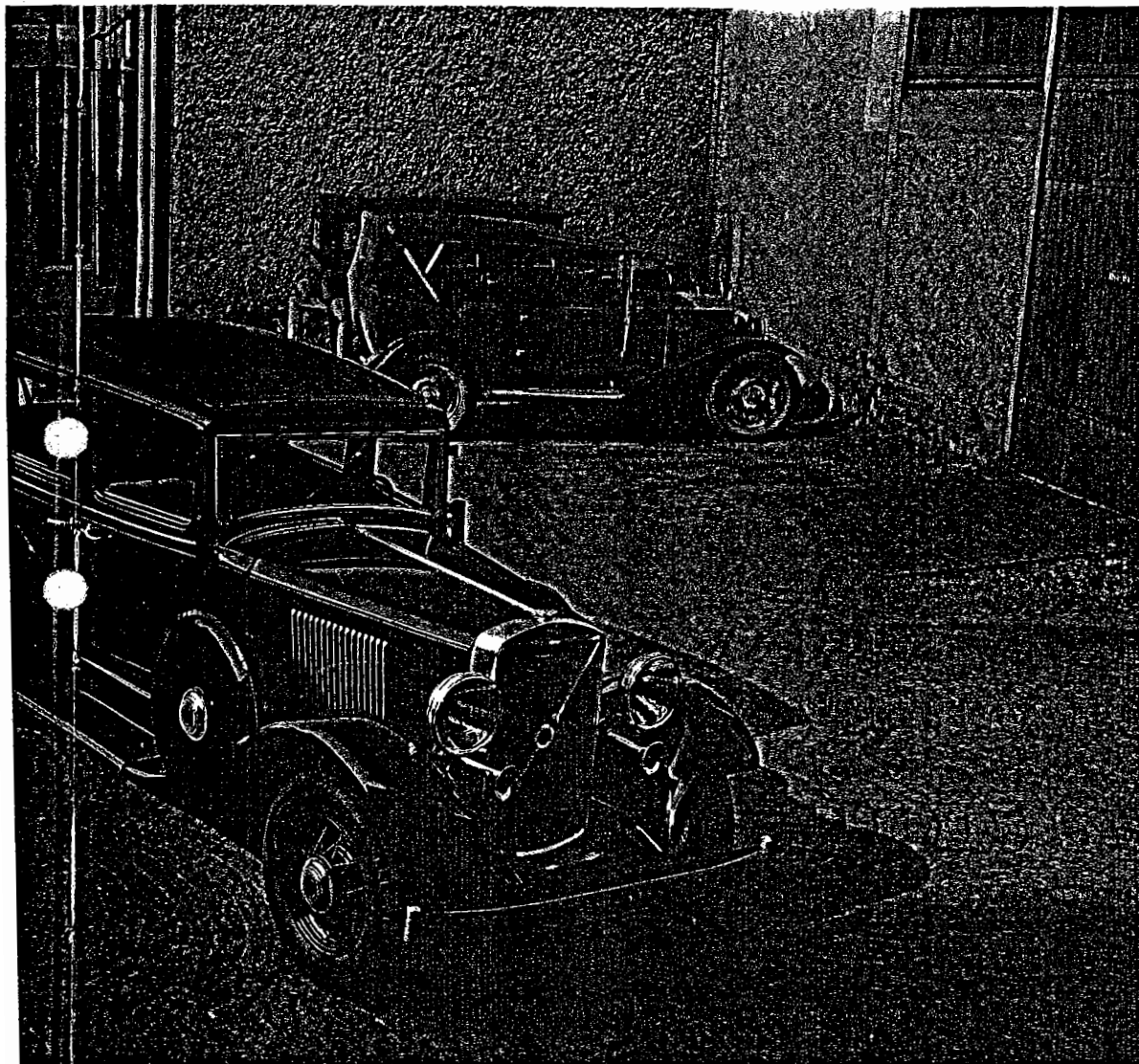
Under 1910- och 20-talen fanns det ett stort antal företag som tillverkade detaljer och större komponenter, som motorer, växellådor, chassier och annat för bilindustrin. Dessa firmor tryckte tjocka kataloger över sina sortiment och från dem kunde presumtiva biltillverkare sedan plocka samman den bil de önskade. Denna typ av biltillverkning var vanlig i framför allt USA, men också i England och Frankrike. Resultaten blev sällan särskilt bra eller långlivade.

Förfaringssättet inspirerade ändå Gabriëlsson och Larson, men de förfinade idén. Tanken på underleverantörer som framställde delarna tilltalade dem, men de bestämde på ett tidigt stadium att ritningarna till alla de

olika delarna skulle komma från det egna företaget. Det var också på detta sätt som de tio provvagnarna kommit till. Det dröjde inte länge förrän man talade om detta som att "bygga bil på Volvo vis".

De tio provvagnarna hade varit öppna och klart påverkade av amerikanska konstruktioner. Kompanjonerna ville bygga en bil som höll för svenska förhållanden. Dessa ansågs särskilt påfrestande, med usla vägar, ett hårt klimat och brist på välutbildade bilmekaniker. Den svenska bilen måste vara ytterligt hållbar! När prototyperna provats under en tid och tidpunkten för den verkliga produktionsstarten närmade sig insåg både Larson och andra att en sexcylindrig motor hade varit att föredra. Men nu fanns det inte tid för så avgörande ändringar...

Åren 1933-34 byggdes Volvo PV 654 i 361 exemplar. Den sexcylindriga motorn hade en volym av 3,266 liter och effekten var 65 hästkrafter. Bilens hjulbas var 295 cm, dvs samma som för de första bilarna från 1927. Bakom den ganska påkostade bilen med sina dubbla signalhorn ser vi fotografen Sven Sjöstedts bil. Det är en av de tio protovagnarna från 1926 och skiljer sig från seriebilarna bland annat genom sina tallrikshjul och de elegant svepande framskärmarna. I bakgrunden står ännu färdig personvagn och några buss- eller lastvagnschassier.

Den första seriebyggda Volvo-bilen rullade ut genom fabriksporten den 14 april 1927. Den kallades Volvo ÖV4, dvs Öppen Vagn med fyrcylindrig motor. I juli kunde den svenska allmänheten som sagt köpa sin första PV, en Volvo PV4, där bokstäverna betydde Person Vagn.

Assar Gabrielsson och Gustaf Larson visa de redan med provvagnarna vilka goda ekonomer de var. Totalt gick de tio första bilarna på 120.000 kronor, dvs 12.000 per bil. Med tanke på att det realistiska salupriset för en seriebyggd bil var 4.800 kronor är detta en verklig prestation.

Mindre imponerande var deras beräkning av exportsiffrorna och deras inriktning på öppna vagnar. Den stora andel öppna vagnar som byggdes till en början var sannolikt mest

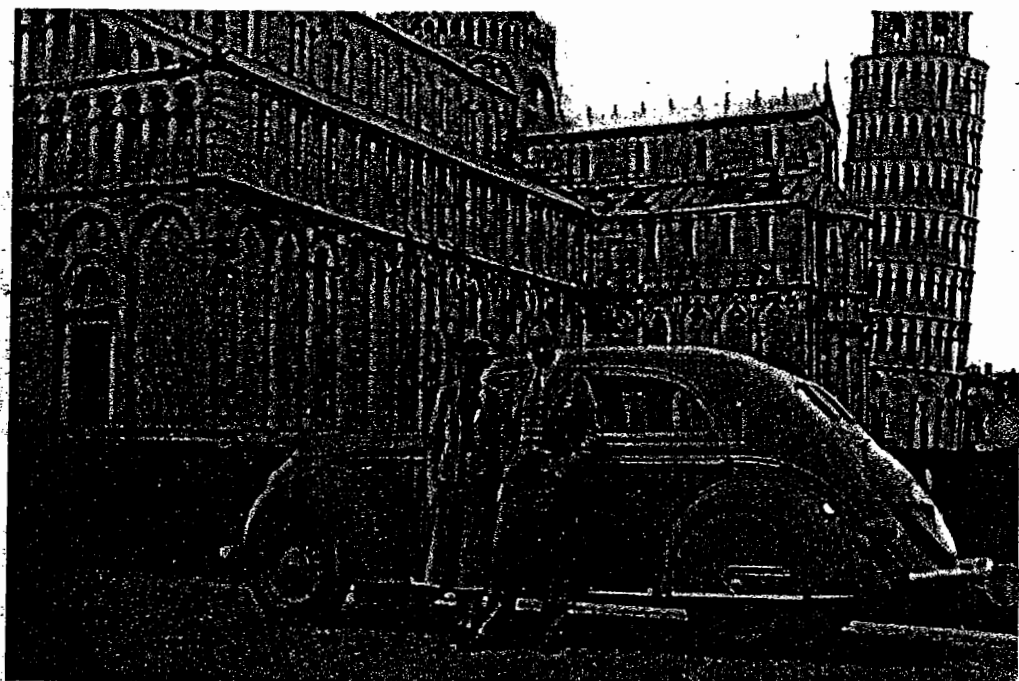
tänkt för export, ty i det kalla Sverige passade ju täckta bilar bättre... Dessvärre visade sig exporten betydligt svårare att få igång än vad de båda grundarna tänkt sig.

AB Volvos första lokaler för biltillverkning var en gammal industribyggnad som tillhörde SKF. Där hade Nordiska Kullagerfabriken tidigare huserat och byggnaden kallades i många, många år efteråt "Nordkulan". Den låg bara några kilometer från det område där Torslandafabriken byggdes på 1960-talet.

Den första Volvo-bilen fick ett mycket gott mottagande i pressen. Dessvärre var detta inte detsamma som att det gick lätt att sälja bilarna. Både 1927 och 1928 gick företaget med förlust.

Så tidigt som i slutet av 1926 hade Larson och hans medarbetare börjat rita på en lastbil.

En Volvo Carioca vid det lutande tornet i Pisa!
 Bilden är tagen i maj 1936 av ett turistande svenskt par. Bilen hade gått som ett urverk under hela den långa resan.

Redan nu hade kompanjonerna insett att enbart personbilstillverkning inte skulle kunna bli en lönande affär. Det var vid samma tid som beslut fattades att konstruera en sexcylindrig motor. Dessa båda beslut råddade det unga Volvo.

Efter den första fyran i den ursprungliga modellen byggde Volvo inga sådana förrän det var dags för Volvo PV 444!

Efter starten på lastbils- och busstillverkningen var det denna som både i antal och genererad vinst överglänste personvagnarna ända fram till omkring 1950!

Det var då Volvo PV 444 verkligen började komma igång, som vi skall se i de följande kapitlen.

I slutet av april 1929 presenterade Volvo sin första sexcylindriga vagn. Därmed inleddes den långa serie av slitstarka sidventilsexor som skulle göra Volvo-bilarna till favoriter bland landets taxiägare. PV 651 var i alla avseenden en större bil än ÖV4 och PV4. Den såg mycket bra ut, elegant solid och i sina olika versioner, bland annat som chassi, blev den en klar framgång. Serien var i produktion ända till 1934 då 2.176 exemplar hade levererats.

För AB Volvo var det nu helt tydligt att man slagit in på rätt väg. I början av 1930 kom de nya modellerna TR671 och TR672. Detta var bilar som i nästan varje avseende konstruerats för taxibruk. TR i typbeteckningarna betydde trafikvagn. 671 var avsedd

för stadsbruk och byggdes med mellanruta och extra högt tak medan 672 skulle användas på landet. Den saknade mellanruta men hade finessen ställbara framsäten.

Volvos personvagnar hade mycket tidigt fått rykte om sig att vara gedigna och välbyggda. Man krävde att underleverantörerna använde material av mycket god klass och man kontrollerade detta mycket noga. Ingenting lämnades åt slumpen. Detta gjorde att Volvo-bilarna blev ganska dyra i inköp, men å andra sidan fanns det knappast några droskägare i landet som gick från Volvo till amerikanska vagnar. Lojaliteten var stor och den var mer betingad av ekonomiska än nationalistiska skäl.

Men Volvo tillverkade inte bara taxibilar och vanliga fyrdörrars privatvagnar under 1930-talet! Ett litet antal öppna vagnar byggdes faktiskt på Volvo-chassier. Detta gjordes inte hos fabriken utan av fristående karosbyggare. Resultatet blev i en del fall mycket vackra.

Den sena 20-talsstilen på karosserna följde med Volvo-bilarna i åtskilliga år. När de amerikanska biltillverkarna så smått började strömlinjeforma sina vagnar 1933 gjorde detta inget större intryck på Hisingen. Däremot diskuterade man då och då möjligheten, kanske nödvändigheten, att erbjuda kunderna en mindre och billigare vagn. Med de priser som Volvo höll uteslöt man en mycket stor grupp tänkbara bilköpare. Och

som varje studium av världens bilmarknader visade så var små bilar på frammarsch. Det räckte med att titta på Tyskland där DKW och Adler, som dessutom var framhjulsdrivna, firade försäljningsmässiga triumfer. I England gick det lysande för de små Austin och Morris-bilarna, och betydligt trögare för deras större syskon.

1935 presenterade Volvo ännu en ny serie droskvagnar. Den kallades TR701-TR704 och var till utseendet tämligen lik de första sexorna. Denna serie skulle bli den sista med konservativt utseende. Samtidigt som dessa taxibilar debuterade visade Volvo någonting fullständigt annorlunda. Det var en helt ny vagn med strömlinjeformad kaross och stora likheter med Chrysler Airflow. Till skillnad mot denna hade emellertid Volvon en konventionell ram. Succén uteblev dessvärre, både för Airflow och för Carioca, som Volvo PV36 ofta kallades. Bara 500 exemplar av dessa märkliga Volvo-vagnar byggdes.

Ändå var det som om bilen banat väg för ett modernare tänkande när det gällde karossutformningen. I december 1936 var det dags för ännu en helt ny Volvo. Den kallades PV51 och kunde inte skällas för gammalmodig. Klokt nog var fronten inte lika avancerat futuristisk som Cariocans...

PV51 och den mer påkostade varianten PV52 (dubbla vindrutetorkare!) blev en klar framgång. Den kom att byggas i 2.800 exemplar. Ytterligare 205 chassier levererades och på dessa byggdes lättare varuvagnar och ett litet antal cabrioletter.

PV51 och 52 var en storlek mindre än Volvos tidigare sexor, men fortfarande handlade det om rymliga fyrdörrarsvagnar. Inte precis några folkbilar, även om en viss kursändring var tydlig. Motorn i denna serie var densamma som använts sedan 1935, dvs en sidventilare på 3,67 liter och en effekt på 80 hästkrafter. Det var faktiskt inte så illa, särskilt som PV51 och PV52 var förhållandevis lätta vagnar.

Det gick allt bättre för Volvo. Verksamheten dominerades av lastbils- och busstillverkningen, som var mycket lönsam, och med denna hade man också fått gott fotfäste på flera utländska marknader. Argentina och Brasilien var länder där resande svenskar till sin förvåning då och då stötte på Volvo-bilar. Men också i exempelvis Spanien hade etableringen gått bra. Och, förstås, i våra nordiska grannländer.

År 1937 såldes totalt 6.235 fordon, och det var nytt rekord – en ökning med 52%

från föregående år. 1.804 personvagnar byggdes, men bara 56 stycken exporterades. Det fanns alltså mycket att göra när det gällde marknadsföringen utomlands.

I slutet av 1930-talet presenterade Volvo ännu en ny taxiserie, PV801/802. Den hade samma långa hjulbas på 3,25 meter som TR703/704, men hade en tämligen modern formgivning. Modellen kom att så småningom kallas för Spetsnos. De här vagnarna blev verkliga taxiklassiker och byggdes ända fram till 1947.

Registreringsstatistik är ofta intressant läsning. Låt oss titta på sammanställningen över 1939 års fabriksnya bilar! Där finner vi att det detta kalenderår registrerades 2.347 nya Volvo personbilar. Fortfarande var Volvos vagnar stora och sexcylindriga, så det förvånar knappast att märken med småbilar på programmet, som till exempel Opel och DKW kunde notera avsevärt högre siffror. God försäljning kunde också Chevrolet och amerikanska Ford visa upp, båda i kraft av låga priser och lämplighet för taxibruk. Men Volvo låg på femte plats i registreringsstatistiken, utan att ha en enda liten och billig bil att sälja.

Ser vi på lastbils-siffrorna så låg Volvo ännu bättre till. 3.005 nya Chevrolet registrerades 1939 och 2.969 nya Volvo. Sedan var det ett långt hopp till trean. Lastbilsmarknaden dominerades totalt av Chevrolet och Volvo. Tittar vi slutligen på bussarna ser vi att Volvo med sina 256 registreringar leder överlägset – den totala marknaden var bara 581 exemplar.

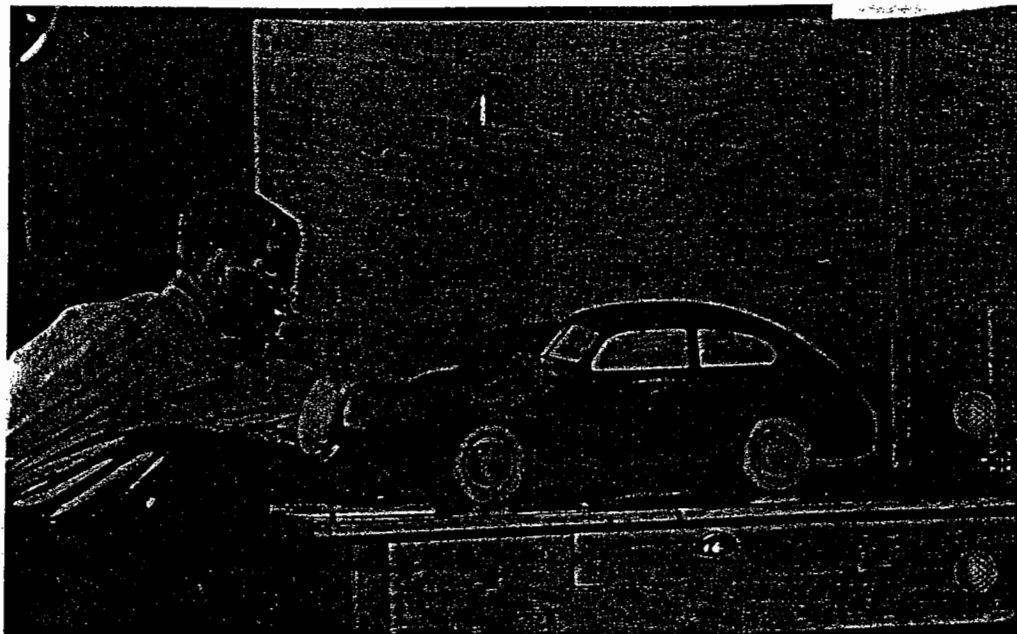
Så såg det alltså ut för AB Volvo tolv år efter biltillverkningens början. Och ännu hade företaget inte byggt någon liten, billig bil som nästan vem som helst kunde köpa...

Volvo PV52 kan kanske kallas Volvos första steg mot en folkbil. Karossen hade moderna linjer utan att vara så uppseendeväckande som Carioca... 1937-38 byggde Volvo 1.046 bilar av denna modell.

En av de första bilderna som visar den nya bilens karossform. Det är unge Erik Skoog som modellerar motorhuven. Ett närmare studium av bilden visar att man ännu inte nått fram till den definitiva formen. Fronten är litet annorlunda och bakhjulen "tyngre" än den blev sedan man vinklat upp partiet bakom bakhjulen en smula. Bilden är tagen i det första lilla ritkontoret på cirka 15 kvadratmeter. Här fanns ett modellbord och ett ritbord, men ingen kaffekokare och absolut ingen radio. "Oh nej, det var inte att tänka på!" säger Erik Skoog.

Den nya lilla Volvon växer fram

NÄR VÄRLDSKRIGET BRÖT UT hösten 1939 vändes allting uppochner. Mycket snart infördes restriktioner för biltrafiken. De få bilar som kunde användas gick på gengas, medan de andra stod uppallade i garage och på logar, många berövade sina däck eftersom krigsmakten hade större användning för dem. Tiderna var hårda, också i det lilla, neutrala Sverige, där inte bara "bilgummi" utan också en sådan livsnödvändighet som kaffe var en bristvara.

AB Volvo ställde snart om sin produktion. Visserligen byggdes enstaka PV801/802 under krigsåren men företagets huvudsakliga fordonsproduktion 1939-45 gick till krigsmakten. Man utvecklade ett antal terränggående fordon, både två- och fleraxliga.

Även om världsläget tycktes tämligen nattsvart så kunde det inte hindra folk från att tänka på kommande fredstider. En annan värld skulle födas – och hos Volvo ansåg man att det skulle bli en värld där det behövdes små bilar. Då och då under 1930-talet hade man diskuterat småbilar hos Volvo, men något sådant projekt hade inte kommit igång. Lastbils- och droskbilsproduktionen tog all tid och alla krafter.

Tanken på en mindre bil för den kommande efterkrigs tiden diskuterades allt oftare. Det började anses som självklart att både svenskar

och andra skulle fråga efter små och billiga vagnar när förhållandena åter blivit normala.

I början av 1943 började arbetet med det som skulle bli Volvos fredsbil. Det direkta initiativet tycks ha kommit från Helmer Pettersson. Han var i början av 40-talet konsult hos Volvo och liksom så många andra hos företaget hade han ett förflutet i USA, landet där intresserade tekniker nästan kunde välja och vraka mellan bilfabrikerna. Men Helmer hade inte arbetat så mycket med bilar som med motorcyklar. Under flera år arbetade han för det förnämliga motorcykelmärket Excelsior i Chicago. Mot slutet av 1930-talet började han intressera sig för gengasens möjligheter. Ett storkrig låg i luften och förutseende tekniker i skilda länder konstruerade mer eller mindre effektiva gengasaggregat. Helmer Pettersson gjorde några mycket effektiva konstruktioner och uppmärksammades av Volvo. Han kallades dit som konsult och aggregatkonstruktör. I början av 1943 kunde Volvo starta tillverkning och försäljning av IIP-1, som skulle visa sig vara ett av landets bättre gengasaggregat.

Det berättas att Helmer Pettersson just vid den här tiden föreslog Assar Gabrielsson att Volvo skulle bygga en mindre bil. Han hade själv vissa idéer, lät Pettersson förstå.

Eftersom en bil av det här slaget var precis vad som diskuterats tidigare var Gabrielsson genast med på noterna. Helmer Pettersson fick i uppdrag att undersöka vissa förutsättningar, och utan längre tidsspillan rullade sedan projektet igång.

Inom Volvo fanns åtskilliga duktiga konstruktörer, många av dem med erfarenhet från amerikanskt bilbyggande. Nu sattes ett antal grupper samman för att ansvara för olika delar av konstruktionen. Till ledare för projektet utsågs Erik Jern, erfaren konstruktör och med en förmåga att göra praktisk verklighet också av en del smått befängda hugskott från kollegerna. Som framgår av kapitlet om motorn (s. 22-25) så fanns det flera idéer innan man slutgiltigt bestämde sig för den konventionella lösningen med rak fyra och bakhjulsdrift. Det var Jern själv som huvudsakligen arbetade med motorn, assisterad av Gotthard Österberg.

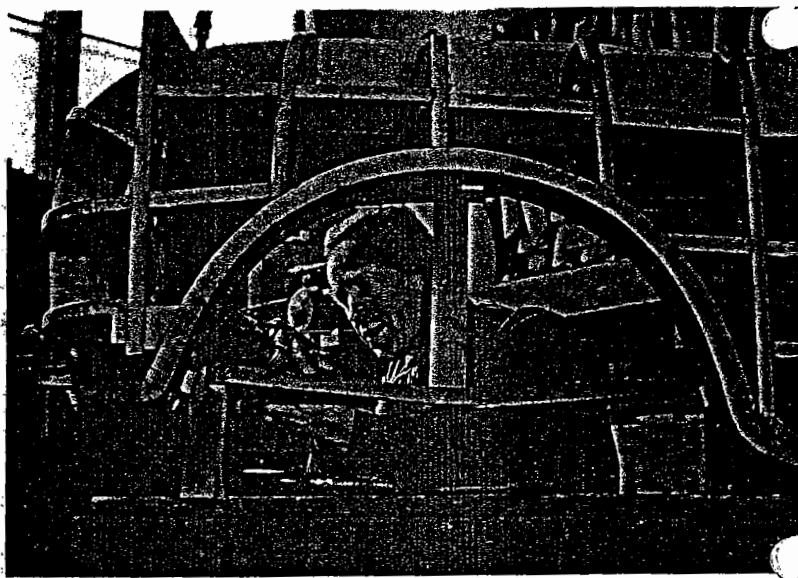
Volvo-bilarna hade ända från början byggts enligt amerikansk filosofi: rejäla mått, enkel konstruktion och god slitsstyrka. Det fanns ingen anledning att ändra på dessa förutsättningar nu. Därför lät sig Volvo-männen gärna inspireras av amerikanska konstruktioner också när det gällde "den nya PV:n" som projektet kallades inom företaget. Med ett viktigt, faktiskt grundläggande undantag: den lilla bilen skulle få självbärande kaross. Idén var inte ny, utan hade prövats flera gånger tidigare, men aldrig av Volvo. För att lära sig så mycket som möjligt om denna typ av konstruktion köpte Volvo in en Hanomag 1,3 av 1939 års modell. Det var en bil av ungefär samma storlek som den blivande 444, och i likhet med denna hade Hanomagen en baktill sluttande kaross. Den tyska bilen var dock mer 30-talsmässigt strömlinjeformad än PV:n skulle bli.

Bland de uppåt 40 personer som kom att arbeta med utvecklingen av den nya modellen var Erik Skoog. Han hade börjat på Volvo år 1937, då han var 18 år gammal.

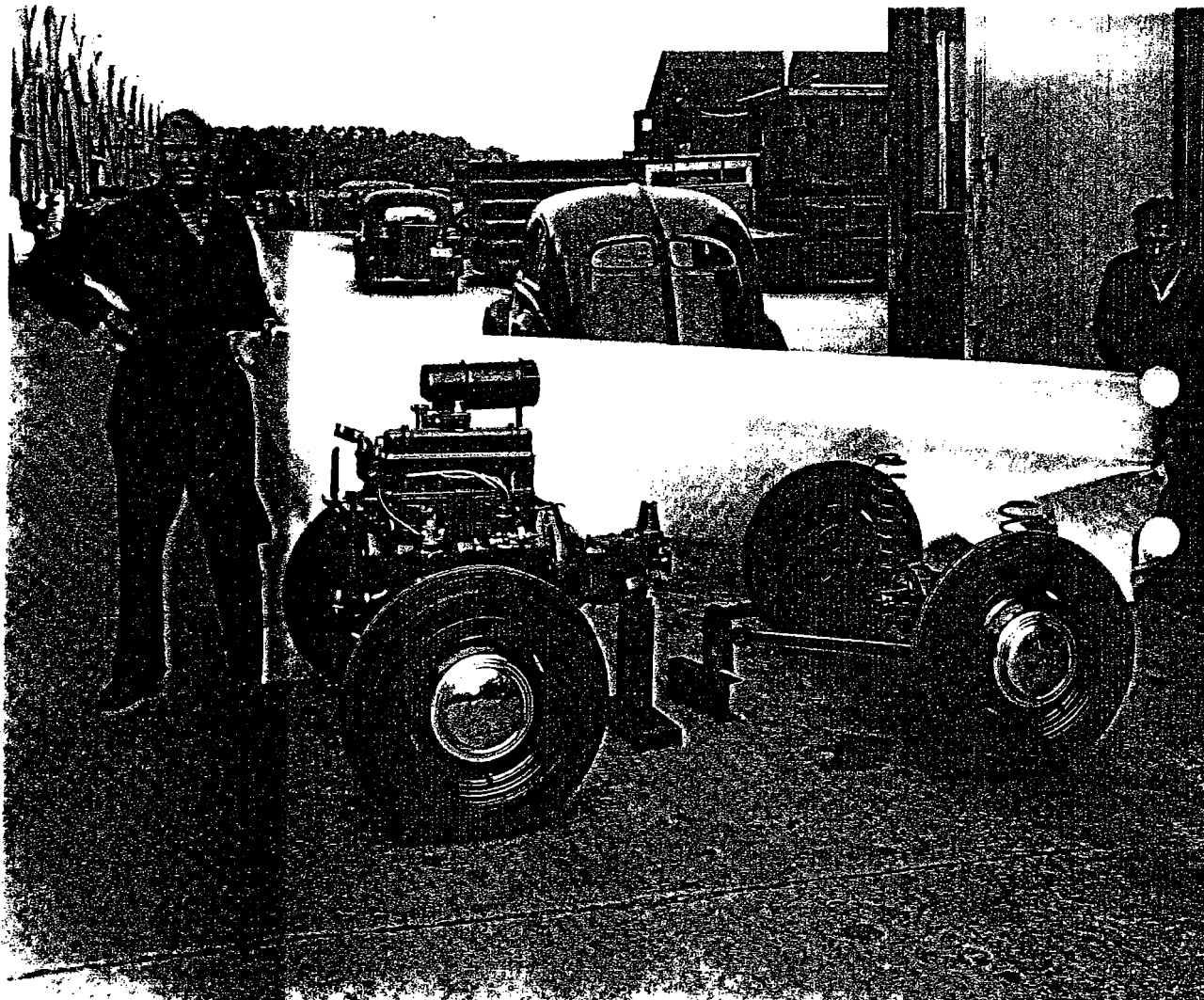
– Mitt första jobb var att sköta materialistor, ritningsarkiv och annat, berättar Erik. 1938 fick jag börja konstruera, eller "rita" som vi sa på den tiden. Jag arbetade bland annat med PV 60 som hade kommit mycket långt när kriget bröt ut.

Erik Skoog hade gått ut Praktiska Mellanskolan i Göteborg och där hade viss konstruktionsritning stått på schemat. Någon fullfjädrad konstruktör var han dock ännu inte. 1940-41 gjorde han militärtjänst och

Modellsnickare Molin arbetar med en mall till ett hjulhus.

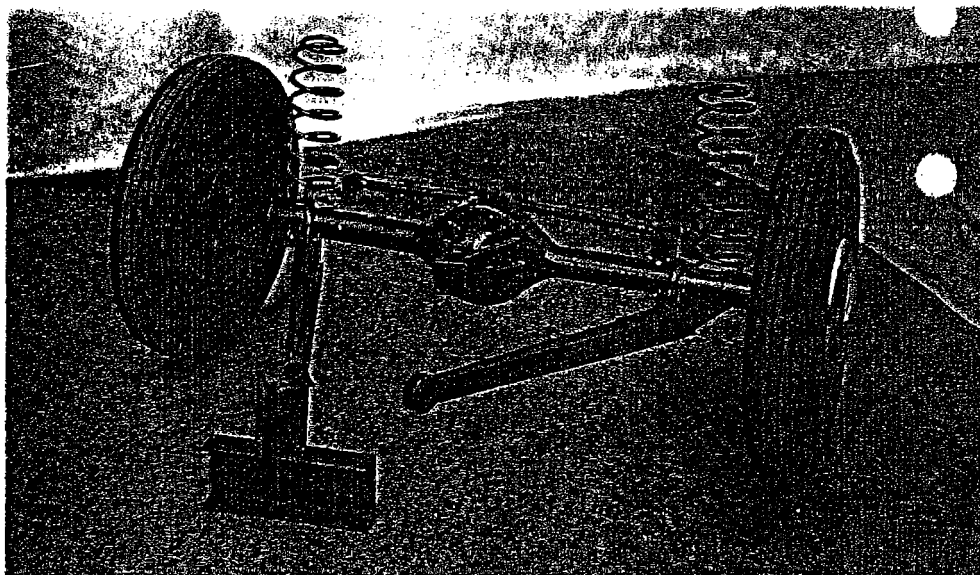

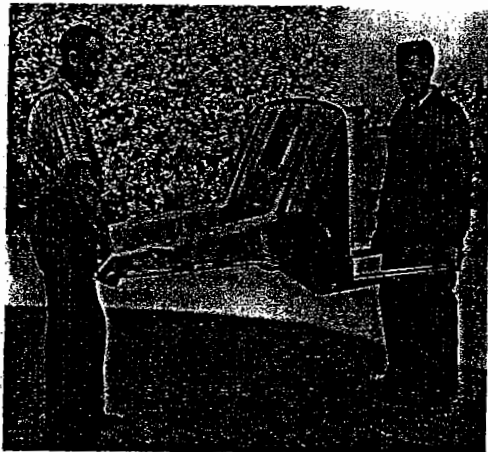
En glad gosse tittar ut genom dörroppningen! Det är Helmer Pettersson som är i spexartagen. Han sitter i det som skall bli trämodellen i full skala. För att göra det litet lättare för fotografen har man ställt dörren som om den vore hängd i bakkant. Det var Helmer Pettersson som fick Assar Gabrielsson att ge klar-tecken för projektet med "den nya PV:n". Pettersson blev huvudansvarig för karossutformningen och det var även han som bestämde inredningens utseende och intressanta färgval i grönt och krämgul.

En ofta publicerad bild, men inte mindre intressant för det. Detta är en provuppställning av fram- och bakvagnarna, på tids-typiskt sätt med ett lakan som bakgrund. Bakom lakanet ser vi den Hanomag 1,3 som Volvo köpt för att studera hur den tyska fabriken konstruerat sin självbärande kaross. Längre bort ser vi en Volvo med gengasaggregat.

Bakvagnskonstruktionen var modern med sina spolfjädrar och "två tryckstråvor".

sedan han i april 1941 kommit tillbaka till Volvo skickades Erik iväg till Pentaverken i Skövde. Där fick han arbeta på den så kallade flygmotorberedningen. Det var en lärorik period som var över i januari, då STWC3-motorn var klar. Efter denna praktiska övningstid började han sin ingenjörutbildning på Göteborgs Tekniska Institut och kom så tillbaka till Volvo i juni 1943, dvs strax efter starten på småbilsprojektet.

Erik Skoog kom att assistera Helmer Pettersson vid formgivningen av karossen. Det är onekligen intressant att ingen av dem hade någon som helst formgivarutbildning. Hos Volvo, och på många andra bilfabriker, var det ingenjörerna som skötte det estetiska.

I USA brukar man hävda att PV:n liknar 40-tals-Fordarna. Säkert hade både Helmer och Erik tittat en hel del på Fords modeller för 1942, den sista amerikanska fredsmodellen, men det går också att spåra influenser från några GM-bilar. Pontiac tycks ha varit en favorit.

“Den nya PV:n” konstruerades under rätt primitiva förhållanden.

– Från början hade vi ett litet rum på kanske 15 kvadratmeter, berättar Erik Skoog. Där fanns ett modellbord för skalmodellerna som Helmer och jag jobbade med och så fanns det ett ritbord. När arbetet kom igång på allvar och vi blev fler fick vi litet större utrymmen. Vi höll till i det hus som senare blev laboratoriebyggnaden.

– En chassigrupp under ledning av Sven Wiberg bildades, och en karossgrupp som hade hand om karossens konstruktion, inredningen och allt det elektriska, frånsett motorns elsystem, fortsätter Erik Skoog. Chassigruppen bestod som mest av fyra man och karossgruppen av sex personer.

Öververkmästare Axel Roos basade för en grupp som arbetade fram pressverktyg och hade ansvaret för provkarosserna. Roos hade varit med redan hos Freyschuss i Stockholm då de tio provvagnarna karosserades 1926.

– Under en period hade vi också hjälp av en eller två konstruktörer från Olofström. Det var naturligtvis inte så dumt för då fick vi deras synpunkter på pressning av detaljerna.

Visserligen var teknikerstaben rätt stor, men det är uppenbart att det mesta gick mycket smidigt. Sammanträden och organiserade möten var ovanliga.

– Vi samlades vid ritbordet, säger Erik. Det var inte många protokoll som skrevs. Till en början hade vi inte ens någon sekreterare, utan de få brev vi behövde skriva fick vi hjälp med från någon annan avdelning.

På ritkontoret arbetade man 9–17 med lunch mellan 12 och 13.

– Då gick vi till markan, som låg i gamla kontorsbyggnadens översta våning. Den som inte ville ha den enda varmrätten kunde dricka kaffe och ta en smörgås. På lördagarna arbetade vi bara till klockan ett och hade en paus på 20 minuter. Det blev en kopp kaffe på markan.

En av dem som var med under det spännande konstruktionsarbetet var Rune Olsson, som senare tog sig namnet Rexmyr. 50 år efter “ritandet” åker Rune fortfarande Volvo, fast av nyare modell.

– Vi var ju ganska få på ritkontoret så vi kunde inte specialisera oss utan fick syssla med litet av varje. Jag gjorde till exempel ritningarna till bakluckan, berättar Rune Rexmyr.

“Från mellanbrädan, som är stabilt infästad i karossens torpedparti, utgå två framåtriktade lädbalkar, genom vilka den kompletta karossenheten vilar på frambalken. De båda lädbalkarna äro bakåt utdragna under karossen ända till tvärbalken under framsätet och erhålla härigenom en synnerligen kraftig infästning.”

GUSTAV LARSON
I TEKNISK TIDSKRIFT
SEPTEMBER 1944

Erik Jern var huvudansvarig för projektet och var även den som arbetade mest med motorn. Vi ser honom här i en tidig bil i färd med något prov.

En typisk dag på ritkontoret? Nej, inte riktigt. Bilden är arrangerad och troligen tagen omkring 1950. Längst till vänster ser vi Erik Skoog och med armbågarna på ritbordet studerar Rune Rexmyr ritningen. Först 1938 hade personbils- och lastbilskonstruktörerna fått skilda lokaler. Bilden, som visserligen visar en stor 444-modell, tycks vara tagen hos lastbilsfolket där Erik Skoog bland annat deltog i ritandet av en ny hytt. På anslagstavlan till höger sitter ett antal broschyrer från konkurrerande lastbilsfabrikat. Det gällde att hålla ögonen på vad andra syslade med!

- Ja, säger Erik Skoog, det kommer jag ihåg. Du gjorde en väldigt snygg ritning på bakluckan; den beundrade jag alltid. Luckans bärande konstruktion under skalet var i ett stycke, en mycket elegant lösning.

Rune Rexmyr gav sig litet försiktigt in i modellbranschen (se sid 126) och lämnade Volvo 1947. Han kallades tillbaka till Volvo, som sökte erfaret folk när arbetet med Amazon skulle börja i slutet av 1953, och blev sedan kvar ända till pensioneringen.

Det var Erik Skoog och Rune Rexmyr som ritade om vindruta och tak när PV 444 blev PV 544.

Att konstruera bil på 1940-talet var betydligt enklare än i modern tid. Det fanns inga lagkrav och måste följas och det fanns heller inga datorer som man matade in uppgifter i.

- Det stora "utlägget" i skala 1:1 gjorde vi på ett ganska grovt papper ritpapper som på baksidan var förstärkt med en linneväv för att det skulle vara något så när stabilt och måttbeständigt. Papper är för fukt känsligt. Alla detaljritningar gjorde vi på vanligt genomskinligt papper, litet vitare i ytan än vanligt smörpapper.

- Vi ritade med blyerts, fortsätter Erik Skoog, i allmänhet 3H, och vi gjorde praktiskt taget aldrig några tuschritningar. När vi konstruerade Duetten tio år senare gick vi över till vitlackerade aluminiumplåtar, men det är ju en annan historia!

Hållfasthetsberäkningar?

-Ja, säger Erik Skoog, vi hade en mycket

elegant utrustning för att prova vridstyvheten i karossen. Nere hos Persson i experimentverkstan spände vi fast provkarossen i bakfjäderinfästningarna och lade frambalken fastspänd på en egg. Den främre tvärbalken var formad som ett rör. I den balken stack vi in ett stål rör, och så hade vi en mekaniker som stod längst ut på röret och gungade! Då såg vi hur karossen jobbade. Den var faktiskt väldigt bra, utom där vindrutestolpen går ner mot torpedsidan. Där flexade det litet. Ingen hade räknat på karossen.

- Det var ju tur att vi inte räknade på karossen, för då hade vi inte blivit färdiga i tid!

Sedan Erik Skoog pensionerats efter sitt långa konstruktörliv fortsatte han i flera år att arbeta som konsult för Volvo. Bland hans insatser då var beräkningarna för golvet i Volvo 850. Den konstruktionen gjordes naturligt nog med datorhjälp.

- Det var program som krävde så stor datorskapacitet att vi bara kunde köra dem på natten när inga andra jobb genomfördes.

Från stål rör till stordator!

Arbetet med Volvo PV 444 gick vidare under hösten 1943. Sedan man ansåg sig ha nått fram till rätt form på skalmodellen var det dags att bygga en trämodell i full skala. Dels för att se att allt skulle bli som konstruktörerna tänkt sig, dels för att visa bilen för Assar Gabrielsson och Gustaf Larson. Det var dessa herrar som fällde det slutgiltiga avgörandet.

Trämodell och plåtprototyp

DET INTENSIVA ARBETET med den lilla bilen fortsatte under vintern 1943/44. Gustaf Larson deltog inte aktivt men hade för vana att besöka de olika arbetsgrupperna någon gång i veckan. Han tyckte om de ritningar och modeller han såg och det var inte mycket han ville ändra på. En liten bit in på det nya året 1944 blev det dags att bygga en trämodell i full skala.

– Vi hade en ritning i skala 1:5, och några snitt. Detta förstörade vi upp till 1:1, berättar Erik-Skoog. Det var från denna ritning vi sedan byggde trämodellen.

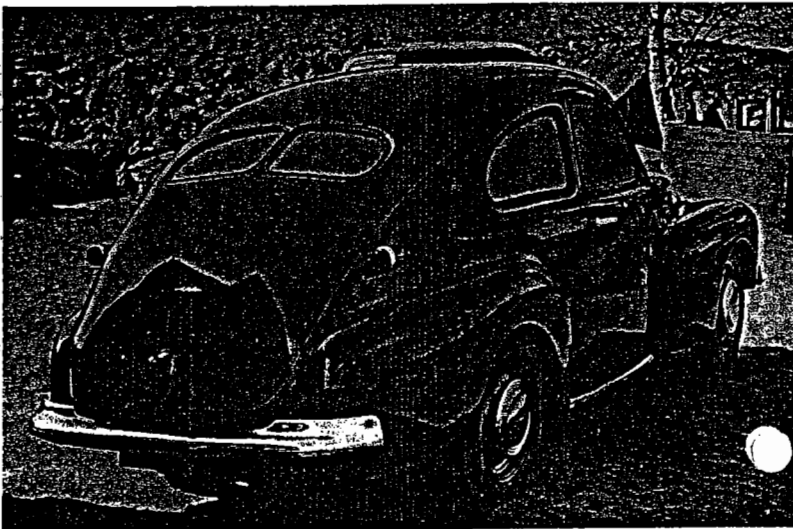
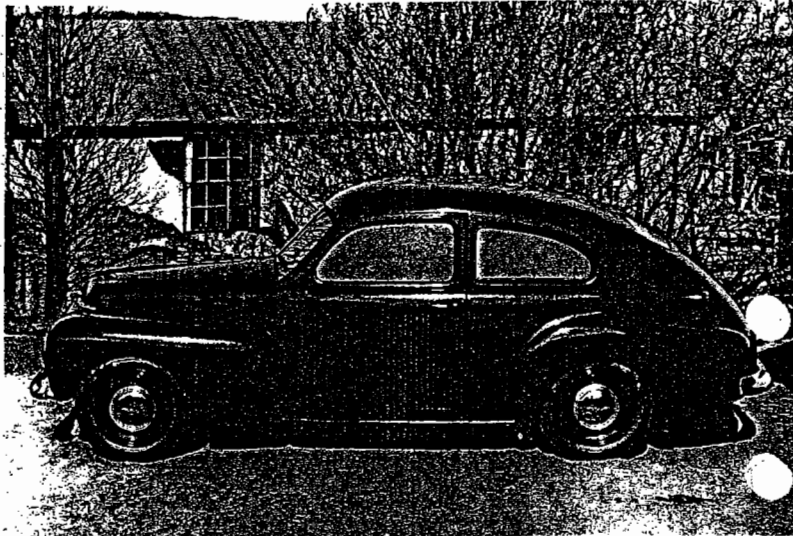
Färdigspikad och färdiglimmad av skickliga modellbyggare lackerades modellen i svart och eftersom den inte hade någon inredning målades rutorna i silverfärg. Denna trämodell var förvånande lik de 12.000 seriebilar som skulle följa, men den hade namnet Volvo monterat med separata bokstäver mellan huvens nederkant och grillens översta ribba. De baklyktor som användes här var av samma sort som satt på PV 60, dvs exakt likadana som på Oldsmobile 1938 och Chevrolet 1939. Influensen från Amerika var stor.

Den nya bilen hade tidigare kallats PV 44, men sedan en tid gällde namnet PV 444. Trämodellen hade 444-embblem på huvsidorerna, men mer intressant är att den också hade 444-navkapslar av precis samma utseende som seriebilarnas. Antingen hade en skicklig plåtslagare handknackat dem eller så fanns det redan ett verktyg för pressning.

– Navkapslarna var gjorda av mycket tunn rostfri plåt, 0,2 eller 0,3 mm, som låg på stålplåt, berättar Erik. De här plåtarna pressades samtidigt och det var Olofström som gjorde dem.

På trämodellen satt naturligtvis helt handgjorda stötfångare. De hade fyra parallella skåror, medan prototyperna och seriebilarna bara hade två rödmålade refflor i varje stötfångare. Men de var ändå både dyra och besvärliga att låta Olofström pressa!

Trämodellen tjänade två syften. Dels att ge konstruktörerna/formgivarna möjlighet att se sitt verk i full skala för att göra eventuella små justeringar, dels, och det var det viktigaste, att visa bilen för de båda grundarna. Viktiga beslut brukade Gabrielsson och Larson fatta gemensamt. Därför stod de en dag i den kalla

marssolen utanför fabriken och betraktade nästan ett helt års arbete. Bilen glänste svart och elegant. Motorhuvens förhållandevis långa och bilen hade fina proportioner.

De två herrarna gick några eftertänksamma vändor runt bilen och betraktade den från alla håll. Gabrielsson lär ha talat först: Jag tycker bra om den. Jag tror att den kommer att sälja. Och Larson svarade: Det tror jag också. Gabrielsson fortsatte: Jag tycker vi skall bygga den så här. På vilket den fjärdige Larson lär ha svarat: Låt oss göra det.

Vi kan väl anta att herrarna hade litet mer att säga om bilen, att de kanske var litet mer entusiastiska. Vare därmed hur som helst beslutet var fattat och på denna lilla stund avgjordes Volvos hela framtid. Utan PV 444, med bara PV 60 som ny efterkrigsmodell hade Volvo inte fått någon lätt omstart. I

I mars 1944 var trämodellen klar att visas för de båda grundarna. De gick några varv runt bilen och skärskådade den ur olika vinklar, växlade några ord med varandra och godkände vad de såg. Modellen skilde sig till utseendet bara i några få detaljer från den prototyp som byggdes under sommaren samma år.

Trämodellens stötfångare hade fyra refflor, medan de riktiga bilarnas hade två. Baklyktorna på modellen var av samma typ som på PV 60.

X1 kör landet runt

VOLVO PV 444 VAR fredsvagnen, inte bara för Volvo och dess anställda utan också för resten av svenska folket. PV:n hade blivit en symbol för kommande och bättre tider.

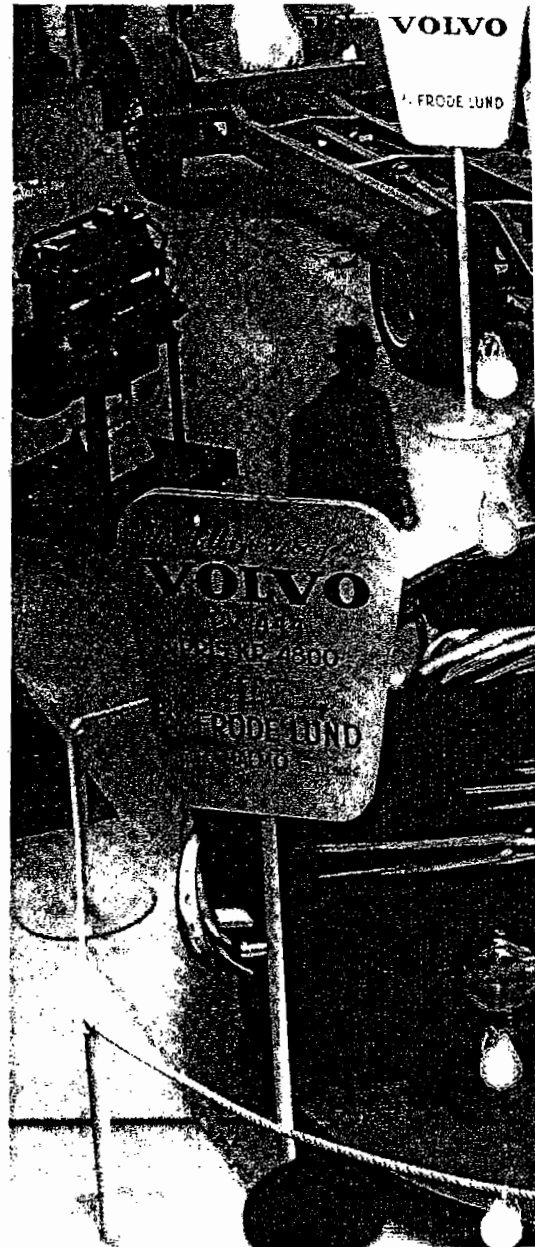
Prototypen som stått på stockholmsutställningen blev klar att provköra sent på hösten 1944. Ännu var kriget långtifrån avslutat, så någon omedelbar produktionsstart var inte att tänka på. Det gick inte ens att provköra i den utsträckning man kanske skulle önskat. Det lilla av Sveriges bilpark som ännu rullade gjorde det till allra största delen på gengas. Bensin var i allra högsta grad en bristvara. Hos Volvo rådde dock stor optimism. Man räknade med att kunna starta produktionen under 1945, det är då kriget bara måste ta slut.

Den 5 februari utbröt en landsomfattande metallarbetarstrejk och svensk industri lamslogs ända fram till sommaren. Volvos förhoppningar om att snart börja bygga PV 444 grusades. Arbetet på den nya bilen fortsattes emellertid. Snart hade det gått ett år sedan den uppmärksammade introduktionen i Kungliga Tennishallen. Svenska folket ville se bilen. Och Volvos ingenjörer både ville och behövde prova vagnen. Ända sedan slutet av 1944 hade provkörningar företagits, sedan Volvo fått specialtillstånd att inhandla allt bränsle som behövdes. Även om bilen som beräknat visat sig vara glädjande bränslesnål så skulle det ändå gå åt tusentals liter bensin under provkörningarna. Man körde först på skifferoljebensin med inblandning av motyl, men fick senare tillgång till äkta vara.

Under 1945 kombinerade Volvo på ett fiffigt sätt praktiska prov med en visningsturné genom hela landet. Man började nere i Malmö där nyfikna skåningar strömmade till Frode Lund AB för att titta närmare på Volvon, och så fortsatte turnerandet i flera etapper kors och tvärs norrut i landet tills alla 76 återförsäljarna hade fått besök av den lilla svarta bilen. Prototypen lär ha gått 3.000 mil under den här tiden!

Svenska folket gick man ur huse för att titta på bilen, strunt samma om man var bilintresserad eller inte. "När skönheten kom till byn" så gällde det att ta vara på tillfället. Sverige 1945 var inte precis det roligaste man kunde tänka sig.

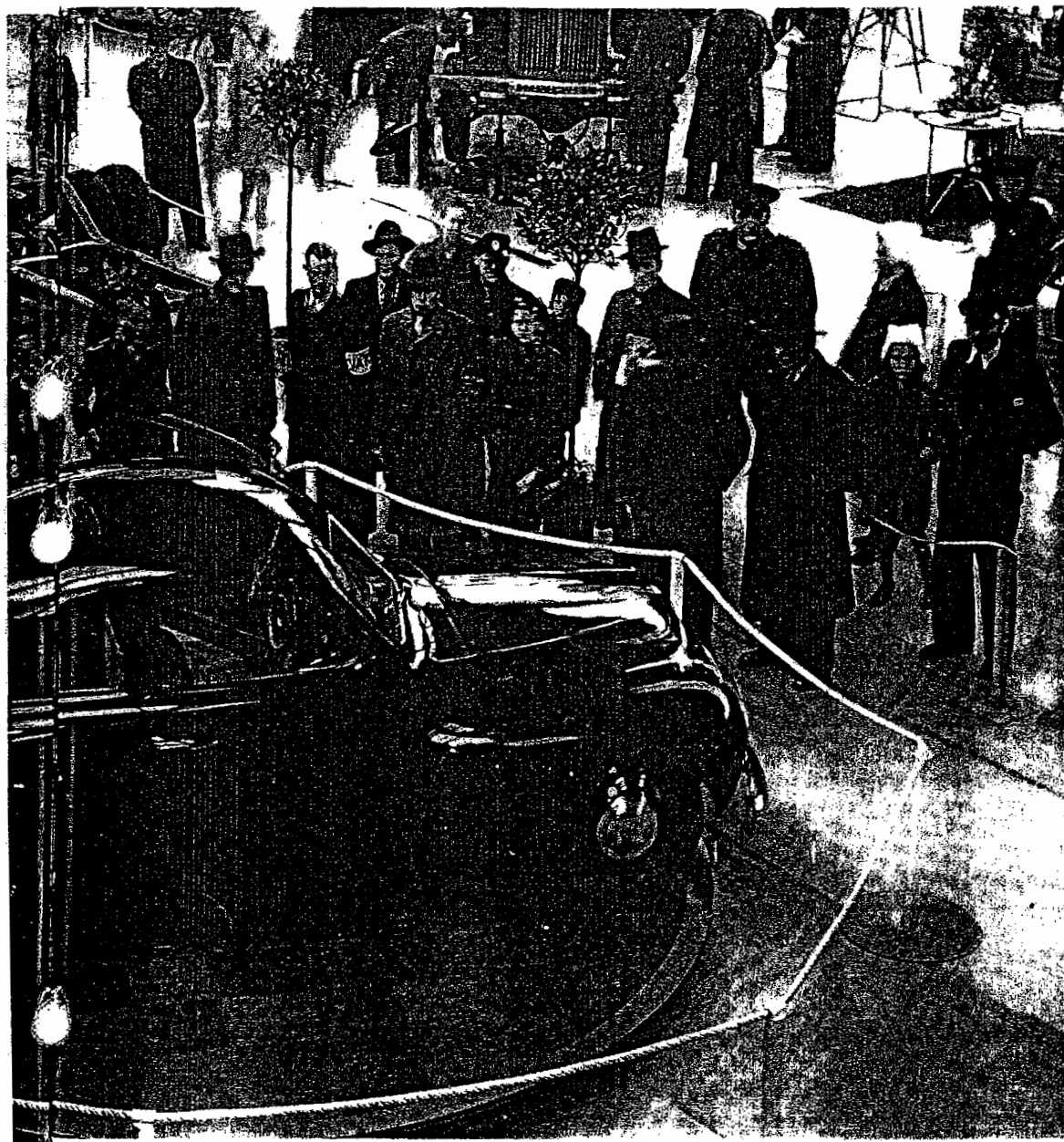
Eftersom tidningarna mest hade elände att rapportera om var Volvons besök mycket väl-

komna och bilen ägnades stor uppmärksamhet och mycket trycksvärta. Volvos tidning Ratten följde förstås med intresse bilens färd över landet och redaktionen läste också med förtjusning vad dagstidningarna skrev. I Rattens februarinummer ägnades fem hela sidor Folke Ramers Volvo-utställning i Örebro. Inte underligt alls, för texten var hämtad från ledarplars ur Nerikes-Allehanda Nerikes-Tidningen.

Ledarskribenten som förvandlats till konsument- och motorjournalist kallade sig Ellson och hade en del beska synpunkter på

"Och vagnen låg som klistrad vid vägbanan. Man var tvingad att se ut genom rutorna för att se om det var snö, isgata eller snömodd, och känslan av säkerhet lämnade aldrig resenären, som provade den lilla Volvon för första gången."

Sakta, sakta snurrar den lilla Volvon runt på sin parkettplatta hos A/B Frode Lund i Malmö. På skylten kallas bilen "Den lilla fredsvagnen" och priset är det ursprungliga, dvs 4.800 kronor. Fotografen använde lång exponeringstid och det gör att många av åskådarna hinner flytta sig en smula. Vakten med sin armbindel står dock klippfast på sin post! Varhelst PV:n visas kom stora åskådarskaror. Ofta var det tusentals människor som under en dag eller två kom för att titta på den lilla bilen. Hos Frode Lund passade man på att också ställa ut buss- och lastvagnschassier, både från Volvo och Scania-Vabis. Frode Lund var återförsäljare för båda märkena, ett förhållande som efter kriget var helt omöjligt.

hur nya bilar brukat haussas upp, i varje fall före kriget. Men utställningen hos Ramers fann nåd. "Här bjöds man mycket mer än en av de numera allt vanligare bilvernissagerna, ett konkret besked om, med vilken dådlust och viljekraft svensk industri rustar sig för den väntade fredstiden. Den lilla Volvobilen med det vackra och kraftiga karosseriet var, där den svängde runt på sin parkettplatta och demonstrerades för de inbjudna av en av konstruktörerna, främst ett vittnesbörd om att svensk företagsamhet står redo att göra sitt för produktionens ökning och därmed

den allmänna standardens höjande, så snart omständigheterna så medge."

Skribenten Ellson visste mer än de flesta svenska tidningsmän om Volvo PV. Han hade nämligen åkt med bilen ända från Göteborg.

"Och hur kändes det att åka 32 mil i sträck i den nya PV 444?" Ellson svarar sig själv: "Det var en sensation helt enkelt. Man satt bekvämt som i en fåtölj, och sedan man bara vant sig vid Helmer Petterssons suveräna körning och den tack vare motylen höga hastigheten njöt man bara och mådde bra. Motorn medgav en acceleration, som man sannerligen

"Fjädringen bidrog också till att öka känslan av bekvämlighet, och det blev aldrig några tvära kastningar eller girningar - det svarade bilen som sådan och Helmer Pettersson för. Man kände otvetydigt att bilföraren även vid jämförelsevis höga farter ständigt hade bilen i sin hand."

inte är bortskämd med, och även vid en jämförelse med den gamla bensintidens mindre vagnar måste man beteckna den som oväntat kraftig och snabb."

Resan från Göteborg företogs i kraftigt snöväder och bilen hade snökedjor bak. Helmer Pettersson och Erik Jern, som satt fram, var enligt Ellson mycket intresserade av hur vagnen skulle uppföra sig med kedjor. Givetvis fick den högsta betyg...

Trippen mellan Göteborg och Örebro tog fyra timmar, en prestation med hänsyn till vädret och väglaget, men så hade också Helmer Pettersson en vinter många år tidigare med motorcykel slagit svenskt rekord på flygande kilometern. Övning ger färdighet. Eller som Ellson uttryckte det: "Jag har sällan åkt med en person som så suveränt styr bilen med hjälp av gaspedalen, och hans kurvtagning är en upplevelse."

Att köra Volvo PV 444 kom i slutet av 1940-talet att anses som ett lätt och trevligt arbete. Att vara prototypens provförare var ett betydligt tyngre jobb. Det var huvudsakligen tre man som skötte utprovandet och snabbresorna. Helmer Pettersson tycks ha varit allra flitigast, men också motorns huvudsaklige upphovsman Erik Jern reste mycket och långt. När inte dessa herrar hade möjlighet att köra blev det Harald Vilén som körde, framför allt under visningarna hösten 1945.

På en verklig expressresa norrut detta krigets sista år hade Helmer Pettersson verkmästare Grundberg med på färden som mekaniker och reservchaufför. I Ratten publicerades Petterssons dagbok från denna nordliga snabbfärd. Säkert var den redigerad och tillrättalagd av reklamavdelningen, men det är ändå intressant läsning. Det som naturligtvis slår en så här långt efteråt är de imponerande snittfarterna. Sveriges vägar var på många håll riktigt dåliga, men ändå lyckades Pettersson ofta hamna kring ett snitt på 100 kilometer i timmen. Imponerande. Fast delvis var ju avsikten att köra sönder bilen, dock inte värre än att den kunde visas på nästa ort!

På fem dagar kördes prototypen O11777 över 400 mil. Här följer utdrag från dagboken - en händelserik långhelg måste man säga.

FREDAG

Start kl. 6 fm. från Göteborg med Skellefteå som närmaste mål. Färden gick bra. Efter korta uppehåll för tankning och lunch nåddes bestämmelseorten kl. 22 samma dag. På min meritista står nu den sträckan, 134,8 mil, antecknad som den längsta dagsturen.

LÖRDAG

Vagnen visades på Skellefteå stads jubileumsutställning. Vi träffade volvomannen direktör Lindström från Luleå. När han fick höra resplanerna, som även omfattade visningar hos flera volvoförsäljare, uttalade han sitt tvivel om att de skulle kunna genomföras, eftersom vägarna var mycket dåliga. Vi kom överens om att han skulle följa med som kontrollant.

Start till Luleå efter visningens slut på kvällen. Dagssträckan 27,8 mil, inberäknad demonstrationskörning för kunder. Öve natning i Luleå.

SÖNDAG

Start från Luleå kl 7,05. Frukost beställd i Gällivare kl. 10. Volvorepresentanten där hade per telefon blivit underrättad om avfärdsetiden, och gav sig därför god tid med morgonbetsyren. Ankomsten blev kl. 9,57. Frukosten var klar, men volvorepresentanten fick vi telefonera efter. Han blev glatt överraskad. Uppehållet blev kort och resan fortsattes till Vittangi med ankomst kl. 12,42.

Resan Vittangi-Karesuando skulle gå non-stop. Direktör Lindström anmärkte att om fjädrarna håller på de vägarna, så håller de var som helst. De höll.

Ankomst till Karesuando kl. 14,30. Kyrkan fotograferades. Att den är mycket litet använd syntes på gräsmattan, som växte frisk och grön ända fram till kyrktrappan. Vi fick veta, att det var ytterst sällan någon präst kom dit och predikade.

Enligt KAK:s handbok skulle Drottning Victorias sjuk- och ålderdomshem för lapparna ligga här. Vi sökte upp detta. De gamla var mycket skygga och ville ogärna bli fotograferade och inte heller närma sig bilen. Men direktör Lindström gjorde diplomatiska närmanden, försedd med en ask cigaretter. Så det blev några bilder av rökande lappgummor.

Kl. 14,57 start mot Haparanda över Pajala. Vi mötte den första renen under resan, som vederbörligen porträtterades när han motvilligt följde den man som nyss fångat honom. Haparanda nåddes kl. 19,55 utan missöden trots särdeles dåliga vägar, med djupa gropar och skarpa kurvor på de mest oberäknliga ställen. Verkmästare Grundberg satt vid ratten på denna erapp och klarade allt med glans.

I Haparanda fick vi se det ståtligaste fyrverkeri vi någonsin sett. Ett ammunitionståg hade fattat eld i Torneå. Fruktansvärda explosioner skakade luften och kolossala eldslågor

Hos A-B Folke Ramer i Örebro var det packat av nyhetsintresserade närkingar. Prototypen snurrade på samma podium som använts i Malmö. Detta lyxutförande av visningen ordnades bara på större orter, ty podiet var en stor och krånglig pjäs att transportera. Fler än 10.000 personer besökte Ramers visning av Volv PV. För A-B Folke Ramer måste visningen ha varit en lyckosam start på den Volvo-agentur man övertagit från nyårsdagen 1945.

kastades mot skyn.

Efter en härlig laxmiddag fortsatte vi till Luleå, dit vi kom sent på söndag kväll. Dagsresa 109,2 mil.

MÅNDAG

På morgonen visades vagnen för spekulanter i Luleå. Den samvetsgranne direktör Lindström ansåg sig efter söndagens erfarenheter tydligen kunna sälja PV 444 med friskt mod och lugnt samvete och lämnade oss.

Volvorepresentanten, direktör Birger Sandberg, blev i stället ciceron på resan till Piteå, som anträdde kl. 11,18.

Ny visning i Piteå och start därifrån kl. 15,07. Jag hade lovat att vara i Umeå kl. 17,45. Vi skulle ta vägen över Robertsfors, men kom av misstag på kustvägen, som är kullrig och smal och dessutom 1 mil längre. Resultatet blev 5 minuters försening.

Från Umeå gick färden kl. 19,24 till Örnsköldsvik, där vi kojade strax efter ankomsten kl. 20,56. Dagsresa 53,2 mil.

TISDAG

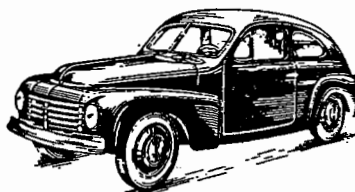
Sista etappen. Start från Örnsköldsvik 6,58. Sundsvall kl. 9,05, frukost, tankning och avresa kl. 9,35.

Söderhamn kl. 11,13, tankning, avresa kl. 11,34.

Gävle ankomst kl. 12,34 efter en regnig färd på genomblöta vägar. Uppsala kl. 13,42.

Västerås kl. 14,34, uppehåll i 4 minuter. Örebro ankomst kl. 15,43, reparation av däck, tankning och avresa kl. 15,48.

Se

Volvos lilla personvagn PV 444 på Svenska Mässan i Göteborg samt den stora modellen PV 60 hos A.-B. Bil & Truck, Göteborg.

K. G. Anderssons Automobilaffär

Tel. MARIESTAD 200. 800.

Den här lilla annonsen var införd i Mariestads-Tidningen den 9 maj 1945, samma dag som tidningen kunde meddela att "Fientligheterna i Europa inställdes i natt". K.G. Anderssons Automobilaffär kunde inte själva visa PV:n, men tecknade gärna kontrakt. För den som ville se bilen gick det bra att ta sig till Göteborg. Ännu fanns bara en enda PV 444 att titta på!

Mariestad ankomst kl. 17,24. Middag. Avresa kl. 18,20 till Göteborg. Ringbyte 10 min. och ankomst kl. 20,35.

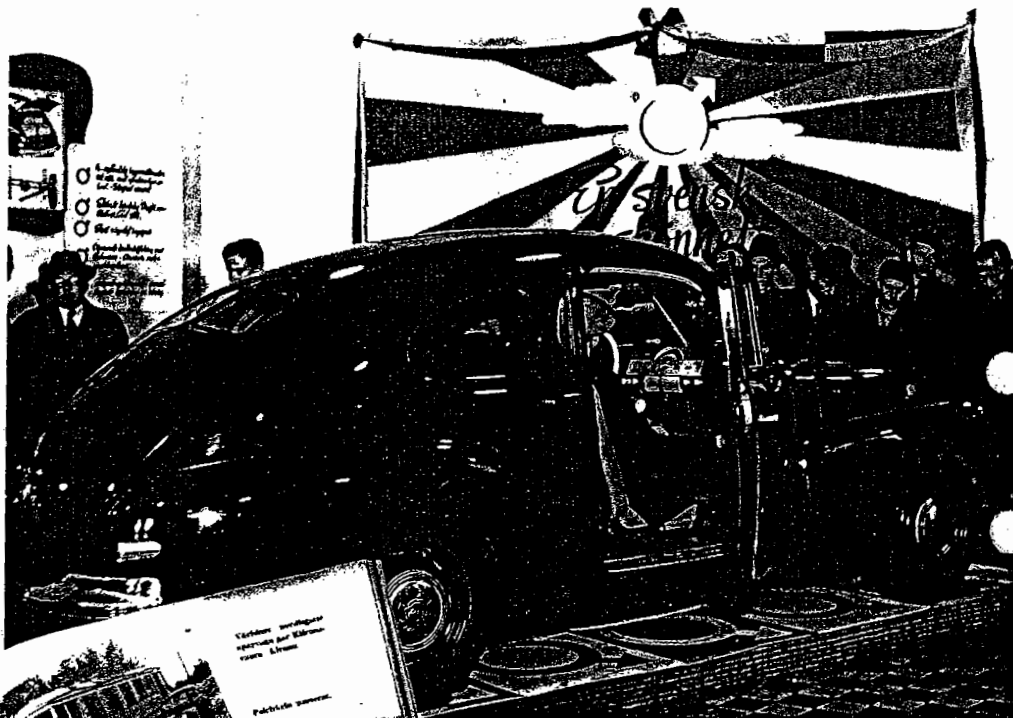
Dagsresa 106 mil, effektiv körtid 11 tim, 31 min.

Bensinförbrukning i runda tal 0,7 liter per mil vid 70 km/tim. medelhastighet, 0,9 liter vid 90 km/tim.

Så långt i Helmer Petterssons noteringar. Kort efter den här resan företogs ännu en färd till Norrland, nu med Harald Vilén bakom ratten. Han visade upp vagnen hos ännu fler norrländska volvohandlare.

Hos A.B. Eskilstuna Bilkompani har nyfikna ortsbor samlats för att titta på "En svensk skönhet". Bilen står på en enklare platta än i till exempel Malmö och Örebro, men i gengäld är plattan dekorerad med stora "järnhandlarmärken".

Ett uppslag ur tidningen Rattens oktobernummer 1945. Volvo-mannen Harald Vilén har varit på prov- och visningsresa i Norrland och tagit några snapshots, som man sa förr i världen.

O11777 fick ett verkligt händelserikt liv. Produktionen av PV 444 hade mycket svårt att komma igång, och ett av skälen var svårigheten att skaffa fram karosseriplåt. Sådan fanns bara i USA, men där skrek den inhemska bilindustrin efter plåten. Carl Lindblom hade värvats till Volvo från USA 1938, men återvänt till Amerika vid krigsutbrottet. I december 1945 kom han tillbaka till Volvo, som chef för personvagnskonstruktionerna. Det var Gabriellsson som värvat honom och Lindbloms första stora uppgift blev att skaffa fram plåt. I början av 1946 för han fyra gång-

er till USA för att övertala stålverken att släppa till plåt. Allt var förgäves. Då fick Lindblom en lysande idé. Han lät lackera om prototypbilen O11777 i ljusgrönt och så sändes den med båt över Atlanten. På andra sidan gjorde den en PR-resa, som naturligtvis innefattade besök hos leverantörer av både det ena och det andra, men mest av karosseriplåt. Tricket lyckades, och Lindbloms snilleblixlax resulterade i plåtleveranser. Nu såg det hoppfullt ut för Volvo. Skulle tillverkningen kunna komma igång under hösten 1946 eller i början av 1947?

Carl Lindblom hade räddat Volvo ur en mycket svår situation, men i USA hade han åter fått ett fint erbjudande och återvände till Sverige bara för att avsluta sitt uppdrag hos Volvo. Han efterträddes av Tor Berthelius som var konstruktionschef för personvagnarna till 1970.

X1 lär ha blivit kvar i USA ända till 1948. Då kom den hem till Sverige igen, såldes av Volvo och fick en lång rad ägare. PV-entusiastens redaktör Dan Jansson har undersökt bilens senare öden och har kommit fram till att den skrotades 1961. Bilen hade varit nära räddningen, ty folk från Volvo hade varit i kontakt med ägaren, som berättade att den gamla prototypen var litet grann ombyggd, bland annat med stor bakruta. Då försvann intresset, och eftersom ingen ville ha bilen blev den skrotad. En PV-historisk tragedi.

Bilen låg på vägen som ett klistrat lokalpostmärke

NÄR PV 444 PREMIÄRVISADES i september 1944 var den varken fullständigt komplett eller fullt körbar. I allt väsentligt var bilen emellertid klar och en dryg månad efter utställningstidens slut inregistrerades bilen. Den fick igenkänningstecknet, som det ofta hette förr, O11777, ett nummer som alla dyrkare av tidiga Volvo PV kan rabbla fram- och baklänges under vilka omständigheter som helst. Bilen hade fått chassinummer X1 – mer spännande kan det knappast bli!

Det var denna bil som tidningen Motor fick provköra en lördag i början av april 1945. Allmänt ansågs att kriget snart skulle vara över, men att Adolf Hitler skulle vara död bara en dryg vecka efter det att provkörningen publicerats var det nog ingen som räknat med. Ännu rasade kriget ute i Europa och ännu gick svenska bilar på gengas, dvs de få som rullade och alltså inte hade berövats sina däck av krigsmakten.

Det är alltså lätt att förstå skribentens upphetsning över att få köra en alldeles ny bil utan gengas, och till på köpet en bil som bar

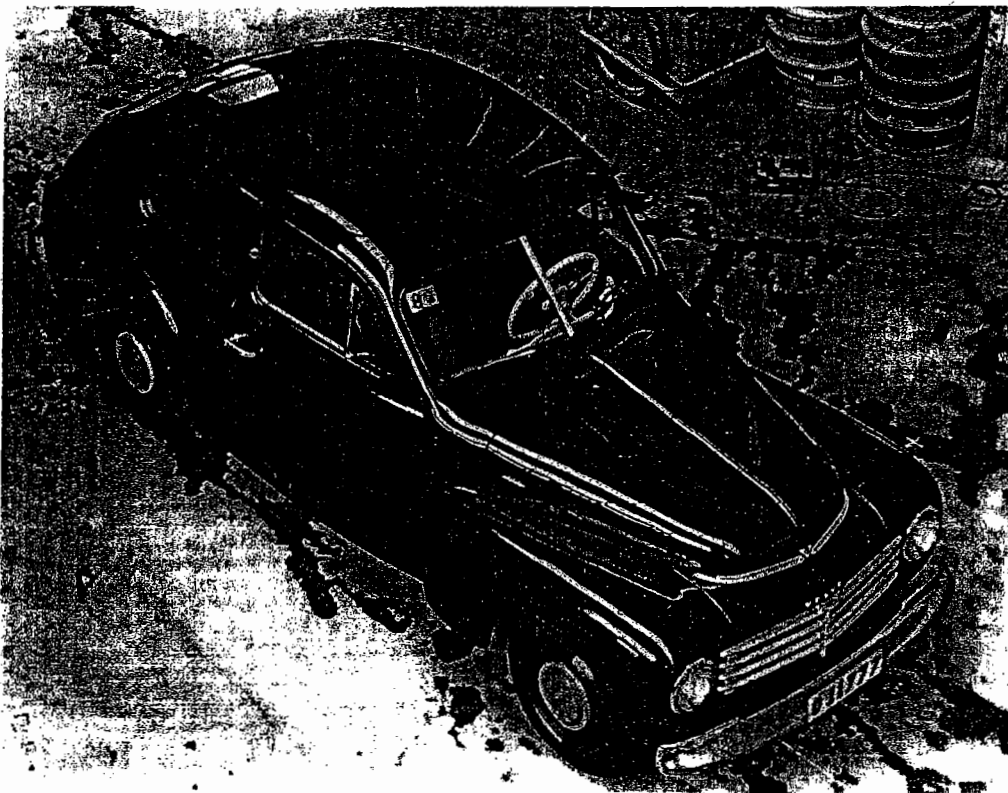
på så många framtidslöften. Vid skrivmaskinen, en gammal Halda kan man förmoda, satt journalisten Tage Ekstedt. På tidstypiskt sätt dolde han sig bakom en signatur, Chevalier.

Tidningen Motor var vid denna tid en tämligen tunn skrift, och det berodde mycket på att det inte fanns så mycket nytt att rapportera om.

I det fredliga Sverige gav sig alltså Motors utsände iväg på en tur med X1 i sällskap med Helmer Pettersson från Volvo. Den lilla artikeln, som blev resultatet av utflykten, återges här i sin helhet. Det är snart 50 år sedan den skrevs och vi ser förvisso ett annat sätt att förhålla sig till ämnet än det som idag är vanligt. Men för att inte fnissa över de entusiastiska formuleringarna och den nästan totala bristen på hårda fakta så måste vi tänka på att detta provkörningstillfälle var unikt, och att texten skrevs under en tid då nationalismen av yttre skäl var mycket stark.

Signaturen Chevalier har ordet:

“Somliga törsta efter berömmelse, andra

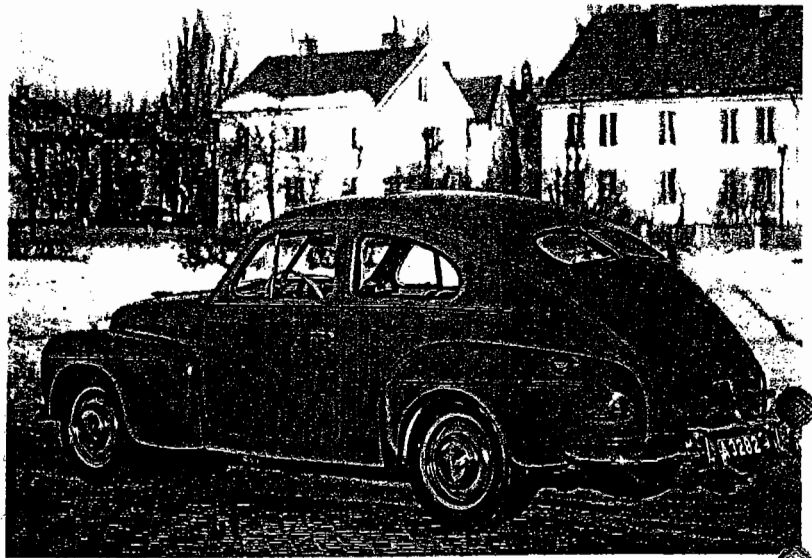
X1, den första körbara PV 444. Det var den här vagnen som tidningen Motors medarbetare fick förtroendet att provköra den 7 april 1945. Mellan vindrutetorkaren och ratten skymtar något som sannolikt är den varvräknare Chevalier nämner i texten.

gröna "köksinredningen", som vi långt senare började kalla den, lämnade plats åt en betydligt modernare panel och en färgsättning som inte var fullt så spektakulär. Instrumenteringen placerades nu mitt framför föraren, som fick en helt ny ratt att hålla i, och standardmodellen fick en blågrå klädsel. Startknappen ersattes av en startmotorkontakt i tändningslåset. Handbromsspaken flyttades och satt hädanefter till vänster om rattstäng- en. Den bakre sittdynan fick resårbottnen över hela sin bredd, möjligt eftersom man sänkt kardantunneln. Rätt stora förändringar alltså.

Också motorn hade setts över. Ändrade kamaxelkurvor och ventilmekanismer resulterade i en höjning från 40 till 44 hk från och med chassinummer 12.129. Nästan 400 vagnar ur den första serien byggdes alltså med den starkare motorn. "PV 444 B måste få högt betyg för motorns rena och jämna gång, som antyder väl genomarbetade ingas- och avgassystem samt en perfekt ventilörelse" skrev Teknikens värld i februari 1951. Tidningen fortsatte "Motorn går relativt tyst och de två lägre växlarerna sjunger rent och vackert - piano, knappast pianissimo".

444 B såldes som Standard och Special. Hösten 1950 kostade de 7.600 respektive 8.100 kronor. Alla Standard-bilar var svarta, men Special lackerades i kulören duvgrå, som i själva verket var en svårbestämbar blågrön-turkos nyans.

Åren närmast efter kriget hade först inneburit väntan på PV:ns produktionsstart, sedan lång väntan på leveranser - såvida man inte lyckades köpa sig ett kontrakt som låg långt fram i kön. Det var verkligen en tid av

bilbrist, och den som kunde fara hem med en alldeles ny Volvo blev kung i kvarteret, ganska länge.

Volvos inköpare hade haft tuffa tider, men allteftersom världsläget förbättrades blev också råvaruförsörjningen bättre. Produktionen kunde gradvis ökas. Modellen avlöstes i juni 1951 av C, och tidpunkten visar tydligt att Volvo på den tiden inte strävade efter årsmodellförändringar vid regelbundet återkommande tillfällen. Modifieringar och förbättringar infördes ofta löpande. En ny modell föddes när ett flertal betydelsefulla ändringar stod för dörren.

Den sammanlagda 444 B-produktionen stannade vid 7.500 vagnar. Och tiderna blev bara bättre!

Gatsten, snö och en ny PV 444 B med Fixlight på taket. Detta är en Special och den är lackerad i duvgrått, den ena av de två standardfärgerna. Den andra var svart.

*"På hederlig sven-
grusväg är
köregenskaperna
utmärkta, vagnen
känns stabil och balan-
serad samt kan hållas
under
kontroll även vid
hård kurvtagning med
sladd på bakhjulen."*

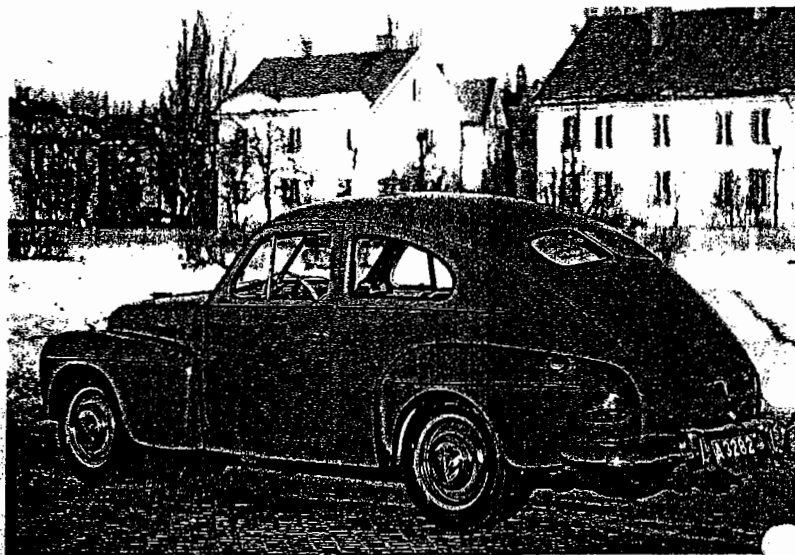
FRÅN TEKNIKENS VÄRLD
NR 4 1951

gröna "köksinredningen", som vi långt senare började kalla den, lämnade plats åt en betydligt modernare panel och en färgsättning som inte var fullt så spektakulär. Instrumenteringen placerades nu mitt framför föraren, som fick en helt ny ratt att hålla i, och standardmodellen fick en blågrå klädsel. Startknappen ersattes av en startmotorkontakt i tändningslåset. Handbromsspaken flyttades och satt härnäst till vänster om rattstången. Den bakre sittydan fick resärbotten över hela sin bredd, möjligt eftersom man sänkt kardantunneln. Rätt stora förändringar alltså.

Också motorn hade setts över. Ändrade kamaxelkurvor och ventilmekanismer resulterade i en höjning från 40 till 44 hk från och med chassinummer 12.129. Nästan 400 vagnar ur den första serien byggdes alltså med den starkare motorn. "PV 444 B måste få högt betyg för motorns rena och jämna gång, som antyder väl genomarbetade ingas- och avgassystem samt en perfekt ventilrörelse" skrev Teknikens värld i februari 1951. Tidningen fortsatte "Motorn går relativt tyst och de två lägre växlarerna sjunger rent och vackert - piano, knappast pianissimo".

444 B såldes som Standard och Special. Hösten 1950 kostade de 7.600 respektive 8.100 kronor. Alla Standard-bilar var svarta, men Special lackerades i kulören duvgrå, som i själva verket var en svårbestämbar blågrön-turkos nyans.

Åren närmast efter kriget hade först inneburit väntan på PV:ns produktionsstart, sedan lång väntan på leveranser - såvida man inte lyckades köpa sig ett kontrakt som låg långt fram i kön. Det var verkligen en tid av

bilbrist, och den som kunde fara hem med en alldeles ny Volvo blev kung i kvarteret, ganska länge.

Volvos inköpare hade haft tuffa tider, men allteftersom världsläget förbättrades blev också råvaruförsörjningen bättre. Produktionen kunde gradvis ökas. Modellen avlöstes i juni 1951 av C, och tidpunkten visar tydligt att Volvo på den tiden inte strävade efter årsmodellförändringar vid regelbundet återkommande tillfällen. Modifieringar och förbättringar infördes ofta löpande. En ny modell föddes när ett flertal betydelsefulla ändringar stod för dörren.

Den sammanlagda 444 B-produktionen stannade vid 7.500 vagnar. Och tiderna blev bara bättre!

Gatsten, snö och en ny PV 444 B med Fixlight på taket. Detta är en Special och den är lackerad i duvgrått, den ena av de två standardfärgerna. Den andra var svart.

"På hederlig svensk grusväg är köregenskaperna utmärkta, vagnen känns stabil och balanserad samt kan hållas under kontroll även vid hård kurvtagning med sladd på bakhjulen."

FRÅN TEKNIKENS VÄRLD
NR 4 1951

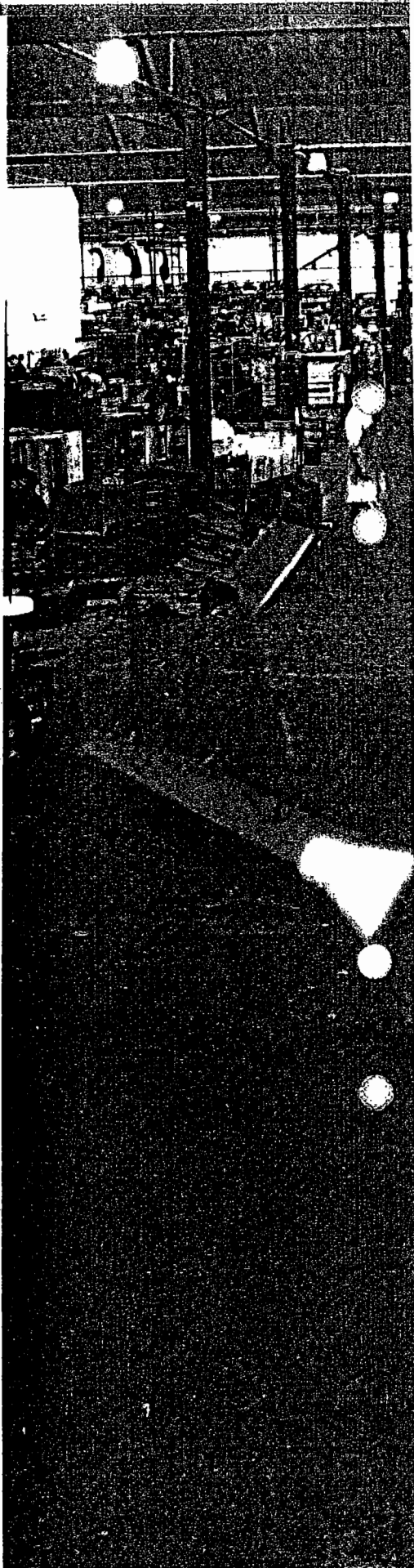
Att bygga PV 444

ÅREN 1949 TILL 1951 publicerades en rad annonser under den gemensamma rubriken "Hur Volvo bygger Volvo". I dessa annonser berättades om tapetserarverkstaden, om motortillverkningen, om de noggranna kontrollerna och om mycket annat. Volvo ville visa med vilken kvalitet bilarna byggdes, att det solida resultatet berodde på god planering och höga krav.

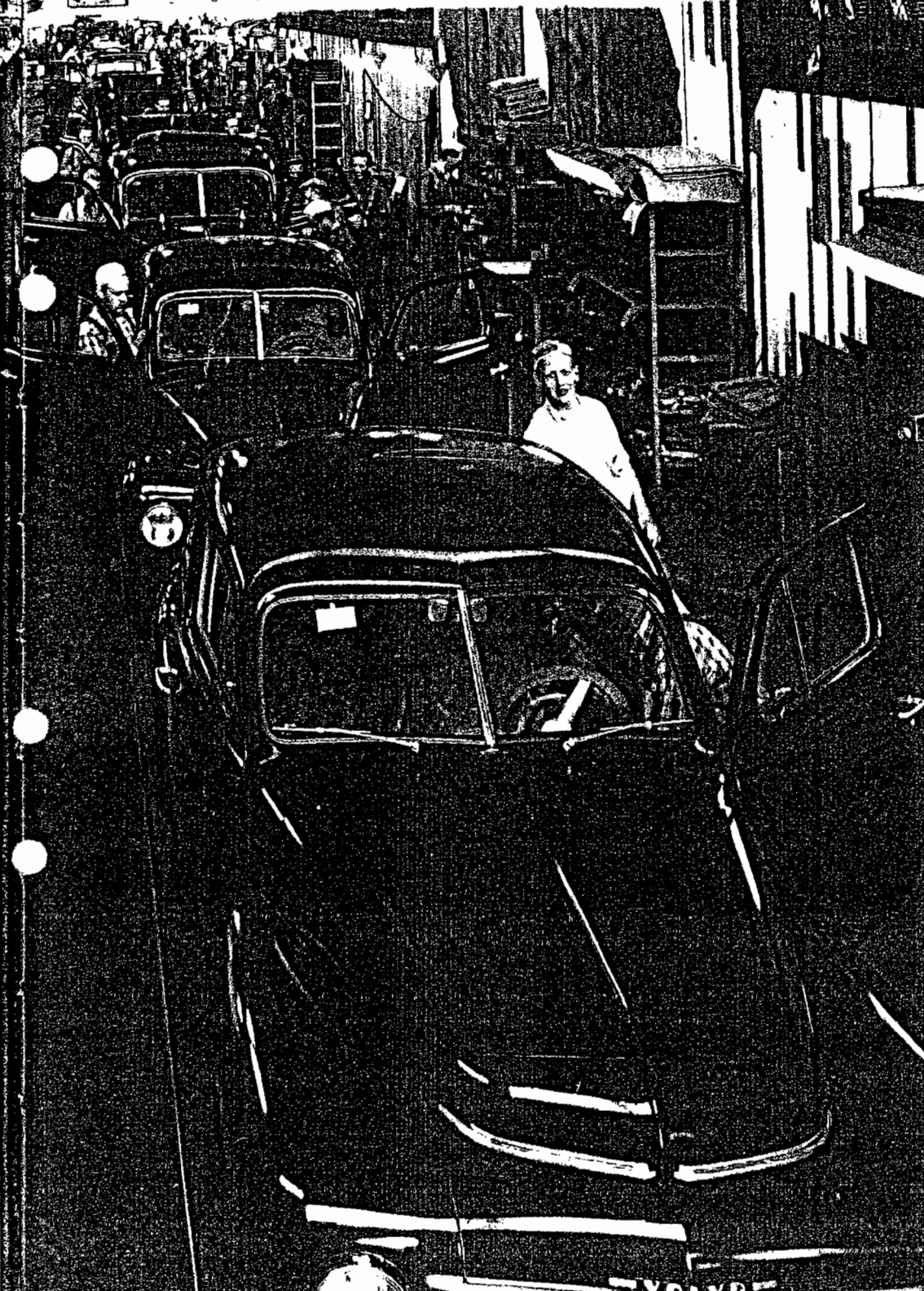
PV 444 byggdes i fabriken på Hisingen, inte så långt från Göteborgs centrum. Byggdes, eller snarare sammansattes, för redan i slutet av 1940-talet byggdes bilar på volvovis. Det betydde i princip att bilarna bara sattes samman på fabriken, av delar och komponenter som tillverkats på annat håll. Volvo hade redan vid den här tiden en stor mängd underleverantörer. I runda tal var de mellan 100 och 150 stycken. En del av dessa företag ägdes av Volvo, men de flesta var helt fristående. Redan 1931 hade Volvo köpt Motorfabriken i Skövde och nästa företagsköp av betydelse blev Köpings Mekaniska Verkstad, som tillverkade växellådor.

Från Olofström i Blekinge slamrade dagligen långa tågset mot Göteborg. De var lastade med PV 444-karosser, skärmar och andra pressade detaljer. I Olofström låg nämligen Svenska Stålpressnings AB och det var här som Volvo lät göra sina karosser. De omålade karosserna åkte öppet på järnvägsvagnarna, utsatta för väder och vind, och under transporterna uppstod naturligtvis en och annan

Någon gång på våren 1950 lämnade den 10.000:e PV 444-karossen Olofström, jubileumsdekorerad av personalen. Ingen kunde väl ana att ytterligare 430.000 karosser av det här slaget skulle tillverkas!

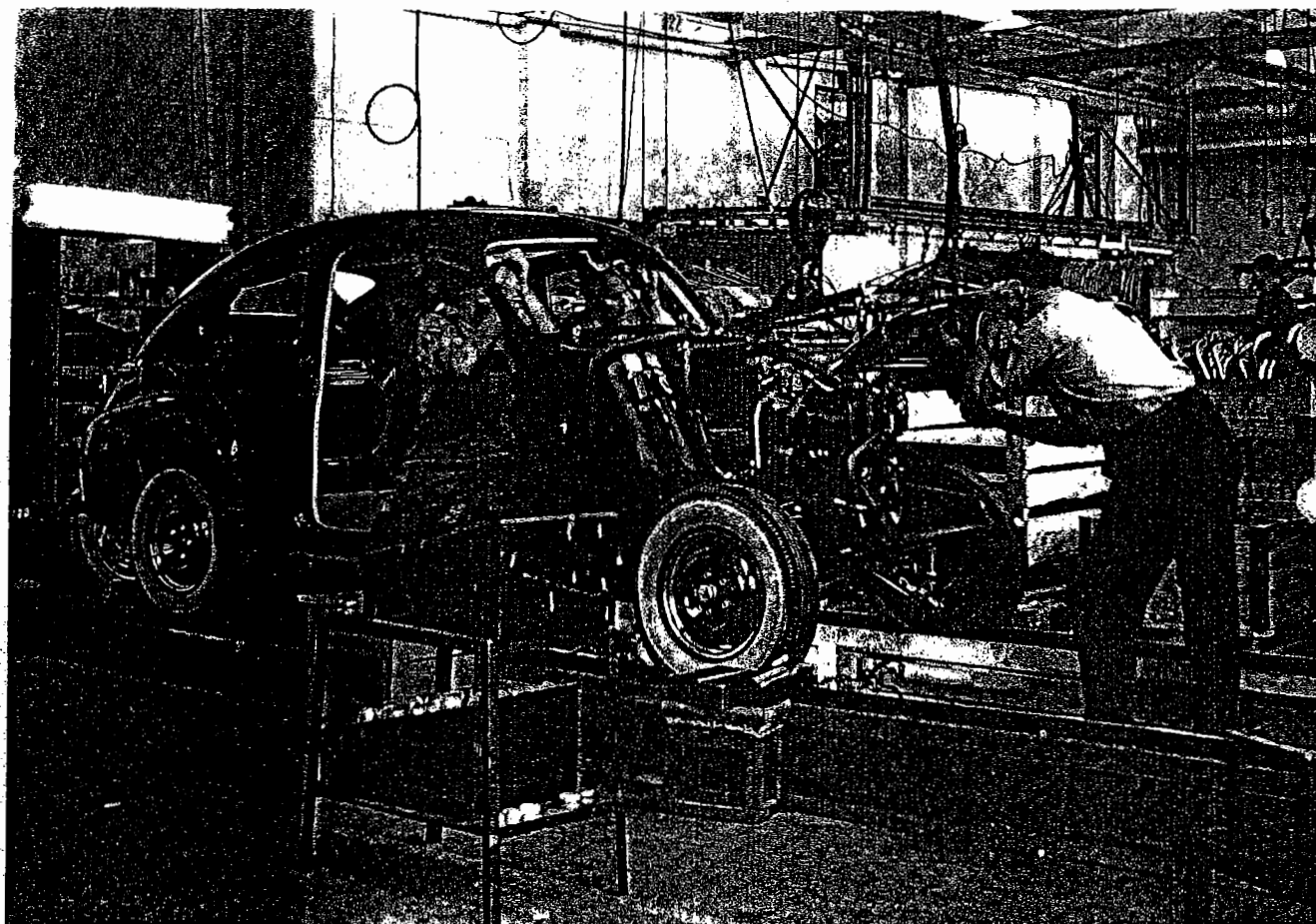

IAKTTAG FÖRSIKTIGHET
FRAMFOR CHASSIET
A MONTERINGSBANAN

På 1940- och 50-talen arbetade man vanligen till klockan 13.00. Begreppet ledig lördag var nästan helt okänt. En vakt anslår här dagens resultat vid en av portarna.

En lång rad bilar är på väg mot slutet av bandet. Detta är A-modellen, vilket bland annat framgår av den ljusa ratten med breda ekrar, och av dörrens relativt stora ventilationsruta. Sätena har skyddsöverdrag och rattarna är försedda med muffar.

En H- eller K-modell håller på att få motorn på plats. Samtidigt jobbar tapetserarna med Innertaket. Om man tittar riktigt noga på bilden så syns det att bilen lackerats med skärmarna löst monterade och att de sedan plockats av, liksom dörrarna och hela fronten.

Plåtrena karosser finslipas inför rotodipbehandlingen där de ska avfettas, fosfateras och grundmålas.

skada. Sådant rättades till kort efter ankomsten, sedan karosserna på enkla kärror tagits in i fabrikshallarna.

När en kaross blivit godkänd för vidare bearbetning var det dags för rostskyddsbehandling. I början av 50-talet installerade Volvo en för sin tid makalös maskin, den så kallade rotodipen. Den var 80 meter lång, åtta meter bred och vägde 400 ton. I rotodipen monterades Volvo-karossen på tvären med dörrar, huv, baklucka, skärmar och framparti på plats. Väl fastskruvad började karossen med hjälp av kedjor dras genom den väldiga maskinen, samtidigt som den blivande bilen sakta roterade. Först kom avfettningen följt av sköljningar i kallt och varmt vatten och sedan var det dags för så kallad bonderisering eller fosfatering. Efter den behandlingen sköljdes karossen åter i varmt vatten och sedan med kromsyralösning. Sedan torkades karossen i ugn inför den första grundmålningen, som var ett färgbud. Fortfarande under långsam rotation fortsatte nu karossen mot en torkugn som höll 180

grader.

Hela denna process tog två timmar, men rotodipen krävde bara fem man för att fungera tillförlitligt – ett stopp här hade varit rena katastrofen för dagsproduktionen. Omkring 110 karosser per dag gick genom rotodipen vid mitten av 50-talet, och det var i princip denna maskin som bestämde tillverknings-takten.

Rotodipen var Volvos stolthet och hade kostat den för 1950-talet fantastiska summan av en miljon kronor. Den jättelika maskinen lade en för sin tid mycket fin grund för lackeringen.

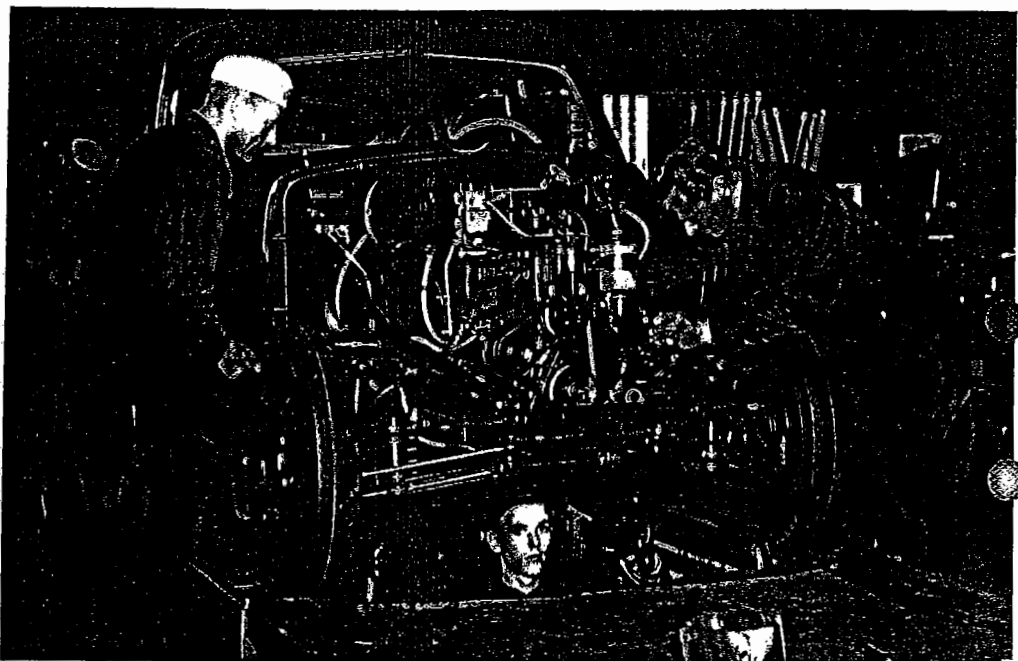
Karossen rullades på ett transportband in i sprutlackeringsverkstaden, som den kallades. Den var mycket lång och bilen rörde sig här en halv meter per minut. Det gick alltså inte fort, men så var det också ganska många moment som skulle klaras av.

Grundlackeringen synades först, och var det några missar där, vilket förstås hände, så åtgärdades de medan bandet långsamt förde bilen framåt. Sedan var det tid för de båda

Här löper banden fram och tillbaka. Till höger i bakgrunden ser vi utslidan på den väldiga rotodipen, ungefär mitt i bilden en plätren kaross och på bandet närmast kameran blir som montörerna hunnit rätt långt med. Mitt i bilden håller en 444 B eller C på att få glas och framför den ser vi att en montör är i färd med att montera dörrkarmen i en blivande droska. Bandet var alltså inte enbart avsett för PV 444.

Motorn är på väg att dras fast, ett ganska lätt arbete när skärmar och front ännu inte är monterade. Bilen är fortfarande tom, så när som på elektriska installationer, och den saknar också glas. I mitten av 50-talet arbetade omkring 10.000 personer inom Volvo-koncernen. 2.000 av dem fanns vid fabriken i Göteborg.

första sprutboxarna. Där fick karossens utsida två lager "spackelfärg" i boxar vars ena sida bestod av ett litet vattenfall som skulle fånga upp kringsvävande färgpartiklar.

Efter torkning i 165 graders värme vattenslipades sedan karosserna för hand. Sedan gick de genom ytterligare fyra sprutboxar för att få sin rätta finish.

Innan det var dags för monteringsbanan plockades hela frampartiet av. Dragnig av elsystemet följde och så lyftes karossen upp någon meter så att fram- och bakvagn med fjädrar och stötdämpare kunde monteras.

Karossen rörde sig nu sakta framåt på huvudbanan. Till denna anslöt ett antal mindre banor där montörer gjorde en viss sammansättning av detaljer till större komponenter. På ett sådant band fick motorn koppling, växellåda, oljefilter, förgasare och annat, innan den som en komplett enhet sänktes ner på sina fästen. Vid det laget hade bilen liunnit få hjul, och som vi kan se på en av bilderna var en tapetserare i fullt arbete med interiören medan motorn kom på plats.

Huvudbanan var inrättad så att bandet stod stilla i ungefär åtta minuter innan det rörde sig framåt ett hack, så att stationen fick en ny blivande bil att börja på.

Visserligen kom i princip alla delar till PV 444 från andra fabriker, men det var inte bara för montörerna att smacka ihop stora komponenter till färdiga bilar. Ett exempel är bakvagnen. Själva bakaxeln kom från en leverantör, men för att sätta ihop hela bakvagnen

behövdes detaljer från flera andra tillverkare. Bärarmar, bromstrummor, backar, ledningar, fästen och annat monterades ihop av en rad montörer på Hisingen.

Det som kunderna såg allra mest av på bilen var förstas lack och klädsel. Med rotodipen ordnade Volvo en högkvalitativ lackering på sina bilar, och interiören blev inte ett dugg sämre. Den gjordes på två ställen; sadelmakeriet och tapetserarverkstaden. Man använde fortfarande de klassiska namnen. "Inredningsarbetet börjar i sadelmakeriet där dörrar, tak och väggar beklädes och handtag, instrumentbräden etc. monteras", stod det i en annons. "Därefter kommer turen till tapetserarverkstaden, som tillverkar och monterar säten och ryggstöd."

Volvo använde mycket fina material till inredningarna. Mer södra än sprittande glada i färgerna, men inredningen med ljusgrått och rödbrändigt tyg föreföll nog rätt avancerad då den kom. Tyg och en del galon var de material som användes för att klä paneler och säten - någon plast var det inte tal om i mitten av 50-talet.

När den färdiga bilen rullade ut från monteringshallen var arbetet inte riktigt avslutat. Varje bil provkördes nämligen. Inte runt knuten till en parkering utan omkring två mil på Hisingens landsvägar. Därefter åtgäddades eventuella fel och sedan var det dags för bilen att lämna fabriken och starta sitt strävsamma liv någonstans i Sverige. Eller någonstans i resten av världen.

"Vid körning i lössnö kan man ha stor nytta av snökedjor (10-20 kr per st) eller snabbblänk (4-6 kr per st), ett slags korta delbitar av en snökedja, vilka mycket lätt och snabbt kan sättas på ett hjul. Vill man säkert ta sig fram både i lössnö och på ishala vägar bör man kosta på sig en uppsättning snöda eller åtminstone snödäck på bakhjulen (95-110 kr per st)

FRÅN "HUR JAG FÅR UT MEST AV MIN PV 444" AV IVA MAASING

PV 444 C försiktiga förändringar

I JUNI 1951 startade tillverkningen av den tredje generationens 444. Den kallades rätt och slätt 444 C och hade tillkommit sedan fabriken folk provat sig fram till ett antal förändringar. Några av dem gör det lätt för kännaren att skilja mellan B- och C-modellerna. Så gjordes exempelvis ventilationsrutorna en aning mindre på de nya bilarna.

Mindre blev också hjulen, ty Volvo gick över från 16- till 15-tumshjul, och däcksdimensionen blev 5,90 X 15". En bil med 16-tumsfälgar har avgjort en betydligt äldre karaktär, så som modernisering var det alldeles rätt tänkt. De nya fälgarna blev samtidigt fembultade, mot tidigare bara fyra. Slutligen ökades spårvidden med 15 millimeter både fram och bak. Spindelapparna gjordes längre och hjulspindlarna kraftigare. Axellutningen (caster) ändrades också.

På insidan gjordes bara två ändringar värda att notera; blinkerspaken bytte plats från höger till vänster sida om ratten och innerbelysningen blev starkare. Och utropå

ratten, Volvos kundtidning med namnet Ratten gjorde inte ens någon presentation av den nya modellen. Så obetydliga ansågs alltså förändringarna vara.

Under motorhuven hände ingenting. B4B-motorn gav troget sina 44 hästkrafter. Den lilla motorn surrade en del, men den startade alltid snällt, och sedan tycktes den kunna gå hur länge som helst. Jovisst, en förändring: de fyra säkringarna blev nu sex.

En intressant tillbehörsnyhet som gavs en hel halv sida i Ratten var ett förnämligt solskydd. Det var Helmer Petterson som konstruerat det, och skyddet var mycket elegant. Materialet var mörkgrön genomskinlig Bonoplex, som gjorde det möjligt att se högt placerade trafikljus. "Gangsterkepsens" välvning matchade takets ganska väl och H.P solskydd blev mycket populärt.

I januari 1952 lämnade den 25.000:e PV 444:an fabriken och i samma veva kunde man konstatera att Volvos oomsättning stigit från 208 miljoner 1950 till 310 miljoner året därpå. Ändå hade den verkliga framgången för "lilla Volvon" ännu inte kommit. Men det var inte kunderna som uteblev utan bilarna. Volvo hade helt enkelt inte möjlighet att bygga fler bilar än man gjorde.

PV 444 C tillverkades i sammanlagt 8.000 exemplar fram till augusti 1952, men alla kallades i Sverige för 1951 års modell.

"Alla prestanda hos PV 444 ligger i absolut toppklass för vagnar av motsvarande storlek och pris. Speciellt anmärkningsvärda är maximala hastigheten och bromsningen."

FRÅN "HUR JAG FÅR UT MEST AV MIN PV 444"

I kö för en Volvo

INGENTING VAR LÄTTARE än att sälja Volvo PV i början av 1947. Detta var bilen som sålde sig själv. Fast om sanningen skall fram så berodde det inte enbart på bilens egna kvaliteter. Tiderna gynnade bilhandeln, som egentligen bara hade ett problem, nämligen bilbristen.

Det var en enkel ekvation: ont om råvaror – ont om bilar – ont om affärer. Trots att Sverige inte deltog i andra världskriget så var det en svår tid för landet. Precis som för

andra europeiska nationer blev också den omedelbara efterkrigstiden i Sverige en långdragen prövning. Materialbrist, bränslebrist, dåligt vägunderhåll, ja det fanns mycket som gjorde omstarten efter kriget till en ganska seg process. PV 444 började komma ut till handlarna i februari 1947 och då var bilarna redan sålda. Många av dem på order som tecknats redan i september 1944! Av de ursprungligen planerade 12.000 exemplaren hade drygt 10.000 sålts innan någon kund ens haft tillfälle att provköra någon av bilarna.

I mars 1947 var samtliga bilar i denna första serie slutsålda och Volvo ställde då in

all vidare teckning av order på PV 444. När nyårsklockorna ringde in året 1948 hade knappt 2.000 av de beställda bilarna levererats. Även om försäljningen tills vidare upphört så pågick tillverkningen för fullt.

De som ändå insisterade på att få köpa en ny PV fick ta klivet upp till PV 60, den stora sexsitsiga vagnen. Men det var inte många kunder som gjorde det. Hellre väntade man, eller försökte trösta sig med något annat märke – om det nu gick...

Någon gång 1949 beslöt Volvo att bygga ytterligare 500 bilar, och naturligtvis försvann också dessa exemplar i ett nafs. Nu visste folk dessutom att den lilla bilen var

En dag sommaren 1954 såg det ut så här hos Bil-Månsson i Eslöv. Det är Volvos lilla karavan med P1900 och två nya lastbilsmodeller som är på besök. Bilen står på ett hopfällbart podium som fraktades från plats till plats. Intresset för den nya sportvagnen var stort, men det skulle dröja ytterligare två år innan tillverkningen kom igång. Bakom sportbilen ser vi några av de bilar som fick svensk Volvo-handel att ta sådana jättekälv framåt under 1950-talet: två stycken PV 444 ES och en billigare modell. Men just den här dagen hade eslövsborna kommit för att titta på plastsportbilen.

I de djupa källarvalven hos Ernst Nilsson på Hälsingegatan i Stockholm. En Skoda, en PV 444 B eller C och en Mercedes 170 S. Säkert blev de inte stående så länge för när den här bilden togs, omkring 1955, så var bättre begagnade bilar mycket eftersökta.

prima vara. Ägare och tidningar hade ju lovsjungit Volvos minsting i flera år.

Råvarutillgången blev allt bättre och under 1950 kunde Volvo-bygga omkring 7.400 PV 444. Nu var det inte längre några långa väntetider och ingen kontraktshandel behövde förekomma. Samtidigt som produktionens hjul började snurra fortare ökade också efterfrågan, och fortfarande var det nog så att de flesta bilarna var mycket lättsålda.

I början av 1950-talet levererades större delen av alla nya bilar med en hel del extrautrustning. Förklaringen till det var enkel. En väl utrustad bil var lika lätt att sälja som en helt standardbetonad, och det blev naturligtvis litet extra lönsamt att sälja topputrustade vagnar. Ingen kund vågade säga nej till en bil. Det kunde ju faktiskt dröja innan nästa goda köptillfälle dök upp.

Några år in på 1950-talet började bilmarknaden att stabiliseras. Tillgång och efterfrågan vägde snart jämnt, och det innebar förstås att livet i bilbranschen blev litet tuffare.

Volvo hade ända sedan 1930-talet haft ett väl utbyggt återförsäljarnät. Många av Volvo-handlarna var små och låg i glesbygden, vilket naturligtvis var ypperligt. Alla kunder vill ju ha rimligt nära till verkstan. En av hörnstenarna i herrar Gabrielssons och Larsons filosofi var just en väl fungerande service.

Ofta nog kunde återförsäljarna på landsbygden eller i mindre orter vara så starka att de så att säga löpande skötte kundernas bilinnehav. När en ny modell blev tillgänglig ringde försäljarna sina fasta kunder och meddelade att det var dags att byta bil. Affären kunde då ibland göras upp helt per telefon. Med PV 444 var det extra lätt. Här visste man ju att föregående modell varit en pärla bland bilar, och att den nya i princip såg likadan ut och rimligen bara kunde ha blivit ännu bättre...

Bil-Månsson, med huvudkontor i Hörby och filialer i Eslöv och Höör, är en av de äldre Volvo-handlarna i Skåne. När Lennart Svensson år 1946 började arbeta hos svärfar J. Månsson var firman redan 24 år gammal. Sedan 1944 hade företaget varit Volvo-agent, men de första åren blev förstås mest traktorer sålda.

— Det var ju en väldig leveranstid på de första bilarna. Om jag minns rätt så kom de till oss på järnväg i februari eller mars 1947, och vi sålde dem förstås till det gamla priset, 4.800 kronor, berättar Lennart Svensson. Han blev så småningom vd på företaget och har nu efterträtt av sonen Göran. Tre generationer Volvo-handlare i rad!

— Och så glada folk blev när de äntligen fick sina bilar! fortsätter Lennart. Visst hörde vi talas om kontrakt som bytte ägare för mellan 6 och 9.000 kronor; det var ingenting ovanligt. Men det var ändå så att de allra flesta stod fast vid sina kontrakt. Folk ville ju ha sin nya bil!

— De flesta av de här kunderna var förstängköpare, fortsätter Lennart. Vi fick nästan inga inbyten alls.

— Nästan varenda bil extrautrustades. Vi satte in värmeledning, vi monterade stänkskydd, extraljus, stolpsökare och klädselöverdrag.

Lennart Svensson minns också med stor förtjusning en Paris-resa 1949.

— Vi sov många nätter i bilen, och det gick alldeles utmärkt! I Paris väckte PV:n stort intresse - nästan inga fransmän hade hört talas om bilmärket Volvo på den tiden. Men vi syntes ordentligt, särskilt när det tog oss tre eller fyra varv att komma ur rondellen vid Triumfbågen! Det var en kolossal trafik i Paris redan då.

Att sälja bil på skånska landsbygden var en ganska tidskrävande process, berättar Lennart Svensson.

— Ja, det brukade gå till så att någon lantbrukare ringde och bad någon av oss komma ut med en bil. För att titta på alltså. Mycket, mycket ofta gick det en hel eftermiddag. Vi drack kaffe och satt och pratade. Oftast blev det affär, men inte alltid.

K-G Sundström i Stockholm har precis likadana minnen.

— Jag började sälja bilar hos Ernst Nilson AB sommaren 1953. Jag var 22 år och hade börjat på leveranskontoret inne i stan i april det året. Så fick jag chansen att flytta till en ny liten filial i Alvik, precis på andra sidan Tranebergsbron. Mitt område blev Bromma

och Mälardöarna.

För Kåge blev det mer än ett heltidsjobb.

— Ja, det berodde delvis på att Volvo Duett just hade kommit. Den trodde vi mycket på, och kunderna var nästan lika entusiastiska. Bilen var ju så praktisk! "BILen som är TVÅ" hette det i reklamen, och det stämde verkligen, intygar K-G.

— På dagarna var jag ute och sprang i plogfärorna på Färingsö. Det gällde att få tag i lantbrukarna, presentera bilen och skaka hand på affären. Så enkelt gick det ofta till, och när det var dags levererade vi bilen hemma hos kunden.

Det var stövlar på eftermiddan, men fin skor och slips på kvällen!

— Då var det dags att åka ut till Äppelviken och Smedslätten, när folk hade klarat av middagsdisken. I villaområdena sålde vi också Duetter, men kanske fler vanliga PV 444 ES och dess efterföljare.

Det var som sagt lätt att sälja Volvo-bilar på 50-talet. En nästan ständigt ökande efterfrågan på PV:n gjorde det också lätt att kontraktera nya återförsäljare där sådana behövdes. En del av de nya lämnade ett annat märke för att börja sälja Volvo. Så var det 1956 med Hedströms Motor AB i Uppsala. En dag meddelade Bengt Hedström personalen att man skulle lämna sitt tyska märke

och bli Volvo-handlare. MBL och interninformation var okända begrepp på den tiden. Men reservdelschefen hade invändningar!

— Men lagret då! Hur skall vi bli av med det?

— Bekymra dig inte för det du, svarade Bengt Hedström. Skaffa bara masonit och spika för hyllorna, så ordnar det sig!

Några dagar senare kom en karavan lastbilar och hämtade det kompletta lagret. Alltihop inklusive hyllor och skåp var sålt till en kollega med det gamla märket.

Och dagen därpå anlände en ny och fullastad karavan från Volvo i Göteborg. På bara några timmar hade Hedströms åter ett fullt fungerande reservdelslager, fast för en annan sorts bilar. Ett fint exempel på rationellt näringsliv.

En typisk 50-talsföreteelse var lantbruksutställningarna. Där åt barnen spunnet socker medan mamma och pappa tittade på nya plogar eller i bästa fall en ny traktor. Rätt ofta passade de lokala bilhandlarna på att visa upp hela sitt program, från lastbilschassier till minsta personbilsmodellen. Det är åtskilliga Volvo PV som av detta skäl rullats ut på Sveriges stubbåkrar, för att glänsa ikapp med konkurrenter och enstaka skördetröskor.

Volvo-bilar såldes överallt och vid alla tillfällen!

Under Oskarshamnsutställningen 1953 visade Oskarshamns Bilaffär upp sitt program. Här fanns allt från turistbussar till Volvo PV. Just så här, i gröngräset, var det många svenskar som fick se de första nya modellerna av Volvo och andra märken. Handlarna flyttade ut i den fria under några soliga sommarkvällen, medförandes vagnparken, stora skyltar och naturligtvis trädgårdsmöbler. Sverige var en idyll och Volvo PV var folkbilen.

Fabrikat	1951	1952	1953	1954
A.C.	-	-	1	2
Adler	-	-	1	1
Alfa Romeo	12	10	13	39
Allard	-	2	4	2
Alvis	18	11	3	1
Armstrong	8	6	27	25
Aston Martin	3	3	-	1
Austin	2.814	2.242	3.617	8.536
Bedford	15	2	-	1
Bentley	8	4	3	1
BMW	-	-	42	158
Bond Minicar	7	-	-	-
Borgward	1.106	757	767	1.866
Bradford	4	2	-	-
Bristol	3	1	1	1
Buick	74	91	138	121
Cadillac	38	44	56	38
Champion	7	47	21	4
Checker	13	5	-	-
Chenard	1	-	-	-
Chevrolet	2.214	1.340	2.776	3.258
Chrysler	55	120	176	143
Citroën	1.883	1.397	761	546
Commer	99	9	-	12
Crossley	1	-	1	-
Daimler	21	5	1	-
Delahaye	1	-	1	-
DeSoto	121	103	244	296
DKW	583	472	1.674	2.393
Dodge	296	353	572	670
EMW	107	63	46	14
Fiat	2.686	2.581	3.363	5.164
Ford GB	3.965	4.912	6.504	11.794
Ford F	564	241	467	1.373
Ford D	1.255	1.390	1.204	3.584
Ford US	1.170	584	790	2.167
Frazer	-	-	2	1
Frazer-Nash	4	-	-	1
Goliath	41	311	600	526
Gutbrod	36	41	10	4
Henry J	73	491	231	13
Hillman	521	826	1.285	3.510
Hotchkiss	28	22	17	1
H.R.G.	-	-	1	-
Hudson	140	81	45	87
Humber	225	141	190	275
IFA	-	152	886	4.393
Isotta	-	-	-	2
Jaguar	107	78	86	100

Kaiser	400	121	19	21
Lago	3	1	-	-
Lagonda	2	1	-	-
Lanchester	-	30	37	4
Lancia	11	7	6	4
Land-Rover	27	25	21	19
Lea Francis	2	-	2	-
Lincoln	16	15	8	24
Lloyd	2	69	284	1.830
Mercedes	2.400	1.660	1.203	3.144
Mercury	51	27	86	146
M.G.	34	29	39	144
Minor	422	1	1	-
Monarck	-	-	1	-
Moretti	-	-	-	1
Morgan	11	14	5	5
Morris	2.693	2.543	3.956	3.743
Moskvitsch	541	611	466	384
Nash	101	85	156	220
Oldsmobile	41	37	70	71
Opel	4.244	4.044	5.926	9.424
Packard	83	30	31	34
Panhard	880	179	49	4
Peugeot	755	1.038	1.603	2.028
Plymouth	617	229	654	744
Pobeda	1	31	21	16
Pontiac	35	38	80	60
Porsche	8	27	43	99
Reliant	-	-	2	-
Renault	2.086	1.693	1.961	3.063
Riley	36	7	18	5
Rolls-Royce	2	1	3	1
Rometsch	-	-	-	8
Rover	257	288	359	621
Rovin	10	2	-	-
Saab	2.052	1.975	3.492	4.225
Salmson	2	-	-	-
Simca	1.016	513	1.527	1.767
Singer	723	173	164	155
Skoda	574	527	502	289
Standard	2.863	1.311	1.620	4.859
Studebaker	180	147	390	473
Sunbeam	42	21	20	21
Tatra	106	226	191	34
Tempo	-	-	3	20
Triumph	210	529	613	56
Vauxhall	1.099	974	2.309	4.323
Wendex	3	-	-	-
Willys	106	82	26	57
Volkswagen	7.333	5.964	6.618	11.519
Wolseley	204	43	259	620
Volvo	9.288	7.132	14.741	21.186
Zis Zim	-	-	1	1

Alla Sveriges nya bilar 1951-54

I början av 1950-talet formligen exploderade den svenska bilmärknaden. Från en försäljning på mindre än 11.000 vagnar 1946 hamnade man på 62.503 bilar 1951 och de följande åren 51.744,

På en vintrig resa från Stockholm till Dalarna fick jag verkligen erfara hur nyckfulla vakuüm-drivna vindrutetorkare kan vara. Just när man gasar på för att köra om en långtråda-re hamnar bilen i sprutet och det är förstås precis samtidigt som torkarna går ner i slow motion-fart. Mycket spännande. Här är bilen ännu inte omlackerad. Visst ser karossen matt ut! Men det fanns inte en gnutt rost på några av blankdelarna. Motorrummet var också i mycket fint skick. Ingenjör Wilner hade verkligen värdat sin bil. Lägg märke till den vita reflex-tejpen under strålkastarna. Det var sådant som alla ansvarskännande bilister klistrade på sina bilar på 50- och 60-talen.

Min fina 53:a

EN TISDAGSKVÄLL på hösten 1971 köpte jag min första Volvo PV, en före detta glänsande maroonröd ES från 1953. Bilen hade i alla år tillhört civilingenjören Torsten Wilner i Bromma, och han hade verkligen skött sin bil på absolut bästa sätt. Men den oxiderande lackeringen rådde ägaren aldrig på, och ingen annan heller.

Så fort jag fått hem bilen tvättade jag den - det gör nog alla med sina nyförvärv - och därefter slet jag raskt av överdragsklädseln. Den hade suttit på då bilen levererades och hade kostat herr Wilner hela 435 kronor. Jag har fortfarande samtliga köpehandlingar kvar och kan se att värmeanläggningen kostade 500 kronor. Den kallades litet pompöst för luftkonditionering med defroster! Den vackra stolpsökaren gick på hela 132 kronor, bensintanksläset kostade 24 och vindrutespolaren 75 kronor.

Inklusive tillbehören slutade räkningen för den nya bilen på 10.656 kronor. 18 år senare betalade jag 1.200 kronor. Jag hade gjort en lika god affär som ingenjör Wilner en gång gjort!

På vårkanten 1972 fick bilen ny lack och

lösa vita däcksidor. När Motorhistoriska Sällskapet körde sin första så kallade 46-56-Sväng för bilar byggda under dessa år så avslutades rallyt med en sorts Concours. Min PV fick flera förstapriser: för bästa lack (ja den var ju ny!), för bästa krom, för bästa motorrum och för bästa klädsel, allt tack vare ingenjörens omsorgsfulla vård!

Jag hade inte haft bilen så länge förrän jag lät montera dragkrok. I flera år blev PV:n sedan mitt trogna transportfordon. Det var med denna bil som jag släpade hem åtskilliga amerikanska 30-talsbilar. Och så vitt jag kan komma ihåg svek Volvon aldrig. Likväl bytte jag så småningom bort min fina bil - mot en lägenhet på Kungsholmen.

Min fina PV fick verkligen göra rätt för sig! Här är vi på väg mot en lada norr om Stockholm för att vinterförvara min Nash Ambassador från 1938, ett av många tunga renoveringsobjekt som den lilla 44-hästarsbilen fick släpa på.

Volvo erbjöd aldrig softak eller sollucka till PV 444, men sådant kunde naturligtvis ordnas i efterhand. Denna frikostigt utrustade bil har inte bara Webasto-softak utan också extraljus, stolpsökare, klädselöverdrag, radlo och klubbemblem. Men varför saknar bilen vita däcksidor?

PV 444D nu även i maroonrött!

I MAJ 1952 PROMOVERADES Gustaf Larson, den ene av grundarna, till teknologie hedersdoktor vid en ståtlig ceremoni i Stockholms stadshus. I slutet av juli pensionerade han sig och Volvo fick en ny vice verkställande direktör och teknisk chef vid namn Anders Rydell.

Assar Gabrielsson och Gustaf Larson hade kanske inte alltid varit överens, men de var båda övertygade om riktigheten i att förbättra produkten fortlöpande. Så hade det ju varit med A-modellen, som byggts ända fram till september 1950. Och så blev det också i fortsättningen. Den kraftigt reviderade B-modellen avlöstes av den till största delen identiska PV 444 C. I augusti 1952 var det så dags för ännu en ny och till största delen oförändrad PV-version. Ingen blev förvånad över den föga fantasifulle modellbeteckningen D.

Om ändringarna från B till C varit små, så var nyheterna nu ännu mer blygsamma. Alla var av teknisk natur. Flärdfullhet hade aldrig varit något som intresserade Volvo-männen.

De flesta av nyheterna, för visst fanns det sådana, återfanns under motorhuvu. Den trogna B4B-motorn gav fortfarande sina 44 hästkrafter, men fick nu stödsäkra kablar och kabelanslutningar, förändringar i tändspole och tändningslås, ny typ av Bosch startmotor, och Bosch generator ersatte en Autolite.

I bakaxelväxeln monterades ett förstärkt krochjul och oljemängden minskades från 1,3 till 0,6 liter. PV 444 D och DS fick också ny styrinrättning.

Starkare strålkastarlampor glädde D-modellföraren på nattliga färder och för alla dem som aldrig gillat taggöken (hur gjorde man mot taggöket?) kom goda nyheter i form av sidomonterade blinkers. Taggöken fick enligt lag inte längre monteras från årsskiftet 1952/53.

I början av 50-talet hade varken Volvo PV eller särskilt många andra bilmodeller värmearrättning som standard. En allvarlig brist tyckte allt fler bilköpare. Ötympliga värmeelement hamnade just där passageraren ville sträcka ut benen och riskerade i värsta fall att bränna sönder de dyrbara nylonstrumpöarna. Fast så effektivt var nog inte elementen... Ett tillbehör som därför uppskattades av många PV-köpare var den värmearrättning som nu erbjöds direkt från Volvo. Aggregatet monterades i motorrummet till skillnad mot de många fristående tillverkar-

nas. Reglagen var prydligt samlade i en liten grupp längst ut till vänster på panelen.

Just under D-modellens produktionstid arrangerade den franska tidningen l'Auto-Journal en kvalitetstävling mellan sexton europeiska bilar med cylindervolym mellan 1 och 1,5 liter. I detta sällskap deltog en PV, som ju för de allra flesta franska läsare måste ha tett sig som en verklig outsider. På den tiden såldes inte Volvo personvagnar i Frankrike utan den bil tidningen körde sina prov med var inlånad från en belgisk bilägare.

Tidningen gillade inte att lådan bara var treväxlad, men ansåg i gengäld att bromsarna var bra, utom vid alltför långa nerförslut i bergen. De vakuumdrevna vindrutetorkarna fick som väntat inga pluspoäng, och domkraften var man heller inte imponerad av. De här anmärkningarna var i stort sett desamma som brukade höras från svenska förare.

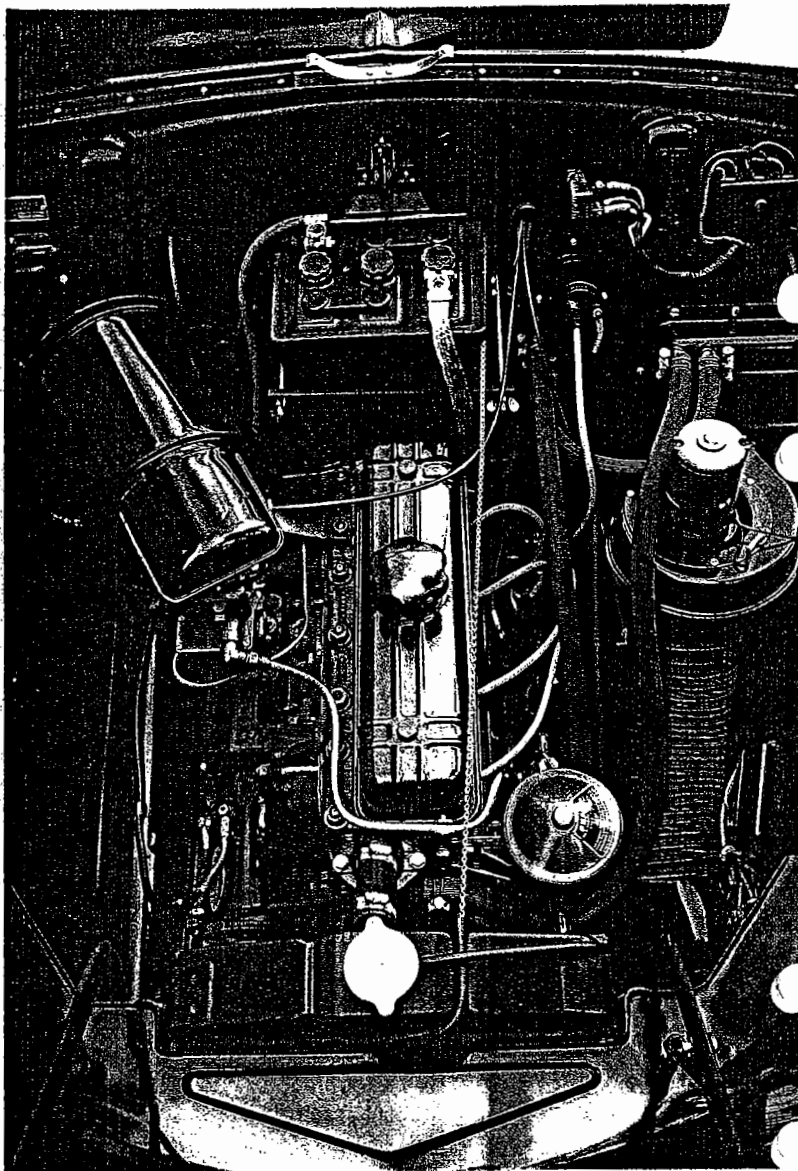
Men l'Auto-Journal hade också en hel del positiva synpunkter att komma med. Stabil konstruktion, tyckte tidningen, bra vägegenskaper, mycket exakt styrning, liten vändradie, rymligt bagagerum med reservhjul i separat fack osv. Fast bagagerummets storlek fick sällan lika gott betyg här hemma...

Tidningen klagade på att Volvon bara hade två dörrar. Det man hakade upp sig på var svårigheten att ta sig in i baksätet. Men, som l'Auto-Journal genast konstaterade: "Å andra sidan är sätena utomordentligt bekväma så att man kan köra långa turer utan att bli trött".

Slutomdömet bör ha glatt alla svenskar. Det löd så här: "Volvo PV 444 kan inte anses vara ett tekniskt mirakel, men dess utmärkta och stabila konstruktion, dess utomordentliga vägegenskaper, dess fullt acceptabla fartresurser och en bränsleförbrukning, som inte kan betecknas som för stor - allt detta tillsammans ger en jämn god, rejäl vagn, som med stor säkerhet skulle intressera en stor kundkrets, som ännu inte känner till den".

En intressant - nästan spännande! nyhet var den maroonröda lack som debuterade vid årsskiftet 1952/53. Den var och är mycket vacker, särskilt till bjuda vita däcksidor på en bil med blank och fin stolpsokare. Dessvärre blev den här lacken matt efter några år och gick inte att rädda. Först när man började lackera om med syntetisk lack istället för den gamla cellulosan blev man kvitt problemet, som kostade Volvo en hel del pengar.

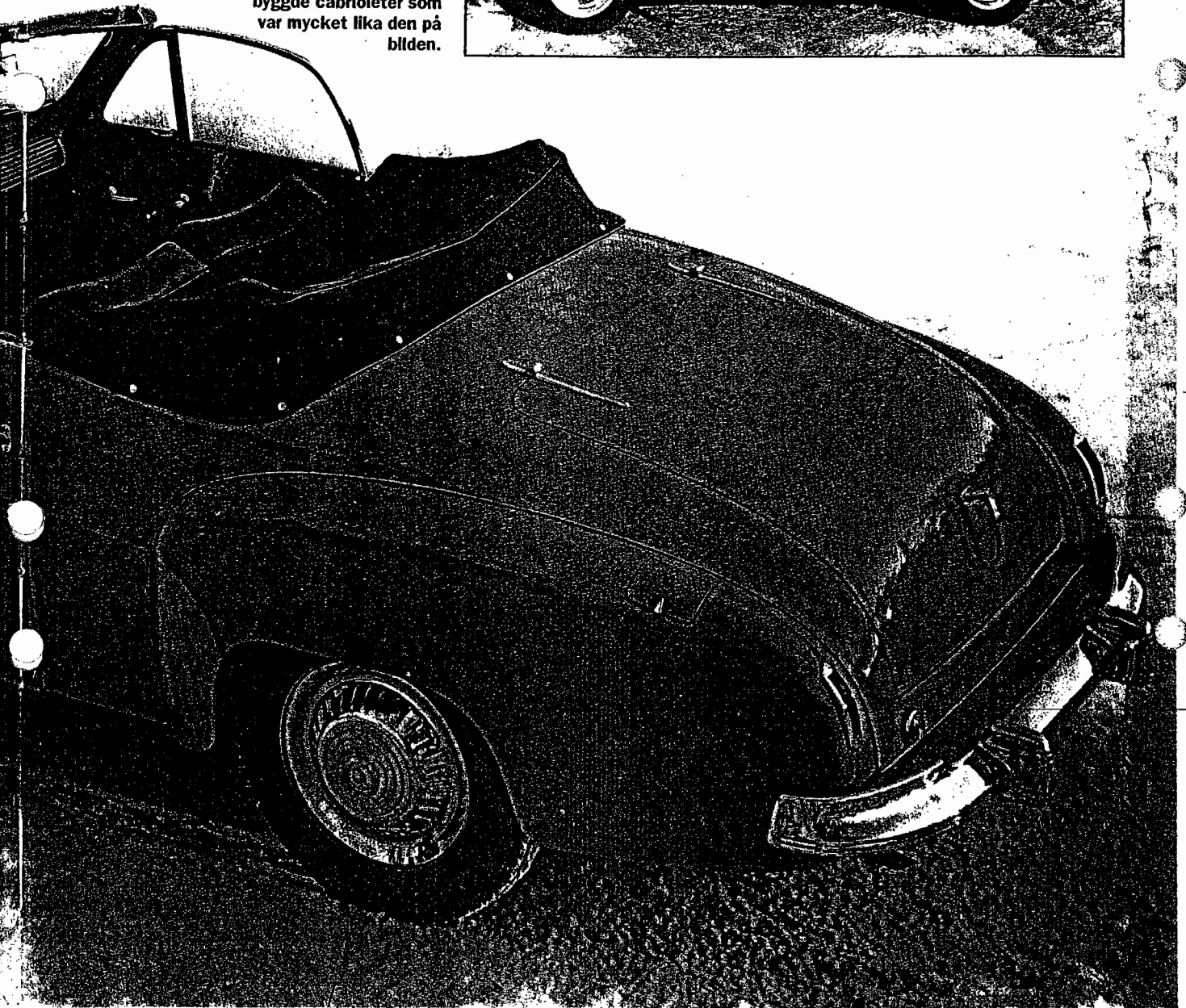
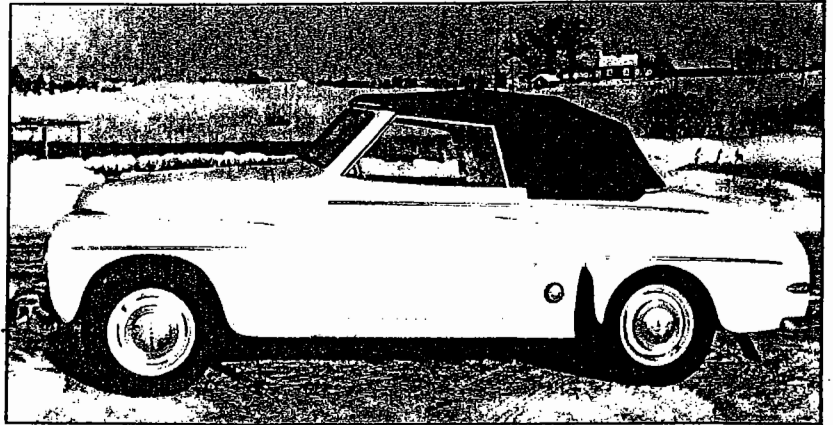
D-modellen fick den kortaste tillverkningstiden av alla PV 444, bara omkring nio månader, och under den tiden byggdes jämnt 2.000 exemplar.

Ett minutiöst renoverat motorrum från en PV 444 DS. Exakt rätt nyans på ventillkäpan, korrekta dragningar av ledningar och rör och den gamla sortens slangar till värmeaggregatet. Notera också de tidstrogna slangklämmorna. Bilen är renoverad av Börje Smedbäck.

I bagageutrymmet låg reservhjulet på hedersplats. Fördelen var förstås att det gick att ta ut också med full last.

L E Ringborg AB,
Karosserifabrik, i
Norrköping byggde ett
litet antal cabrioletter
med detta utseende.
Notera att tanklocket
sitter på standard 445-
plats och att
bakskärmarna är
modifierade skärmar från
444. Valbo Karosseri i
Valbo, Gästrikland,
byggde cabrioletter som
var mycket lika den på
bilden.

Margaret Rose initierades hos Volvo, ritades och modellerades fram av unge Jan Wilsgaard, som senare gav oss Amazonen, 140-, 240- och 700-serierna. Wilsgaard hade order att behålla taklinjen. Det gjorde han men gav självständigt bilen en välvd, hel vindruta och lät lackera vagnen i två färger. Fronten påminde inte alls om PV:ns, snarare då om den vi skulle få se på P1900.

Ellsabeth I har lämnat Italien och blivit svenskregistrerad. Hon köptes in av Volvo för studium, men befanns alltför trång, varför byggherrens planer på en mindre serietillverkning grusades.

behövde hjälp med linjeföringen, utan den svenske affärsmannen Gösta Wennberg. Hans tanke var att låta bygga en bil som skulle intressera Volvos ledning. Det gjorde den inte, bland annat för att innermåtten mer passade spensliga italienare än resliga svenskar. Det var tråkigt, ty formen var vacker och detaljarbetet mycket fint.

Wennberg gav emellertid inte upp utan lät Vignale i Turin bygga en modifierad och rymligare version. Resultatet blev intressant, men inte lika vackert. Dock föll hela idén på att bilen skulle kostat över 20.000-kronor bara att tillverka. Gösta Wennberg fick motvilligt lägga de bilbyggarplaner han haft för Volvos räkning åt sidan.

Hos Volvo började Jan Wilsgaard arbeta med en ersättare till PV 444 sent 1952. Av de båda grundarna Gabriellson och Larsson hade han fått stränga direktiv. Bilen måste ha en takform som liknade 444:s, den skulle ha delad vindruta (billigare för kunden vid stenskott), golvväxel (annars var rattspak ganska poppis vid denna tid) och den skulle vara ungefär lika stor och väga lika mycket. Dessa krav gjorde Wilsgaard sitt bästa för att uppfylla, men någon delad ruta gick han inte med på. Formen blev inte helt lyckad, men en fullt fungerande provvagn byggdes ändå. Vissa av dess komponenter hamnade så småningom i Volvo Amazon, så nog gjorde P179, eller Margaret Rose, som bilen också kallades, en viss nytta. Efter ett par volter vid en testkörning skrotades den unika vagnen.

Bästsäljaren

ATT VARA BILÄGARE på 50-talet var på många sätt helt annorlunda än nuförtiden. Många familjer sparade och gnetade länge innan de kunde köpa sin bil, kontant, med pengar från den medförda portföljen. När man väl hade sällat sig till den växande skaran av bilister gällde det att sköta sin bil, eller sin vagn, som man ofta sa på den tiden. I dagstidningar och i fackpress delades goda råd ut i en jämn ström. De handlade om allt från biltvätt till sotning av motorn. Och naturligtvis om hur frun skulle virka en trevlig kudde med makens bilnummer på, en sån som sedan prydde baksätet eller hatthyllan...

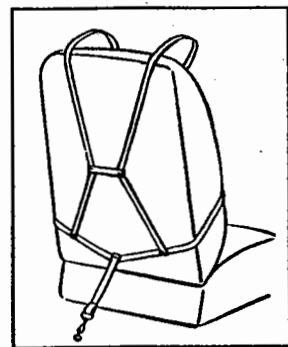
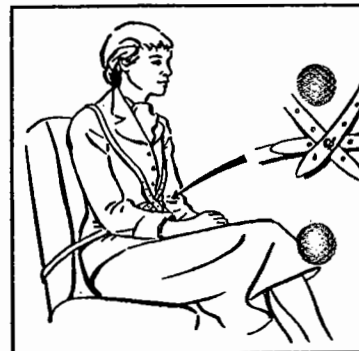
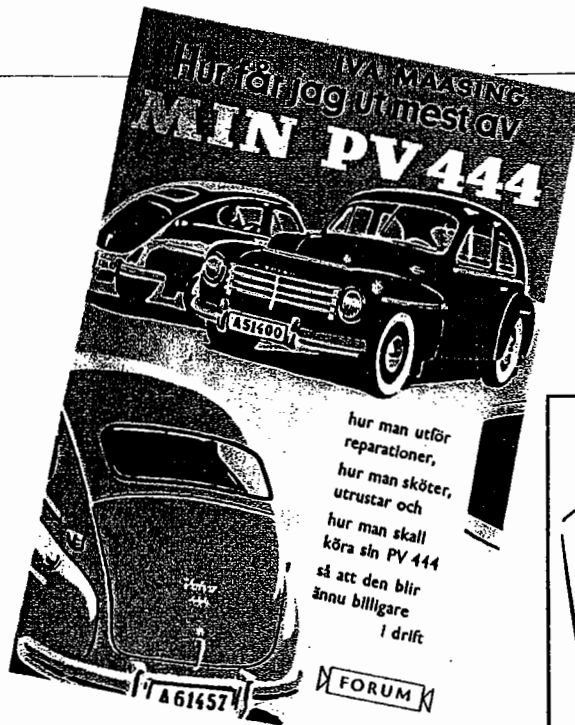
Det var den flitige motorskribenten Iva Maasing som samlade alla goda råd på ett ställe, men tekniker som han är hoppade han över det där med kuddar och blomvaser. Ivas bok "Hur får jag ut mest av min Volvo PV 444", som kom ut i tre upplagor åren 1953, 54 och 55 innehöll istället en grundlig genomgång av bilens tekniska uppbyggnad, åtskilliga sidor körtips och goda råd, handledning i felsökning och en massa gör-det-själv-tips.

Den energiske herr Maasing berättade också om extrautrustning under rubriken "Tillbehör till nytta och trevnad". Om isoleringsband och järntråd sa han följande: "Bra till allehanda småreparationer. Även vanlig tape och ett snöre kan komma väl till pass vid smärre missöden". Det fanns ingen elektronik i bilarna förr...

Under rubriken "Underredsbekämpning" skriver han att "Redan i fabriken har 444 försetts med skyddsbehandling under skärmarna, men det skadar inte att komplettera denna med en hel underredsbekämpning, speciellt om man kör mycket ute på landsvägarna, där det lösa gruset slår upp mot underredet". En sådan behandling kostade 158 kronor hos Ernst Nilson i Stockholm hösten 1953.

Iva Maasing kritiserade PV:ns beskedliga bensintank. "Färdas man således i en trakt där det är mer än 30 mil mellan bensinstationerna, eller om man är ute på nattlig långfärd och de flesta stationerna har stängt gör man klokt i att ta med en reservbensindunk."

Om säkerhetsbälte skriver författaren så här: "En bra livförsäkring, främst för passageraren i framsätet, men även för föraren.

Hindrar överkroppen och huvudet från att kastas framåt mot instrumentbrädan eller vindrutan vid krock eller dikeskörning. Finns i olika utföranden, men det enda fullt tillförlitliga är 'Räddningskårens säkerhetsbälte', som går både runt bålen och över axlarna, och fästs i golvet bakom framsätena (24 kr)."

Det skulle bara dröja några år innan Volvo PV standardutrustades med fästen för bälten, som dessutom var av en betydligt säkrare typ än den illustrerade.

"Hur får jag ut mest av min Volvo PV 444" innehåller också noggranna kalkyler över kostnaderna för Volvo-ägandet. Iva Maasing skrev att medelvärdet för en PV 444 H Standard inklusive transport från fabriken, leveranstrimning, registreringskostnader och gummiutrustning var 8.800:-. Kostnaden för 5 däck, inklusive reparationer under 4.000 mil satte han till 550 kronor. Den totala milkostnaden vid en körsträcka på 1.000 mil om året hamnade på 2 kronor och 63 öre. På den tiden kostade bensinen 60 öre litern...

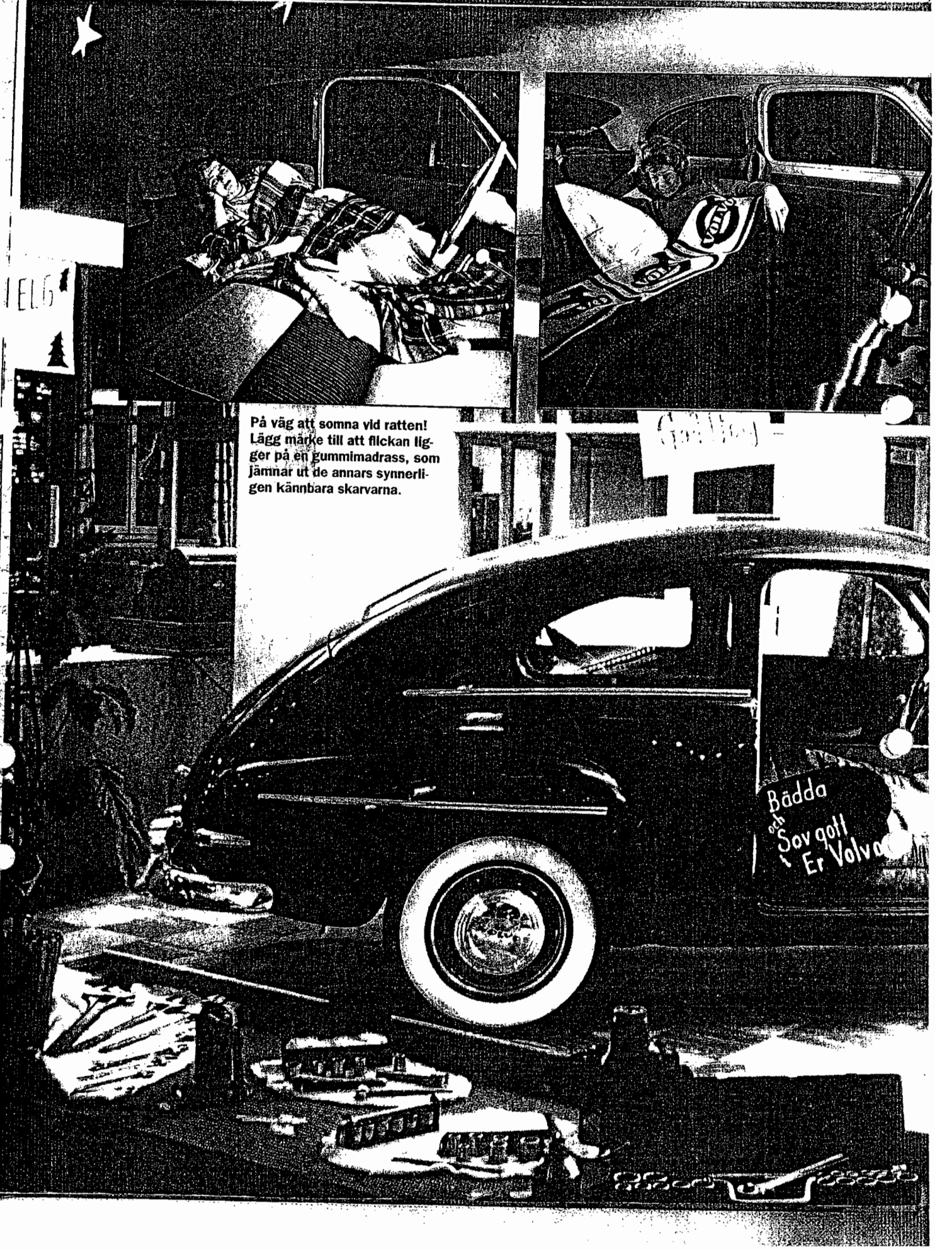
— PV-böckerna blev mycket populära, för PV-ägarna var typiska gör-det-självare, säger Iva Maasing i minnet.

— En månad 1956 sålde boken bättre än den skönlitterära Vilhelm Mobergs böcker, och tidningarna tyckte att det var katastrof och kulturskymning!

Några år efter den sista 444-boken kom också böcker för de entusiastiska 544- och Amazon-ägarna. Men bästsäljare var och förblev den 188-sidiga upplagan från 1955.

"Ett säkerhetsbälte är ett ovärderligt medel att hindra svårare följder av en olycka. Remmarna läggs omlott i midjan och läses med en stark sprint."

FRÅN IVA MAASINGS BOK
"HUR FÅR JAG UT
MEST AV MIN VOLVO PV 444"
1955 ÅRS UPPLAGA

På väg att somna vid ratten!
Lägg märke till att flickan ligger på en gummimadrass, som jämnar ut de annars synnerligen känbara skarvarna.

Bädda
och
Sov gott
i Er Volvo

Nu är det 544-tid, damen är en smula mer förförisk, bilen är försedd med säkerhetsbälten och filten är en sådan som Volvo-handlarna höll i lager.

Sov gott i Volvo!

ATT SOVA I BILEN brukar sällan vara ett nöje, snarare en nödvändighet. Antingen är kassan skral eller så har det brustit i plane- ringen – alla hotell är fullbokade. Den som på 1950-talet råkade ut för sådana förtret- ligheter, och som hade turen att köra Volvo PV, gick det dock ingen nöd på.

444 var den bäddbara bilen! Under en lång följd av år propagerade Volvo för hur praktisk och bekväm PV:n var även i detta avseende. Volvo lät också trycka ett antal små häften med instruktioner för sätenas fällande och nattens tillbringande i bilen: "Sov gott i Volvo PV 444"

Vi citerar ur den lilla trycksaken: "Bäddbarheten gör PV 444 till ett rullande sommarnöje – enkelt och snabbt förvandlar Ni Er Volvo till ett ombonat, rymligt sov- rum för två personer. Har man en Volvo PV 444 är man inte beroende av hotellrum."

Litet gulligt, litet optimistiskt, för hur många var det egentligen som nyttjade sin PV som rullande sommarnöje? Efter första natten på de fällda dynorna – och skarvarna mellan dem! – hade nog intresset svalnat en smula. Men kanske inte mer än att man gick och handlade sig en eller två vävför- stärkta gummimadrasser av Trelleborgs till- verkning...

I Volvos trycksak visades hur man gjorde om bilen till sovrum. "För att underlätta bäddningen för dem som ofta vill sova i sin bil har Volvo låtit tillverka en speciell bäddstödsats, bestående av två bärjárn och fyra läderremslås." Járn och läder! Nog andas texten 50-tal! Stödsatsen kostade 15 kronor, ungefär som ett enklare hotellrum.

För den tillfällige övernattaren rekommenderades väskor eller dylikt som under- lag för ryggstödet.

Hos återförsäljaren i Köping julskyltade man så här trivsamt 1953. För att verkligen visa hur bäddbar bilen var hade man plockat av dörren från den maroonröda vagnen. Uppenbarligen hoppades man kunna sälja ansefliga mängder hylsnycklar i årets Julkommers.

PV 444 H

stora baklampor, hel bakruta och mycket annat nytt

EFTER E-MODELLEN följde inte F eller G utan H, HS och HE. Eftersom alla 444 E och ES av Volvo betraktades som 1953 års modell så blev helt logiskt H-bilarna 1954 års modell. Men detta innebar i själva verket en eftersläpning! Produktionen av den nya PV:n startade i december 1954 och fortsatte under hela 1955. Likväl betraktades bilarna som 54:or. Det var precis tvärtemot det vanliga årsmoddelsjäktandet inom bilindustrin.

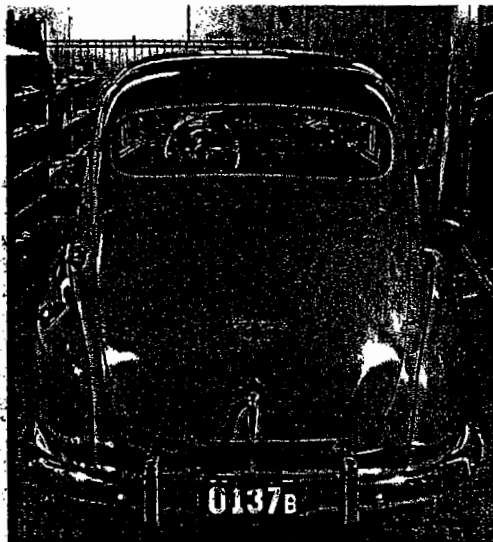
"Hela hösten har det gått intensiva rykten om att Volvo den 15 december tänkte släppa ut en ny PV 444", skrev tidningen Motor i sitt första nummer 1955, och fortsatte "Någon ny vagn blev det inte. Luciadagen kom istället en på ett tiotal punkter förbättrad 'Hisingspackard', 444 H."

Motor kunde berätta att förändringarna i första hand gjorts för att förbättra trafiksäkerheten. Till detta hörde definitivt den nu dubbelt så stora, ej längre delade bakrutan. Även vindrutan blev större, genom att stolparna gjorts smalare och den övre kanten höjts en smula. Denna förändring var kanske inte

"Är man fyra personer i PV:n vid en resa blir milkostnaden per person 57 öre, vilket ligger betydligt under SJ:s biljettpriser för 3:dje klass persontåg."

FRÅN "HUR JAG FÅR UT MEST AV MIN PV 444" AV IVA MAASING

Den nya stora bakrutan utan mittstolpe var H-modellens främsta kännetecken. Ny var också baklampornas placering, ganska högt uppe på karossidorna. De var också dubbelt så stora som tidigare. Bilen på bilden är lackerad i pärlgrått, en av de fyra standardfärgerna. De andra var svart (fanne alla åren), maroonröd och kölsargrön.

Husmodern som kommer ut från Enars speceraffär har handlat så mycket att inte ens hennes mycket tidstypiska bag rymmer allt! Bilen som väntar är förstås en HS (S som i Special) och den är utrustad med mittmonterad radioantenn, högtalargaller under bakrutan, dörrmonterad sökare, nackstöd och dimljus. Detta är en så kallad cellstrålkastare, som släppte ut så parallella strålar man kunde åstadkomma, och teorin var förstås att det kunde lysa längre i dimma! Enars hus var etermitklätt, en farsot på 50-talet då ingen talade illa om asbest. Den riktigt skarpögde kan också se en DKW avspejla sig i den blanka Volvo-lackeringen.

påfallande utifrån, men gav faktiskt litet bättre sikt snett framåt.

Den nya bakrutan var förstås mycket påtaglig, liksom de nya bakljusen. De bytte placering, storlek och form. Från bakskärmarna flyttades de upp till karosidorna. De fick en betydligt större lysande glas- eller snarare plastyta. "Körriktningsvisarna har sammankopplats med extra positionslampor, utslutande avsedda för mörkerparkering" skrev Motor om de blinkers som var monterade på B-stolparna. Under början av 1950-talet hade nattliga olyckor med påkörning av parkerade bilar blivit allt vanligare, och Volvos initiativ med parkeringsljus som kunde stå tänt hela natten utan att nämnvärt dra ur batteriet välkomnades naturligtvis.

Tidningen Motor konstaterade också att Volvo i likhet med exempelvis Volkswagen ansåg att täta modellskiften varken gagnade kunderna eller någon annan. "På den senaste upplagan av Volvo 444 är allt väsentligt, såväl maskinellt som på karossen, identiskt med första A-modellen."

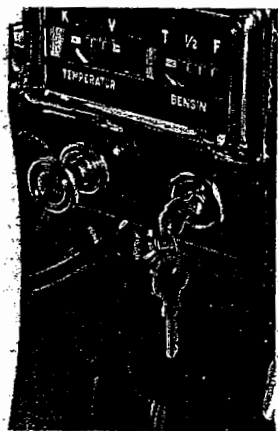
Men Volvo hade ändå finlipat. Den fyrribbade grillen, som var så typisk för alla de tidiga årgångarna av PV 444 fanns ännu kvar

– och att det var sista året kunde ingen veta. Karossen var som Motor konstaterade fullständigt orörd. Men under det snart klassiska skalet bjöds de vetgiriga på flera nyheter. Bagageutrymmet hade blivit avsevärt rymligare genom att konstruktörerna, med bland andra Erik Skoog vid ritbordet, nu ställt reservhjulet upp i en balja till höger. Det var så att säga på tiden. Nu fick bagagerumsgolvet också en gummimatta.

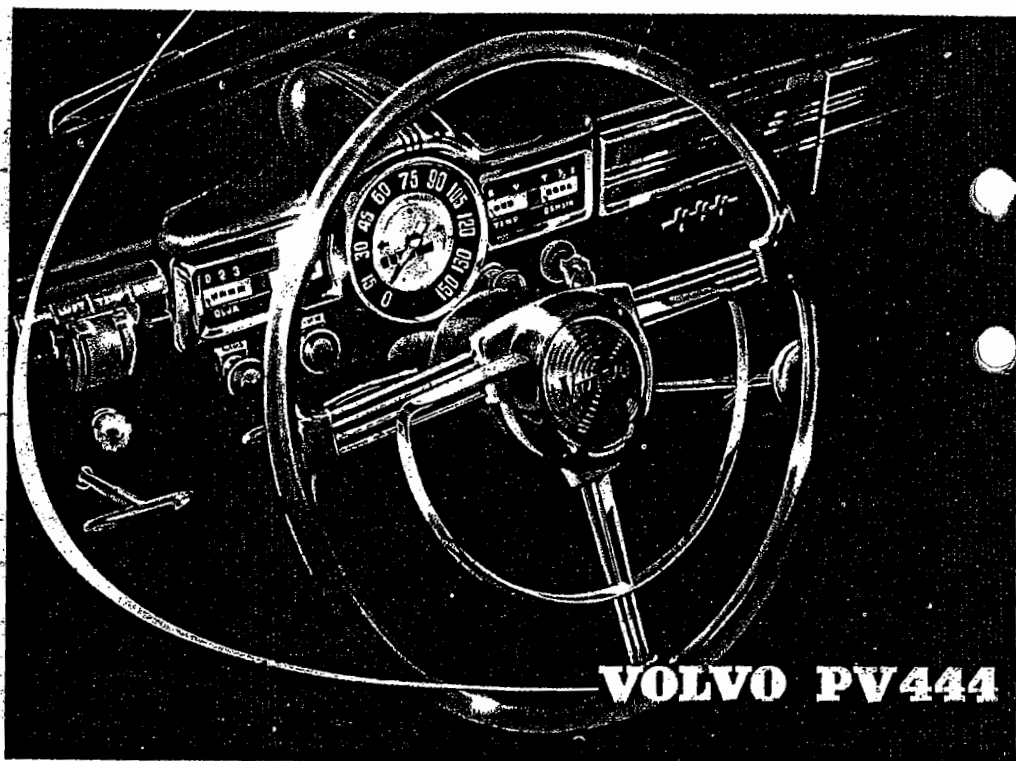
En ny innerbelysning placerad ovanför vindrutan tändes när vänster dörr öppnades. Baklamporna var löstagbara inifrån bagagerummet och kunde fiffigt nog användas som sladdlampor.

En lätt exteriörförändring var av praktisk natur: bilen fick två domkraftsfästen på vardera sidan mot tidigare bara ett. Men denna domkraften ansågs föråldrad och bölig. Den måste skruvas både upp och ner, med många varv, och det var lätt att råka skada lackeringen.

Förbättrad säkerhet låg det också i att strålkastarna blivit kraftigare och alltså nådde längre. Också värmen lovordades av pressen. Den hade nu lättare att leta sig till baksätet, och genom att defrostern sammankopplats

Omslaget till 1955 års 16-sidiga broschyr är exklusivt och spännande, och innehållet är inte mindre intressant. Den här utformningen fick instrumenteringen när B-modellen kom, fast då fanns inte reglagen till den så kallade luftkonditioneringen (till vänster i bilden).

VOLVO PV444

VOLVO PV444 *Export*

Kr. 7.475:—

Riktpris fritt fabrikk med PV444-garanti

Export-modellen var av enklaste utförande. Inga prydnadslistor på skärmarna, inga horn på de målade stötfångarna. Framstolarna var av en lätt rörkonstruktion med tygklädda gummlband. PV 444 H Export hade tillkommit på såväl svensk som utländsk återförsäljarbegäran. I Sverige sattes priset på den "avklädda" vagnen till 7.475 kronor utan värme. Det var 1.025 kronor lägre än Standard-modellens pris. Tillverkningen av Export startade den 17 september 1955, men redan i augusti trycktes det här reklambladet på svenska i 50.000 exemplar. Export vägde 60 kilo mindre än den vanliga Volvon, och det gjorde att den hamnade i en billigare skatteklass.

med värmeaggregatet räckte en fläkt, som inte behövde användas under körning. Värme var standard i 444 sedan föregående modell.

Intressant var också att PV:n var förberedd för montering av bakrutebläkt, men att vindrutespolare ännu var ett tillbehör!

Sommaren 1955 gick Volvo över från cellulosa till syntetisk lack.

I H-modellens påkostade broschyr gjorde Volvo flera utfästelser. "Volvo garanterar Er..." började texten. "PV 444-garantin gör det billigare att ha bil. Volvo betalar i stort sett alla krocksador som överstiger 200 kronor och som inte betalas av någon annan. Volvo PV 444 är den enda bil i världen med denna förmån. Fasta reparationspriser. Varje 444-ägare kan hos Volvos återförsäljare erhålla riktprislistan över reparationer för PV 444. Riktprislistan garanterar fakturor utan obekanta faktorer. Volvo var först i Sverige med fasta priser på reparationer. Säker mörkerparkering. Det nya landsvägsparkeringsljuset som finns på Volvo PV 444 ger ökad säkerhet vid parkering på obelysta vägar. Garanti mot rost. Alla plåt detaljer på Volvo PV 444 är rostskyddsbehandlade - detta är anledningen

till att en Volvo PV 444 ej rostar "underifrån". Stänkskärmarna är på undersidan bestrukna med gummiassfalt."

I broschyren konstaterades också att Volvo PV 444 hade den lägsta totalkostnaden per mil i sin klass. "Ni har helt enkelt inte råd att inte köpa en Volvo PV 444 - den svenska bilen för svenska vägar."

Vilka var det då som köpte PV? Jo, i den matnyttiga lilla skriften "Bilismen i Sverige 1955" finns en tabell med rubriken "Allt fler arbetare och tjänstemän köper bil". Av denna tabell kan man bland annat utläsa att precis 444 läkare, veterinärer, lantmätare m fl köpt Volvo 1954, men bara 224 landsfiskaler. Den utan jämförelse största skaran nya PV-ägare var jordbrukare medan legationer och konsulat var bedrövligt ointresserade av Volvo: bara två exemplar.

Volvo PV var utan tvekan en populär bil bland handelsresande. 1.266 sådana köpte PV detta år. Totalt registrerades 21.186 nya Volvo personvagnar i Sverige under 1954. Av dessa var omkring 20.000 PV 444. Och 1955 steg PV-försäljningen till omkring 24.000 vagnar. Trots att bilen nu var tio år gammal blev den alltmer efterfrågad.

SAAB

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

(Omdirigerad från Saab)

Denna artikel handlar om bilmärket SAAB och tillverkaren Saab. Se också Saab (olika betydelser).

SAAB (Saab®) är personbilar, som började tillverkas av Svenska Aeroplan AB 1947 men som sedan 1990 tillverkas av Saab Automobile AB i Trollhättan. Saab Automobile AB ägs av den amerikanska koncernen General Motors Corporation.

Innehåll

- 1 Historia
- 2 Modeller
 - 2.1 Sverige
 - 2.2 Konzeptbilar
- 3 Produktionsorter
- 4 Externa länkar

Historia

Saab grundades som flygplanstillverkare 1937 och det skulle dröja ytterligare tio år innan biltillverkare Saab såg dagens ljus. Andra världskrigets slut föranledde nya tankar och idéer inom Saab som drogs med en överproduktion av flygplan. Ingenjörerna sattes att utveckla en personbil som kom att bli Saab 92. Bilen presenterades för första gången 1947 men det skulle dröja ytterligare innan en reguljär produktion kunde ta vid. Bilen var aerodynamiskt byggd, ingenjörerna tog sin kunskaper från flyget och hade dessutom framhjulsdrift, ovanligt vid den här tiden. Bilen var enkel, sakande till exempel baklucka, men företaget kunde fira de första små framgångarna. Under 1950-talet vidareutvecklades Saab 92 till att bli Saab 93 och man kunde även lansera en kombiversion (Saab 95). Tidiga modeller, som till exempel SAAB 96, var framgångsrika i rally med Erik Carlsson, "På taket", som den mest kända föraren med framgångar i bland annat Monte Carlo-rallyt.

1960-talets Saab 96 blev den sista lillsaaben med tvåtaktsmotorer. Efter ett stort försäljningsras tvingades Saab att skaffa fram en modernare fyrtaktsmotor från Ford i Köln. Det stora lyftet skulle dock komma i och med lanseringen av Saab 99 som var den första stora och moderna Saaben. 1969 blev Saab en del av Saab-Scania och Saabs personbilsdivision och Scantias lastbilsdivision blev närliggande.

Under 1970-talet stagnerade biltillverkningen på grund av dålig lönsamhet och få satsningar på nya modeller utan endast vidareutvecklingar av Saab 99, bland dem den så kallade Saab 99 Combi Coupé. 1978 skulle dock Saab 99 göras om till Saab 900, en större modell som genom lanseringen av turbomotorer lyfte företagets i början av 1980-talet. 1984 lanserade man Saab 9000 och kom på så sätt in i ett större segment av så kallade premiumbilar. Cabrioletversionen av Saab 900 blev ett lyckokast för Saab som kunde fira framgångar på den viktiga USA-marknaden. I slutet av 1980-talet blev dock ekonomin återigen sämre och efter bland annat samtal med japanska Mazda om samarbete beslutade man 1990 inom dåvarande Saab-Scania att personbilsdivisionen skulle säljas till General Motors och heta Saab Automobile.

Saab Automobile ägdes under 1990-talet av både Investor och General Motors men ägs numera enbart av GM. Personbiltillverkningen har pendlat mellan 80 000 och 120 000 bilar per år de senaste åren.

Modeller

Sverige

- SAAB Exp. Vagn 001 (1947)
- SAAB 92 (1950)
- SAAB 93 (1956)
- SAAB Sonett (1956)
- SAAB 95 (1959)
- SAAB 96 (1960)
- SAAB Sonett II (1966)
- SAAB 99 (1968)
- SAAB Sonett III (1970)
- SAAB 90 (1984)
- SAAB 900 (1978), ny (1993)
- SAAB 9000 (1985), ny (1992)
- SAAB 9-5 (1997)
- SAAB 9-3 (1998), ny (2003)
- SAAB 9-2X (2004)
- SAAB 9-7X (2005)
- SAAB 9-6X (2006)
- SAAB 600 (?)

Konceptbilar

- SAAB EV-1 (1985)
- SAAB 9X (2001)
- SAAB 9-3X (2002)
- SAAB 9-3 Sport-Combi Concept (2003)

Produktionsorter

- Trollhättan
 - Saab 9-3, Saab 9-5
- Graz, Österrike
 - Saab 9-3 Cabriolet

Saab har tidigare haft produktion i Nystad, Finland.

Externa länkar

- Saab Turbo Club of Sweden (*<http://www.stcs.nu>*)
- Svenska Saabklubben (*<http://www.saabklubben.com>*)
- Saab Museum (*<http://www.saabmuseum.com/>*)

Den här artikeln är hämtad från <http://sv.wikipedia.org/wiki/SAAB>

Artikeltagorier: Akronym | Bilmärken

- Den här sidan ändrades senast 18 april 2005 kl.14.45.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

www.tag.nu/saab

historik

I April 1937 grundades Svenska Aeroplan Aktiebolaget (förkortat SAAB, senare Saab) i Trollhättan. Som namnet antyder så tillverkade inte företaget till en början bilar, utan flygplan. Mark inköptes några kilometer norr om Trollhättan och den 12:e Augusti 1937 började man att bygga en fabrik med tillhörande flygfält.

När Saab-ledningen år 1944 insåg att andra världskriget närmade sig sitt slut så försökte man komma på ett sätt att ställa om till civil produktion, tillverkningen av militärflygplan skulle givetvis fortsätta även efter kriget men i en mindre omfattning. Att ställa om produktionen till att tillverka flygplan för det civila skulle inte räcka till att försörja ett så stort företag som Saab hade blivit, marknaden var helt enkelt för liten. Man undersökte olika möjligheter till produktion av nya produkter som t ex spinnspön med rullar, monteringsfärdiga plåthus och diskbankar. Men svaret kom att bli en satsning på personbilsproduktion.

Det skulle vara en småbil; framhjulsdreven med tvåtaktsmotor. Bilen skulle kosta ungefär 3200kr och skulle tillverkas i mellan 2500 och 3000 exemplar om året.

- startsidan
- forum
- galleri
- gästbok
- köp/byt/s
- länkar
- saab 1949
- - förord
- - historik
- - 92.001
- - SAAB 92
- - SAAB 93
- - SAAB 95
- - SAAB 96
- - SAAB 99
- - SAAB 99
- - SAAB 90
- - SAAB 90
- - nya SAA
- - SAAB 90
- - sammar
- - källförte

saab.tag.nu - SAAB 92.001

Sida 1 av 2

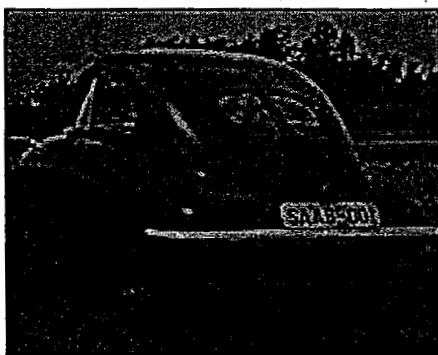
www.tag.nu/saab

92.001

När Saab hade bestämt sig för att bygga bilar så började arbetet omedelbart under ledning av ingenjör Gunnar Ljungström, karossen ritades av Sixten Sason. I mitten av januari var de preliminära ritningarna på den första Saaben klara, av dessa tillverkades en fullskalemodell i trä. Ändringar på modellen gjordes senare, men arbetet var klart redan den 15 april. Två veckor tidigare hade arbetet med att göra en modell av metall påbörjats. Denna modell var helt handgjord, en av plåtslagarna använde en huggkubbe av ek som stod i en hög av hästgödsel. Han gjorde detta för att få rätt svikt.

Den första Saab-prototypen, som fick heta 92.001 (alla civila projekt började med siffran 9), var klar att köra sommaren 1946. Bilen började omedelbart att testas på väg, dygnet runt utan stopp. Dessa tester gav viktig information till Saabs tekniker på hur bilen kunde förbättras och anpassas för produktion.

Motorn och växellådan i prototypen kom från DKW, men en motor och växellåda från Saab var under utveckling, även vissa andra mekaniska delar kom från DKW och andra bilar. Under ett år så tillryggalade prototyp 1, och dess systerbilar 2 & 3, en sträcka av 280.000 km på alla tänkbara typer av vägar. I september var den slutliga designen av karossen klar.

En stor dag för företaget Saab var den 10 juni 1947. Det var denna dag som det svenska folket för första gången fick se en Saab-bil. Bilen de fick se var den första provbilen i 92.002-design. Premiär visningen skedde inför pressen i Linköping. Bilen hade testats i vindtunnel vilket var mycket ovanligt vid den tiden.

- startsidan
- forum
- galleri
- gästbok
- köp/byt/s
- länkar
- saab 1949
- - förord
- - historik
- - 92.001
- - SAAB 92
- - SAAB 93
- - SAAB 95
- - SAAB 96
- - SAAB 99
- - SAAB 99
- - SAAB 90
- - SAAB 90
- - nya SAA
- - SAAB 90
- - sammar
- - källförte

Bilproduktionen på Saab startade 1949

Uppdaterad 2005.02.02

Den 12 december 1949 startade serietillverkningen av bilar på Saab-fabriken i Trollhättan. Den första bilen, en grön Saab 92, rullade av produktionslinan några veckor senare och sedan dess närmare 3,3 miljoner Saab-bilar tillverkats. (1997)

Från prototyp till serieproduktion

Det var under världskrigets slutskede, 1944-1945, som Saab - Svenska Aeroplan Aktiebolaget - bestämde sig för att börja tillverka bilar som ett komplement till flygplans-tillverkningen. Vingkonstruktören Gunnar Ljungström, anställd på Saab sedan starten 1937, fick tillsammans med en liten stab på cirka 15 personer, uppdraget att skapa en personbil. Sedan formgivaren Sixten Sason kopplats in på projektet, växte en flygplansinspirerad och mycket avancerad bil fram, en bil som på många sätt skilde sig från vad som var vanligt på den tiden.

Den första prototypen, Saab 92.001, var klar på försommaren 1946. Ett år senare, den 10 juni 1947, fanns ytterligare en bil färdig, Saab 92.002, som då kunde premiärvisas för en samling inbjudna journalister i personalmatsalen vid Saabs kontor i Linköping.

Utvecklingen hade således börjat i Linköping, där konstruktionsavdelningen fanns, men på senhösten 1947 flyttades den nyskapade "bilavdelningen" till Trollhättan. Verksamheten var inte större än att personalen kunde transporteras i de båda provbilarna "Ettan" och "Tvåan".

Parallellt med framtagningen av provbilarna pågick också motorutvecklingen, under ledning av den tävlingsintresserade motoringenjören Rolf Mellde som kommit till Saab i september 1946.

På sensvåren 1949 hade produktionsförberedelserna för Saab 92 - namnet var en logisk utveckling från de tidigare flygplansprojekten Scandia (90) och Safir (91) - kommit så långt att en pilotserie om 20 bilar kunde börja tillverkas.

Bilar istället för flygplan

Den för bitillverkning disponibla delen av Trollhätteverkstäderna täckte en golvyta på 17 700 kvadratmeter och inrymde hela processen; plåtpressning och karosserisammansättning, motor- och växellådstillverkning, tapisseri- och lackeringsavdelningar, slutmontering och slutjustering. Bakom tillverkningen låg 6330 arbetsoperationer.

Den 12 december 1949 startade serietillverkningen av Saab 92. Det blev

Bilar istället för flygplan

Den för biltillverkning disponibla delen av Trollhätteverkstäderna täckte en golvyta på 17 700 kvadratmeter och inrymde hela processen; plåtpressning och karosserisammansättning, motor- och växellådstillverkning, tapisseri- och lackeringsavdelningar, slutmontering och slutjustering. Bakom tillverkningen låg 6330 arbetsoperationer.

Den 12 december 1949 startade serietillverkningen av Saab 92. Det blev naturligtvis lite uppehåll för jul- och nyårshelger men måndagen den 16 januari 1950 kunde i alla fall de tre första serietillverkade bilarna levereras. Ungefär samtidigt som de första

bilarna började rulla fram över fabriksgolvet i Trollhättan så rullade det sista propellerdrivna jaktplanet av typen Saab 21 ut därifrån. Flygplanstillverkningen flyttades till Linköping.

I början var alla gröna

När Saab äntligen kunde börja leverera bilar var intresset enormt. Det fanns en kölista som påstods omfatta allt från 15 000 till 35 000 personer.

Tillverkningen gick dock inte så fort, den första tiden rullade bara fyra bilar om dagen ut från fabriken, och det första året gjordes inte mer än 1 246 bilar. Alla var lackerade i samma buteljgröna färg och alla tycks ha varit av De Luxe-utförande även om de samtida försäljningsbroschyerna nämnde att det också fanns en standardmodell med enklare utrustning.

Den tvärställda, tvåcylindriga tvåtaktsmotorn var på 764 cc och 25 hk. Motorn och växellådan var hopbyggda till en enhet och i likhet med alla senare Saab-modeller var bilen förstas framhjuldriven. Den självbärande, helsvetsade stålkarossen var både stark och vridstyv. Den väl genomförda strömlinjeformen gav bilarna, i produktionsutförande, en luftmotståndskoefficient på bara 0,35, ovanligt bra för sin tid. På de första årsmodellerna fanns ingen utvändigt bagagerumslucka utan tanklocket glänste som pricken över i:et strax under den lilla bakrutan.

Produktionsrekord i Trollhättan

Till en början gjordes hela bilen i Trollhättan men från hösten 1953 flyttades motor- och växellådstillverkningen till Göteborg. Enligt en samtida produktionsplan tillverkades då 13 bilar om dagen. På lördagarna gjordes dock bara 7 bilar. Det dröjde till 1958 innan Saab för första gången tillverkade mer än 10 000 bilar på ett år. Sedan steg produktionen i rask takt för att i mitten av sjuttioalet ligga runt 90 000 bilar. Den hittills högsta

årsproduktionsnoteringen nåddes 1986, då 134 112 bilar byggdes. Förutom i Trollhättan har under årens lopp sammansättning av Saab-bilar även förekommit i Linköping, Arlöv, Malmö, Mechelen (Belgien) och finska Nystad. Idag är produktionen koncentrerad till Trollhättan och Nystad, där specialmodellen Saab 9-3 Viggen och alla cabrioletter tillverkas. Produktionen i Trollhättefabriken gjorde sitt hittills absolut bästa år 1998 med 107 135 tillverkade bilar (av en total årsproduktion på 124 867 bilar).

www.tag.nu/saab

saab 92

Saab 92 var den första bilen av företaget Saab som sattes i produktion.

Saab 92

saab 92 vid produktionsstarten 1949

Detta år var det dags för säljstart av den nya bilen Saab 92. Bilen hade en tvåcylindrig tvåtaktsmotor som var placerad på tvären mellan framhjulen. Motorn var vätskekyld. 92:an hade rattväxel och fanns endast som vänsterstyrd. Bilen var inte utrustad med blinkers utan med körriktningsspelar. Dessa fälldes ut från B-stolpen (stolpen bakom framdörrarna). Att 92:an var en svensk bil märks på att endast 17% av bilen utgjordes av importerade delar eller material.

motorn:

Tvåcylindrig radmotor. Vevhus, kolvar och topplock var gjutna i lättmetall. Förgasaren var av fallförgasartyp (Solex 32AIC).

Effekt	Vridmoment	Slagvolym	Slaglängd	Cyl.dia.	Komp.förh.
25hk/3800rpm	54,8Nm/2000rpm	764cm ³	76mm	80mm	6,6:1

bromsar & hjul:

Bilen hade trumbromsar. Trumdiametern var 8" och den totala bromsytan var 593cm² och 60% av bromsverkan var på framhjulen. 92:ans fälgar var 3½" breda och däcken var av dimensionen 5x15".

växellåda & koppling:

Bilen var utrustad med en treväxlad manuell låda och som tidigare nämnts hade bilen rattväxel. Växellådans 2:a och 3:e växel var synkroniserade. Kopplingen var av enkel torrlamellstyp. 92:an var även utrustad med ett frihjul som vid behov kunde låsas.

hjulupphängning:

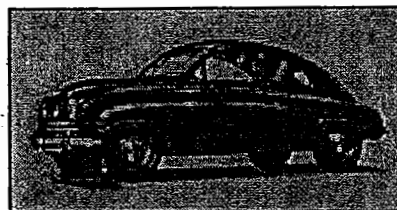
Fram och bak hade bilen torsionsfjädring med fjädrarna förskjutna i höjddled. Detta för att de skulle få största möjliga längd. Bakvagnen hade två enkla bakåtriktade bäramar i vilkas bakre ändar hjulaxlarna satt. Fjädrarna var av teleskoptyp både fram och bak.

styrning:

Styrningen var av kuggstångstyp. Vändradien, 11m, var väldigt stor för en såpass liten bil.

elsystem, kylsystem & bensintank:

92:ans elsystem var på 6V. Kylsystemet rymde 9l och kylaren var placerad bakom motorn. Bensintanken hade en volym på 35l.

mått & vikt:

Tjänstevikt	Längd	Bredd	Höjd	Axelavstånd	Spårvidd	Markfrigång
880kg	3 950mm	1 620mm	1 450mm	2 470mm	1 180mm	200mm

årsmodell 1951

De enda förändringarna för detta år var att instrumenten i instrumentpanelen byttes mot tysktillverkade VDO-instrument.

årsmodell 1952

Inga större nyheter. Förstärkt överdel till främre motorfästet och längre bult för fastsättning av den bakre motorupphängningen, även förbättrad upphängning till avgassystemet.

årsmodell 1953

- startsidan
- forum
- galleri
- gästbok
- köp/byt/s
- länkar
- saab 1949
- - förord
- - historik
- - 92.001
- - SAAB 92
- - SAAB 93
- - SAAB 95
- - SAAB 96
- - SAAB 99
- - SAAB 99
- - SAAB 99
- - SAAB 90
- - SAAB 90
- - nya SAA
- - SAAB 90
- - sammar
- - källförte

Detta år bytte 92:an namn till 92B. Anledningen till att bokstaven B lades till modellbeteckningen var att 92:an detta år fick en bagagelucka som gjorde att bagageutrymmet blev åtkomligt utifrån, det blev även 32% större, även bakrutan blev större, 53%.

årsmodell 1954

Detta år förbättrades motorn och effekten ökades till 28hk vid 4000rpm. Förgasaren var ny (Solex 32BI). Andra förbättringar var effektivare värme, kraftigare generator och tändspolar av högeffektstyp. Detta år kunde man få 92B med ett stort soltak av tyg.

årsmodell 1955

Detta år inskränkte sig förändringarna till fyrkantiga broms- och bakljus och elektrisk bränslepump.

årsmodell 1956

Några 92B tillverkades innan produktionen lades ner.

synpunkter? maila saab@tag.nu

www.tag.nu/saab

saab 93

1956 fick 92:an en ny motor. Den nya motorn var trecylindrig, och därför kom 92:an att byta namn till Saab 93. Motorn placerades på längden, detta medförde att man erhöll en gynnsam motorupphängning. Bilen hade även fått en helt ny kraftöverföring och en ny hjulupphängning.

Grundläggande data Saab Sonett 1956, 1966-1974:

Saab Sonett kan delas in i fyra modeller.

Saab Sonett Super Sport, Saab Sonett II, Saab Sonett V4 och Saab Sonett III.

Sonett II och V4 delar i stort karossform, men skiljer avseende motortyp.

Saab Sonett Super Sport

Den 16 mars 1956 premiärvisades Saab Sonett Super Sport, eller Saab 94, på Stockholms Bilsalong. Saab 94 tillverkades i sex exemplar och var avsedd att bli en tävlingsbil. Till följd av att tävlingsreglementet ändrades och Saab då kunde deltaga med trimmade standardbilar, tillverkades endast dessa sex bilar. Bil nummer 1 satte i september 1956 svenskt hastighetsrekord med 159,4 km/h i klassen upp till 750 cc.

Data:

Öppen, tvåsitsig bil med framhjulsdraft och frihjul. Längsmonterad, trecylindrig 748cc tvåtaktsmotor. Effekt 57,5 hk. 12 volts elsystem. Kuggstångsstyrning. Skruvfjädrar fram och bak, teleskopstötdämpare. Stel bakaxel. Slanglösa däck.

Saab 92 och 93 jämförelser

Sida 1 av 1

Grundläggande data Saab 92 1950-1956:

Saabs första personbil. Presenterades 1947. Produktionsstart i dec 1949.

Tvådörrars, firsitsig sedan, självbärande kaross, framhjulsdraft.

Tvärställd, tvåcylindrig tvåtaktsmotor på 764 cm³ och 25(28)hk.

3-växlad låda med frihjul.

Totalvikt 805 kg. Längd 3950 mm, bredd 1620 mm, höjd 1450 mm.

Hjulbas 2470 mm Spårvidd 1180 mm,

Vattenkyllning enligt termosifonprincip, torsionsfjädring, pilblinkers. Hjul 5,00 x 15.

Stående pedaler. 6-volts elsystem.

Gustaf V

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Gustaf V, *Oscar Gustaf Adolf*, född 16 juni 1858, död 29 oktober 1950, kung av Sverige från 1907. Son till Oscar II och Sofia av Nassau. Gift 20 september 1881 med Victoria av Baden.

Gustaf V spelade gärna tennis och då under pseudonymen Mr G.

Gustaf V var den sista monark som agerade politiskt och då genom borggårdstalet, vilket tvang en hel regering att avgå.

Om Gustaf V står att läsa: 29 Oktober 1950, Riksmarskalken Ekeberg meddelade på morgonen från Drottningholms Slott: "*Hans Majestät Konung Gustaf V, Sveriges, Götes och Vendes konung, har i dag, den 29 Oktober 1950, kl. 08.35 i en ålder av 92 år och i sitt 43:e regeringsår lungt och stilla avlidit på Drottningholms Slott. Djupt sänker sig konungssorgen över landet, varm och innerlig är tacksamheten för den bortgångne landsfaderns av ridderlighet, klokhet och levande ansvarskänsla präglade konungagärning.*"

· Dödsattesten lyder: *H.M. Gustaf V har denna dag kl. 8.35 lungt och fridfullt insomnat å Drottningholms Slott i en ålder av 92 år, 4 månader och 13 dagar på grund av kronisk luftrörskatarr med bronchiectasier och åldersförändringar i cirkulationsorganen vilket härmed intygas.*

Drottningholms Slott den 29 Oktober 1950

Hjalmar Casserman, Nanna Svarts, Anders Kristenson

Egenhändiga namnteckningar bevitna:

Birger Ekeberg, Riksmarskalk. *C.R. von Essen*. Förste Hovmarskalk.

Oscar Gustaf Adolf föddes den 16 Juni 1858 och var före tronbestigningen hertig av Värmland och från den 18 September 1872 Sveriges kronprins. Han tog studentexamen 1876, blev general 1898. 1881 förmäldes han med prinsessan Viktoria av Baden. Den 8 December 1907 blev han Sveriges konung.

Barn:

Gustaf V

Regeringstid:	8 december 1907-29 oktober 1950
Kröning	<i>Ej krönt</i>
Valspråk:	<i>Med folket för fosterlandet</i>
Drottning:	Victoria av Baden (till 4 april 1930)
Företrädare:	Oscar II
Efterträdare:	Gustaf VI Adolf
Födelsedag:	16 juni 1858
Födelseplats:	Drottningholms slott
Dödsdag:	29 oktober 1950
Dödsplats:	Drottningholms slott
Begravningsplats:	Riddarholmskyrkan, Stockholm

- Gustaf VI Adolf (1882-1973)
- Wilhelm (1884-1965)
- Erik (1889-1918)

Se även

- Haijbyaffären

Sveriges regenter

Munsöätten | Stenkilsätten | Sverkerska ätten och Erikska ätten| Folkungaätten | Unionsregenter och Riksföreståndare | Vasaätten | Pfalziska ätten | Hessen | Holstein-Gottorpska ätten | Bernadotteska ätten |

Bernadotteska ätten (från 1818)

Karl XIV Johan | Oscar I | Karl XV | Oscar II | **Gustaf V** | Gustaf VI Adolf | Carl XVI Gustaf |

Företrädd av:
Oscar II

Sveriges regenter

Efterträdd av:
Gustaf VI Adolf

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Gustaf_V

Artikeltagorier: Sveriges regenter

- Den här sidan ändrades senast 17 april 2005 kl.14.54.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Haijbyaffären

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Haijbyaffären. En uppseendeväckande rätts-affär i början av 1950-talet. Direktören och mytomanen **Kurt Haijby** hade under 1930- och 40-talen pressat stora summor pengar av hovförvaltningen genom att hota med att offentliggöra en påstådd homosexuell förbindelse med Gustav V (i sammanhanget kan nämnas att homosexualitet avkriminaliserades år 1944 i Sverige). Haijbys fru uppgav dessutom som orsak till en skilsmäsoansökan att hennes man varit otrogen med kungen.

Hovet betalade totalt ut minst 100.000 kr till Haijby, anklagade honom för utpressning, satte honom på ett plan till Tyskland och utmålade honom som sinnessjuk i förhoppningen att han skulle bli inspärrad, vilket han också blev under en kortare period. Kurt Haijby satt i Gestapos förvar under en kortare tid men blev åter förpassad till konungariket Sverige.

Efter ytterligare hotelser efter Gustaf V:s död dömdes Kurt Haijby 1952 till 8 års straffarbete av Stockholms rådhusrätt (straffet sänktes 1953 av högsta domstolen till 6 år). Efter en tid begick han självmord.

En av Sveriges högsta polischefer visade sig ha varit involverad i utbetalandet av utpressningspengarna, och hela affären fick mycket uppmärksamhet då så stora delar av rättsväsendet gått emot sina offentliga uppdrag för att dölja kungens (eventuella) homosexuella affär. I tidvis mycket fräna debatter i press och riksdag talades det om "rättsröta", och vissa högre ämbetsmäns agerande i samband med affären kritiserades. Haijby gjorde en anmälan till JK beträffande vissa myndigheters roll, men inga åtgärder vidtogs (utredningen var delvis hemligstämplad till 1981) JK-utredningen som till stora delar nu är offentligt i stort friade Gustav V. Man hävda dock att det inte var osannolikt att konungen haft en homosexuell förbindelse men knappast på det sätt om Haijby påstått??

Det stående skämtet bland svenska folket i allmänhet var att "Kurt Haijby var den ende i landet som kunde trampa baklänges på en Monark!"

Den här artikeln är hämtad från <http://sv.wikipedia.org/wiki/Haijbyaff%C4ren>

Artikelkategorier: Politiska affärer

- Den här sidan ändrades senast 17 april 2005 kl.19.27.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Gustaf VI Adolf

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Gustaf VI Adolf, *Oscar Fredrik Wilhelm Olaf Gustaf Adolf*, född 11 november 1882, död 15 september 1973, Sveriges Konung från 29 oktober 1950. Son till Gustaf V och drottning Victoria. Farfar till Carl XVI Gustaf.

Av den Bernadotteska ätten, som regerat Sverige sedan 1818. Sveriges konung från 29 oktober 1950, den 73:e i ordningen.

Gift 1. 1905 med prinsessan Margaret av Connaught, (1882-1920), sondotter till Viktoria I av Storbritannien. Äktenskapen gav fem barn. Gift 2. 1923 med Louise Mountbatten. Äktenskapet gav inte något barn.

Innehåll

- 1 Uppväxt
 - 1.1 Barndom
 - 1.2 Utbildning
- 2 Familj
- 3 Regentskap och intressen
- 4 Källor

Gustaf VI Adolf

Vi har inte den här bilden ännu.

Regeringstid:	29 oktober 1950-15 september 1973
Kröning	<i>Ej krönt</i>
Valspråk:	<i>Plikten framför allt</i>
Drottning:	Drottning Louise (vigda 3 november 1923)
Företrädare:	Gustaf V
Efterträdare:	Carl XVI Gustaf
Födelsedag:	11 november 1882
Dödsdag:	15 september 1973

Uppväxt

Barndom

Lördagen den 11 november 1882 ca kl. 17:00 nedkom Kronprinsessan Victoria med Kronprins Gustafs äldste son. Vittnen var statsminister greve Arvid Posse och utrikesminister friherre Hochschild med deras respektive fruar. Strax därefter meddelades prinsfödseln på Artilleriplan, och salut avlossades med 42 skott. Hertigen av Skåne, *prins Oscar Fredrik Wilhelm Olaf Gustaf Adolf* döptes i Vita Havet på Stockholms slott den 25 november samma år, av ärkebiskop Anton Niklas Sundberg, i vatten som hämtats från floden Jordan i Palestina.

Louise Rinman var kronprinsbarnens sköterska och fick smeknamnet Vass. Den första guvernanten var Mamsell Ida Borin, men hon avlöstes 1890 av informatorn doktor Carl Svedelius. I träslöjd hade prinsarna undervisningsrådet Hjalmar Berg.

En stor del av barndomens somrar tillbringades på slottet Mainau hos morföräldrarna. Farmor drottning Sofia lät ofta skicka efter prinsarna till Ulriksdals slott som var hennes favoritresidens.

Byggde en kutter som döptes till Sif.

Utbildning

Vårterminen 1902 skrevs arvsfursten in på Uppsala universitet. Hans lektorer var historikern Harald Hjärne, den skytteanska professorn statsvetaren Simon Boëthius, nationalekonomen David Davidsson, och arkeologen Oscar Almgren. Från denna tid kommer de beryktade bronsålderfynd som hertigen av Skåne fann i

utgrävningen av Håga's gravhög, numera på Statens Historiska Museum.

Gustaf VI Adolf talade fyra språk flytande: svenska, engelska, franska, tyska, läste italienska obehindrat och något latin.

Familj

Den 26 januari 1905 befann sig hertigen av Skåne i Kairo, Egypten, och där mötte han hertigen av Connaughts äldsta dotter Margaret. Det var på banketten för khediven 'Abbās Hilmi Pasha av Egyptens födelsedag. Till bordet skulle hertigen av Skåne egentligen ha haft Margarets yngre syster Patricia, som ryktades vara hans blivande gemål, men i stället tog han Margaret som sin bordsdam. Därefter vek han inte från hennes sida. De förlovade sig redan efter fyra veckor i Kairo och gifte sig i juni samma år på Windsor Castle.

Barn

1. Gustaf Adolf (1906-1947), gift med Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha.
2. Sigvard Bernadotte (1907-2002)
3. Ingrid (1910-2000) (drottning av Danmark), gift med Fredrik IX av Danmark
4. Prins Bertil (1912-1997) med Lilian Craig
5. Carl Johan Bernadotte (1916-).

I april 1920 har kronprinsessan varit försvagad en tid, och insjuknar i rosfeber. Hon dör den 1 maj.

Kronprinsen reste mycket under sina änkeår, bl a till England 1923 där han mötte sin andra gemål. Det var på en bjudning. Hennes far, markisen av Milford Haven, som gått bort 1921, hade yttrat *"Det finns bara en människa i hela världen, som skulle passa Louise och det är Gustaf Adolf av Sverige. Och den enda som skulle passa Gustaf Adolf är Louise!"*

Förlovningen med Louise Mountbatten eklaterades den 1 juli 1923, och de vigdes den 3 november samma år i S:t James slottskapell av ärkebiskopen av Canterbury. De fick inga barn.

Regentskap och intressen

Efter fadern Gustaf V:s bortgång den 29 oktober 1950, svor kung Gustaf VI Adolf den kungliga eden, och höll minnestal över den döde monarken i rikssalen den 30 oktober.

Gustaf VI Adolf var känd som en ivrig och även kunnig amatörarkeolog, som vid flera tillfällen begav sig till Italien för att delta i utgrävningar. Sin första utgrävning var han med om som sextonåring, under riksantikvarien Hans Hildebrand vid Tullgarn. Bland hans utmärkelser kan nämnas att han invaldes som hedersmedlem av British Academy 1953.

Andra intressen var kincsisk konst.

Han reste som kronprins till Amerika på "den stora resan" 1926-1927, var ordförande i Riksidrottsförbundet, reste till svenskborna i Estland 1931, företog årliga stora manövrar med armén. Det har sagts att han skrev 7000 namnteckningar per år, och var värd för 3000 gäster per år.

Denne kung var den förste svenske monarken efter friletstiden helt utan politisk makt. Han hade ändå en så stark ställning, att riksdagen trots de starka vänstervindar som blåste i början av 1970-talet inte ville låta den nya regeringsformen träda ikraft förrän efter denne konungs frånfälle.

Gustaf VI Adolf låg för döden hösten 1973 vid en i den svenska historien skickelsediger tidpunkt. Samtidigt pågick Norrmalmstorgsdramat och den svenska valkampanj som avslutades med riksdagsval dagen efter konungens bortgång. Valresultatet ledde då till Lotteri riksdagen. Fyra dagar tidigare hade också militärkuppen

i Chile ägt rum, vilket vid tiden väckte stor uppmärksamhet.

I augusti 1973 insjuknade Gustaf VI Adolf i blödande magsår, varför han opererades den 21 augusti. Efter operationen drabbades kungen av lunginflammation, hjärtflimmer, försämrad njurfunktion och återkommande magsår. Gustaf VI Adolf avled stilla kl 20.35 den 15 september 1973 på Helsingborgs lasarett i kretsen av de närmaste.

Sveriges regenter

Munsöätten | Stenkilsätten | Sverkerska ätten och Erikska ätten| Folkungaätten | Unionsregenter och Riksföreståndare | Vasaätten | Pfalziska ätten | Hessen | Holstein-Gottorpska ätten | **Bernadotteska ätten** |

Bernadotteska ätten (från 1818)

Karl XIV Johan | Oscar I | Karl XV | Oscar II | Gustaf V | **Gustaf VI Adolf** | Carl XVI Gustaf |

Källor

- Fjellman, Margit *Vår Kung. Sju decennier i Gustaf VI Adolfs liv - En kavalkad i ord och bild* (utan år)
- Fjellman, Margit *Ett år med Kungen* (utan år)
- *Kung Gustaf och hans folk* (Sthlm 1951)
- *När Var Hur 1974* (Sthlm 1973)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Gustaf_VI_Adolf

Artikelkategorier: Sveriges regenter

- Den här sidan ändrades senast 27 april 2005 kl.13.38.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Gustaf Adolf, svensk arvprins

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Gustaf Adolf Oscar Fredrik Arthur Edmund, född 22 april 1906 på Stockholms slott, död 26 januari 1947, svensk arvfurste, hertig av Västerbotten. Son till Gustaf VI Adolf och dennes första hustru Margareta av Storbritannien. Gift borgerligt 19 oktober 1932 med prinsessan Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha, kyrkligt den 20 oktober i Moritzkyrkan i Koburg.

Lundsbergs internatskola i Värmland 1918-1924. Studenten på Stockholms slott 1925. Arvfursten genomgick officersutbildning och aspirantskola, Karlberg, löjtnant vid Svea Livgarde efter Ridskolan i Strömsholm, och genomgick Krigshögskolan då han blev kapten och ryttmästare till häst. Ägnade sig därefter åt trupptjänst. Under beredskapsåren var hans tjänst förlagd till Försvarsstaben, samt ett tillfälligt chefskap över kavalleribataljonen i Värmland 1941-42. Prins Gustaf Adolf var omtalat ansvarsfull, initiativrik, rättfram, anspråkslös och plikttrogen, och en bra medarbetare. Han medverkade i utarbetandet av ordern om "motstånd i alla lägen" 1942, och skrev utkastet till "Om kriget kommer" 1943 som skickades ut till svenska hushåll. 1944 var han chef för stabens arméavdelning, som präglades av ett intensivt arbete för att stödja frivilliga norska och danska förband som fanns i Sverige. Detta arbete lade han ner sin själ i, och kämpade aktivt för banden och lojaliteten mellan de nordiska folken.

Statskunskap och historia vid Uppsala universitet. Handelshögskolan; studier i ekonomi, industriella och sociala studier.

Vann fälttävlan i de nordiska ryttartävlingarna i Oslo 1929; sammanlagt tio hinderlöpningar under fyra säsonger. Tillhörde den svenska eliten i fäktning med värja, samt var en duktig skidlöpare.

Bland hedersuppdrag kan nämnas ordförandeskap i den internationella scoutkommittén 1932, Sveriges olympiska kommitté, och Sveriges ungdoms beredskaps centralråd.

Den 26 januari 1947 var arvfursten på väg från Amsterdam till Stockholm. Han reste med det holländska flygbolaget KLM. Planet fördes av en världsberömd trafikflygare vid namn kapten Geysendorffer, 55 år, och de mellanlandade kl 14.55 på Kastrup för att byta passagerare. Så gott som omedelbart efter återstart, efter att rutinsenligt prövat motorena, steg planet i en onormal brant vinkel för att slutligen gå över i spinn, svänga runt, och störta i marken kl 15.23. Då fattade maskinerna eld, och samtliga ombord omkom.

Kronprinsessan Louise begav sig genast med bil till prinsessan Sibylla på Haga för att underrätta styvsonens hustru om det ofattbara som inträffat.

I sin minnesteckning över prins Gustaf Adolf, skriver C.A. Ehrensvärd 27 januari i *Svenska Dagbladet* "...han var en god svensk man. Ära. Skyldighet. Vilja. De orden karakteriserar honom bäst." Greve Folke Bernadotte uttalade sig i samma tidning med anledning av bortgången: " Han sparade sig aldrig, var aldrig rädd om sin värdighet, för oss förblev han alltid en scout bland scouter".

Barn

- Margaretha (f. 1934)
- Birgitta (f. 1937)
- Désirée (f. 1938)
- Christina (f. 1943)
- Carl XVI Gustaf (f. 1946)

Källor

- Lagerstedt, Lars, *100 år med Svenska Dagbladet 1884-1984. Ett sekel speglat i tidningssidor*
- *Svenska män och kvinnor* (Sthlm 1946)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Gustaf_Adolf%2C_svensk_arvprins

Artikelkategorier: Svenska prinsar

- Den här sidan ändrades senast 26 januari 2005 kl.16.43.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Prinsessan Sibylla Calma Marie Alice Bathildis Feodora, född 18 januari 1908 på slottet Friedenstein i Gotha, död 28 november 1972 i Stockholm, svensk prinsessa, hertiginna av Västerbotten. Dotter till hertig Leopold Karl Edvard George Albert av Sachsen-Coburg-Gotha och Prinsessa Victoria Adelheid Helene Luise Marie Friedericke av Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg. Förlovad den 16 juni 1932, och gift borgerligt den 19 oktober 1932 med arvprins Gustaf Adolf av Sverige, kyrkligt den 20 oktober i Moritzkyrkan i Koburg.

Barn

- Prinsessan Margaretha (f. 1934)
- Prinsessan Birgitta (f. 1937)
- Prinsessan Désirée (f. 1938)
- Prinsessan Christina (f. 1943)
- Carl XVI Gustaf (f. 1946)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Sibylla_av_Sachsen-Coburg-Gotha

- Den här sidan ändrades senast 26 januari 2005 kl.18.38.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Prinsessan Desirée

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

(Omdirigerad från Prinsessan Désirée)

Prinsessan Desirée (född 2 juni 1938) Carl XVI Gustafs näst yngsta syster. Gift 1964 med friherre Niclas Silfverschiöld (d.y., född 1934). Tre barn: Carl (1965), Christina (1966), Hélène (1968).

Den här artikeln är hämtad från [http://sv.wikipedia.org/wiki/Prinsessan_Desir%E9e](http://sv.wikipedia.org/wiki/Prinsessan_Desir%C3%A9e)

- Den här sidan ändrades senast 19 januari 2005 kl.13.46.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Prinsessan Christina

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Prinsessan Christina (född 3 augusti 1943) Carl XVI Gustafs yngsta syster. Gift med Tord Magnusson (1974) Tre barn: Gustaf (1975) Oscar (1977) Victor (1980).

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Prinsessan_Christina

- Den här sidan ändrades senast 3 februari 2004 kl.03.18.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Prinsessan Margaretha

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Prinsessan Margaretha född 31 oktober 1934. Carl XVI Gustafs äldsta syster.

Gift med John Ambler 1964 skild 1996; Tre barn; Sibylla (1965), James (1966) Edward (1969)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Prinsessan_Margaretha

- Den här sidan ändrades senast 3 februari 2004 kl.02.58.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation

Prinsessan Birgitta - Wikipedia

Sida 1 av 1

Prinsessan Birgitta

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Hennes Kungliga Höghet Prinsessan Birgitta av Sverige och Hohenzollern, född den 19 januari 1937. Andra barnet till prins Gustaf Adolf och prinsessan Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha, syster till kung Carl XVI Gustaf. Gift med Hans Kungliga Höghet Prins Johann Georg av Hohenzollern.

Förlovad den 15 december 1960 med prins Johann Georg Carl Leopold Eitel-Friedrich Meinrad Maria Hubertus Michael av Hohenzollern, gifta vid en borgerlig ceremoni på Stockholms slott den 25 maj 1961 och en kyrklig vigsel på slottet Sigmaringens kyrka den 31 juli 1961.

Paret levde länge tillsammans i München, idag är de separerade (men fortfarande gifta) och Prinsessan Birgitta bor numera på ön Mallorca i Spanien.

Prinsessan är mycket engagerad i golf och välgörenhet, gärna i kombination. Hon har en egen golftävling uppkallad efter sig, och deltar gärna i firandet av Lucia samt Sveriges nationaldag på Mallorca varje år.

Prinsessan Birgitta och Prins Johann Georg har tre barn:

1. HSH Prins Carl Christian av Hohenzollern (1962)
2. HSH Prinsessan Désirée av Hohenzollern (1963)
3. HSH Prins Hubertus av Hohenzollern (1966)

Se även:

- Bernadotte
- Kungafamiljen

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Prinsessan_Birgitta

- Den här sidan ändrades senast 11 april 2005 kl.22.18.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Carl XVI Gustaf

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Carl XVI Gustaf, *Carl Gustaf Folke Hubertus*, född 30 april 1946, kung av Sverige sedan 15 september 1973. Son till Gustav Adolf av Sverige och Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha. Sonson till Gustaf VI Adolf. Bosatt på Drottningholms slott, strax utanför Stockholm. Gift 19 juni 1976 med Silvia Sommerlath.

Ätten Bernadotte har regerat Sverige sedan 1818, vilket stadgas i 1810 års successionsordning.

Carl XVI Gustaf

Regeringstid:	sedan 15 september 1973
Kröning	<i>Ej krönt</i>
Valspråk:	<i>För Sverige - i tiden</i>
Drottning:	Silvia Sommerlath (från 19 juni 1976)
Företrädare:	Gustaf VI Adolf
Födelsedag:	30 april 1946
Födelseplats:	Haga slott

Innehåll

- 1 Uppväxt
 - 1.1 Barndom
 - 1.2 Utbildning
- 2 Ce métier de Roi
- 3 Familj
- 4 Utmärkelser
- 5 Intressen
- 6 Statsbesöket i Brunei 2004
- 7 Talet efter katastrofen i Sydostasien
- 8 Se även
- 9 Externa länkar
- 10 Källor

Uppväxt

Barndom

H M Konungen Carl XVI Gustaf föddes den 30 april 1946 på Haga slott, som ende son till hertigen och hertiginnan av Västerbotten, Prins Gustaf Adolf och Prinsessan Sibylla. I juni 1946 döptes hertigen av Jämtland, Prins *Carl Gustaf Folke Hubertus* av ärkebiskop Erling Eidem i slottskapellet, framburen av sin far Prins Gustaf Adolf, och farfars far, dåvarande kung Gustav, önskade: "*Mätte hertigen av Jämtland bli till nytta och glädje för sitt svenska folk!*".

Den 26 januari 1947 inträffar en flygolycka vid Kastrup utanför Köpenhamn, som kräver fadern Prins Gustaf Adolfs liv.

Bosatt med sin mor Prinsessan Sibylla och sina systrar Prinsessan Margaretha, Prinsessan Birgitta, Prinsessan Desirée, samt Prinsessan Christina på Haga slott. Det första offentliga uppdraget hade Prinsen redan när han var ett halvt år, då han emottog en silverbägare av Justin Godart som tack för den svenska hjälpen under andra världskriget.

Tillbringade barndomens somrar på Solliden. Började spela munspel som treåring; ett intresse som hållit i sig till vuxen ålder. Scout vid fyra års ålder.

1950 tilltände farfadern Gustaf VI Adolf tronen, och hertigen av Jämtland blev då Kronprins i sin faders ställe.

Utbildning

Broms skola, och studentexamen vid Sigtuna Humanistiska läroverk 1966. Därefter genomförde Kronprinsen militärtjänstgöring, tog sjöofficersexamen 1968, genomförde Försvarshögskolans chefskurs, följt av akademiska studier i historia, sociologi, statskunskap, finansrätt och ekonomi vid Uppsala universitet, och senare nationalekonomi vid Stockholms universitet.

I likhet med sin dotter senare, Kronprinsessan Victoria, genomgick hertigen av Jämtland ett specialkomponerat program, med studiebesök vid olika svenska statliga, sociala och kommunala instanser och vid företag i Sverige, samt deltog i den svenska representationen i bl a FN, SIDA, Hambro's bank, Svenska Handelskammaren. Under en längre tid befann sig hertigen av Jämtland i London.

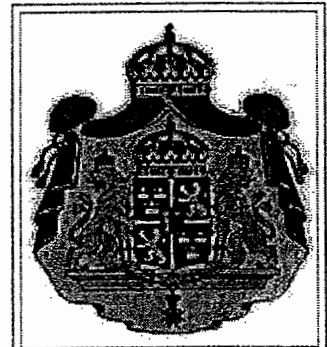
Ce métier de Roi

När Gustaf VI Adolf gick bort den 15 september 1973 blev Carl XVI Gustaf Sveriges konung, den 74:e i ordningen. Han avlade kungaförsäkran i rikssalen den 19 september och höll sitt minnestal över den döde regenten.

Monarkens uppgifter regleras av Regeringsformen från 1974, som bland annat stadgar att Kungen är rikets statschef och i egenskap av detta leder Konungen konseljer med regelbundna möten med regeringen, öppnar riksmötet, är ordförande i Utrikesnämnden, försvarsmaktens främste representant och innehar dess högsta grader, och ackrediterar utländska ambassadörer. Dessutom avlägger Kungen statsbesök samt är värd för statsbesök i Sverige. En statschef kan inte åtalas annat än för civilrättsliga frågor. I egenskap av sitt ämbete är även Kungen ordförande vid Utrikesnämndens möten.

Som statschef har Konungen ett löpande arbete med bl a Riksdagens talman, representanter från Regeringen, Svenska Kungliga Akademier och Svenska kyrkan.

Kungen har företagit en Eriksgata i varje län, och mer än 40 statsbesök i t ex Sovjetunionen, Folkrepubliken Kina, Sydafrika och Saudiarabien. Varje år gör Konungen studiebesök vid flera svenska företag. Annandag jul håller Konungen sitt årliga jultal på Sveriges Radio P1.

Stora riksvapnet är Konungens personliga vapen

Familj

Den 19 juni 1976, gifte sig Konungen i Stockholms Storkyrka med Silvia Renate Sommerlath, från Heidelberg, Tyskland, dotter till Walther Sommerlath och Alice, född de Toledo. Förlovningen hade eklaterats den 13 mars samma år. Kungaparet träffades under OS i München 1972. På bröllopet var kungen klädd i amiralsuniform, till vilken han bar Serafimerorden, Svärdsorden och kraschanen till Förbundsrepubliken Tysklands förtjänstorden.

Kungaparet har tre barn:

1. Kronprinsessan Victoria, hertiginna av Västergötland (född 1977)
2. Prins Carl Philip, hertig av Värmland (född 1979)
3. Prinsessan Madeleine, hertiginna av Hälsingland och Gästrikland (född 1982)

Se även Kungafamiljen

Utmärkelser

Carl XVI Gustaf innehar den militära graden amiral i den svenska flottan, samt general i armén och

flygvapnet.

Hedersdoktor vid Sveriges Lantbruksuniversitet, Kungliga Tekniska Högskolan, Handelshögskolan, samt Åbo Akademi i Finland.

1977 hedersordförande i World Scout Foundation. Ordförande i Världsnaturfonden WWF.

Intressen

Intressen är natur, konst, matlagning, resor, jakt och bilar.

Statsbesöket i Brunei 2004

Under ett statsbesök hos sultanen i Brunei i februari 2004 uttalade sig kungen i Dagens eko:

– Varje söndag efter besöket i moskén så har han en öppen audiens där vem som helst får komma och framföra sina önskemål, och förmodligen klaga också. Så jag upplever det på så sätt som ett mer öppet land än något annat man kan tänka sig.

Detta kom att bli mycket kritiserat. Svenska Amnestys generalsekreterare Carl Söderbergh menade att kungens uttalande gjort stor skada och gjorde det svårare för människorättsorganisationer. Statsvetaren Olof Petterson ansåg att uttalandet skulle bli slutet för monarkin och att kungen borde abdikera. Herman Lindqvist däremot menade att diskussionen var en storm i ett vattenglas.

Enligt Elisabeth Tarras-Wahlberg beklagade kungen sitt uttalande och menade att han inte syftat till att kommentera Bruneis statsskick, utan vad han tyckte om sultanen personligen. Följden av "Bruneiaffären" är att kungen hädanefter har en "politisk överrock" då han åker på statsbesök, en medföljande minister som sköter politiska uttalanden medan kungafamiljen kan ägna sig enbart åt ceremoniella uppgifter.

Vad som sällan framgår, är att Kungens uttalande nästan ordagrant återgav det svenska officiella förhållningssätt mot Brunei som Utrikesdepartementet står för och formulerat.

Talet efter katastrofen i Sydostasien

Vid en ceremoni, i Stockholms stadshus 10 januari 2005, höll kungen ett tal över de avlidna och saknade i katastrofen i Sydostasien, där han uttryckte i sin sorg på ett personligt sätt och bekrev sig som *en sörjande, sökande medmänniska*, uppmanade bl.a män i sin egen generation som hade svårt att visa känslor att *Våga visa svaghet, värme och känslor*. Han talade även om hur han visste hur det kändes att växa upp faderlös. Efter detta tal steg kungens popularitet hos folket markant.

Sveriges regenter

Munsöätten | Stenkilsätten | Sverkerska ätten och Erikska ätten | Folkungaätten | Unionsregenter och Riksföreståndare | Vasaätten | Pfalziska ätten | Hessen | Holstein-Gottorpska ätten | Bernadotteska ätten |
Bernadotteska ätten (från 1818)

Karl XIV Johan | Oscar I | Karl XV | Oscar II | Gustaf V | Gustaf VI Adolf | **Carl XVI Gustaf** |

Svenska kungliga akademier

Svenska Akademien | Vitterhetsakademien | Gustav Adolfs Akademien för svensk

folkkultur | Samfundet för utg. av handskr. rör. Skandinav. historia | Konstakademien | Musikaliska Akademien | Vetenskapsakademien | Ingenjörsvetenskapsakademien | Skogs- och Lantbruksakademien | Krigsvetenskapsakademien | Örlogsmannasällskapet | Vetenskaps-Societeten i Uppsala | Vetenskapssamhället i Uppsala | Humanistiska Vetenskapssamfundet i Uppsala | Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund | Fysiografiska Sällskapet i Lund | Vetenskaps- och Vitterhetssamh. i Göteborg | Skytteanska samfundet

Se även

- Kungafamiljen
- Svenska Kungliga Riddarordnar och kungliga medaljer
- Almanach de gotha

Externa länkar

- Kungliga Hovstaterna (<http://www.royalcourt.se/2.53abbbfd7ffdfa677fff3.html>)
- Sveriges Radio - Kung Carl XVI Gustafs jultal 2004 (<http://www.sr.se/nyamedier/kungensjultal20041225.stm>)

Källor

- *Carl Gustaf. Lillprinsen på Haga*, utgiven av prinsessan Sibylla till förmån för Barnens Dag och Scoutfrämjandet (Sthlm 1950)
- *Kung Gustaf och hans folk* (Sthlm 1950)
- *När Var Hur 1974* (Sthlm 1973)
- Lagerstedt, Lars, *100 år med Svenska Dagbladet 1884-1984. Ett sekel speglat i tidningssidor* (Sthlm 1984)
- Information från Kungliga Hovstaterna (<http://www.royalcourt.se/2.53abbbfd7ffdfa677fff3.html>)
- Drottning Silvia 60 år; SvD 23/12 2003 (http://www.svd.se/statiskt/familj/arkiv/SvD_familj_031223.pdf)
- DN: Statsbesöket i Brunei (<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=147&a=232302>)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_XVI_Gustaf

Artikelkategorier: Sveriges regenter

- Den här sidan ändrades senast 18 april 2005 kl.07.08.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

1955

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Sekler: 1800-talet - **1900-talet** - 2000-talet

Decennier: 1920-talet 1930-talet 1940-talet - **1950-talet** - 1960-talet 1970-talet 1980-talet

År: 1950 1951 1952 1953 1954 - **1955** - 1956 1957 1958 1959 1960

Innehåll

- 1 Händelser
- 2 Födda
- 3 Avlidna
- 4 Nobelpris

1955

- Ekonomiåret 1955
- Filmåret 1955
- IT-året 1955
- Konståret 1955
- Litteraturåret 1955
- Musikåret 1955
- Politikåret 1955
- Sportåret 1955
- Teateråret 1955
- TV-året 1955
- Vetenskapsåret 1955

Händelser

- Starkölsförbudet upphävs.
- Motboken slopas.
- 1 januari - Allmän sjukförsäkring införs i Sverige.
- 2 januari – Panamas president José Antonio Remon mördas.
- 27 januari - *Nautilus*, den första atomubåten går till sjöss på sin första resa.
- 28 februari - Nya stridigheter mellan Egypten och Israel i Gazaremsan
- 13 februari – Fyra av de sju Dödahavsruellarna återfinns i Israel.
- 18 mars – Imre Nagy avlägsnas från sitt uppdrag som premiärminister i Ungern.
- 4 april - svensk premiär på filmen En stjärna föds med Judy Garland och James Mason
- 5 april - Winston Churchill avgår som premiärminister av hälsoskäl.
- 15 april – Den första McDonald'srestaurangen öppnas i Des Plaines, Illinois.
- 9 maj - Västtyskland ansluter sig till NATO.
- 14 maj – Sovjetunionen och sju andra stater i kommunistblocket undertecknar Warszawapaktens fördrag.
- 17 juli – Disneyland öppnar i Anaheim, Kalifornien.
- 27 juli – Den allierade ockupationen av Österrike avslutas.
- september - Egypten börjar blockera Tiranasundet från israeliska fartyg
- 12 september - Finansminister Per Edvin Sköld avgår och Gunnar Sträng tar vid.
- 27 september - Nasser meddelar att Egypten ska köpa tunga vapen från Sovjetunionen
- 1 oktober - Motboken avskaffas.
- 16 oktober - Folkomröstning om högertrafik.
- 26 oktober – Österrike åter självständigt och förklarar sig neutralt.

Födda

- 6 januari
 - Rowan Atkinson, brittisk komiker och skådespelare, "Mr Bean".
 - Richard Corbett, brittisk politiker och statsvetare, EU-parlamentariker.
- 9 januari - J. K. Simmons, amerikansk skådespelare.
- 18 januari - Kevin Costner, amerikansk skådespelare.
- 26 januari - Edward Van Halen, amerikansk gitarrist.
- 8 februari - John Grisham, amerikansk författare.
- 11 februari - Anneli Jäätteenmäki, finlands första kvinnliga statsminister 17 april-18 juni 2003.
- 24 februari - Steven Jobs, amerikansk entreprenör och affärsman, grundade 1977 Apple Computer, Inc.
- 5 mars - Nina Hagen, tysk punksångerska.

- 10 mars - Sven-Erik Österberg, svensk socialdemokratisk politiker, biträdande finansminister 2004-.
- 17 mars - Gary Sinise, amerikansk skådespelare.
- 19 mars - Bruce Willis, amerikansk skådespelare.
- 29 mars - Rolf Lassgård, svensk skådespelare.
- 30 mars
 - Paul Sahlin, svensk musiker.
 - Lars Ångström, svensk politiker (miljöpartist), VD för Greenpeace 1995–96, riksdagsledamot 1998-.
- 31 mars - Angus Young, brittisk musiker, gitarrist i AC/DC.
- 26 april
 - Ulrika Knape, svensk simhoppare.
 - Jan Rippe, svensk revyartist och sångare.
- 29 april - Kate Mulgrew, amerikansk skådespelare.
- 13 maj - Åke Sandgren, svensk regissör, manusförfattare och filmproducent.
- 15 maj - Lee Horsley, amerikansk skådespelare.
- 16 maj
 - Olga Korbut, rysk gymnast.
 - Debra Winger, amerikansk skådespelare.
- 17 maj - Bill Paxton, amerikansk skådespelare.
- 18 maj - Lena T. Hansson, svensk skådespelare.
- 25 maj - Alistair Burt, brittisk parlamentsledamot för Conservative Party.
- 6 juni - Stefan Sauk, svensk skådespelare.
- 8 juni - Hans Stiglund, svensk biskop i Luleå stift 2002-.
- 21 juni - Michel Platini, fransk fotbollsspelare och manager.
- 8 juli - Lena Endre, svensk skådespelare.
- 12 juli - Nina Gunke, svensk skådespelare.
- 20 juli - Claes Nordin, svensk badmintonspelare och seglare.
- 22 juli - Willem Dafoe, amerikansk skådespelare.
- 27 juli - Stefan Nilsson, svensk kompositör, av bland annat filmmusik.
- 15 augusti - Pontus Gustafsson, svensk skådespelare.
- 29 augusti - Gunnel Fred, svensk skådespelare.
- 31 augusti - Edwin Moses, amerikansk friidrottare.
- 21 september - Candice Atherton, brittisk parlamentsledamot för Labour.
- 25 september - Karl-Heinz Rummenigge, tysk fotbollsspelare.
- 5 oktober - Per Fritzell, svensk skådespelare och artist, medlem i Galenskaparna och After Shave.
- 28 oktober - Bill Gates, amerikansk industrialist (Microsoft).
- 23 november - Dan Ekborg, svensk skådespelare.
- 6 december
 - Anne Begg, brittisk parlamentsledamot för Labour.
 - Steven Wright, komiker.
- 13 december - Manohar Parrikar, indisk politiker.
- 18 december - Ray Liotta, amerikansk skådespelare.
- 30 december - Sanne Salomonsen, dansk sångerska.
- Stig Larsson, poet och författare.

Avlidna

- 1 februari - Arnold Sjöstrand, svensk skådespelare och regissör.
- 11 mars - Sir Alexander Fleming, brittisk forskare, penicillinets upptäckare, nobelpristagare.
- 12 mars
 - Charlie Parker, amerikansk jazzsaxofonist.
 - Folke Zettervall, svensk arkitekt.
- 16 mars - Nicolas de Staël, rysk konstnär.
- 18 april - Albert Einstein, tysk-amerikansk fysiker, nobelpristagare.
- 26 maj - Alberto Ascari, italiensk racerförare.
- 29 juni - Max Pechstein, tysk målare och grafiker, expressionist.
- 5 augusti - Carmen Miranda, brasiliansk sångerska.
- 12 augusti - Thomas Mann, tysk författare.
- 19 september - Carl Milles, svensk skulptör.

- 30 september - James Dean, amerikansk skådespelare.
- 5 november - Maurice Utrillo, fransk Montmartremålare.
- 20 november - Are Waerland, svensk författare.
- 25 november - Erik Baumann, svensk filmmusikkompositör.
- 27 november - Arthur Honegger, fransk-schweizisk tonsättare.

Nobelpris

- Fysik:
 - - Willis E Lamb, USA
 - - Polykarp Kusch, USA
- Kemi: - Vincent du Vigneaud, USA
- Medicin: - Hugo Theorell, Sverige
- Litteratur: - Halldór Laxness, Island
- Fred: - Inget pris utdelades

Den här artikeln är hämtad från <http://sv.wikipedia.org/wiki/1955>

Artikelkategorier: Årtal

- Den här sidan ändrades senast 25 mars 2005 kl.11.54.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Per-Erik Birde – Carl Näsh

Utdrag ur:

Årets

största händelser i

BILDER

1955

DIANA BILDREPORTAGE AB – HÄLSINGBORG

1955 var ett livligt år på världsteatern. Några av de främsta skådespelarna gjorde sorti, andra tog scenen i besittning. Regeringar störtades, nya bildades. Händelserna kom slag i slag. Stoff till tidningsrubriker saknades förvisso inte. En del av nyheterna läste vi med brinnande nyfikenhet, andra noterade vi mera i förbigående eller hoppade över. Nu efteråt tvingas vi kanske medge att några av de händelser vi gick förbi när de var aktuella trots allt hörde till dem som "gjorde" år 1955.

Inom storpolitiken fick vi bevittna ett närmande mellan världens båda konkurrerande politiska system, västblocket och östblocket. Scenen var den schweiziska konferensstaden Genève, där de fyra stormakternas ledare möttes under hjärtliga former. Resultatet blev en omedelbar avspänning. I sann "genèveanda" — uttrycket präglades under stormaktsmötet — slöts det österrikiska statsfördraget, som gjorde slut på tio års ockupation i Österrike. Ett andra möte i Genève grusade delvis förhoppningarna om ett närmande mellan stormaktsblocken. När det gällde att uppnå praktiska resultat vid förhandlingsbordet visade det sig att den gamla misstänksamheten låg och lurade och parterna vaktade ängsligt men förgäves på att den andre skulle göra några medgivanden.

I Fjärran östern inträffade vid årets början ett par fredsstörande intermezzon. I Argentina störtades president Juan Peron av en militärjunta. Storbritanniens premiärminister Winston Churchill avgick under storartade hedersbetygelser och efterträddes av utrikesminister Anthony Eden. Frankrike brottades med allvarliga svårigheter i Nordafrika, där blodiga kravaller hörde till ordningen för dagen. När konseljpresident Pierre Mendès-France störtades syntes den politiska förvirringen större än någonsin. I Västtyskland utrustades med västmakternas välsignelse en ny armé. Den politiska kampen om österlandet kom åter i centrum för intresset genom ett långvarigt besök som de ryska ledarna Bulganin och Chrusjtjov avlade i Indien.

Under några höstveckor dominerades tidningarna av rapporter från London om kärlekssagan mellan prinsessan Margaret och överste Peter Townsend.

Den allt överskuggande händelsen i vårt eget land var den nya spritlagstiftningens ikraftträdande den 1 oktober, då motboken slopades och "brännvinet blev fritt". En folkomröstning om införande av högertrafik slutade med en förkrossande seger för vänsteralternativet. Finansminister Per Edvin Sköld lämnade regeringen, som rekonstruerades. Till nobelpristagare i medicin för år 1955 utsågs den svenske professorn Hugo Theorell. Två svenska atomkraftverk projekterades, och radion fick dubbelprogram. Inom Nordiska rådet fortsattes och utvecklades samarbetet med grannländerna. En av vårt lands ryktbaraste konstnärer, skulptören Carl Milles avled.

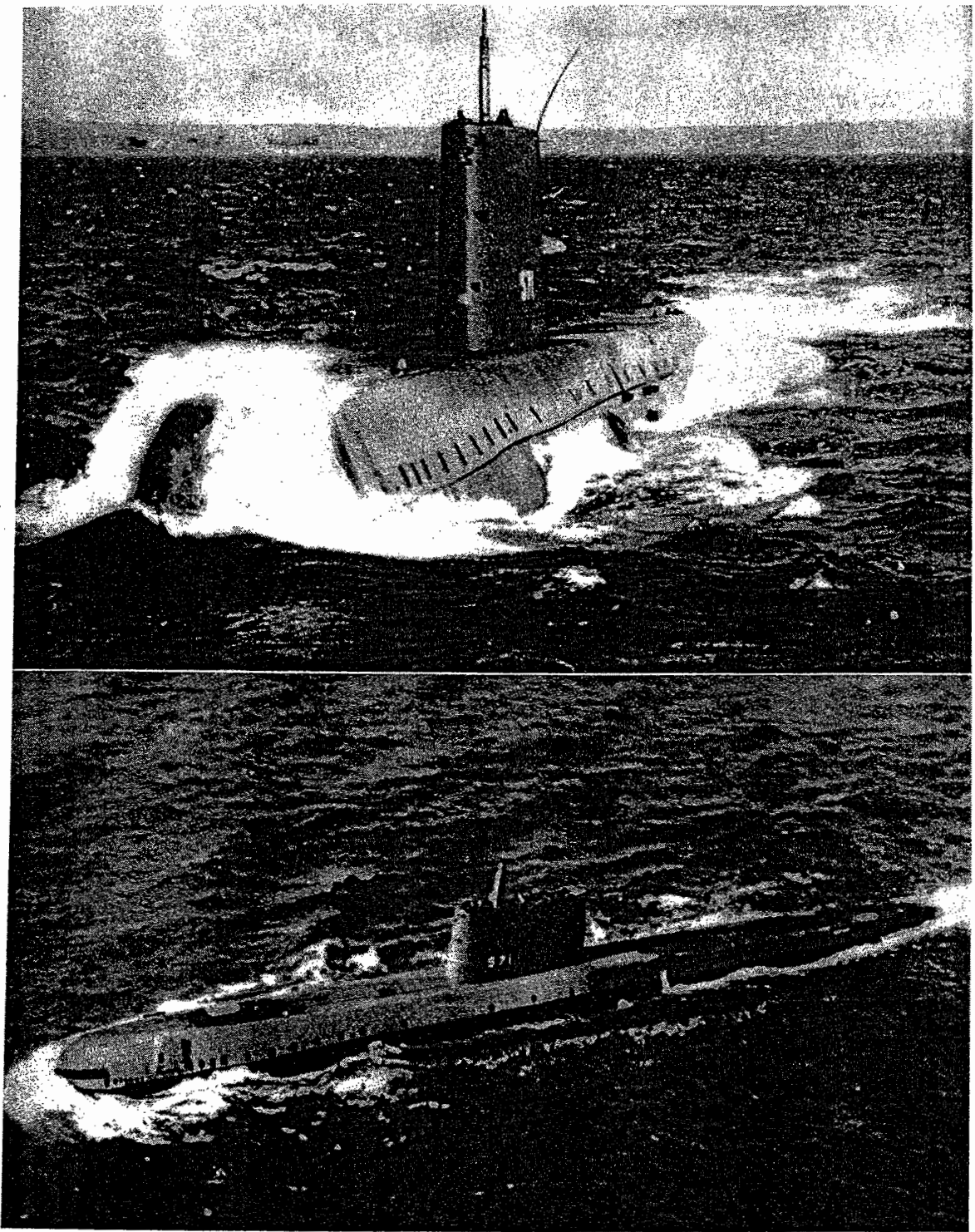
Om dessa och många flera av årets händelser kan ni läsa inuti boken!

Det världspolitiska intresset var koncentrerat till Fjärran östern. I Peking underhandlade FN:s generalsekreterare Dag Hammarskjöld med det Röda Kinas regeringschef Chou En-lai. I farvattnen kring Formosa uppstod en mycket kritisk situation då trupper från Kinas fastland besatte ett par öar, som kontrollerades av Chiang Kai-sheks regim på Formosa.

- 1 januari: Årets svensk.
- 2 — Karl Gerhard har premiär.
Panamas president mördad.
- 3 — 19-årigt schackgeni.
Dag Hammarskjölds resa.
- 4 — Australisk expedition till Antarktis.
- 5 — "Alvsnabbens" världsomsegling.
- 11 — Riksdagens öppnande.
- 12 — Törnrosa på Operan.
Statsöverhuvuden besöker Schweiz.
- 13 — Atomubåt på långtur.
- 15 — Finansminister Sköld i television.
Silverfynd i Trelleborg.
- 16 — Svenskt frälsningsteam.
- 17 — Snöstormar över England.
- 18 — Krigiskt i Fjärran östern.
Amnesti i Kenya.
- 21 — Gräshoppor härjar i Nordafrika.
- 22 — Kronprinsen på ubåtsexpo.
- 23 — Tågkatastrof i England.
- 24 — Tre Julior ser Julia.
- 26 — Jugoslavisk kättare dömd.
Rysk-amerikansk mångmiljonär mördad.
- 28 — Spårvägsolycka i Sundbyberg.
- 29 — Danmarks statsminister avlider i Stockholm.
- 31 — Regeringsmiddag i Arvfurstens palats.
Balens kung och drottning.
Brittiska samväldets regeringschefer konfererar.

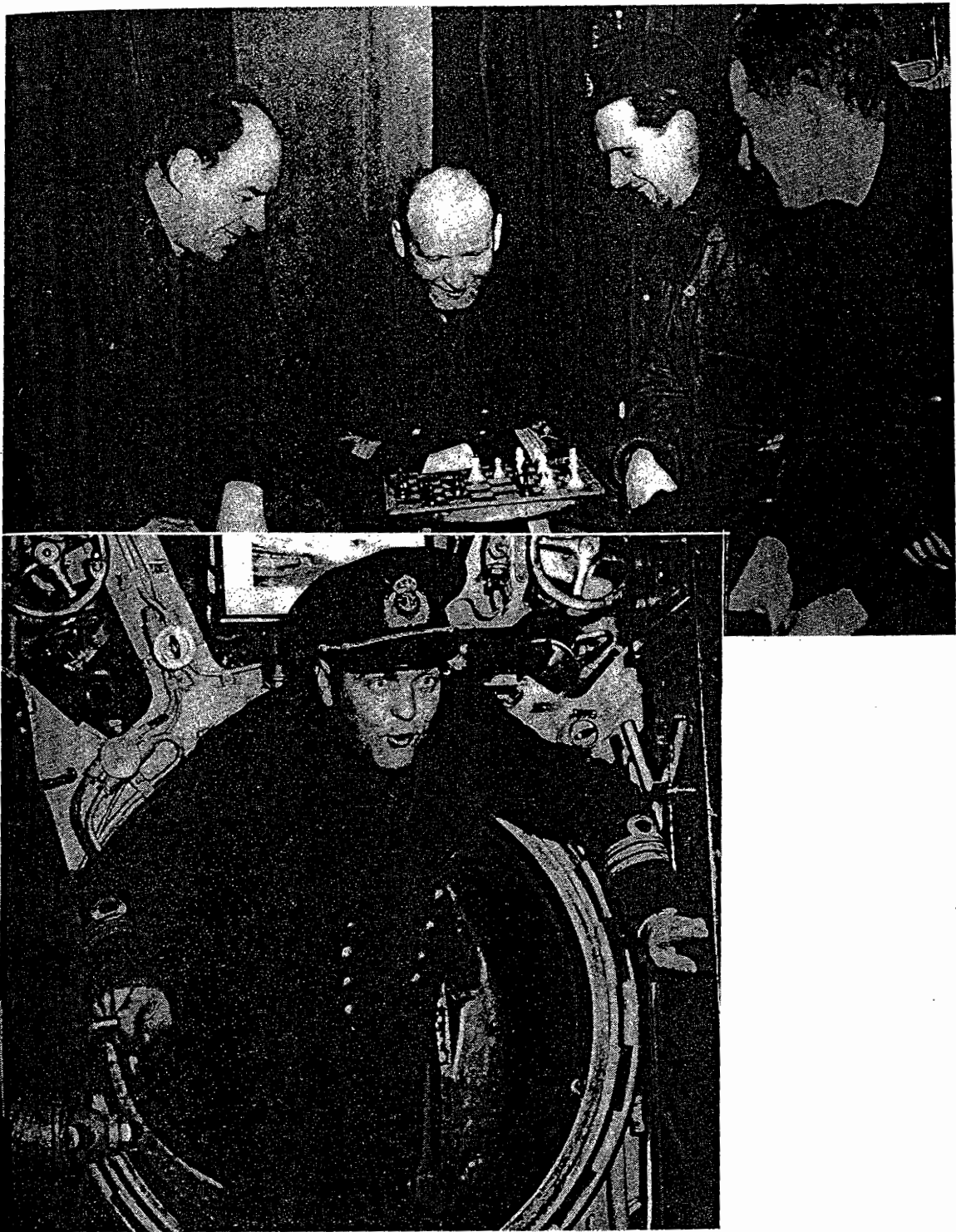
11 januari: Årets riksdag öppnades på traditionellt sätt i rikssalen. Vårt lands förhållande till främmande makter är gott, konstaterade som vanligt kung Gustaf Adolf i sitt trontal. Finansminister Per Edvin Sköld presenterade en rekordbudget och antydde att det skulle bli nödvändigt att skapa ytterligare inkomster för statskassan under det år som inletts. Bland de kungliga damerna i rikssalen sågs prinsessorna *Desirée* och *Kristina* som här passerar honnörsvakten, dagen till ära iförd björnskinnsmössorna.

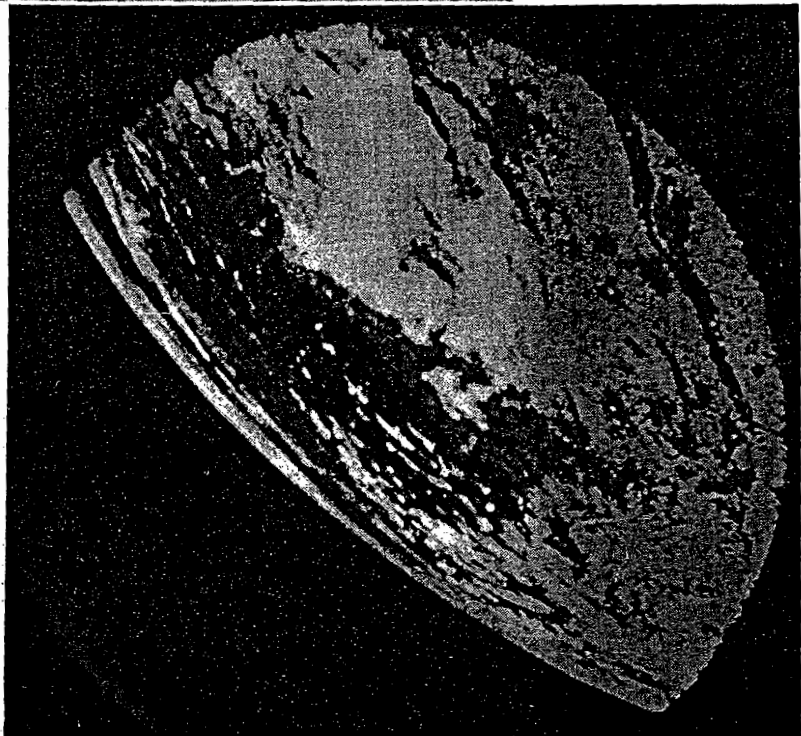
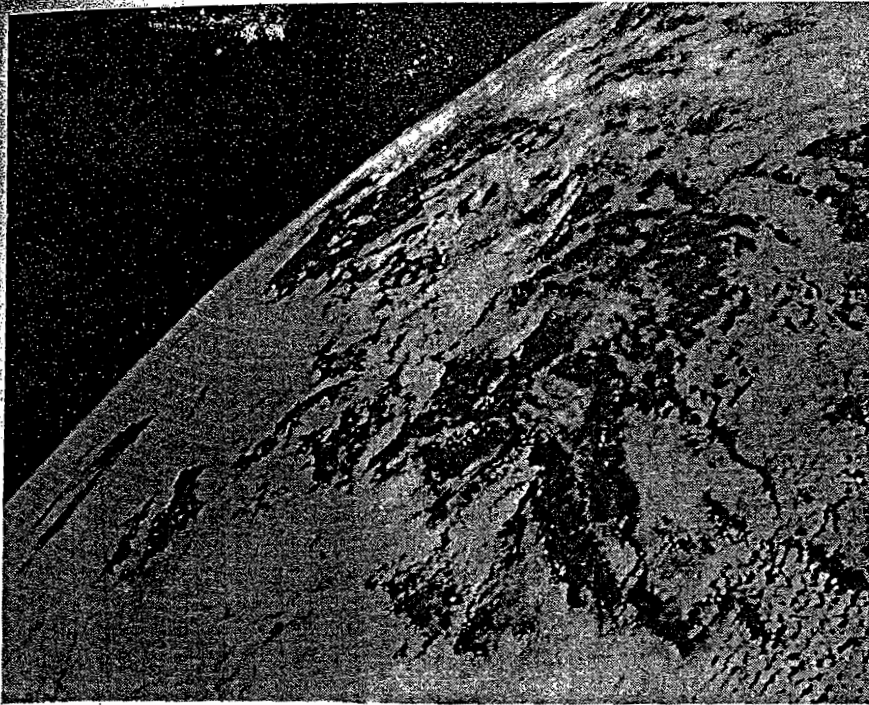
13 januari: Världens första atomdrivna ubåt, den amerikanska "Nautilus", begav sig ut på sin första långtur. Bilden överst visar fartyget på väg upp ur undervattensläge. Vid gång under vattnet drivs "Nautilus" av atomkraft, i ytläge av dieselmotorer. Atommaskineriet kan utan påfyllning av ny energi driva ett fartyg i flera år, om så skulle behövas. Skulle det uppstå något fel finns elektriska motorer i reserv.

9 Sovjetunionen inträffade en överraskande scenförändring, då premiärminister Malenkov, som dittills ansetts som Stalins arvtagare och landets starke man, plötsligt tvingades avgå. I vårt eget land seglade en avtalstvist upp, som innebar ett allvarligt hot mot Sveriges ekonomi. En halv miljon arbetare hotades av lockout till följd av pappersindustriens avtalssvårigheter. Av övriga händelser under februari kan följande nämnas:

- 1 februari: Missnöje bland folkskollärarna.
- 2 — Prinsessan Margaret av England startar goodwill-resa.
Oroligheter på Cypern.
- 4 — Lappmarknad i Jokkmokk.
- 5 — Flygstrid i Korea.
Fransk regeringskris.
- 7 — Charles Chaplin i London.
Dödförklarad dyker upp efter 41 år.
- 8 — Zigenarnas framtid.
Strindbergsnovell blir film.
- 9 — Rekordfärd för svensk ubåt.
Protester mot bilaccisen.
- 10 — Pressfotografernas utställning.
- 11 — Kunglig välkomstkys.
Avhopp vid rumänska legationen i Köpenhamn.
- 12 — Kungligt bröllop i Portugal.
- 14 — Kupp mot rumänska legationen i Bern.
- 15 — Ledande svenskar om atomkraften.
- 16 — Storbrand i Stockholm.
- 17 — Främlingslegionär flyr från svensk båt.
"Jeanne d'Arc" på Operan.
- 18 — Anklagelser mot dansk f. d. minister.
- 19 — USA får flygande radarstationer.
- 20 — Aga Khan får sin vikt i guld.
- 21 — Jorden fotograferas från raketer.
Svenskt fartyg sänks av orkan i Genua.
- 25 — Demonstrationer i Bonn mot Västtysklands återupprustning.
- 27 — Påven åter i verksamhet.

9 februari: Den svenska ubåten U 1 återvände till hamn efter tio dagars undervattensfärd i Östersjön. Expeditionen hade företagits i syfte att prova den s. k. snorkeln. Denna är en rörlig mast, som kan skjutas upp ovanför vattenytan och förser ubåten med frisk luft. Ubåten behöver således inte gå upp i ytläge, vilket minskar risken för upptäckt. För besättningen på U 1 var expeditionen förknippad med betydande fysiska och psykiska påfrestningar. Överst fr. v. högbåtsman *F. C. Carlsson*, högbåtsman *Ake Nordin*, styrman *Nils Svensson* och högbåtsman *Jim Karlsson*, samlade kring schackbrädet. Därunder ubåtens befälhavare kapten *Eric Ingers*.

21 februari: Från raketer som sänts upp från Mexicos ökenområden togs de första bilderna av vår jord på längre avstånd. Den översta bilden är tagen från 25 kilometers höjd och visar 1,2 miljoner kvadratkilometer amerikansk mark. Man ser landets geografi i stora drag men först efter kraftig förstoring blir städerna synliga. Det svarta fältet överst t. v. är Stilla havet. Horisontlinjen avslöjar tydligt jordens rundning. Undre bilden är tagen från 17 km. höjd. Rundningen är här bestämd av kameraobjektivets begränsning. Den svarta delen av cirkeln är Stilla havskusten utanför Californien.

En omfattande spionaffär avslöjades i vårt land. Centrum i nätet var Tjeckoslovakiens beskickning i Stockholm. Flera svenska medborgare anhölls. Regeringen protesterade i skarpa ordalag och på svensk begäran hemsändes två anställda vid tjeckoslovakiska ambassaden. Militärattachén, som spelat en huvudroll i spionaffären, hade rest i förväg.

- 1 mars: *Gränsintermezzo mellan Egypten och Israel.*
- 2 — *Kambodjas kung abdikerar till förmån för sin far.*
- 4 — *Exdrottning Narriman besöker sin son.*
- 5 — *Marsvinter i Italien.*
- 6 — *Fest på Gammel Torv.*
- 8 — *Skattestrejke i Frankrike.*
- 11 — *Kung Frederik hyllas.*
Penicillinets upptäckare död.
"Snoddas" Nordgren anmäler sin f. d. manager.
- 12 — *Kvinnlig tjurfäktare skadad.*
- 16 — *Nordiskt utrikesministermöte.*
- 17 — *Kunglig likbränning.*
- 18 — *Otto Strasser återvänder hem från landsflykten.*
- 19 — *F. d. koncentrationslägerfångar firar befrielsen.*
- 22 — *Egypten övertar brittisk militärbas.*
Atombombkrevad i Nevada.
24 gruvarbetare omkomna vid ras i Italien.
- 23 — *Svenska militärflygare satte nytt världsrekord.*
Passagerarefartyg på grund.
Frankrikes ambassadör till audiens hos kung Gustaf Adolf.
- 24 — *"Ålvsnabben" i filmstjärneland.*
Andrej Gromyko till Sverige.
- 26 — *Kravaller i Belgien.*
- 27 — *Celebert filmbesök i Stockholm.*
- 28 — *Danmarks statsminister i Västtyskland.*
- 29 — *Björnnytt på Skansen.*

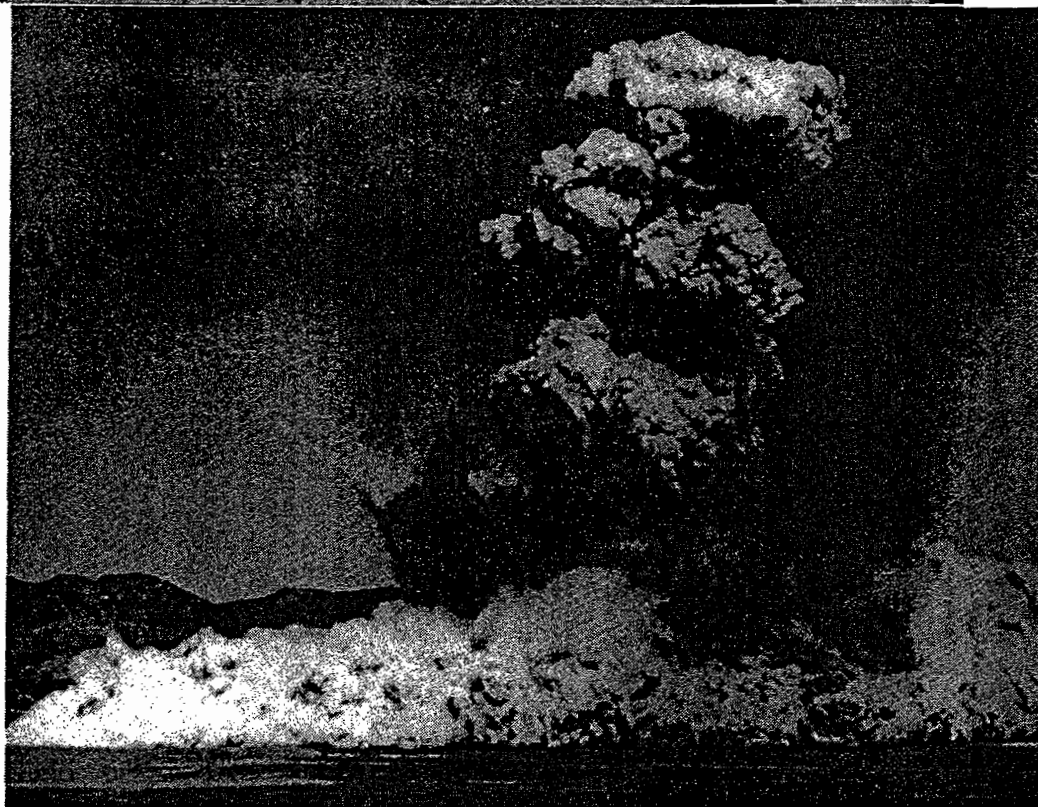
8 mars: En f. d. bokhandlare *Pierre Poujade* blev under några veckor en av de mest omtalade männen i Frankrike. Han organiserade en skattebetalareförening, som på kort tid fick en halv miljon medlemmar. De senare bestod företrädesvis av innehavare av mindre affärsrörelser, vilka ansåg sig orättvist hårt drabbade av skatterna. Poujade intalade dem att de helt enkelt skulle vägra att betala sina skatter. De franska myndigheterna fick ytterligare ett bekymmer på halsen men vägrade givetvis att böja sig för monsieur Poujades (här avbildad under ett av sina brandtal) diktat.

9 mars: Den här flickan får vara med i vår bok därför att hon hade mod att säga nej till filmdirektörerna i Hollywood. De ville ha henne över till Amerika för att spela in film men hon svarade att hon mycket hellre ville filma i sitt hemland, Indien. Hennes namn är *Rani Tavi-ratne*.

11 mars: Tiotusentals barn i Köpenhamn samlades vid Amalienborgs slott för att hylla kung Frederik på hans 56-åriga födelsedag. "Till lykke konge" skrek barnen i kör tills hela kungafamiljen visade sig på en av slotts balkongerna.

22 mars: 550 frivilliga amerikanska soldater fick på nära håll bevittna en atombombexplosion i Nevada öken i USA. De var utrustade med särskilda skyddskläder och låg i skyttegravar blott 5.000 meter från den plats, där bomben detonerade. Den jättelika röksvampen nådde upp till 10.000 meters höjd och ljuset från detonationen var skönjbart i det 400 km. avlägsna Los Angeles, där man trodde att solen hade gått upp. Molnet passerade staden Las Vegas på stor höjd. Experterna försäkrade att radioaktiviteten var för svag för att skada invånarna.

Under april företog Sveriges kung och drottning en resa till Nederländerna, där de fick ett strålande mottagande. Från USA meddelades att en polioforskare, dr Jonas Salk, lyckats framställa ett pålitligt vaccin mot barnförlamning. Meddelandet väckte stor lättnad över hela världen, då forskarna i många år arbetat med detta mål för ögonen.

- 1 april: Våldsamma oroligheter i Vietnam.
- 2 — H. C. Andersens minne firas.
Inbördeskrig i Jemen.
- 3 — 39 dödsoffer vid biografbrand.
- 4 — Ny jagare.
Winston Churchill avgår.
Uthållighetssimning på Nilen
- 5 — Franska vinbönder protesterar.
- 10 — Österländska filmdivor.
- 11 — FN-hjälpen.
Fru Molotov fick följa med maken.
- 13 — Svensk filmtrupp hem från Afrika.
- 14 — Ovanlig mannekänguppvisning.
- 15 — Maurice Chevalier på besök.
- 16 — Präster genom järnridån.
- 17 — Gary Cooper i Stockholm.
Mjölkestrejk i Danmark.
- 18 — Albert Einstein död.
- 19 — Stor politisk konferens i Fjärran östern.
- 20 — Upprorsunge på Färöarna.
Jordbävning i Grekland.
Engelsk tidningsstrejk.
USA ratificerar Paris-avtalen.
- 29 — Valdöd vid Orkney-öarna.

2 april: De allra flesta av oss har väl vid något tillfälle i vårt liv stiftat bekantskap med den berömde danske sagodiktaren H. C. Andersen. Han föddes för jämnt 150 år sedan i Odense och det är givet, att den dagen skulle firas alldeles särskilt. Festligheterna koncentrerade sig till sagoberättarens födelsestad, där hans hem har bevarats i samma skick som det var när han levde. Från H. C. Andersens arbetsrum läste den engelske skådespelaren *M. Redgrave* ett par av de mest berömda sagorna för radiolysnare över hela världen i närvaro av kung *Frederik* och drottning *Ingrid* (bilden överst). En utklädd H. C. Andersen gladdade barnen på Raadhuspladsen i Köpenhamn.

13 april: Känner ni igen de här gentlemännen? De har just kommit hem från filminspelning i Afrika och hör till Povel Ramels populära Knäpp Upp-gäng. Fr. v. arkitekt *Yngve Gamlin*, regissör *Hasse Lagerkvist*, fotograf *Martin Bodin* och *Martin Ljung*.

14 april: En högst ovanlig mannekänguppvisning var anordnad i Stockholm under en av de första vårdagarna. Arrangör var internationella klubben och mannekängerna var damerna från den indiska legationen, som på bilden visar indisk guldlamé för advokat *Margit Althin*.

15 april: Maurice Chevalier, glad gamin från Paris och uppskattad aktör, gjorde en turné i Skandinavien som han själv trodde skulle bli hans sista. Maurice börjar nämligen bli trött på kringflackandet och önskar slå sig till ro. Han sjöng sina odödliga Parissånger för publiken och mottogs med ovationsartade hyllningar. Här är han omgiven av ett garde sköna damer.

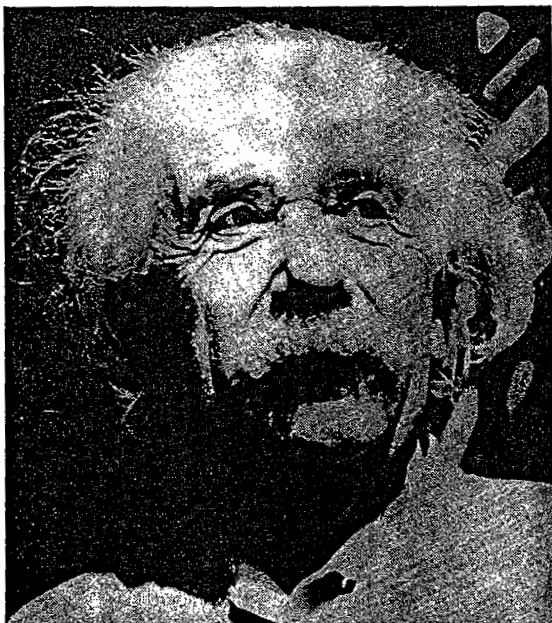
16 april: Från Östtyskland kom präster till Västtyskland för att diskutera kyrkliga frågor. Grekisk-katolska kyrkans högste ledare i Östtyskland, metropoliten *Nikolai Krutizy* (t. v.) och hans närmaste medhjälpare *Statoff* samtalar på bilden med ledaren för Rhenlandets evangeliska kyrka, dr *Held* och en annan västtysk prästman. Det var det första kyrkliga utbytet mellan Öst- och Västtyskland.

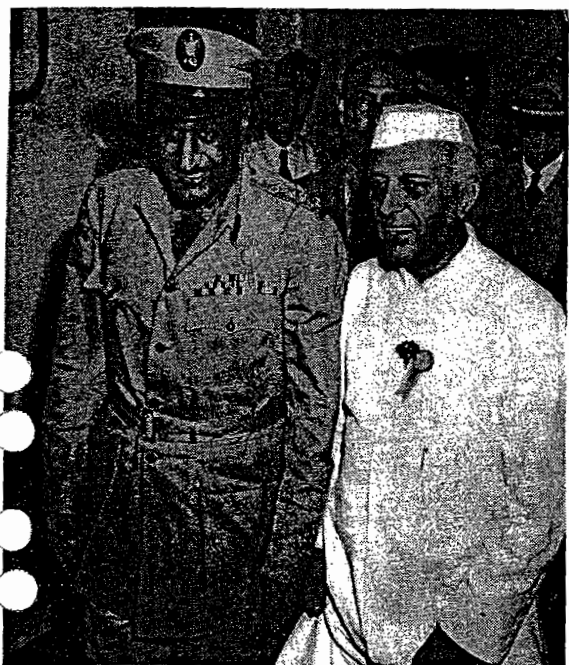
17 april: Filmskådespelaren *Gary Cooper*, välkänd som hjälte i många äventyrsfilmer, kom på ett kort besök till Stockholm. Hans många beundrare kunde konstatera att Cooper blivit äldre sedan sist men att han hade samma charmerande, lite blyga leende, som på filmduken. Stjärnmannekängen *Louise Lindqvist* tog emot på Bromma och överräckte nejlikor till idolen.

17 april: Genom en avtalstvist stoppades all mjölktilförsel till 1.200 danska mejerier. Lantarbetarna gick i strejk för högre löner och som följd härav beslöt bönderna att stoppa mjölkleveranserna. Konsumenterna blev utan mjölk och Danmark förlorade ett par miljoner kr. om dagen genom konflikten. På bilden hålls mjölken till kreaturen.

18 april: Vår tids mest berömde vetenskapsman, professor *Albert Einstein*, avled 76 år gammal på ett sjukhus i USA. Einstein var född i Tyskland, där han var verksam till 1933. Kort innan Hitler tog makten emigrerade han till USA. Einstein banade väg för den moderna atomforskningen. Han är mest bekant genom sin relativitetsteori.

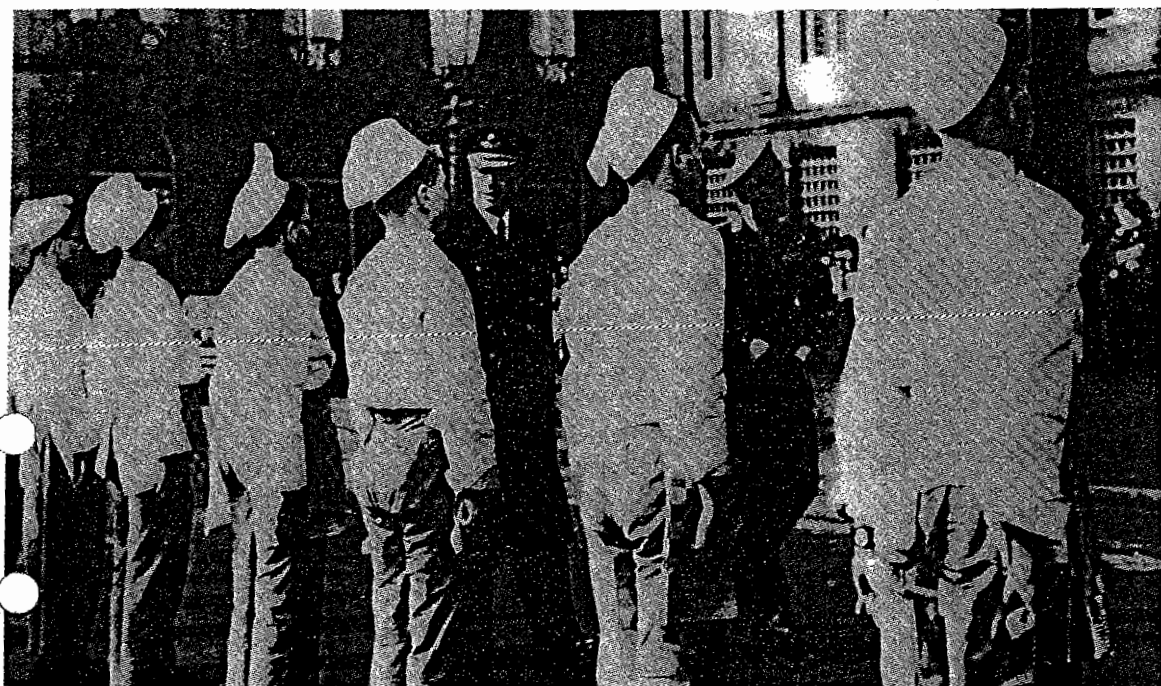

19 april: En stor politisk konferens för världens färgade nationer hölls i Bandung på Java, huvudstad i Indonesien. Ledare och regeringschefer från 29 länder överlade om världens affärer. Egyptens premiärminister *Nasser* och Indiens *Nehru* samtalar t. v. och t. h. i mitten. Kommunist-Kinas premiärminister *Chou En-lai*. Ett indiskt flygplan med kineser ombord utsattes på väg till Bandung för ett attentat och störtade men ingen av de ledande kinesiska politikerna befann sig ombord.

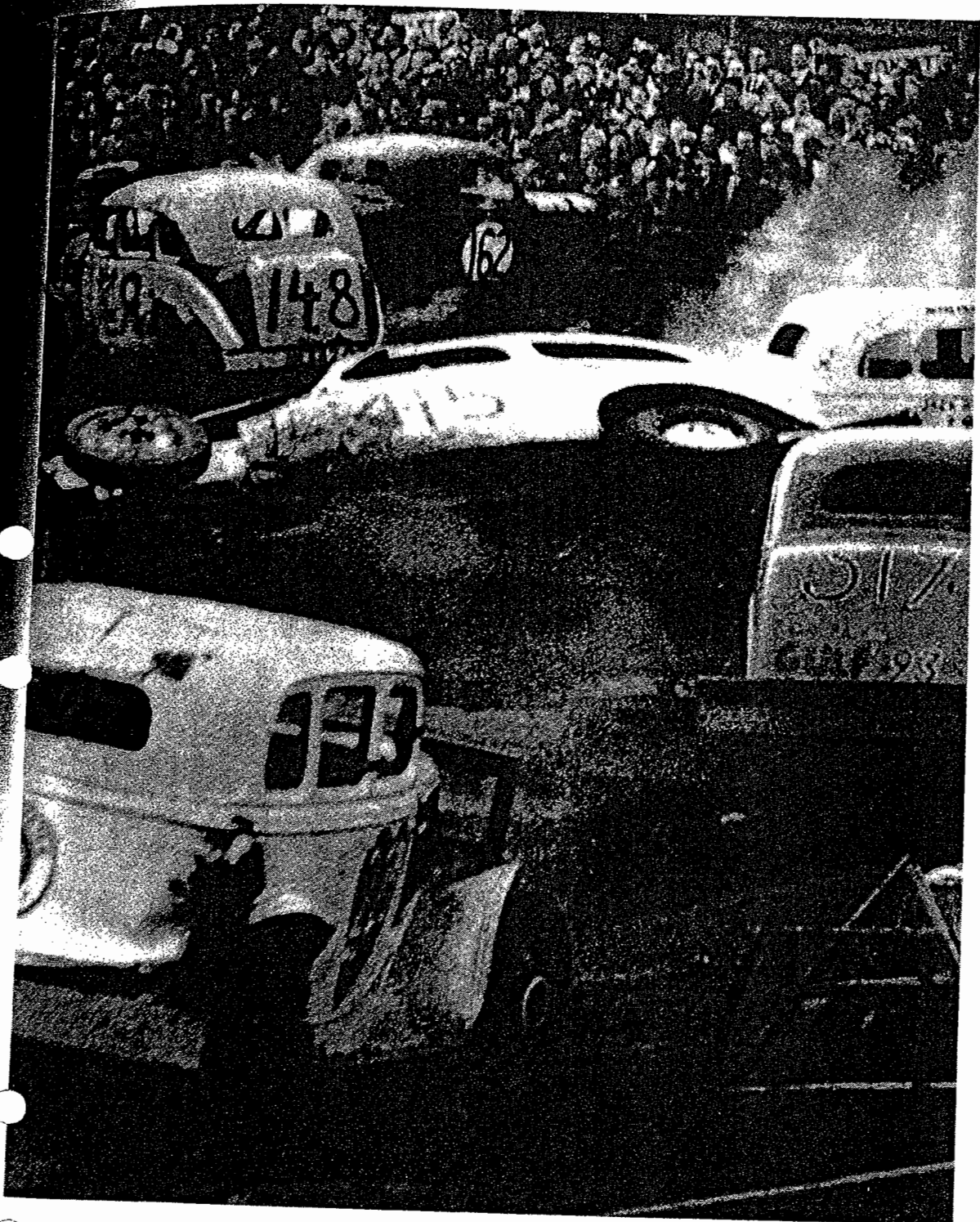
26 april: Sveriges kung och drottning avlade en officiell visit i Holland. Kungaparet med uppvaktnings fick ett strålande mottagande och under de tre dagar besöket varade hann de se åtskilligt av det gästfria, idoga landet. På bilden hyllas de kungliga gästerna vid ankomsten till operan i Amsterdam, fr. v. prinsgemålen *Bernhard*, drottning *Louise*, kung *Gustaf Adolf* och drottning *Juliana*. Föreställningen som gavs var en iscensättning av Mozarts "Trollflöjten".

På borggården till slottet i Amsterdam paraderade ett antal bagarlärningar i full utstyrsel för det svenska kungaparet. Samtidigt överlämnade ordföranden i Hollands bagareförbund en skulptur av glas, föreställande två hjälpräckande händer som håller ett veteax. Det var ett tack för den svenska hjälpen till Holland under kriget.

Under flera veckor hölls 13 svenska fiskare internerade i den ryska hamnen Pionersk utan att tillåtas taga kontakt med oroliga anförvanter i hemlandet. Anmärkningsvärt nog var det en svensk tidning som först klarlade att fiskarna var välbehållna och lyckades nå personlig kontakt med dem. I övrigt hade de emellertid behandlats hyggligt av de ryska myndigheterna. I slutet på maj började en värmebölja, som med korta uppehåll skulle vara hela sommaren. I Wien undertecknades ett fördrag som gjorde slut på stormakternas ockupation av Österrike.

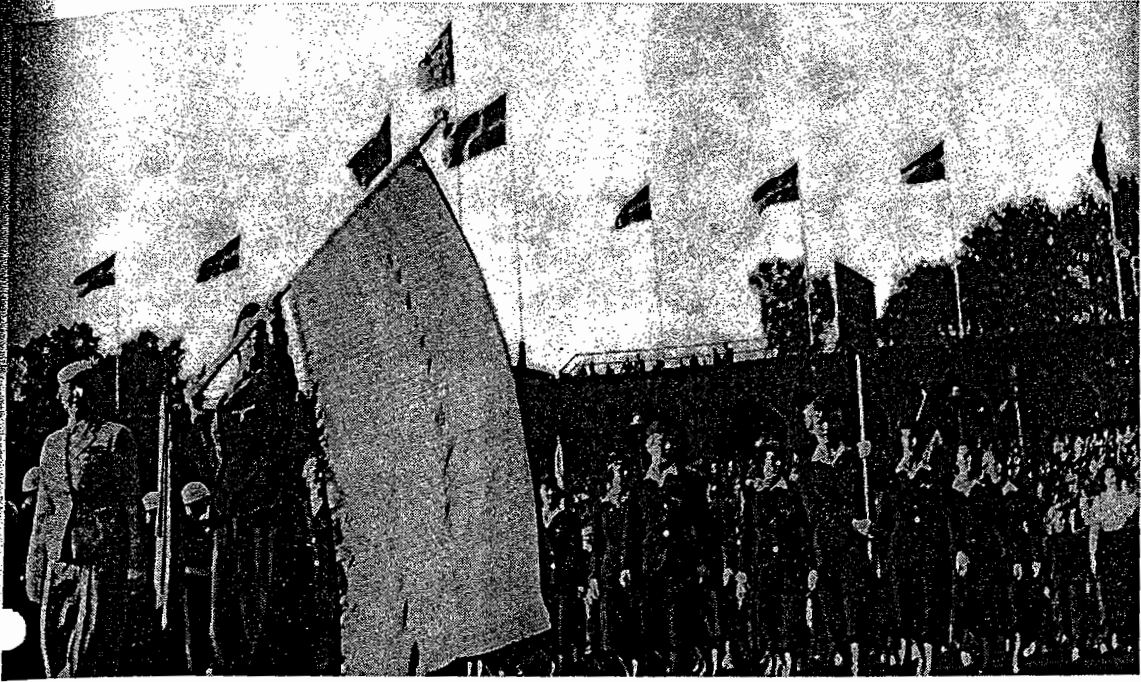
- 1 maj: Våren kommen på allvar.
Ny chef på Skansen.
- 2 — Rom har fått tunnelbana.
- 4 — Helikopterlinje över Öresund.
- 5 — Tito har storfrämmande.
- 6 — "Nordanland" huggs upp.
- 8 — Studentkarneval i Stockholm.
Älgo på gatorna i Stockholm.
- 9 — Österländsk filmfestival.
Norsk nationalgåva till Sverige.
- 11 — "Östpakt" bildas i Warszawa.
- 14 — Publicistkongress i Köpenhamn.
Italien väljer ny president.
Nytt svenskt passagerarfartyg.
- 15 — Östdiplomat på mystisk utflykt.
Esther Williams i Stockholm.
- 17 — Partiledarna i radiodebatt.
- 19 — Egyptiskt skolfartyg i Stockholm.
Kung Gustaf Adolf blir hedersdoktor i Oxford.
- 20 — Allierade kontrollrådet möts i Östberlin.
- 21 — Lugnt i Klaksvig.
- 22 — Skrotbilstävling.
- 26 — De konservativa vinner parlamentsvalet i England.
- 30 — SAS flyger till midnattssolen.
- 31 — "Hjärtats drottning" i New York.
Svenskt-danskt skådespelaräktenskap.
Exkung Faruk roar sig i Paris.

1 maj: Skrotbilstävlingar är tydligen tidens melodi och samtidigt ett sätt att bli av med gamla uttjänta fordon. Alla var inte lika entusiastiska för denna tämligen hårdhänta tävlingsform, men publikintresset fanns, vilket givetvis var huvudsaken. Ovan en förvirrad situation från en skrotbilstävling på Södra motorstadion vid Handen i Stockholm. Det är en Chevrolet m/35 som lagt sig på sidan och skapat kaos bland tävlingsdeltagarna.

*J*vå katastrofer gav juni en tragisk prägel. På motorsportbanan Le Mans i Frankrike inträffade den svåraste olyckan i motorsportens historia, då en av tävlingsbilarna slungades in bland de oskyddade åskådarnas sorna. I Engelska kanalen utbröt brand på det svenska tankfartyget *Johannishus* efter en kollision. 20 man ur besättningen omkom. Så här såg månadens facit i övrigt ut:

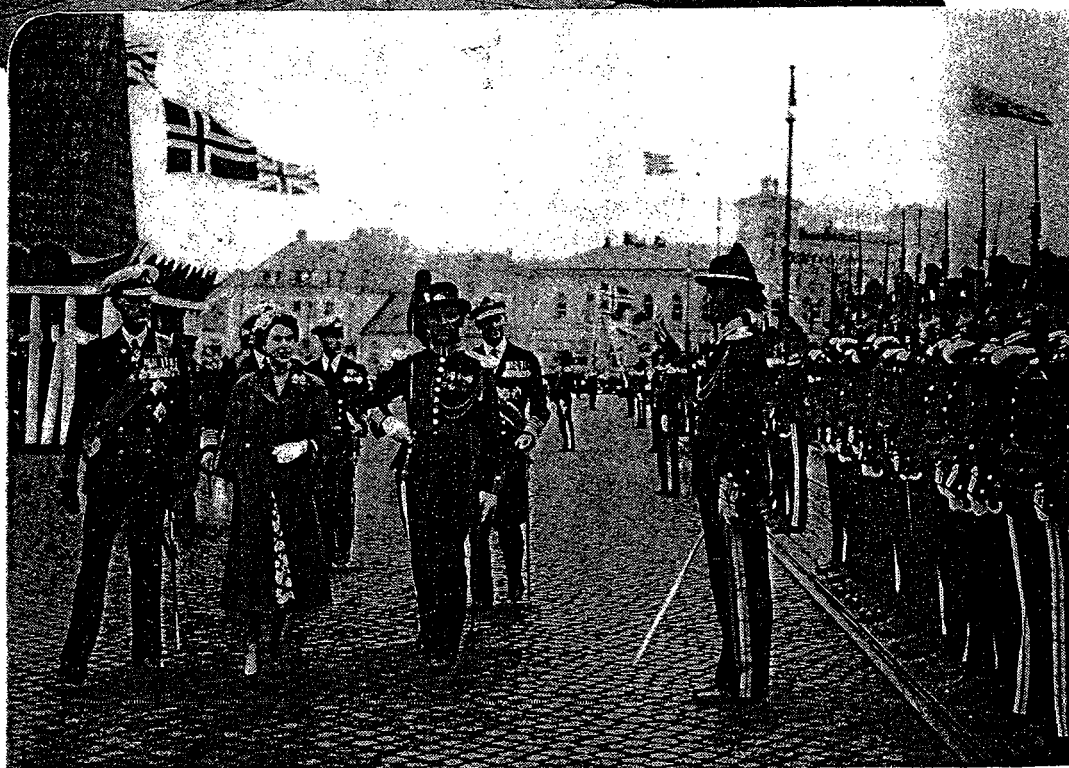
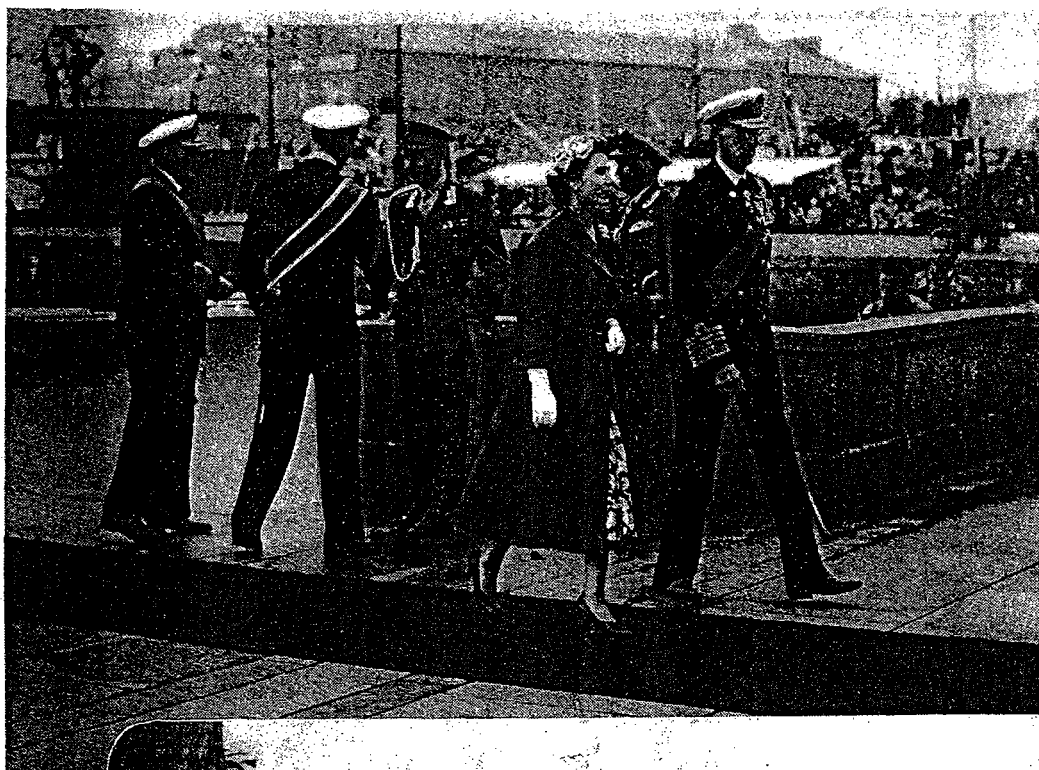
- 1 juni: *Eva Dahlbeck vann dramatikutövning*
Svensk banankung fick bekymmer
Sovjet betalar med rent guld
Nyskild hollywoodstjärna fick lämna tillbaka juveler
Kung Baudouin besöker Kongo
- 2 — *Utvidgad självstyrelse i Tunisien*
Kungaparet hem från englandsresan
- 3 — *Ny FN-fabrik i Thailand*
Spillolja på badstränderna
- 4 — *Regeringsbestyr i Kairo*
- 5 — *Biskopsinvigning*
- 6 — *Svenska flaggans dag på Stadion*
- 7 — *Framstående Ceylon-läkare i Stockholm*
- 10 — *Svensk riksdagsdelegation till Moskva*
Hälsingborgsutställningen invigs
Bombattentat mot rysk ambassadbil i Stockholm
- 11 — *Nehru i Moskva*
Nordiskt veteranmöte i Danmark
Skidupptåg i Paris
- 14 — *Brittiskt hangarfartyg besöker Stockholm*
- 16 — *Kuppförsök mot president Peron*
Stockholmsrestaurang med traditioner försvinner
Prinsessan Birgitta dansar
- 17 — *Brittisk ubåt till botten efter explosion*
400 försökskaniner i slutet skyddsrum
Skulptur i natur
- 19 — *Svensk seger i danska derbyt*
- 20 — *Grottäventyr på Gotland*
- 21 — *De ville bli miss Europa*
- 24 — *Storbritanniens drottning i Oslo*

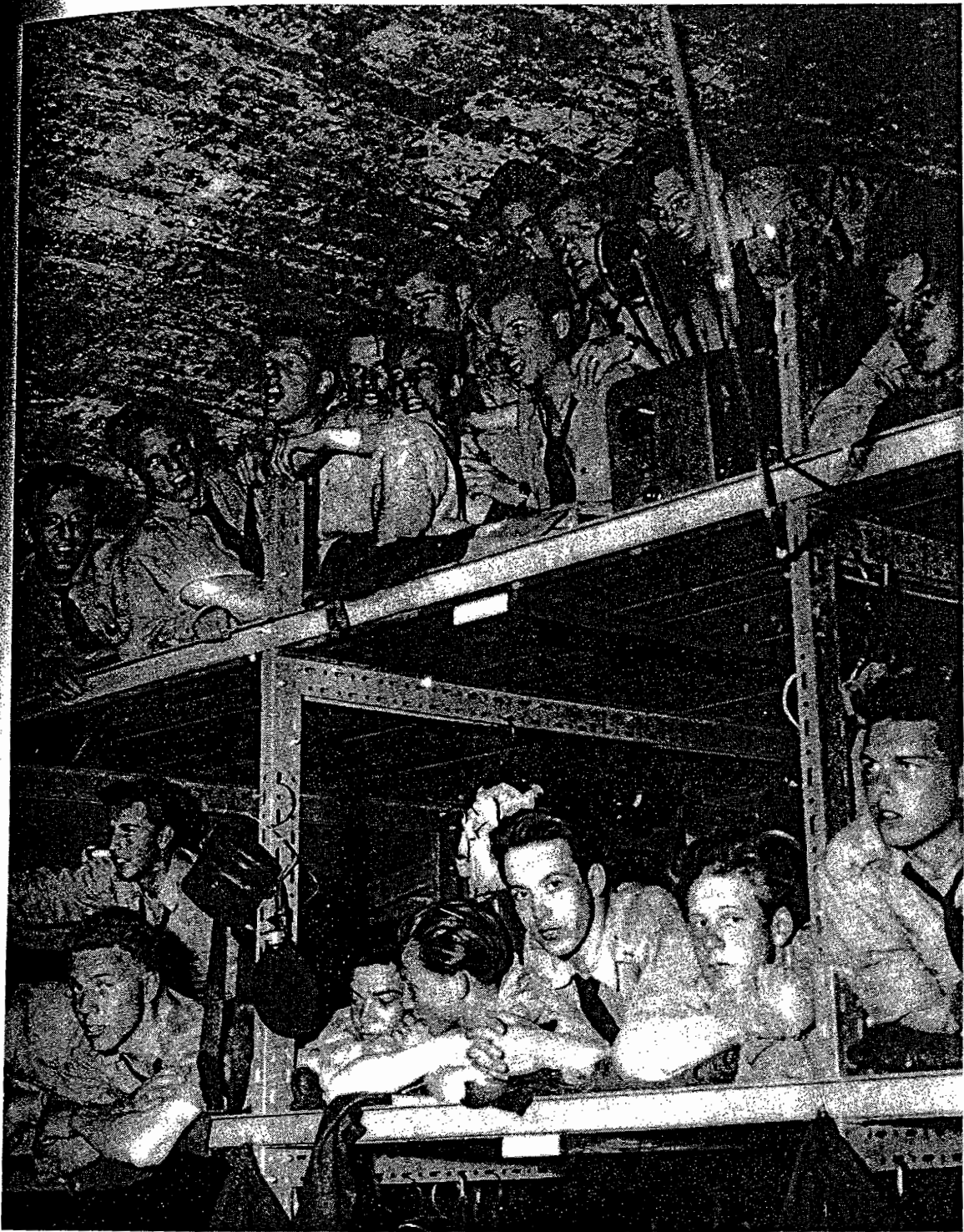
6 juni: De svenska färgerna och alla de nationella värden, som den blå-gula flaggan representerar, hyljades över hela landet. På Stockholms Stadion ägde den numera traditionella flaggfesten rum i närvaro av representanter från kungahuset med kung *Gustaf Adolf* i spetsen, högre militärer och ämbetsmän m. fl. De spänstiga sofiaflickorna deltog i förbimarschen. Flickornas ledare *Maja Carlquist* går bredvid fanbärerskan.

7 juni: Chefen för Ceylons enda barnsjukhus professor *C. C. de Silva*, besökte Stockholm under en studieresa. Han fann åtskilliga för Ceylons vidkommande intressanta nyheter, som han småningom skall omsätta i praktiken på sitt eget sjukhus. Ett besök hos riksförbundet för sexuell upplysning ingick också i professor de Silvas program. På sitt sjukhus har han inrättat en rådfrågningscentral efter svenskt mönster. Här är han fotograferad med maka och dotter.

24 juni: Norge blev det första land i Norden som fick besök av Storbritanniens drottning *Elizabeth* och hennes make prins *Philip*. De kungliga gästerna anlände med kungajakten *Britannia*, som fick ett ståligt mottagande redan vid inloppet till Oslo. På kajen tog norska kungafamiljen och tiotusentals jublande oslobor emot. På bilderna vandrar drottning *Elizabeth* iland på den röda mattan vid sidan av kung *Haakon* (överst) samt passerar förbi hederskompaniet. Sedan åkte de kungliga i procession längs Karl Johan till slottet från vars balkong de vinkade ned till entusiastiska folkmassor.

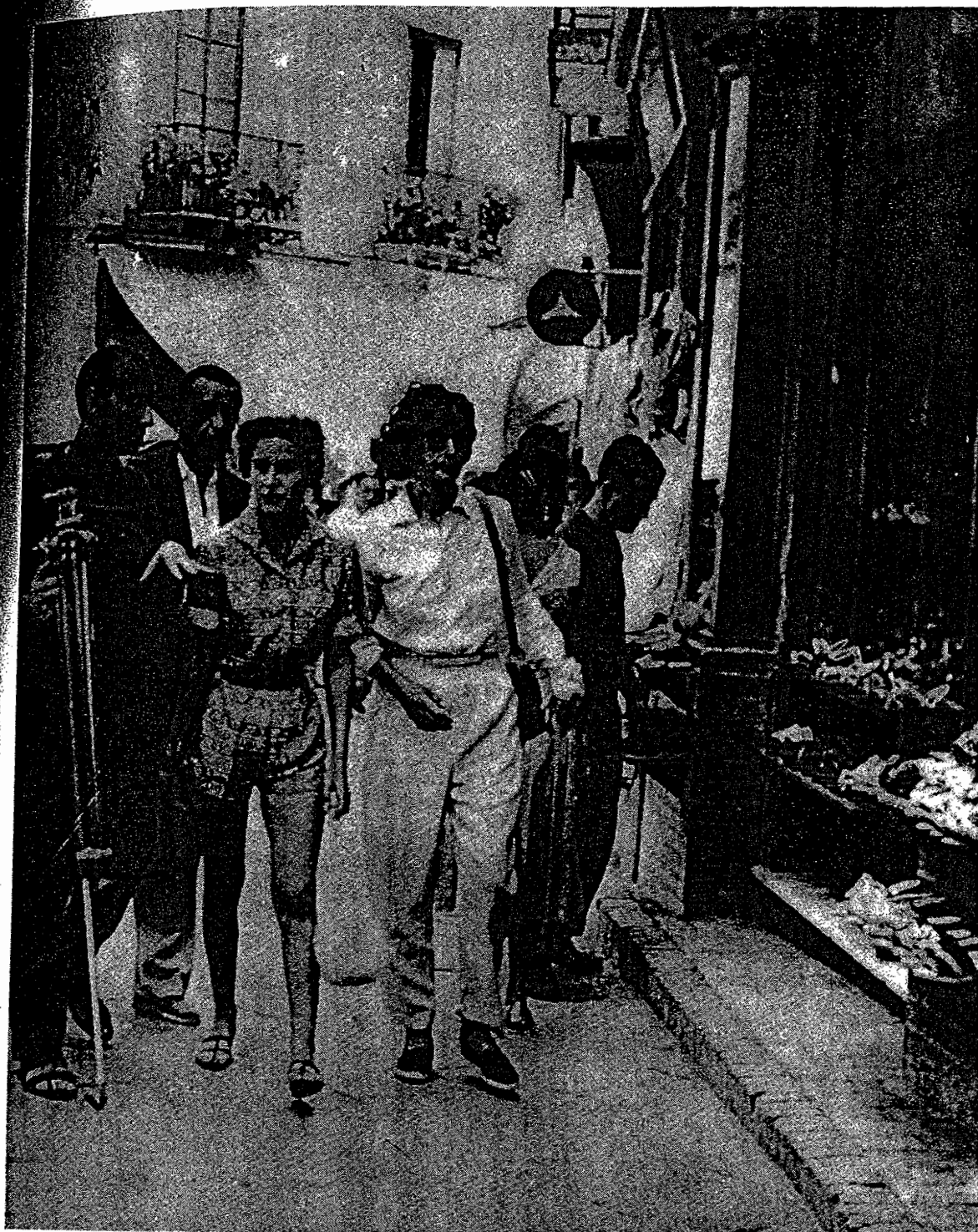
17 juni: 400 unga soldater i Stockholm var försökskaniner under ett experiment som utfördes av civilförsvarsstyrelsen. Denna ville veta hur folk reagerar i helt slutna skyddsrum, där luften inte kan förnyas utan genomgår en fortlöpande uppfriskning på konstlad väg genom att befrias från kolsyrehalt och fuktighet samtidigt som syrehalten hålls på riktig nivå. För detta ändamål satt de 400 soldaterna under 12 timmar instängda i ett hermetiskt tillslutet skyddsrum. Utrymmet för var och en var inte större än att hela världens befolkning med motsvarande svängrum gott och väl skulle fått plats på Öland. Soldaterna tog prövningen med gott humör.

Världens blickar var riktade mot Genève, där USA:s, Sovjetunionens, Storbritanniens och Frankrikes ledande män konfererade om storpolitiska frågor. Resultatet var mycket hoppingsvande. Från ömse håll betygades, att det överhuvudtaget inte existerade några problem, som inte gick att lösa genom förhandlingar. Övriga julihändelser:

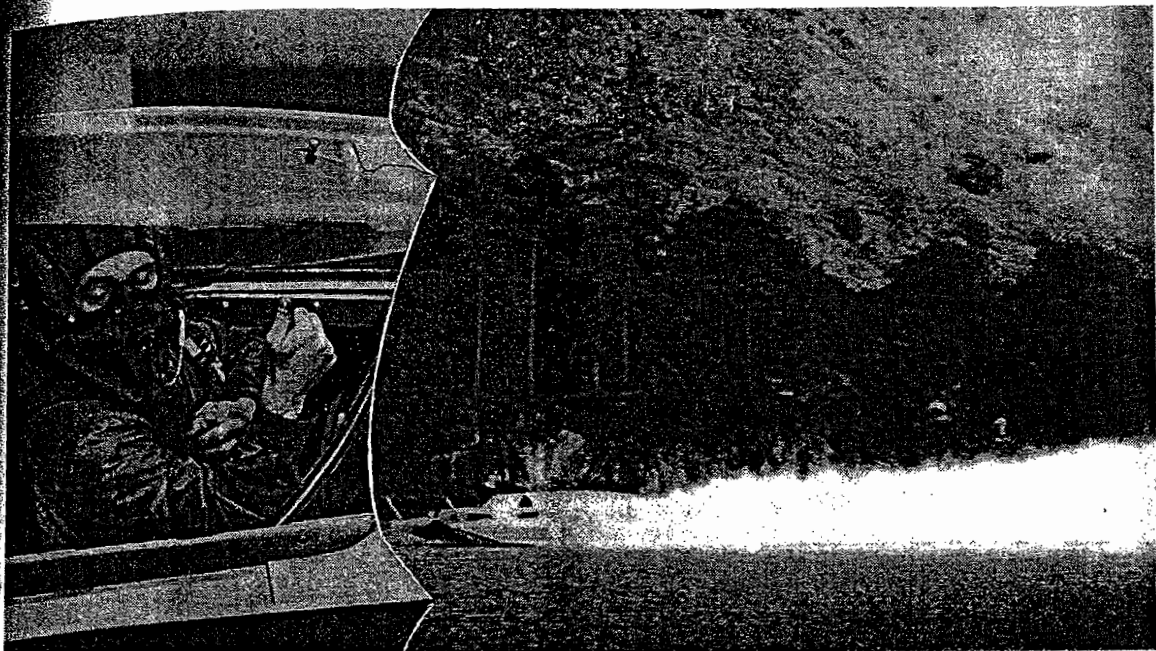
- 1 juli: Staden Svaneke på Borgholm fyller 400 år
Dansk tvåa i Wimbledon-tennis
- 2 — Svensk film om Erik XIV
Bernadottebröllop
- 3 — Ali Khan och överste Townsend tävlar på Jägersro
- 5 — Attentat på postkontor
Belönade marinlottor
Frälsningsarmén har 90-årskongress
- 6 — Fransman konstruerar flygande tallrik
- 7 — Getexport till England
- 8 — Världens snabbaste kvinna
- 9 — Spiondömd frikänd i hovrätten
Omaka makar
- 10 — Svensk skådespelerska filmar i Frankrike
Sovjet massproducerar exportbil
- 11 — Garbo vid Rivieran
- 12 — Regatta i Sandhamn
- 13 — Kvinna avrättas för mord i England
Värmererekord i Stockholm
- 14 — Höstens frisyrr
- 15 — Engelska frisläppt från fångenskap i Prag
- 17 — Blodiga sammanstötningar i Marocko
- 20 — Världsrekord för motorbåtar
- 23 — Kvinnlig försvarsminister på godtemplarkongress
Världens rikaste man död
- 24 — Flottuppvisning vid Kullen
- 25 — 5-årig stockholmsflicka hittades mördad
Kvartersbrand i Jönköping
- 26 — Bellmansspel i Stockholm
- 27 — Dag Hammarskjöld firar semester
- 29 — Film om danssalong har premiär på danssalong
USA skall bygga konstgjord satellit till jorden

2 juli: En film om Karin Månsdotter och hennes olyckliga kärleksförhållande med Erik XIV spelades in på Kalmar slott. Den gamla vasaborgen bildade en stiltrogen bakgrund till den fagra Karin, den listige Göran Persson, den stilige men sinnessjuka kung Erik, hans ränksmidande broder Johan och hela det praktfulla renässanshovet. Regissör var Alf Sjöberg. Här ser vi en bild från inspelningen. Karin Månsdotter (*Ulla Jacobsson*) och Johan III (*Kurt-Olof Sundström*) har en uppgörelse på borggården.

11 juli: Greta Garbo, alltid iförd mörka solglasögon i den fåfänga förhoppningen att hon därmed skall lyckas undgå fotografer, dök upp i Neapel. Hon var en tid gäst hos den förmögne grekiske skeppsredaren Onassis och deltog i en lyxkryssning med hans lustjakt. Ett par månader senare, den 18 september, fyllde Garbo 50 år. Jubileet gick ingalunda spårlöst förbi i världens tidningar. Ett par biografier om Greta Lovisa Gustafsson, som blev den världsberömda filmstjärnan Greta Garbo, gavs också ut. Men själv visade Garbo inte det ringaste intresse, varken för sin födelsedag eller för allt som skrevs om henne.

20 juli: Nytt världsrekord för motorbåtar satte den unge engelsmannen *Donald Campbell*. Med en specialbyggd motorbåt, som han själv varit med om att konstruera, nådde han 325 km. i timmen. T. v. sitter föraren under plasthuvu i sin båt, som piskade upp kaskader av vatten och skum under färden (t. h.) Donalds far, sir Malcolm Campbell, var på sin tid världens mest berömde racerförare. Han innehade hastighetsrekord för såväl bilar som motorbåtar.

23 juli: Godtemplarordens rikskongress i Jönköping inleddes med ett stort festtåg genom staden. Bland de utländska gästerna märktes Liberias vice försvarsminister mrs *Etta Wright*, ungdomsledare inom IOGT i sitt hemland. Här talar hon till kongressdeltagarna, tolkad av red. *S. Elmgren*.

23 juli: Världens rikaste man, oljemiljardären *Calouste Gulbenkian*, avled 87 år gammal på ett hotell i Lissabon. Det hjälpte inte att han lovat sina läkare en miljon om de kunde rädda hans liv. Han dog av hjärtförlamning. I finanskretsar var han känd som "herr fem procent".

En atomkonferens, som stod öppen för världens alla länder, hölls i Genève. Konferensen, vilken betraktades som det betydelsefullaste vetenskapliga möte, som någonsin ägt rum, behandlade atomkraftens fredliga användning. Krisen i Nordafrika tog en allt allvarigare vändning. Regelrätta drabbningar ägde rum mellan franska trupper och arabiska nationalister. Av månadens övriga händelser väljer vi ut följande:

- 1 augusti: Skolflicka simmar över Engelska kanalen.
- 2 — Berbernas hövding blir nationalist.
- 3 — Ripjägare Stenmark åter på benen.
- 4 — Kina friger 11 amerikanska fångar.
- 5 — Nytt USA-vapen.
- 7 — Grand Prix för bilar i Kristianstad.
Fest hos Bulganin.
- 9 — Orkan kräver många dödsoffer.
- 11 — 64 omkomna vid flygolycka.
- 12 — Oroligheter i Sydkorea.
- 13 — "Miss World" återvänder till Sverige.
Bibi Johns i engelsk TV.
Kung Ibn Saud hos shahen av Persien.
- 14 — Gala i Monte Carlo.
- 15 — Peron söker hålla oppositionen stängd.
- 16 — Indiska demonstrationer mot Portugal.
- 17 — Spårwagnsbrand i Stockholm.
Världskonferens för Jehovas vittnen i Stockholm.
Kupper mot brittiska vapenförråd.
- 18 — Valoro i Saar-området.
- 19 — "Kungsholm" hjälper haverist.
- 21 — Svenskor filmar i Italien.
- 22 — Kreml öppnas för allmänheten.
- 23 — Födelsedagsfest på Skaugums slott.
Rekordflygning London—New York och retur
- 24 — Cirkus för sjukhuspatienter.
- 25 — Scoutresa på timmerflottar.
- 26 — Olof Winnerstrand 80 år.
- 27 — Svenska filminspelningar.
- 28 — Tandläkare i demonstrationståg.
- 29 — Finansminister P. E. Sköld avgår.
- 30 — SLR 50-årsjubilerar.

13 augusti: Uppsalaflickan *Hillewi Rombin* återvände till Sverige från Förenta staterna som en mycket firad ung dam. Bland en utvald samling skönheter från hela världen hade hon blivit vald till Miss Universum i Los Angeles. Nu skulle hon vila upp i föräldrahemmet några veckor, innan hon anträdde återfärden till Hollywood, där film- och televisionsuppgifter väntade. På Bromma möttes hon av sin fästman, flyglöjtnant *Nils Benker*. T. h. läser Hillewi tillsammans med föräldrarna vad de svenska tidningarna skrivit om hennes framgång.

13 augusti: Den blonda svenska jazz-sångerskan *Bibi Johns* gjorde stor succé i Västtyskland och England. Här ser vi henne vid ankomsten till London, där hon medverkade i ett TV-program. Hon hade just avslutat en film i Hamburg.

13 augusti: Shahan av Persien och drottning *Soraya* gav en festmiddag i Svadabadpalatset i Teheran till ära för kung *Ibn Saud* av Saud-Arabien. 2.000 gäster var inbjudna. Här tågar värdinnan in i bankettsalen, följd av sin make shahan och *Ibn Saud* (t. v.)

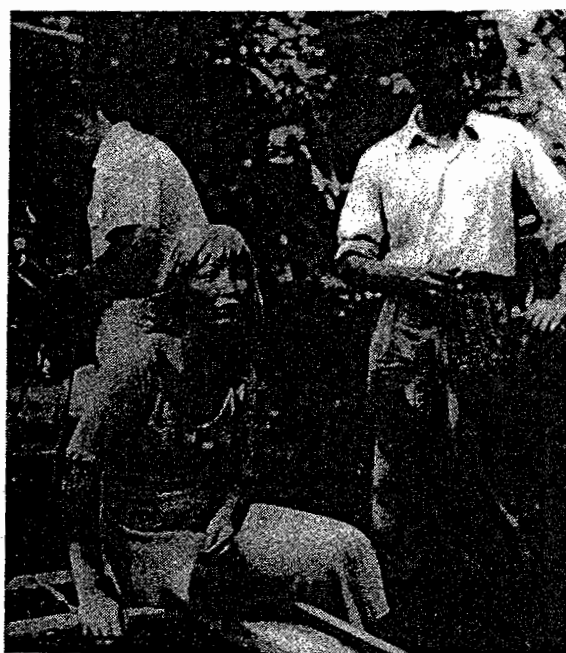
17 augusti: 8.000 Jehovas vittnen från hela världen samlades till kongress i det sommarheta Stockholm. "Det triumferande riket" — så kallades sammankomsten — hölls på Johanneshovs idrottsplats. Jehovavittnena gick ut på Stockholms gator och spred sitt glada budskap om Jesu återkomst och världens förnyelse. Bland vittnena fanns inte bara människor från olika nationer utan också av olika hudfärg. På bilden ser vi en svart-vit förening; Det är *Mildred Foster* från New York och en av den svenska organisationens pionjärer *A. H. Sarve* från Örebro, som funnit varandra.

21 augusti: Två unga svenska filmskådespelerskor fick var sin roll i den italiensk-amerikanska filmen "Krig och fred", byggd på Tolstojs berömda roman. Inspelningen ägde rum i Italien. Produktionskostnaden beräknades till fem miljoner dollar. På bilden tar *May-Britt Wilkins* igen sig ett slag i filmateljén, där ett hektiskt arbete pågår. Hon spelade Soina Rostova i filmen. Den andra unga svenskan som fick vara med var Anita Ekberg, tidigare miss Sweden. Den berömda hollywoodmannen King Vidor regisserade.

26 augusti: Olof Winnerstrand, som kallats svensk films och teaters "mest förtjusande äldre herre", blev varmt hyllad på sin 80-årsdag. Den här lustiga gamla ugglan fick han i present av biokungen Anders Sandrew (t. v.) Ungefär samtidigt fick Stockholmspubliken en ny favorit i den temperamentsfulla Gert-rud Fridh, som gjorde stor succé på Alléteatern som elak flicka i "Älska mej, flicka". Här uppvaktas hon intensivt av Gerard Lindquist.

27 augusti: Under sommarmånaderna spelas de flesta av de svenska filmer in som vi får se under höst- och vårsäsongerna. I Sandrew-ateljéerna togs de första scenerna till "Nattens barn", en film om ungdomsproblem med Harriet Andersson och Gunnar Hellström i huvudrollerna (t. v.) Den sistnämnde svarade också för regin. I Dalarna inspelades en fransk-svensk film med det 17-åriga filmfyndet Marina Vlady i en av de större rollerna (t. h.)

*E*n militärrevolt sopade bort president Juan Perons diktatoriska regim i Argentina. I Moskva ägde två betydelsefulla politiska konferenser rum. Följande händelser under september kan vidare vara värda att notera:

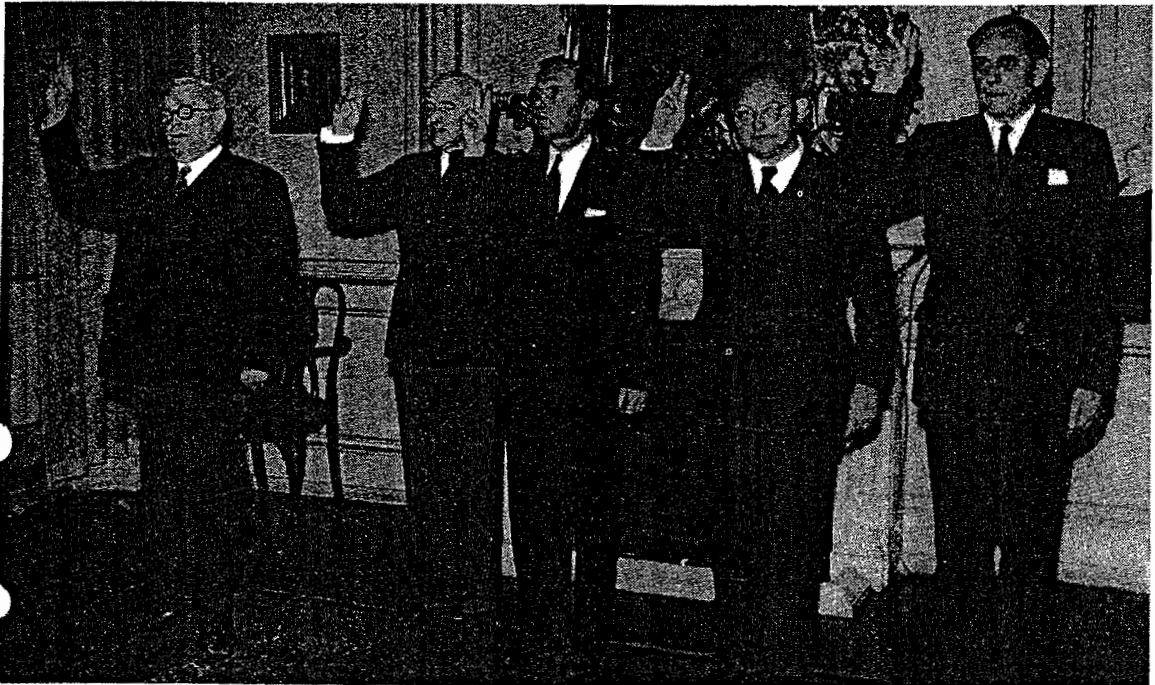
- 1 september: Blodiga sammandrabbningar mellan egyptiska och israeliska trupper.
- 2 — Vinterns mode.
- 4 — Så räddar man vilsegångna alpinister.
- 6 — Flygutställning i Farnborough.
- 7 — Ny sjömansskola.
- 8 — Grekiskfientliga kravaller i Turkiet.
- 9 — Svenska detektivromanpriset.
Parismannekånger går riksmarschen.
- 11 — Ryska turister till Sverige.
- 12 — Ny polsk exilregering.
- 13 — Förbundskansler Adenauer i Moskva.
- 14 — Norsk båt skrivas sönder av grönlandsisen.
- 16 — Kunglig semester i Skottland.
- 17 — President Paasikivi i Moskva.
- 19 — Carl Milles död.
Vita som anklagats för mord på negerpojke frikännes.
- 21 — Romantiskt furstebröllop i Venedig.
- 22 — Perons fall.
- 23 — Fredsmonumentet i Karlstad avtäcks.
- 24 — President Eisenhower sjuk.
- 25 — Rysk läkare i Sverige får bit sin mor från Sovjet.
- 26 — Rita Hayworth har skilsmässobekymmer.
Nytt svenskt bilrekord.
- 28 — Hitler-amiral benådas.
- 30 — FN-hjälp åt Siam.

2 september: De franska modediktatorerna avslöjade hur vinterns kläder skulle se ut. Vid en rad fashionabla mannekänguppvisningar presenterade de ledande modemagasinen i Paris "le dernier cri". Bl. a. kundpubliken konstaterar att kjolen visade tendenser att åter krypa upp en aning. Överst vinterns mode, sådant som de stora modehusen Fath och Dior vill ha det. Nedan har samma modeskapare komponerat en aftonklänning med lös "kjol", vilket medfört att de båda toiletterna fått en påfallande likhet med varandra.

11 september: De första ryska turister, som på flera decennier besökt vårt land, kom till Bromma sedan Sovjetunionen beslutat hissa upp järnridån för turistresor. Denna första ryska gruppresa var anordnad i Sovjetunionens LO och resenärerna betalade själva för sitt uppehälle. Resledare var en förtjusande söt blondin, *Lazisa Nikolajeva*, som talade svenska som rinnande vatten och gjorde sensation bland mötande journalister och fotografer.

12 september: En ny polsk exilregering avlade eden i de fria polackernas högkvarter vid Eaton Place, London. Till ny premiärminister efter Hugon Hanke, vilken frivilligt återvänt till Polen, där han har hustru och tre barn, utsågs *Antoni Pajak* (längst t. v.) De övriga är fr. v. *Aleksander Zawisza*, utrikesminister, dr *Tadeusz Bugayski*, minister för polska medborgarnas angelägenheter utomlands, dr *Jerzy Scibor*, inrikesminister och överstelöjtnant *Brochwicz-Lewinski*, försvarsminister. Eden avlades inför president August Zaleski.

19 september: Två vita män i Sumner, Mississippi, ställdes inför rätta anklagade för att ha misshandlat en 14-årig negerpojke till döds och kastat liket i en flod. Pojken uppgavs ha vislat efter 21-åriga mrs Bryant, maka till den anklagade Roy Bryant. Denna bild togs i domstolslokalen och visar fr. h.: mrs Bryant, hennes make Roy med parets son i knäet samt James Milam, halvbror till Bryant och liksom denne anklagad för mordet på negerpojken. Milam håller sina två söner i famnen. Juryn, som bestod av idel vita, frikände de båda männen trots att det fanns tungt vägande indicier mot dem. Domslutet väckte en storm av protester och det antyddes att målet skulle återupptagas vid en federal domstol.

23 september: Ett fredsmonument till minne av unionsupplösningen mellan Sverige och Norge invigdes i Karlstad av kung Gustav Adolf. Bland de närvarande märktes kronprins Olav av Norge, de svenska och norska statsministrarna och general Åkerman. Den senare deltog själv i förhandlingarna om unionsupplösningen i Karlstad år 1905. Monumentet föreställer en kvinnogestalt som bryter ett svärd över huvudet och sätter ena foten på ett hjälmklätt huvud, symboliserande kriget. Monumentet har utförts av Ivar Johansson, som personligen avtackades av kungen efter invigningen.

*T*re betydelsefulla händelser inträffade i Sverige under oktober månad. Den viktigaste inträffade den 1 oktober, då den nya spritlagstiftningen trädde i kraft och gjorde motboken överflödig. Redan tidigare hade nykterhetsarbetet intensifierats inför den befarade spritfloden. En folkomröstning — den första sedan 20-talet — om höger- eller vänstertrafik slutade med en förkrossande majoritet för det sistnämnda alternativet. Slutligen fick vårt land en nobelpristagare i medicin, professor Hugo Theorell. — I den svenska pressen liksom i all världens tidningar intog prinsessan Margarets av Storbritannien giftermålsplaner en framträdande plats.

- 1 oktober: *Avsked med motboken.*
- 2 — *Sovjet skänker stridsvagnar till Österrike.*
- 3 — *Ryssarna friger tyska krigsfångar.*
- 4 — *Anita Ekberg filmar i Rom.*
- 7 — *Svart jazzkung i Sverige.*
- 8 — *Soldatmyteri i Frankrike.*
- 10 — *Tragedi under manöver.*
- 11 — *Atomubåt övar.*
- 14 — *Brittisk romantik får bittert slut.*
- 15 — *Slutprov för svenskt reoplan.*
Danny Kaye i Sverige.
- 16 — *Trafikomröstning.*
- 19 — *Nytt flygrekord.*
- 20 — *Nobelprisen i medicin och litteratur.*
- 21 — *Möte med nordiska rådet.*
- 23 — *Första readrivna personbilen.*
- 24 — *President Eisenhower på bättringsvägen.*
- 25 — *Val i Indonesien.*
- 26 — *Ben Youssef lämnar Madagaskar.*
- 27 — *Illegal nattklubb stängs i Stockholm.*
Stormaktsmöte i Genève.
- 28 — *Studentdemonstration i Aten.*
- 31 — *Fredsgest från Israel.*
Republiken Sydvietnam proklamerar.
Ingenjörssoldater 100-årsjubilerar.

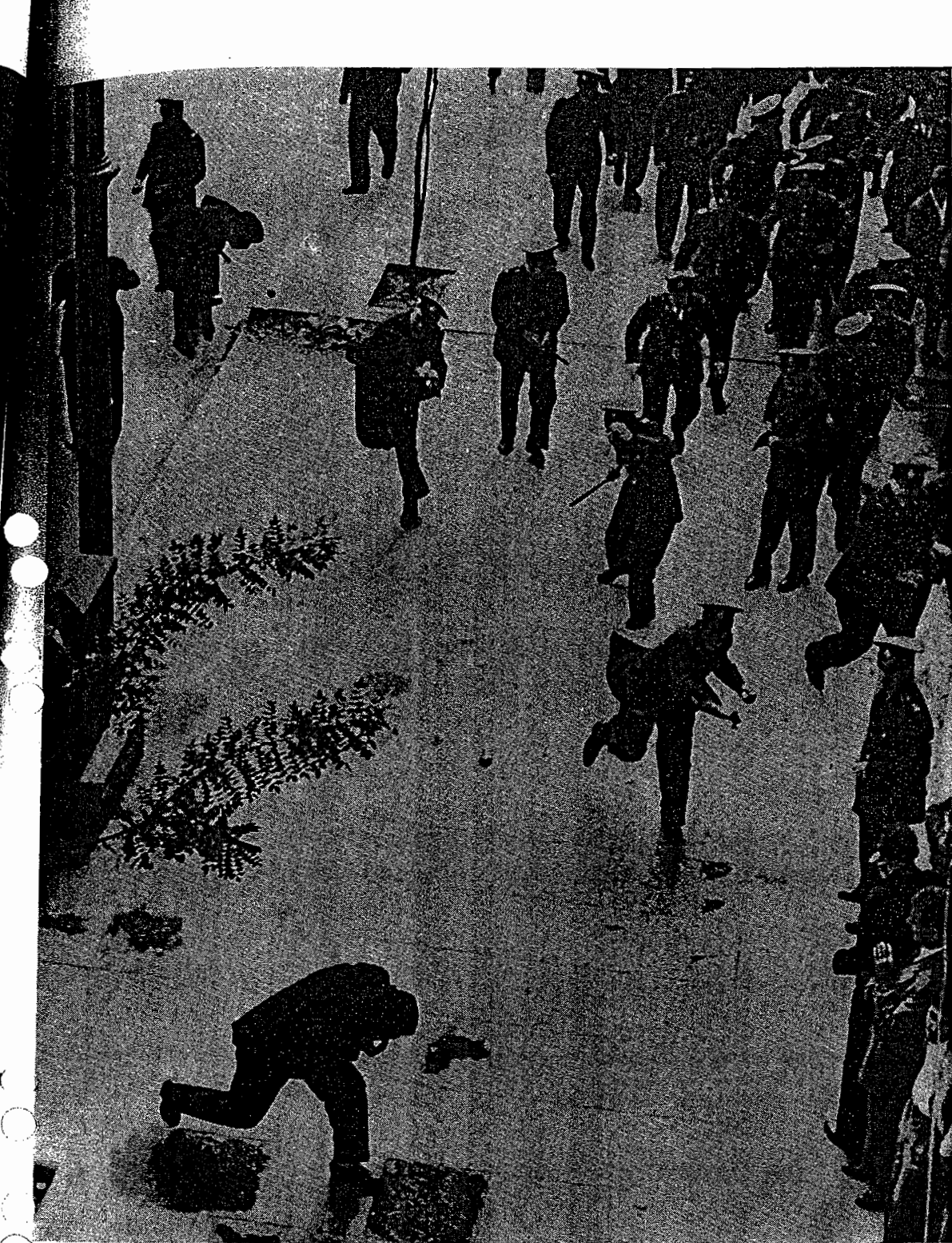
4 oktober: Anita Ekberg, malmöflickan som för några år sedan blev miss Sweden, genomförde sin första större filmroll som Elena Kouraguine i "Krig och fred", byggd på Tolstojs berömda roman. Anitas gage för rollen uppgavs vara 100.000 kronor. Här ser vi Anita i en scen ur filmen.

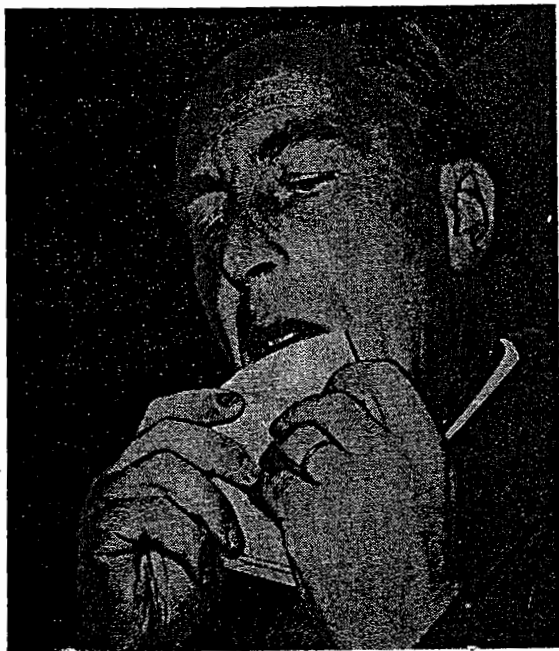
7 oktober: Jazzkungen Louis Armstrong gav med sin orkester ett par konserter i Sverige. Med sin heta sång och sina klingande trumpetsoli visade han att han fortfarande står på toppen. Här ser vi den svarte ungdomsidolen mitt i en svärm beundrande stockholmsflickor.

8 oktober: 480 unga fransmän, som inkallats till värnpliktstjänstgöring, gjorde myteri då de fick order att bege sig till det oroliga Nordafrika. De vägrade att lämna sin kasern i Rouen och när polisstyrkor sändes dit för att hämta dem öppnade de eld. Sex poliser blev sårade. När stormningen misslyckades utsattes myteristerna för belägring och fann snart för gott att ge sig. Alla bestraffades, vilket inte hindrade att ytterligare ett par liknande intermezzon ägde rum.

28 oktober: Studenter i Aten demonstrerade för en union mellan Grekland och ön Cypern. Polisen inskred för att skingra demonstranterna. Studenterna började kasta stenar och poliserna svarade med samma mynt och inom kort var ett riktigt stenkastningskrig igång. På bilden söker en av demonstranterna fly undan stenarna, som viner kring öronen på honom. 50 personer skadades. I början av oktober hade den grekiska befolkningen på Cypern försökt göra väpnat uppror mot den brittiska militäradministrationen, men aktionen kvävdes i sin linda.

16 oktober: Vänster eller höger — det är frågan. Vid den första folkomröstning, som ägt rum i vårt land, uttalade sig majoriteten av väljarna för bibehållande av vänstertrafiken. Inte mindre än 83,2 procent av de avgivna rösterna tillföll vänsteralternativet. Detta samlade tillhoppa 2,1 miljoner röster, medan blott 386,000 väljare ville övergå till högertrafik. Därmed föll högertrafiken bort från de aktuella reformfrågorna. T. v. en affisch som råder oss att spara de 250 miljoner, som en omläggning skulle kostat. T. h. klistrar trafikminister *Sven Andersson* igen sitt valkuvert.

19 oktober: En amerikansk testpilot slog världsrekord vid flygning med en reabombare. Han flög en cirkelbana på 500 kilometers diameter och efter en timmes flygning hade han nått en genomsnittshastighet av 1.185 km., en förbättring av det förutvarande rekordet på ca 75 km. Piloten, flyglöjtnant *Gordon Gray*, ses på denna bild med rekordplanet, en Douglas Skyhawk, i bakgrunden.

Västmakterna såg inte med blida ögon att Sovjetrysslands båda främsta ledare, premiärminister Bulganin och partisekreterare Chrusjtjov besökte Indien. Man misstänkte att ryssarna skulle aktivisera sin politik i Asien till men för de västerländska intressena. November bjöd på följande händelser:

- 1 november: *Attentat mot passagerareplan — 44 döda.*
Landsförvist negerkung återvänder hem.
- 2 — *Orkanen "Janet".*
Ingrid Bergman filmar i Paris.
Svenska får tillbaka sin man ur rysk fångenskap.
- 3 — *Peking-operan.*
- 4 — *Etiopiens kejsare jubilerar.*
- 5 — *Filmskådespelerskan Anita Ekberg besöker Sverige.*
Barbara Hutton gifter om sig.
Wien-operan återinvijs.
- 7 — *Mästerregissör på Stockholms-visit.*
- 8 — *Stulet flygplan kvaddades.*
Burmas premiärminister i Stockholm.
- 9 — *Miljonäriska sköt maken av misstag.*
- 10 — *Dramatisk helikopter-räddning.*
- 12 — *Västtysklands första generaler.*
Vällingfest i Vällingby.
- 13 — *Svenska modeuppvisningar i London.*
Argentina får ny president.
- 14 — *Polsk frihetsgeneral i Sverige.*
- 15 — *Svenska atomkraftplaner.*
Trafikpropaganda.
Kungen hos arkeologer i Italien.
- 17 — *Scoutmammor avlägger scoutprov.*
Utländska militärattachéer ser stridsövning i Rosersberg.
SAS-propaganda i Rom.
- 18 — *Ryska ledarna i Indien.*
De baltiska provinserna öppnas för turistbesök
- 19 — *La Prensas redaktör återfår sin tidning.*
- 20 — *Attentat i Teheran.*
- 21 — *Internationellt poliomöte i Stockholm.*
- 23 — *Afganistans lagstiftande församling samlas.*
- 26 — *Svenska radion får dubbelprogram.*
- 27 — *Ponny åker taxi till årsmöte.*
- 28 — *Centrala avtalsförhandlingar förbereds.*
- 30 — *Svensk långliftare.*

2 november: Bland de av ryssarna frisläppta krigsfångar, som anlände till Friedlandsläget i Väst-tyskland fanns en och annan med svenska förbindelser. Så snart stockholmskan *Helene von Rosen* fick reda på att hennes make skulle komma till läget bilade hon dit ned och återförenades med honom. Tillsammans återvände de till hemmet i Stockholm, där hela familjen sålunda återförenades. Genom hemvändande fångar kom även hälsningar från en baltisk arkitekt, Arne Tamvelius, vilken satt i ett ryskt arbetsläger. Tamvelius hade en i Sverige bosatt dotter.

15 november: Kungaparet tillbringade som vanligt några höstveckor i Italien. Under ett besök på Sicilien passade vår arkeologiintresserade konung på att bese de utgrävningar som företogs vid Piazza Amerina. Utgrävningarna utfördes av ett lag forskare och studenter från Princeton-universitetet i USA och leddes av professor *Eric Sjöquist*. På bilderna pekar professor Sjöquist, som en gång varit kungens handsekreterare, ut detaljer från utgrävningarna för besökaren. Expeditionen har bl. a. grävt fram den vackra trappan, som förmodas ha varit huvudentré till den gamla stad, som för flera tusen år sedan låg på platsen.

5 november: Anita Ekberg flög hem till sina föräldrar i Malmö efter avslutad filmning i Rom. Hem färden gick över Stockholm, där en djupt uringad och mycket glamouriserad Anita tog emot journalister och pressfotografer. Några ansåg att Anita blivit högfärdig för att hon hade glömt så mycket av sitt modersmål. Självt förklarade hon att hon varit tvungen att tala amerikanska under sina fyra år i Hollywood för att lära sig detta språk riktigt grundligt. Efter en kort tid i Malmö reste Anita Ekberg till London, där hon skulle medverka i en ny film.

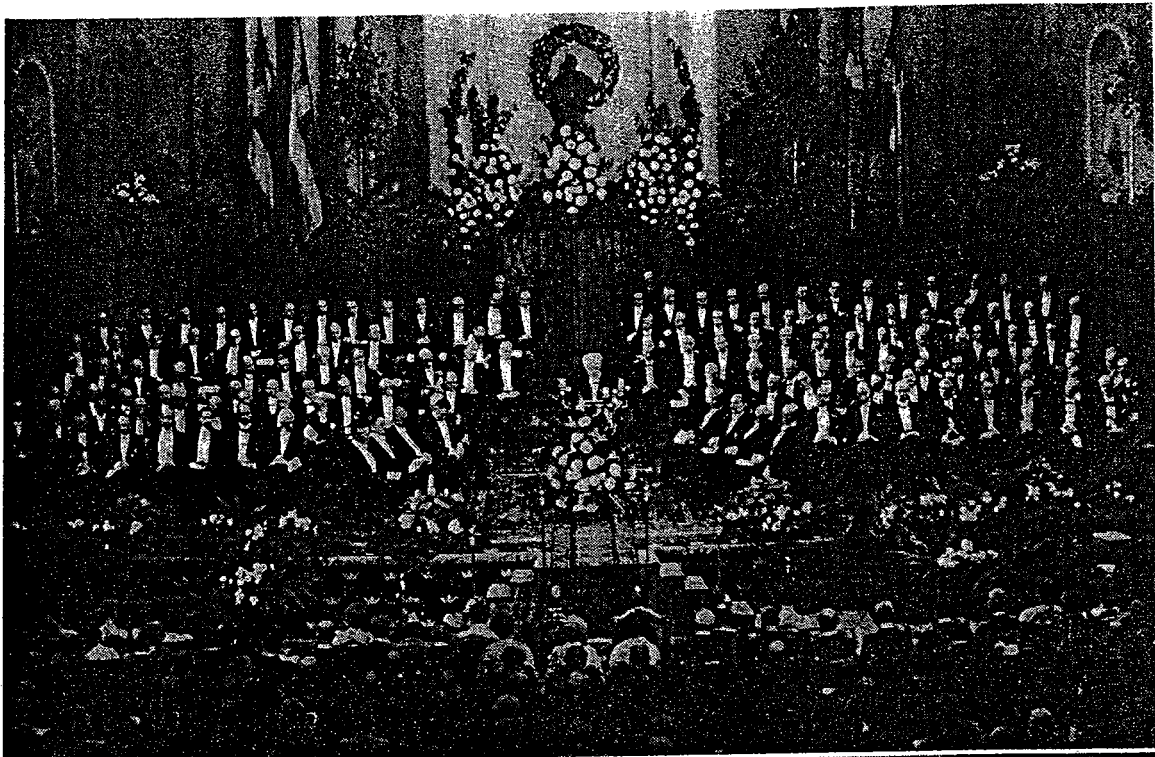
5 november: Arvtagerskan till ett runt antal varuhusmiljoner i USA, Barbara Hutton, gifte sig för sjätte gången. Hon hade ett halvt år tidigare skilt sig från den dominikanske exdiplomaten Porfirio Rubirosa efter blott några veckors äktenskap. Samlingen av hennes f. d. äkta män inkluderade även en dans greve. Barbara Huttons nye make blev den tyske tennisbaronen Gottfried von Cramm, som i många år räknats till hennes närmaste vänner. Bilden av de nygifta togs omedelbart efter den borgerliga vigseln i Paris.

*N*obelfestligheterna lyste upp decemberrusket i Stockholm, som också fick besök av en trupp sköna italienska filmstjärnor. De första soldaterna i den nya västtyska armén tog sina kaserner i besittning. Minnesvärda händelser under december:

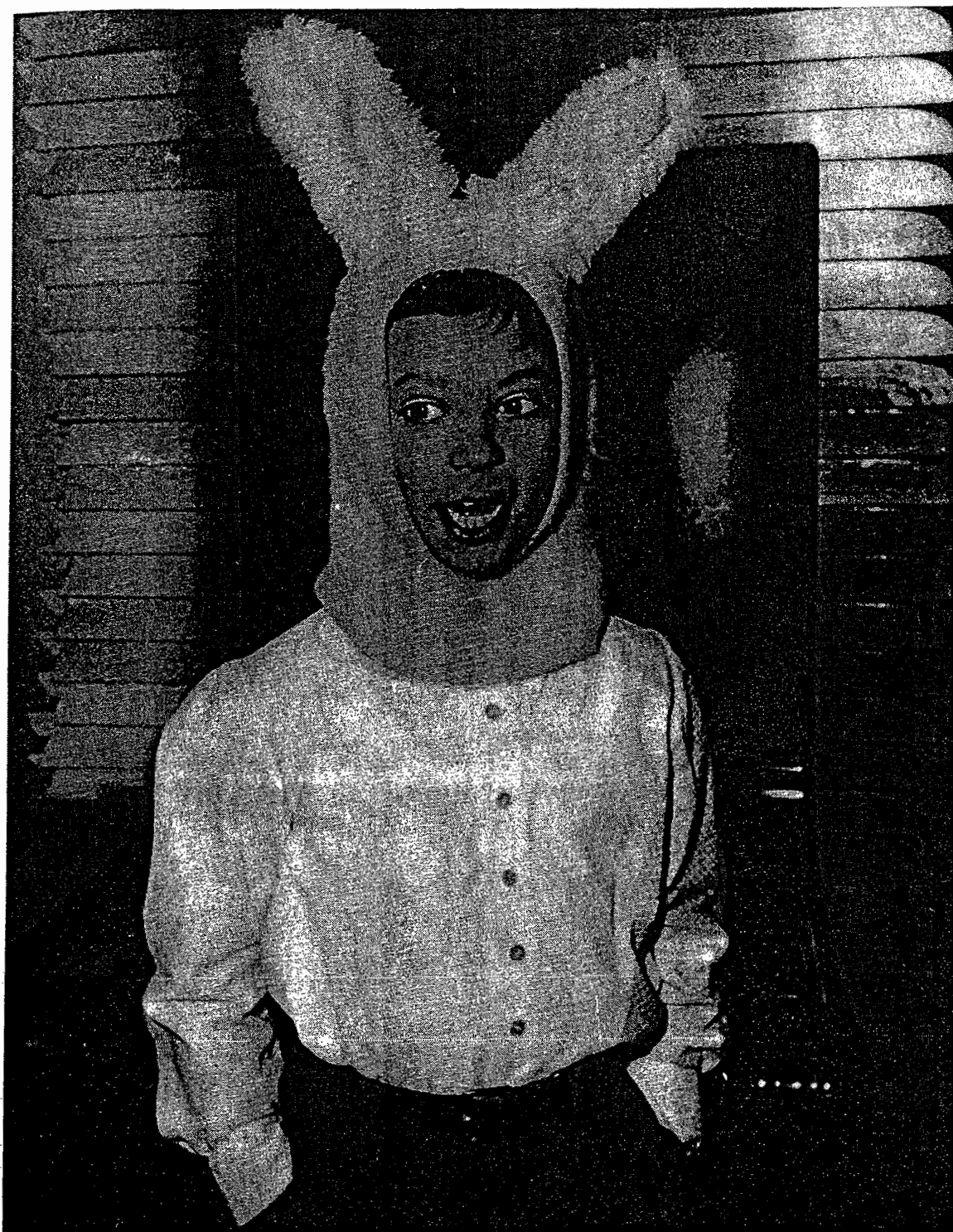
- 4 december: Italienskt filmstjärnebesök i Stockholm.
- 5 — Dödsdömd författare får domen omprövad.
- 6 — Hugo Alfvén vinner process.
- 7 — Kalmarungdomar får tillstånd av hovrätten att gifta sig.
- 8 — Statyer över makarna Peron rivs ned.
Farbror Sven fyller 60 år.
- 10 — Jordanrunttävling i radio.
Alva Myrdal vid Gandhis grav.
Nobelfesten.
- 11 — Svensk båt förolyckas vid danska kusten.
- 12 — Finsk succéförfattare i Stockholm.
- 13 — Lucia hyllas.
- 14 — Ny ledare för brittiska arbetarepartiet.
Muntert i FN:s säkerhetsråd.
- 15 — Ryska good-vill-resenärer i Afghanistan.
Världsuret invigs i Köpenhamn.
- 19 — Finskt fartyg till botten vid Huvudskär.
Snökaos i hela landet.
- 20 — Prinsessan Margrethe hem från England.
Konstnär får kungastipendium.
Kronprinsen medverkar i julspel.
- 21 — SAS köper nya reoplan.
De första västtyska soldaterna utrustas.
- 22 — Den fria spritens vådor.
- 28 — Skådespelarstipendium.
- 30 — Fotograf anklagas för anstiftan av mord.

8 december: Hela Sveriges Farbror Sven fyllde 60 år och blev föremål för en — som han nog själv skulle ha uttryckt det — sjuvärdeles uppvaktning. Kamraterna på radiotjänst hade placerat en riktig tron, en rysk biskopsstol, i studio 2. Där sattes den något motsträvige Sven Jerring, som tyckte att stolen var alldeles för fin för honom. Mitt i allt födelsedagsfirandet uppträdde Farbror Sven i Barnens brevlåda. På undre bilden sitter han iklädd SAS-mössa i kretsen av medverkande barn.

10 december: Årets nobelfest ägde rum i Stockholms konserthus. Inramningen var den traditionella. Längst framme vid podiet satt de kungliga och uppe på podiet återfanns bl. a. nobelpristagarna. På undre bilden ser vi de fem nobelpristagarna fotograferade före festligheternas början. Fr. v. *Halldór Laxness*, pristagare i litteratur, *Hugo Theorell*, medicin, *du Vigneaud*, kemi, samt *Willis Lamb* och *Polykarp Kusch*, fysik.

20 december: Kronprins Carl Gustaf och hans kamrater i Broms privatskola hade terminsavslutning. Barnens föräldrar var inbjudna till avslutningen, som ägde rum i Borgarskolan. Sedan barnen fått sina terminsbetyg uppförde de ett julspel. Kronprinsen hade tilldelats rollen som kanin och gick in för spelet med liv och lust. Bland åskådarna hade han sin mor, prinsessan Sibylla och farfar kungen, som tillsammans med de övriga barnens anhöriga förtjust applåderade åt deras upptåg.

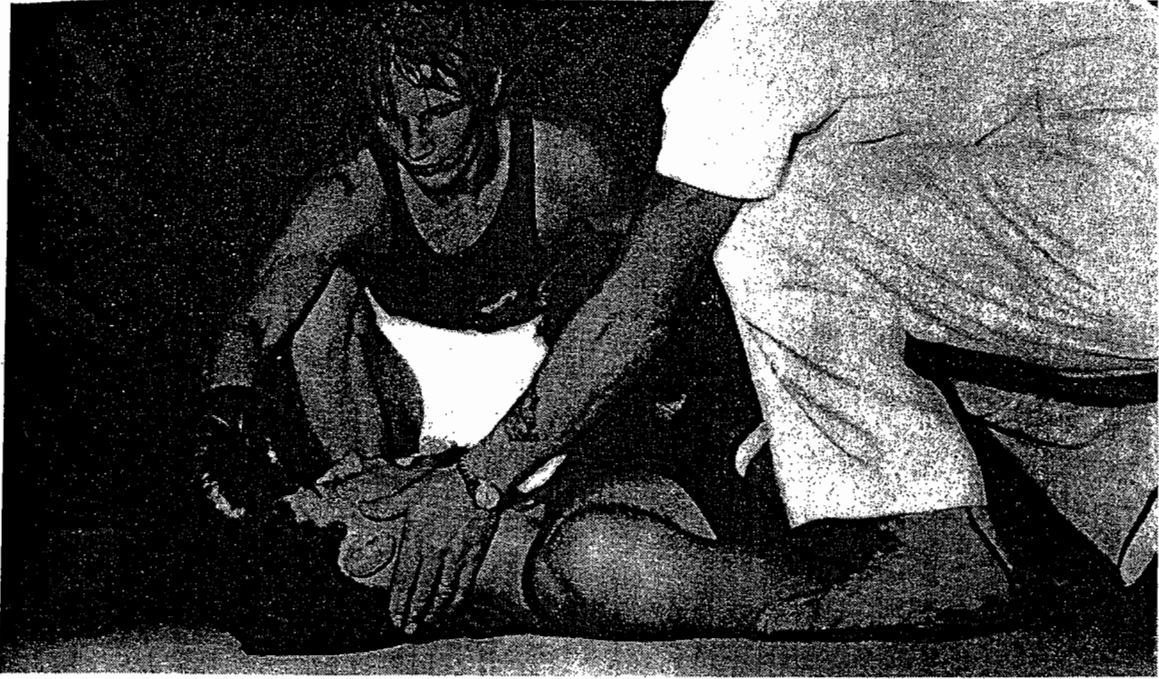
9 drottsåret 1955 blev i viss mån ett besvikelsens och tillbakagångens år. Mot den anstormande, statsfinansierade idrotten i järnridäländerna hade svenskarna inte resurser att kapprusta och det märktes också tydliga förbättringar bland tidigare krigströtta nationer. I friidrott vann vi inte en enda landskamp, fotbollen bjöd på många besvikelser men bättrade upp sig i slutet i Budapest och Lissabon, och våra brottare fick finna sig i svidande nederlag mot ryssarna. Men det fanns också ljuspunkter — skridskosporten växte sig stark med Sigge Ericsson i spetsen och hämtade ett världsmästerskap i Moskva. Höjdhopparen Bengt Nilsson var fortfarande i världstoppen trots en långvarig skada och klarade envigen med sin ende jämlike i världen, USA:s Shelton, med god marginal. Så helt mörkt var det inte . . .

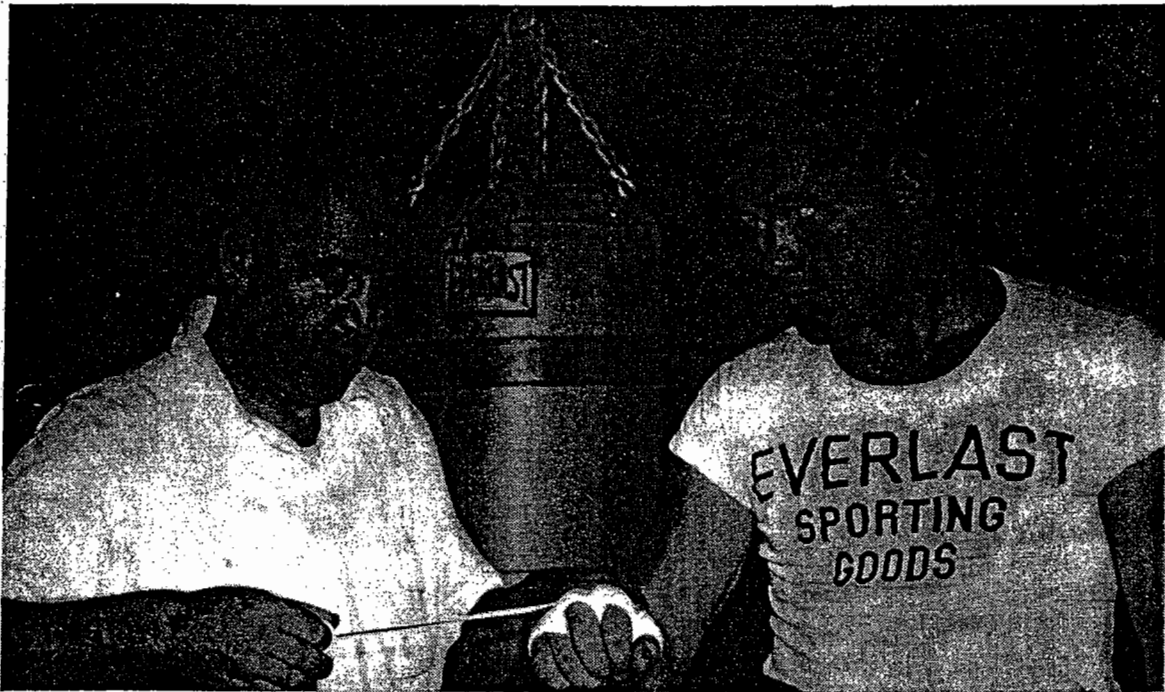
En arvtogare till Mora-Nisse bjöd skidsäsongen på. *Sixten Jernberg* var överlägsen i de flesta stora loppen — inte minst i Vasaloppet som han vann med två minuter före närmaste man. Här är den nye skidkungen (t. v.) tillsammans med föregångaren *Mora-Nisse* och tvåan *Gunnar Karlsson* (t. h.)

Sven Davidson har definitivt ryckt fram som etta i vår tenniselit — fina internationella framgångar har han lyckats vinna och i svenska tennislandslaget har han avlöst Bergelin som ankare. Det såg länge lovande ut för honom i Wimbledon — dock stoppades han i kvartsfinalen.

Han slog för hårt, Höberg från Hisingen i JSM-boxningen. Bergström från Nyköping gick i däck så att dammet yrde och tuppade av ordentligt: Både domaren och segraren i matchen böjer sig ner för att försöka få liv i den utslagne.

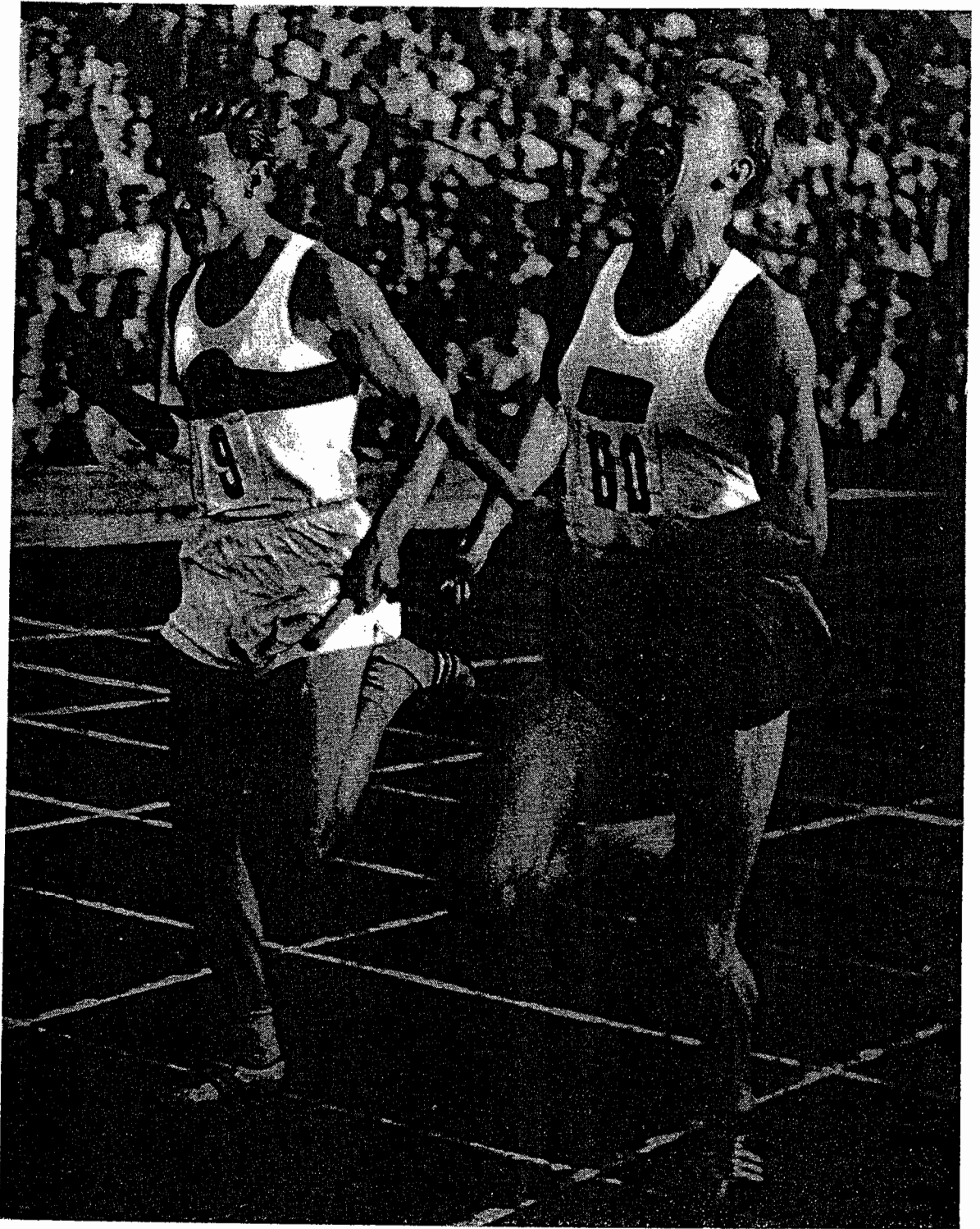
Mot EM-titeln i tungviktsboxning håller Ingemar Johansson på att slå sig fram. Den unge göteborgaren tog ett bra kliv framåt när han knockade ten Hoff i första ronden i hemstaden — om sedan den amerikanska träningssejouren haft nytta med sig bör det kunna bli någonting så småningom. Yankeetränaren ser i varje fall "tuff" ut . . .

Den allsvenska fotbollen har bjudit på come-back i toppen av 40-talets båda giganter: MFF och Norrköping. Det blå laget från Malmö har presenterat en spelstark kedja och en som inte gjort bort sig i sammanhanget är nyförvärvet från Kristianstad högeryttern *Charles Gustafsson*. Här är han på språng på hemmaplan mot Hammarbys mål.

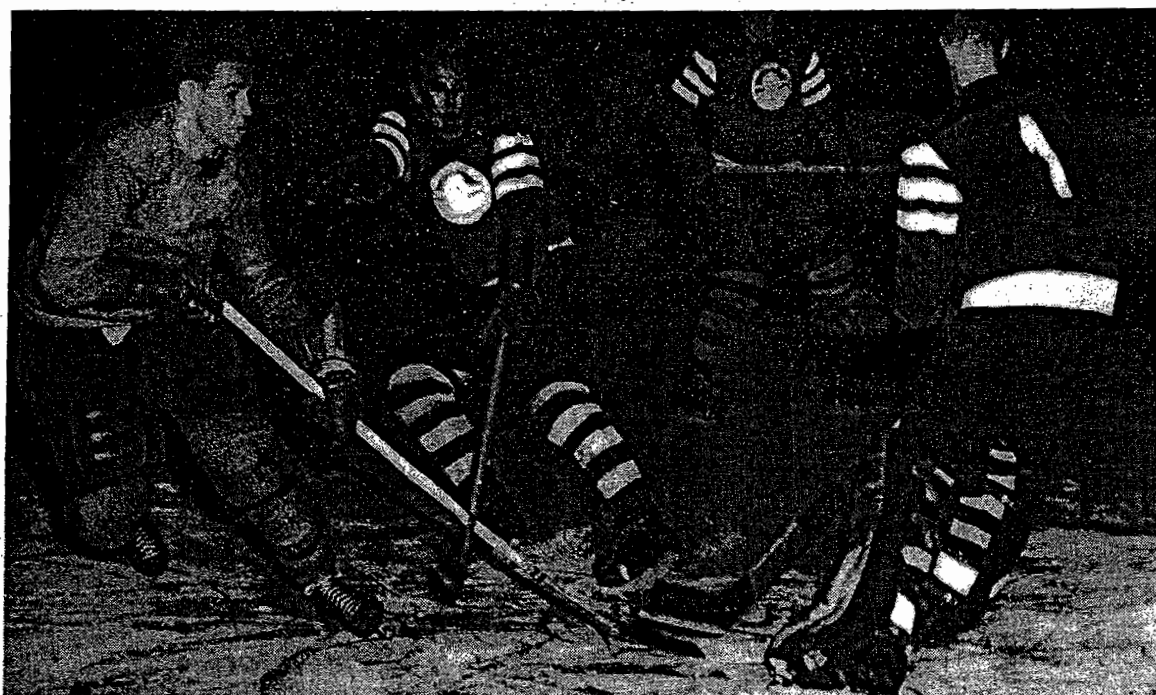
Comeback har också Sandvikens IF gjort i storserien — den här gången har det gått bättre än senast och bl. a. fick Djurgården släppa till poäng i Stockholm. Sydländska scener utspelades på planen — vänsterinner *Hodell* får en kyss av en av lagkamraterna sedan han gjort andra målet.

En stafett vars make inte skådats i Stadion, sedan de båda länderna möttes 1934, bjöd årets friidrottslandskamp mellan Sverige och Tyskland på. Hälsingborgaren *Affe Pettersson* var slutman i det svenska stafettlaget på 4×400 och han lyckades med uppbyggande av sina sista krafter försvara förstaplatsen mot den snabbe tysken *Haas*. Vilt grimaserande för Affe stafetten i mål.

En världspremiär fick stockholmarna vara med om när det ordnades bilfotboll på Östermalms idrottsplats. Bilarna knuffade till den stora bollen väldeliga med nosen och det ryktades, att ett och annat mål noterades. Evenemanget drog fullt hus av nyfikna huvudstadsbor.

— Årets första landskamp i ishockey gick mot Norge. Det blev en het och rivande uppgörelse som Sverige vann med 7—2. "Tumba" Johansson gjorde kvällens snyggaste mål och har just avslutat sin soloraid med målskott.

(LT)

Första kvartalet 1956

(mån
2 jan)

Nyår

Relativt lugnt

Stockholms ligister störde lugnet i centrala
Stkholm. Skränade, tjode, tutade m. trumpet
smällde fyrverkerier o smällare
+ skadegörelse

112 trampades i hjäl i Yashnicko vid
religiös högtid.

Frankrike till val 2 maj

Inväntarminskning i Jämtland
144.635 = minus 246

Sigge Eriksson sv. rek 5000 m skridsko
8.17.9 min

3 jan

Fri val. extremisten (både h+v)
gått fram starkt ⇒ politiskt dödsläge
Ösd bland städer där fylleri ökar mest.
→ bl.a pga motbok bont (?)

4 jan

Salig bl. i Fri. val kom 151
högerex. 49
gyllene medelr. 340

karelsk konst på JLM
Valdeman Pyysiäinen Ladoga-karel

5 jan

Kassaskåps kupp gav 9000: -
Nysteds bageri, Bangårdsgatan
Kassaskåpet sprängdes

Polisjakt med skottlossning efter
biltjuvar i Odenskog.

Sigge Eriksson

7 jan

Stopp för norska köp av gamla svenska
bilar.

Danska biskopen bannlyser dansk kvinno-präst
Socialisterna får regeringsbud i Fr.

Grace Kelly gifter sig med furste.

9 jan

Elementhus fabrik har intresse för Uvriksfors

10 jan

Snön begränsar skogsbruket långväga drivning stopades

54.000 tak för egna hus lån

Prinsessan Sibylla blir beskyddare av Skid-SM i Ösd

12 jan

Brittisk förstärkning till Cypern. Säkerhetsstyrkor i full
beredskap

13 jan (fred)

Lönemedling har begärts.
Svårt få klart bud från arbetsgivarna (LO, TCO)

Ösd's ungdomar bjuds på "fika träffar"
Nykterhetsförbundet - prata om int. ⇒ aktiviteter

Propaganda bön ske för ökad nativitet

Historiens största råm uppkärlat efter 6 år

14 jan

Tågkatastrof krävde tjugo dödsoffer
Malutåg med bransfel skenade
Eura döda från en by

(upptar 1/2 1:a
sidan)

Svåra skolproblem i Ösd
minst 15 klassrum behövs

Alla skolbarn får skolfrukost

Engelska på skolschemat populärt i länets skolor

16 jan

Nytt streikhot i Norge

Tågolycka ännu gåta
Föraren ger lösningen?

Narkotika missbruket fortfarande utbredd (världen)

17 jan

För litet bostadsbestånd åt ständigt växande kö
Femårsplan i Sovjet. Atomkraft tas i bruk

18 jan

Agrarerna rann valem i Finland

Kekkainen dock ej given som president

Bussbolaget i Ösd blir ej kommunaliserat

Lugnicks ungdomsproblem debatterade i fullmäktige

19 jan Väntat örenbud i skattesänkning av oppositionstalare
i remisse
Mozart jubileum (200 år)

20 jan Ösd bör utreda intresset för flyglinje
Inget fullständigt bromspröv gjordes (tågolycka)
Medling väntas klar 4 procent ökning.
Laudösjöns reglering godkänd av domstol

21 jan Samordning sprack
Arbetsgivarna avvisad krav för de
lägarelönade
Fältet i Ope kan bli Ösds flygplats
Faran ören för elransonering

23 jan 47 dömdes vid tåg utspärning.
Passagerare kastades ut genom fönstret (Lostregel)
Internationell oenighet om vad som är osedligt

24 jan Kocken-Hissmotorers vatten hälsorådligt när som helst
Fackförbund redo att börja förhandla om nya avtal
34.464 har körkort för bil i rätt land

25 jan Ny stöt för Ulrikspors skogsind. har förts fram i disk.
Bändetåg i Peking. Fyra kooperativa yrkesföreningsframs
Aldre tidens kvinnoförakt bakom lägre löner

26 jan Nytt förbök till samordning. Förhandling börjar tisdag
Olympiaden i nr. blev färgrikt skådespel.
Sverige mönsterland i fråga om pressfrihet

27 jan

Jernberg fick silver
lek på golvet med barnen maning åt blivande pappan
Grace Kelly larar sluta filma

28 jan

Pojke fick kula genom huvudet klarade livet som ett under
Bronsmedalj till Sonja
Högare andlag begärs till allkdisträanden

30 jan

Ny medalj till Sixten på 15 km
Halåsen - kurs förtä i sitt slag. Skorsbygdens folk bör fa
delta i "ammöbleringen"
Löntagarna har bidragit till stabilt penningvärde
Eisenhamer avslöjade fördrag med Serjet

31 jan

Industri besök dominerade Totties resa utan Brumflo
Farlig brand i dje aul. Släckning svår i kyrka (Nynäsh.)

1 feb

05 guld till Sigge
Bronst till Stig Sellander

2 feb

Sixten är världens skidkung i år
Guld på 5-milen. Ledde hela loppet

3 feb

Böten på över miljonen för ryska fiskebåtarna
Norrmännen är emot gemensam marknad
otrohet sexuell utbryning. Inte tecken på friskgöring
Radioaktiv strålning ger efter blirna barn

4 feb

Serjet tog staffettguld
Förhandlingarna snart i hamn.
Norrmän vill utslakta revarn i Södra lags
Så här löser man bildkryss
Tre kronors spel mycket sämre än ett div-1-lags hem

6 feb

Dödsolycka i hoppbacke på Frösön
Utredning bör på skyndas om vattenregleringen
Samordningen lyckades. Lönehöjningen 4 procent
Tre kronor avslutade med sista.

7 feb.

Sovjet får atomdriven isbrytare
Strömrevar vid gränsen får arkivas omgående
Konselj president bombaderades med ruttna
tomater i Algeriet.

Hedelinkamsten var 7.800 1954

8 feb.

Massatågen har nu börjat rulla över Öst-
Algstammen för stor vinterjakt nödvändig

9 feb

"Diagnosläsning" lärs vid kurser i Föllinge
Löneuppgörelsen klar. Ökningen ger 4 procent
Sjuårig flicka blev pålåtaren
Svår familje tragedi vid krukstors i dag

10 feb.

Hemsk tid i hemmet före dramat i Strömm
Sigge Eriksson tävlar på rysk skridsko i VM

11 feb

Vargavintern har dragit söder ut
H-dalen o Frösön är varmast

12 feb.

Britiska arnapparna i Sovjet. Ännu okänt vad de
arbetar med
Jämförelse är aktuellt för tekniskt läroverk
Marocko o Tunisien kräver självständighet

14 feb Fem blev utan hem vid Brumflo-brand
Ruin hotar inte Fundäsdalen. Det finns vatten tillräckligt

15 feb Chrusjtjovs maratontal bli "bibel" i Sovjet
Helikoptern till frusna fartyg. Tåg förseningarnas
böjor minskar
LT-turné återupphvar populära Storröckvall

16 feb Kekkonen president. Spännande röstning gav
minimal seger
Margarita blir katolik? Kärleksroman inte orsak
Brottsligheten var muskat i Ösd
300 dödsoffer i Kylan (V-europa)

17 feb Sragdricka kunde återfall för alkoholsjuk människor
Galgen utrensas ur engelska strafflagen
Stalinkult kritiserar av höga sovjetledare

18 feb Skid-SM i Ösd inledda
Äldsta mannen i Ösd ännu flitig rökoko smickare
Strandat för 150.000 inom metall. Uppgörelse nådd
för slakterierna
Jernberg omutlig
Jernbergsserie 2-1-1-1

20 feb Brumflos samlingslekad ödelades helt av brand

21 feb Revolt i Sydamerika. 12000 soldater sänds mot
rebellerna
Nykterhetsrådsfrågor vid ytterhögskolas möte
Övergång till 3-årig realskola förordas

22 feb Motvapen kommer att skjuta ned robotprojektil
med 4.800 km/h
Arbeten i Övre Oldsjön för reglering nästa år

23 feb Nära 200 fångar krädes till döds i överfylld arrestlokal
i Egypten

Elva var nära döden. Bilen krossad av tåg (Hammanstran)

24 feb Förrivning råder i Bonn efter partisprängning
Bljetransiteringen via Ösd klar
Länsstyrelsen för 3-årig realskola

25 feb. Protestkampanj av USA-negern (nasstriden i Alabama)
Lyckad storsjökväll i Hamnerdal (hållö mfl. ställen)

27 feb. Tonspilkare på isflak räddades. Räddare drev till havs
Lyckad avslutning för storsjökväll (Fredrikshavn)
Höjda barnbidrag föreslås nästa år

28 feb Xkorlands vinter öfpart diskuteras på konferens
kollektiva ledningen i Sovjet stabiliserad

29 feb. Ösd-fastighet ödelagd av eld. Tre dödsotter befors
(Regementsg. 19)
Kvinna ville rusa in. Tioårs pojke var lugn
Bråk väntar om färgade studentskan (Alabama)

1 mars Storstreck i Finland. Ind. och transp. lauslös
Kör vid mataffarerna
Litsbor mot ny reglering. Förföljningen blir allvarlig.
Eisenhower ställer upp (val i USA)

2 mars

37 svenska skolebarn bortta i norska fjällen
Ras i undersåken fjäll Flickan mirakelräddade

3 mars

Fagerlunds reg. klar (Finl.)
Premiär för "fika träffar" ungdomsint. luftade
arrangst för och Bulgarien inbjuds besöka Sverige

5 mars

Öststreiken utvidgas (Fin)
Stopp i eleveranserier hotar Helsingfors stad
"Sömmerskon" på Frösön fick tälva på system

6 mars

Streiken sprändst. lönekampramiss regeringens bud (Finl.)
Handöl flyttar brytning av tälsten om några år

7 mars

16 offer för snöskred?
Krigsterror har minskat säger utrikes ministern
Östersundare vocalist - etta (Berth Englund)

8 mars

Finska streiken blir långvarig
Reg. måste ingripa o lösa bensinfrågan
Politisk kursändring väntas i Frankrike
Högerpartiet enigt yrkar på atomvapen (S)

10 mars

Nya snöskred i Norge
Skolpöike i Doriken försrummen
Sexåring från Ösd åker ensam till USA

10 mars

"Spöktis" avslutar univkurs med nödlandningar i fjällen
Spänt läge på Cypern. Biskopen blir utrisad
Svensk oliehamn vid Trondheim.
Anders de Wall död

12 mars

Demonstration befaras leda till bråk i Grekland
Fiskekort för fjällfisket ökar - ismetet populärt

13 mars

Strejk rög som protest på Cypern

14 mars

Generalstrejk utlyst på Cypern

Hundratals "algan" tågdrödade (Litomäret)
Amerikan mördade neger blev frikänd av vit jury

15 mars

Sju kraftverksbyggare dog vid svår spräng-
katastrof (Stensele)
Tre småbarn dödade. Åkte spark mot bilan
Väg Brunflo-Ås får dubbla banor

16 mars

Debatt i ösd. om kreditpolitiken
Finska strejken skärps. Demonstrationer idag

17 mars

Bisalongen har invigts
Protestauktion i Stalins födelsestad. Dödsotter
vid bråk?

19 mars

Generalstrejken i Finland avbläst. Medlings förslag
antogs. Offentliggöras i kväll?
Storlock out i Danmark väntas beröra 200.000

20 mars

Östersund blommar för 45.000. 2000 varje år till
parksotter
"Slagruete kungen" i Sikås har sanphäglade anlag

21 mars

Äter tillspetsat i Finland. Arb giv. betalar inte ut

lönehöjning
dansk storlockout väntas
strandat även i Norge

22 mars

Dansk lockout dräbbar 120.000

Konflikt hot i Norge

Finsk tidningsstreik löst

Motorfordonen ökar i länet

Bilen gör familj grörligare

23 mars

Nya matpriser godkända

Smör o kött miligast

Tågurspärning i Bispgården

24 mars

Norrmännen fruktar storstreik

Danska kräv på medling

Plastledning läggs över Strömssundet (H2O-ledning)

25 mars

Livlig debatter på Örets SAP-stämman

Bättre stöd krävs åt barnfamiljerna

Sänkning av skatten i år justerade barnbid. 57

27 mars

Nordpilen-ragnar av spår

Kortare arbetsreka bör kunna införas (48 → 45h)

28 mars

Rysk nedrustningsplan förhåller atomvapnen

Var tionde svensk har sparbankslån

"Borgens" stängs från 1 april

24 mars
Svår tågkatastrof efter inlandsbanan (Används ju
Godståg trängde in i rälsbuss vid kollision)
Ny dyckare i dag
"Nordmilen" sparade ut
Anita Ekberg förlovad med Anthony Steel.

31 mars
Ursprung i Granbo kräver trä dödsstift
Ökad handel diskuteras av Erlander i seriet
Olyckorna har inget samband

1 april
Hitta ryssarna Wallenberg kommer han att
få resa hem
Danska strejkerna skapar skarpt läge

5 april
Kritiskt läge i Mellanöstern. Hammarckjöld
reser till Palestina i dag.
Beusinkonflikt i Danmark slut

6 april
Artilleri-duell. egypten - israeler
Spänningen ökar snabbt i Gaza
Färdskrivare nyhet på tyngre lastbil
En kuggades i ösd (Ösd Allmänns lärar.
stud. skriv.)

7 april
Marocko har blivit oavhängigt
Spaniens 40-åriga protektorat slut
Ungdomar från Jerusalem på frivillig gränsvakt

9 april
Wpikobris tros bli fänganstalt
Västgöte drog mest i DM. 1500 med på Rensundsjön (pimp)
Åsa-Nisse-film inspelas i Åre

10 april

Ösd-pojke ritar flygplan
Svensk båt har förlist. Sju sjöman
befaras omkamma (Akka)
Inget klart om sjukhuset i Hede

11 april

Arabbländerna manas visa samarbetsvillia
Hammar skjöld överlägger med Egy. regering
Skogsarbetare i Kall i dåliga förhållningar

12 april

Gemenskap-kamratskap ges ungdommen
inom SSU

Lärare o tre elever i Israel-skola skjutna
Östersunds Reso framåt. Byggssemester på Frösö

13 april

Bondeskogsbrukets framtid tema vid
skogsägarmöte

Hammar skjöld söker rädda freden.

Rätt till självtänkan förbehåll av parterna
Förkastat streikmedlingsförslag godkändes
av danska folketinget

14 april

Demonstration mot trångsmedlingen (danmark)
Sexualundervisningen fyller ett stort behov
Tobaksrök i sig själv kräft-orsak

16 april

Bröder skottade fram två förslagen ur Lyon
Många viktiga frågor togs upp på välbesökt
konferens i Sveg (näringspolitisk konf.)
Arbetet åter upptogs av danskarna idag

17 april

Danska sjöfolksstreiken fortsätter
Konflikt hot i jordbruket är aktuellt
Statsrerken uppmanas att iaktta sparsamhet (Se)
Tidigare höskörd i länet ger ökad mjölkprod

18 april

Vigsel i Monaco idag. Grace Kelly furstinna,
Komintorm upplöst (Kommunistiska info byråen)
Örerraskning till London-konferens
Ännu ej klart om flyttning av 57-förnåd (Ösd)
Hammarskjöld när eld upphör?
Gemensam nordisk aktion räntas i FN

19 april

Vattenmål i Stugun: 40 000 kronor yrkas för
förstörda fisket
79 byggnadsjobbare utan jobb i Ösd
Röda sammetsstolar för Grace o Rainer

20 april

Bulgarien o Chrusjtjov kyligt mottagna i England
Riksdagsöran om tågolyckorna. Säkerhets tjänsten
skall förstärkas
Sen vår bekymmersam. Brist på hö inom länet

21 april

Dag H. hyllas i USA och England
Demonstration planeras i London. Olika
pol. syst. kan leva sida vid sida
Serveringslokaler byggs på Jamtli
Pojkar i Duvred lär matlagning

23 april

Fred "inom synhåll" i Mellersta Östern
SGL-ungdom från Amerika till Ösd

24 april

Fräut ryskt tal i London. "Christijor mer Lik
Stalin än Stalin själv."

Tumring och helglön i skogen debatterade
Wrikstors fabriken ändras till att rymma
150 interner

4 vita slog ihjäl negern (Mabanna)

25 april

Kommunen runt Ösd vill ha reallinje i folkskolan
Postbussen fastnade på väg till Frostriken (vårträsgår)

Labourman och Christijor oense

Minister försvar vid livad londonfest.

Nytt bostadsomr. i Ösd. Fagervallensskola
~~Monokulturen~~ utbyggs med en fyrgel

26 april

Stocketitt bör räddas "En enastående plats"
Himmler planerade störka Hitler. Fredsinniten
via Sverige

1955 löneutjämningsår. Prisstegringarna
avseranda

27 april

Sorjetbesöket fyllde sitt syfte. Engeler
fredsvila övertygade ryssarna

ABF:s cirkelstudier i Ösd har ökat

300 valmöten i länet ing. i SAP:s planer
Ingen expertprövning av Hillhårdals-gruvorna

28 april

Monn hade planlagts mot ryssledarna under
London besök

Klart att bygga vid Stortorget (H5B)
Parlament för kroniken nu öppnad vid Sölviken

30 april

Orimligt att unga vanföra skall
bo i ålderdomshem
Soligt och fint väder på 1 maj
Stor fika-träff för ungdomarna i Östersund
Flygblad trafikerna Ösd?

2 maj

Solig 1 maj med god uppslutning. Ny industriell
revolution väntar
Valborgsmäss held i vackert värväder

3 maj

Förslag läggs fram om kortad arb.tid

4 maj

Lungriksbo fonden runt. Båtjobb blev drömmeser
Rånare tog 10.000. Bankpersonal hotad med automat-
pistol. (Flen)

5 maj

Skogsarbetardistriktet 30 år. "Röde Tsaren" dess
förste ledare
Drama med tre offer. Mon dödade trillingen (Närsjö)

1 maj

Ålderdomshem - socialvård bör inte kopplas samman

8 maj

Vildmarkstragedi i Krickräs. Björn ser älg
Gammal spritaffär håller på att rivras (Stortorget)
Nya strider vid Gaza. 300 offer i Aleppo
Sovjet undersöker fallet Krallenberg

9 maj

Mera trupper sänds till Algeriet. Tito har
uppmanats fungera som medlare
Svensk PM till Sovjet i Wallenberg-fallet
De socialdem. kvinnorna uttalar sig mot
svenskt atomvapen
Vasateatern måste stängas. Risk för ras (Sthlm)

10 maj

Dödsfärd på motorcykel i Nälde.
Svenskar dricker upp 100.000 bilar per år
Länsstyrelser mot Lotssjöns regering
Hammaris kjöld optimistisk. Många offer i Algeriet

12 maj

Brand isderade Häjedalen byar. Farlig släckning
över strid förs.
Vårbruket har redan börjat i Häjedalen
Uniks förs reserv vid ökat fangantyl
"Hellre trävalrörelser än erkongress". Spurt i
skiljaktarna på partistyrelsen

14 maj

Misshushållning med skogsarbetskraft.
1357500 utbetalt för arbetslöshet 1955
Framtidsfrågorna dominerar socialdem. kongressen

15 maj

Försvaret och skogen inför partikongressen
Blvskadade vid språk bilknack. Förare drack sprit
före olycksfärd
Minskad sovjetförsvaret vållar bryderi i väst

16 maj

Brinnande reoplan mot kloster. 52 nunnor
omkomna (Ottawa)
Fru i Bårdnänge träa i vankhusmorsstävling

17 maj Anton fågragnar spårade ut vid Helgum
Eldfarlig uppröring. Lagengaffeltel orsak
ösd distrikt av 1067:s jubileran

18 maj Nytt antimikotin medel har gett goda resultat

19 maj Polisen avslöjar svart guldhandel (Stlm)
Ösdmissionär trivs bra i Brasilien
Nya rön i kampen mot schizofrenin
Pistolekt i riksdagen aktualiserar polis skydd

22 maj En vätebomb kem omula sönder rarenda
hus inom 3 km:s radie
Lykat godtemplar jubileum.
Alkohol dispensär behöven utvidgas

23 maj Buss störtade i gravin. Anton turister ankom (Ital.)
Svåra älgskador i Lit. Längre jakt motåtgärd
1455 östernundsbor med i ABF-cirkeln
Nytt lönetörslag för statstjänare

24 maj När skönheterna kom... (Miss Europa i Stlm)
Fortsatt fransk offensiv i Algeriet
Jämtländska SJ-are skall vakta slottet
Ingen examen vid ösd-folkskolor i år

25 maj Vårbruket igång något försenat
Östernunds stad kartläggs. Triangelmätning i etappen
Riksdagsbeslut om TV (resulian television)

26 maj Femårig flicka brinnande fackla. Svårt
skadad Brandorsaken svårfontänlig. (Sthlm)
Bostäder och butikstider debatterade i
riksdagen

28 maj Onödig reka på uppem. Jätte razzia
i Algeriet
Olycka vid flottning i dillhärdal krävde liv
Livande "fröken" blir famuli-brud

29 maj Säkerhetsrådet antar stilleståndsbestämmelser
(Israel + arabgrannar)
Cancerframkallande ämne i cigaretter
Kraftföretagen får ej driva bort folket från
gamla kulturbygd (Lössen Häradalen)

30 maj Missnöje i Övre Ljungdalen med SJ:s
sommartidtabell
Tapper man ska starta sametidning (No)
Valtemål om Hetögeln följs med stort
intresse

31 maj Brautids trafik diskuteras i Ösd
Riksgränsen mot Fjäntland skall ses över
11-årig flicka vill gifta sig

1 juni Hedevid och Bromé är nu herdarsdoktorer
Kraftigare vägar än föreslagna behövs
för näringslivet i länet

2 juni Tre pojkar drunknade i Storsjön
Kauet kaurade i häftigt väder
Molotov fick avsked inför besöket av Tito
Miss Tyskland vann Svensk andra plats (Miss Europa)

4 juni Tito hälsades som triumfator i Moskva
" Stalin nära orsaka brytning med Kina
Ösd- pojke fick tre fingrar avskjutna

5 juni Stalin "billverkade" bensin för stor partiutrensning
Enighet har nåtts i Saar-frågan (Luxemb.)
Mörnilbo drunknade skulle lossa en bröt
Poliovaccin nu på apotek i Frankrike
Hardkankurrens om feriearbeten

6 juni 500.000 indier hemlösa efter uyklor o skyfall
Svegs köping får sin första offentliga staty
Tidigt start i år för flottningen
Hård gallring bland sökande till läroverk

7 juni Kungaskippet är nu utanför Sveriges kust.
(England)
Flyg till männen omkring 1980
Frälfloden i soleson gårdar i Täändalen
Karl Gerhard på Jamthi Piggas landskapsprogram
Prästg.-Storg. får korttidsparkeering
Vacker inramning till flaggstirande

8 juni

Stockholm ett människohav. Kungakortegen
försevad & (england)

Alla sitt platser ockuperade kl. 9

Tröryssan imponerade av svenska bostäderna

9 juni

Statsbesöket blev fest utan like. Strålande
solken andra dagen

Inga nya arrester i Östersunds stad
500 deltagare i sängardagen

11 juni

28 har arkiverats i Argentina. Söndagsreidit
blev kontrarig
50-årig 177:an myllades festligt (jämnösmannaför)
Stalin inför rätta postumt

12 juni

Margarete i Åhlm kunglig storsamling
(Engl.)

Föreläsning med Bertil?

Stocheitts öde diskuteras

Storbygge i Östersund för landstingspersonal

13 juni

Fräck sd-och värare urade åt sig 25 tusen
kronor. Uppgar sig vara skicklig läkare (Falköp)

Gymnasium i Ström kostar 2 miljoner kr

Skogsarbete mest energikrävande. Amerikanska
fläsket förminnen allt mer

Nytt område utsiktsplats vid Stocke?

14 juni Ädelgrauer från Klippige bergen växer
bort i jämtländska skogar
Tunnelbanan forceras
Jämtgården inriks som konvalcenthem
Arbetskraft problem för skogsbruk i läna

15 juni Missriktande uppgifter om Norrland i böcker
Många klarar milen på 2000 om året (lokaltidningen)
Gymnasium i Ström kräver skattehöjning?

16 juni Fyllerigång i Strömsund tagg av polis
Full fart på vägbygget till Norge (Svea)

18 juni Kvinnlig utrikesminister i Israel
Suez till Egypten firas fyra dagar
Västjämtlands järnvägare firade 50 år
Ny urspårning nära Granbo ^{trivsamt}

19 juni Tito väntas återuppta Serjettförbindelserna
Hektiska dagar i Järnkrisse. Sista större
bygget i älven
Atombombmål liknade kvinnor med uppnäson
Utländsturnisterna väntas öka starkt

20 juni Svensk ubåt befarsas ha gått under. Havererade
seglarna bland de sju ombord
Geuvalla-hemmet har rustats upp
Rattfylleri vanligast strax efter förtäring

21 juni Rånare nära kamma ören 50.000. Slog bankbud
med sandpåse
Ringare på Frösön nära 50 år
Vattemagasinen fylls. Stensjön sjönk inatt

22 juni Böcker och radio de sjukas sällskap
"Nanny" har gått under. Fyra döda låg i livbåt
Fler resande i än än ifjol på tågen

25 juni Misshandlade man livsfarligt för att komma
över spritflaska (Abg.)
Midsommartrafiken flöt fint i länet
Miss Sverige Olufsborg Nyberg bland länds
midsommargäster
3000 gäster på Jämtlands bröllopsfest
Staty invigd i Gyg till skogsarbetets ära

26 juni Badresorna rekordstartade (önsjön
"Oargjort" i valet på Island
Malmfynd i Ragunda? Gamla sägner bekräfta
Sten bröt i Ljungar

27 juni Rordomar godtas ej i under världen. Gangster
krig i London i ny fas.
Stortorgsautomaten visar goda resultat (parkering)
Bensjö-komplexet visades för landets
skogsexpertis

28 juni 190-årigt par i Offerdal
Finlands kommunister följer nya serjelledaren
Nya förhandlingar om komplan i i ösd
Utländsktelenision kan ses i Östersund
Väginnigring på ExpoNorr

29 juni Oroligheten i Polen. Upplöpp i Poznan krävde
många liv
"Teatering" i Bydalen med livliga debatten
Ny iscensättning av Arnljot i år

30 juni 1956 års ExpoNorr öppnad.
"Eldroda blomman" spelas in i Ragunda
Marilyn rigd i all stillhet (New York)
Ring av Stridsvagnar innesluter polsk stad (Poznan)

2 juli Livsfarlig kamp i Öst. Polisman nära bli
mördad på Storsjön
Nedläggning hotar banor i Jamtland
Publikrekord på ExpoNorr

January 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

Januari 1956 Visa

February 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

Febrari 1956 Visa

March 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

Mars 1956 Visa

April 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

April 1956 Visa

May 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

			1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	
27	28	29	30	31			

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

Maj 1956 Visa

June 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	30	

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

Juni 1956 Visa

July 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

Juli 1956 Visa

August 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

Augusti 1956 Visa

September 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

September 1956 Visa

October 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

Oktober 1956 Visa

November 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

November 1956 Visa

December 1956

Sö Må Ti On To Fr Lö

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Bläddra med pilarna mellan månaderna

Välj år/månad att visa

December 1956 Visa

1956

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Sekler: 1800-talet - **1900-talet** - 2000-talet

Decennier: 1920-talet 1930-talet 1940-talet - **1950-talet** - 1960-talet 1970-talet 1980-talet

År: 1951 1952 1953 1954 1955 - **1956** - 1957 1958 1959 1960 1961

Innehåll

- 1 Händelser
 - 1.1 Uppfinningar
- 2 Födda
- 3 Avlidna
- 4 Nobelpris

1956

- Ekonomiåret 1956
- Filmåret 1956
- IT-året 1956
- Konståret 1956
- Litteraturåret 1956
- Musikåret 1956
- Politikåret 1956
- Sportåret 1956
- Teateråret 1956
- TV-året 1956
- Vetenskapsåret 1956

Händelser

- 26 januari - Vinterolympiaden i Cortina d'Ampezzo, Italien öppnas.
- 23 februari – Nikita Chrusjtjov angriper personkulten av Josef Stalin
- 2 mars - Marocko blir självständigt.
- 20 mars - Tunisien blir självständigt.
- 23 mars - Pakistan blir den första islamistiska staten.
- 13 juni - De sista brittiska styrkorna lämnar Port Said i Egypten
- 19-20 juli - Storbritannien och USA förklarar att Egypten inte kan beviljas lån för att bygga Assuandammen
- 25 juli - Det italienska passagerarfartyget *Andrea Doria* går till botten utanför Massachusetts, USA, efter en kollision i svår dimma med det svenska fartyget *Stockholm*. 51 personer omkommer av de sammanlagt 1 600 som finns ombord på de båda fartygen.
- 26 juli – Egyptens ledare Nasser nationaliserar Suezkanalen vilket fördöms av Storbritannien och USA
- 23 oktober – En ungersk revolution mot den kommunistiska regeringen.
- 27 oktober – Imre Nagy bildar en nationalistisk regering i Ungern.
- 29 oktober - Israel anfaller Egypten
- 31 oktober – Franska och brittiska flygplan bombar Egypten för att få Nasser att överge planerna på att nationalisera kanalen.
- 1 november - Ungern meddelar sitt utträde ur Warszawapakten och förklarar sig neutralt.
- 2 november - FN:S generalförsamling kräver ett omedelbart eldupphör i Egypten
- 4 november – Sovjetiska trupper invaderar Ungern för att stoppa den revolution, som startade den 23 oktober. Tusentals ungrare dödas och ännu fler skadas. Nära en kvarts miljon människor flyr från landet.
- 5 november - Brittiska och franska styrkor landstiger i Egypten och ockuperar två städer.
- 7 november – För att avbryta Suezkrisen antar FN:s generalförsamling en resolution som kräver att Storbritannien, Frankrike och Israel omedelbart återkallar sina trupper från Egypten.
- 22 november – Imre Nagy fängslas och bortförs av sovjetiska trupper.
- 12 december - Japan går med i FN
- 22 december - De sista brittiska och franska styrkorna lämnar Egypten
- Teskedsgumman kommer ut på svenska.
- Olympiska sommarspelen 1956 i Melbourne, Australien.
- Ungern försöker lämna Warszawapakten.

Uppfinningar

- Hårddisken uppfanns av IBM.

Födda

- 3 januari - Mel Gibson, amerikansk-australisk skådespelare och regissör.
- 13 januari - Birgitta Egerbladh, svensk koreograf, kompositör och dansare.
- 15 januari - Mayawati, indisk politiker.
- 17 januari - Carl Kjellgren, svensk skådespelare.
- 21 januari - Geena Davis, amerikansk skådespelare.
- 31 januari - Johnny Rotten, eg. *John Lydon*, brittisk musiker, sångare i Sex Pistols.
- 9 februari - Agneta Lagercrantz, svensk författare.
- 15 februari - Nils Landgren, svensk musiker, trombonist.
- 18 februari - Ted Gärdestad, svensk artist.
- 29 februari
 - Knut Agnred, svensk revyartist och sångare.
 - Aileen Wuornos, amerikansk seriemördare.
- 9 mars - David Willetts, brittisk parlamentsledamot.
- 18 mars - Ingemar Stenmark, svensk alpin skidåkare.
- 22 mars - Lena Olin, svensk skådespelare.
- 23 mars
 - José Manuel Durão Barroso, portugisisk borgerlig politiker, premiärminister 2002-2004.
 - Thomas Wassberg, svensk längdåkare.
- 7 april
 - Annika Billström, svensk socialdemokratisk politiker.
 - Maria Johansson, svensk skådespelare.
- 12 april - Andy Garcia, amerikansk skådespelare.
- 18 april - Eric Roberts, amerikansk skådespelare.
- 20 april - Beatrice Ask, svensk moderat politiker, skolminister 1991-94.
- 30 april - Lars von Trier, dansk regissör.
- 9 maj - Frank Andersson, svensk brottare.
- 14 maj - Hazel Blears, brittisk parlamentsledamot för Labour.
- 19 maj - James Gosling, programmerare. Han är en av skaparna av programspråket Java.
- 23 maj - Tomas Norström, svensk skådespelare.
- 6 juni - Björn Borg, svensk tennisspelare.
- 9 juni - Patricia Cornwell, amerikansk författare.
- 11 juni - Joe Montana, spelare inom amerikansk fotboll.
- 16 juni - Staffan Dopping, svensk programledare i TV och radio.
- 9 juli - Tom Hanks, amerikansk skådespelare.
- 15 juli - Ian Curtis, brittisk musiker, sångare i Joy Division.
- 31 juli - Michael Biehn, amerikansk skådespelare.
- 3 augusti - Anders Eriksson, svensk revyartist.
- 11 augusti - Frieda von Richthofen, tysk friherrinna.
- 18 augusti - Viveka Eriksson, åländsk politiker (liberal).
- 26 augusti - Maneka Gandhi, indisk politiker.
- 4 september - Blackie Lawless, amerikansk musiker, sångare och frontman i W.A.S.P.
- 7 september - Diane Warren, amerikansk kompositör.
- 8 september - Stefan Johansson, svensk racerförare.
- 10 september - Pierre Wilkner, svensk skådespelare.
- 14 september - James Clappison, brittisk parlamentsledamot för Conservative Party 1992-.
- 19 september - Ann Zacharias, svensk skådespelare och regissör.
- 20 september - Thomas Gylling, programledare i radio & TV.
- 23 september - Paolo Rossi, italiensk fotbollsspelare.
- 27 september - Lennart Jähkel, svensk skådespelare.
- 17 oktober - Anne-Lie Rydé, svensk sångerska och skådespelare.
- 18 oktober - Martina Navratilova, tjeckisk-amerikansk tennisspelare.
- 21 oktober - Carrie Fisher, amerikansk skådespelare och författare.
- 29 oktober - Babben Larsson, svensk skådespelare och komiker.
- 4 november - Jordan Rudess, amerikansk musiker, har spelat i Dream Theater och Liquid Tension Experiment.

- 6 november - Marc Dutroux, belgisk seriemördare.
- 10 november - Peter Rangmar, svensk skådespelare, medlem av Galenskaparna/After Shave.
- 16 november - Peter Ainsworth, brittisk konservativ parlamentsledamot.
- 19 november - Eileen M. Collins, amerikansk stridsflygare och astronaut.
- 25 november - Hélène Goudin, svensk (belgiskfödd) EU-parlamentariker (Junilistan).
- 5 december - Peter Dalle, svensk skådespelare och regissör.
- 6 december - Randy Rhoads, amerikansk gitarrist.
- 16 december - Ivana Spagna, italiensk skivproducent och sångerska.
- 19 december - Jens Fink-Jensen, dansk författare, poet, fotograf och kompositör.
- 23 december - Michele Alboreto, italiensk racerförare.
- Inger Edelfeldt, svensk författare.
- Linda Haglund, svensk friidrottare.

Avlidna

- 5 januari - Mistinguett, fransk sångerska och dansös.
- 13 januari - Lyonel Feininger, tysk målare och grafiker.
- 31 januari - A. A. Milne, brittisk författare, *Nalle Puh*.
- 27 februari - Ganesh V. Mavalankar, indisk politiker, Lok Sabhas förste talman 1952-56.
- 9 mars - Anders de Wahl, svensk skådespelare.
- 14 mars - Lars Sonck, finländsk arkitekt.
- 17 mars - Irene Joliot-Curie, fransk fysiker och kemist, nobelpristagare.
- 21 mars - Per Kaufeldt, svensk fotbollsspelare och tränare.
- 13 april - Emil Nolde, tysk expressionistisk målare.
- 29 april - Wilhelm von Leeb, tysk generalfältmarskalk.
- 6 juni - Hiram Bingham, amerikansk upptäckare, historiker och politiker.
- 16 juli - Olof Winnerstrand, svensk skådespelare.
- 20 juli - Emil Aarestrup, dansk skald och läkare.
- 27 juli - Ruth Weijden, svensk skådespelare.
- 1 augusti - Ragnar Ring, svensk regissör, manusförfattare och romanförfattare.
- 14 augusti
 - Bertholt Brecht, tysk poet och dramatiker.
 - Konstantin von Neurath, tysk utrikesminister 1932-1938.
- 16 augusti - Bela Lugosi, ungersk skådespelare.
- 30 augusti - Walter Warzecha, tysk sjömilitär, generalamiral 1944.
- 6 september - Alex Raymond, amerikansk serietecknare.
- 27 september - Babe Didrikson Zaharias, amerikansk mångsidig idrottare.
- 23 oktober - Sven Sköld, svensk kompositör, arrangör, musiker (cello) och dirigent.
- 4 november - Art Tatum, amerikansk jazzpianist.
- 10 november - David Seymour, amerikansk fotograf och fotojournalist.
- 18 november - Sonja Rolén, svensk skådespelare och sångerska.

Nobelpris

- Fysik:
 - - William B Shockley, USA
 - - John Bardeen, USA
 - - Walter H Brattain, USA
- Kemi:
 - - Sir Cyril Hinshelwood, Storbritannien
 - - Nikolaj Semenov, Sovjetunionen
- Medicin:
 - - André F Cournand, USA
 - - Werner Forssmann, Västtyskland
 - - Dickinson Richards, USA
- Litteratur: - Juan Ramón Jiménez, Spanien
- Fred: - Inget pris utdelades

1956

ISRAEL ANFALLER EGYPTEN.

29 okt.

Israeliska militära styrkor har på måndagskvällen gått över gränsen till Egypten och tagit ställning nära staden Kuntilla, 60 km norr Aqaba, meddelar israeliska myndigheter. Angreppet kom precis 24 timmar efter att Israel mobiliserat sina styrkor.

BRITTISK-FRANSK OFFENSIV.

Den 31 okt.

Den Brittisk-Franska offensiven mot Egypten inleddes på onsdagen med flyganfall mot fyra egyptiska städer. Sju dödsoffer krävdes i Cairo. Även Port Said, Alexandria och Ismailia utsattes för bombardemang.

Seger för IKE.

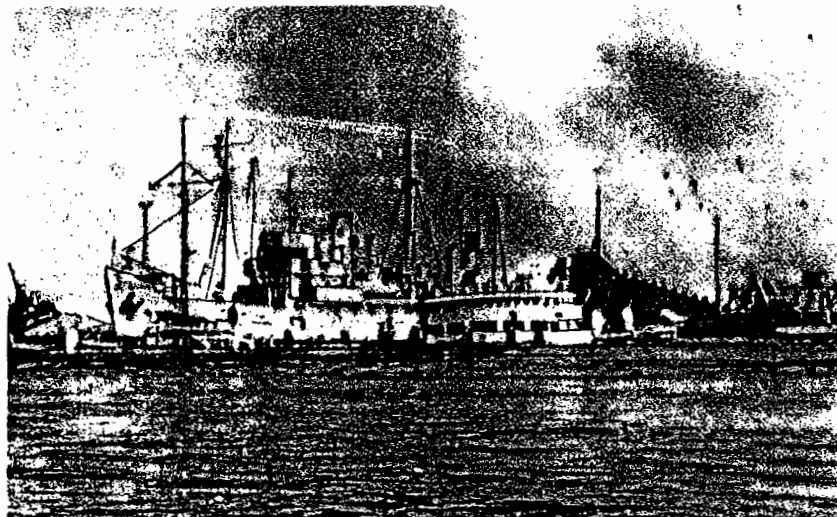
Washington den 7 nov.

Eisenhower återvände till Vita Huset på onsdagen efter en förkrossande seger över demokratiska partiets motkandidat, Adlai Stevenson. Med mer än åtta miljoners röstövertikt blev tisdagens val en ännu större framgång för Eisenhower och republikanerna än för fyra år sedan.

Möte på toppnivå om Suez i London.

6 nov.

Eld upphör beordrades vid midnatt natten till onsdagen för de brittisk-franska styrkorna i Egypten. Meddelandet offentliggjordes samtidigt av premiärminister Eden i London och generalsekreterare Hammarskjöld i FN.

Sänkta fartyg blockerar Suez-kanalen.

Från anfall till reträtt.

Den första fasen i en fem veckor lång kris avslutades på måndagen då England och Frankrike officiellt meddelade att de beslutat dra tillbaka sina trupper från Egypten. Inledningen kom med Israels anfall mot Egypten den 29 oktober. Den dramatiska utvecklingen i fortsättningen:

30 oktober: England och Frankrike utfärdar ett gemensamt ultimatum till Egypten och Israel att upphöra med striderna. Eljest skall fransk-brittiska styrkor landsättas för att skilja de stridande åt och säkra trafiken i Suezkanalen. Men detta ultimatum får en sådan utformning att det framgår att stridskrafterna kommer att landsättas under alla förhållanden. Israel godtar detta ultimatum, men Egypten avvisar det. Samma dag går brittisk-franska flygstyrkor till anfall mot Egypten.

1 november: Våldsamma protestdemonstrationer i brittiska underhuset mot krigspolitiken.

3 november: FN fattar beslut om att sända en internationell polisstyrka till Egypten. Två dagar senare beslutar svenska regeringen att delta med ett förband.

5 november: Sovjet hotar England och Frankrike med raketva-

penanfall om inte aktionen i Egypten stoppas.

6 november: England och Frankrike beslutar att inställa striderna i Egypten och samtycka till att FN-styrkan insätts.

16 november: Dag Hammarskjöld anländer till Egypten för att förhandla med Nasser om FN-styrkans funktioner och förläggning.

18 november: Den svenska förtruppen lämnar Bromma med flyg.

20 november: Ett norskt kompani får som första förband order från FN-högkvarteret i New York att rycka in i Port Said.

21 november: England meddelar att det är berett att dra bort en bataljon från Port Said. Frankrike underrättar samtidigt FN om att en tredjedel av dess styrkor i Egypten evakuerats.

28 november: Hammarskjöld förklarar i en rapport att om två veckor är FN-styrkan i Egypten "effektiv nog" att fungera.

SVENSKA FN-TRUPPEN.

Cairo den 21 nov.

Den första svenska kontingenten till FN:s polisstyrka i Mellersta Östern, ett 30-tal man, kom på onsdagen till Abu Suweir i Egypten med flyg från Neapel. De svenska soldaterna, som står under befäl av överste A. V. H. Lundqvist, togs emot av den svenske FN-observatören, major C. W. Egerstad, som på FN-befälhavaren general Burns vägnar hälsade svenskarna välkomna.

Den egyptiske sambandsofficeren general Arnim Helmi ansåg att svenskarna hade valt ett "vackert väder" för sin ankomst varmed han anspejade på det ständiga solgasset i landet.

Till Abu Suweir kom också på onsdagen en norsk fältläsarettgrupp. Därmed har sammanlagt över 800 man av FN-styrkan anlänt till Egypten. Samtliga befinner sig väl.

Resten av den svenska kontingenten som räknar 325 soldater och officerare kommer till Capodichino den 24 november för överskeppning till Egypten kort därpå.

MELBOURNE-OLYMPIAD.

Lars Hall, segrare i modern femkamp.

Världens bäste.

28 nov.

Lars Göran Hall, den 29-åriga slöjdläraren i Viggbyholm, visade sig åter vara världens bäste i den tidigare militärt rekryterade moderna femkampen. Han är den ende, som tagit två olympiska guldmedaljer i denna gren och blev den tredje i ordningen, som i Melbourne kunde försvara sin mästartitel från Helsingfors: efter USA:s Bob Richards i stav och Brasiliens da Silva i tresteg. En idrottsman av format och kvalitet, en landsman att lita på i stunder, då det ser en gula dystert ut för gamla Sverige.

Svenska flickorna tog silvermedaljen med sina bollekar.

Melbourne den 7 dec.

Vi är mer än nöjda och i den nuvarande hårda konkurrensen får vi vara tacksamma för medaljskörden i Melbourne, sade den Svenske gymnastikledaren Bengt Carlquist efter det att den bländvita charmerande svenska flicksextetten tagit silver i grupp fristående redskap. Flickorna överträffade alla förväntningar. När de gick ut på West Melbourne Stadion var det väl ingen som trodde att de skulle lyckas med att slå ryskorna och polskorna.

OLYMPISK INVIGNING.

*Landy läste upp eden,
20-åring tände elden.*

— FÄRGSPRAKANDE CEREMONI —

Melbourne den 22 nov.

Under klar himmel och i skön högsommarvärme öppnades de sextonde olympiska spelen på torsdagseftermiddagen av hertigen av Edinburgh inför 100 000 människor i Melbournes väldiga Cricketstadion.

Den första olympiadagen upptogs nästan helt av de färgsprakande öppningsceremonierna med tändandet av den olympiska elden, edsavläggelsen och paraden med 4 514 idrottsmän från 67 länder som höjdpunkter.

Endast två idrottsliga duster utkämpades första dagen — om man inte räknar mångas tappra kamp för att inte svimma i den pressande värmen. Ryssarna bärgade sin första seger genom att slå Canada i basketball och Formosa besegrade sina kusiner i Korea.

SILVERMÄN.

De svenska roddarna befanns av vår olympiska kommitté ej värdiga att åka till Melbourne på statsmedel, men tack vare privat initiativ (den roddintresserade skeppsredaren Thordén i Uddevalla) kom de likväl i väg, och de tackade för förtroendet på det tilltalande sättet att erövra silvermedaljen i fyror och fjärdeplatsen i åttor. Det är en prestation, som gett eko över hela världen, och vi har all anledning att vara stolta över deras prestationer. Här presenteras den silvererövrande svenska roddarfyrn: Olof Larsson, Gösta Eriksson, Evert Gunnarsson och Ivar Aronsson samt coxen Bertil Göransson.

SVENSKA SILVERRODDARE BEJUBLADES AV 25 000.

Efter finalansträngningar för fyran var åttan chanslös.

Ballarat den 27 nov.

Gus Ericson, mannen bakom de blågula roddarnas sensationella insatser, var säkert dagens lyckligaste man i gamla guldletarstaden Ballarat där 25 000 roddentusiaster på tisdagen såg topptrimmade svenska roddare ta hem olympiskt silver och en hedrande fjärdeplacering.

Kanotkungen

TOG TVÅ GULDME DALJER.

Den 31 okt.

Sveriges störste olympier genom tiderna dokumenterade Gert Fredriksson sig som när han på fredagen vann sin fjärde olympiska guldmedalj. Två medaljer blev det för honom i London och en i Helsingfors där också en silver bärgades. — Sin femte har han goda chanser att bärga i dag på 1 000 m, som är hans starkaste distans.

Vann ånyo guldmedalj.

— På 1 000 m —

Melbourne den 1 dec.

Gert Fredriksson, den 37-åriga urstarke kämpen och brandmannen från Nyköping, gjorde på lördagen vad en hel nation väntat av honom, men ingen riktigt vågat hoppas på — han blev blågulds absolut bäste olympier genom tiderna genom att ta sin femte guldmedalj på kanotisternas sprinterdistans.

Kanotkungen G. Fredriksson.

1956

VINTEROLYMPIAD OCH IDROTT.

Sigge Eriksson, skridskosegrare på 10.000 m.

Skådespel i Cortina.

Den 26 jan.

De VII olympiska vinterspelen invigdes i går i Cortina under sedvanliga solennå former. Det hela blev ett färgsprakande skådespel i det sällsynt vackra vintervädret.

Idrottsmän från 32 nationer bildade i sina färgglada kostymer en jättelik regnbåge nere på isen i olympiastadion, när Italiens president Giovanni Gronchi enligt vedertaget, kortfattat formulär öppnade spelen med orden:

— Jag förklarar de sjunde olympiska vinterspelen i Cortina d'Ampezzo öppnade.

Den olympiska eden svors för första gången av en kvinna, den italienska slalomåkerskan Giuliana Chenal Minuzzo, som med klar stämma läste eden.

REKORDENS OLYMPIAD.

De 11 olympiadagarna i Cortina kommer att gå till historien av flera orsaker. De 947 deltagarna från 32 olika nationer deltog i sammanlagt 24 tävlingar (rekordsiffror alltigenom), och de slog egna och andras rekord på löpande band — enbart i skridsko sattes 73 nya rekord.

Olympiaden var en tragedi för många, mest kanske för Norge, fjorårets olympiasegrare, som nu för första gången i vinterspelens historia förlorade guldmedaljen i backhoppning och sammanlagt hamnade långt ned i den inofficiella poänglistan.

Men den var triumfartad för andra, för Sverige som gjorde en sådan strålande comeback efter den skrala insatsen i de förra vinterspelen, och för ryssarna som för första gången var med i vinterspelen och blev överlägset bästa nation.

SVENSK SEGER I TENNIS.

Den 17 jan.

Sverige lyckades för första gången lägga beslag på Kings cup i tennnis genom att besegra Danmark i finalen. Efter dubbelmatchen var ställningen 2—1 och det behövdes att Sven Davidson i den inofficiella VM-finalen i inomhustennis besegrade Kurt Nielsen för att den av Gustaf V uppsatta silverpokalen skulle övergå från dansk till svensk ägo. Efter en synnerligen spännande och segsliten match lyckades Davidson också ta hem segern, sedan han i fjärde och femte set brutit igenom Kurt Niensens servgames och sedan fullföljt sina egna.

NYA VÄRLDSREKORD.

5000 meter.

Bergen den 19 juni.

"Stönande Gordon" Pirie underskred på tisdagskvällen ungraren Sandor Iharos fantastiska världsrekord på 5000 meter och löpte på 13.36,8 vid elljustävlingar i Bergen.

110 meter häck.

Bakersfield den 23 juni.

Den otroligt smidige och lätt löpande Jack Davies satte vid midsommaraftonens amerikanska friidrottsmästerskap nytt fenomenalt världsrekord på korta häcken med 13,4 sek. Tiden uppnåddes i första heatet och är en tiondel bättre än Dick Attlesseys sex år gamla notering, som Davies tangerat en gång denna säsong.

Spjutkastning.

Den 24 juni.

Världsrekorden i friidrott faller som mogna frukter. I går var turen kommen till spjutkastning, där Finland återtog alla tiders bästa notering genom Soini Nikkinen, som kastade 83,56 m. — det tidigare rekordet innehades av amerikanen Bud Held och lydde på 81,75.

10000 meter.

Budapest den 15 juli.

Den ungerske storlöparen Sandor Iharos satte på söndagen två nya otroliga världsrekord på 10 000 meter och på sex engelska mil vid de ungerska friidrottsmästerskapen på Nepstadion. På 10 000 meter klockades den fenomenale Iharos för 28.42,8 min. och på sex engelska mil blev hans nya världsrekord 27.43,8 min.

100 meter.

Berlin den 3 aug.

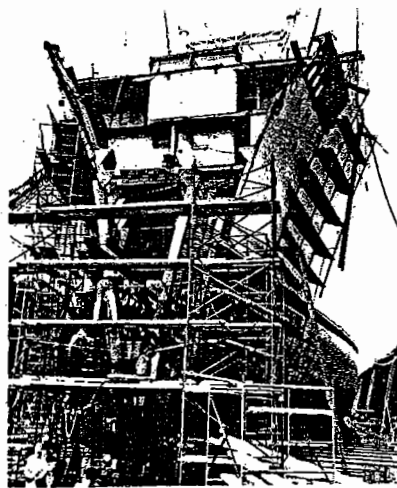
Friidrottens äldsta världsrekord, Jesse Owens 10,2 på 100 m., ströks på fredagen från rekordlistan av den 24-årige amerikanen Willie Williams. 1/10 sek. förbättring blev det och i stället för åtta man på 10,2 (sju löpare har senare tangerat Owens notering) står nu alltså en man överst på listan med 10,1: Willie Williams.

"STOCKHOLM" kolliderar med "ANDREA DORIA".

New York den 26 juli.

Vad som under några fruktansvärda timmar såg ut att bli historiens värsta sjökatastrof blev på torsdagen den genom tiderna största räddningsaktionen till sjöss då Svenska Amerika Linjens passagerarfartyg Stockholm i tät dimma kolliderade med det italienska atlantfartyget Andrea Doria 60 sjömil utanför Massachusetts kust.

Kollisionen inträffade kl. 04.10 svensk tid. Attio minuter senare skickade "Andrea Dorias" radiotelegrafist ut följande SOS-meddelande: Faran överhängande, sänd livbåtar, så många som möjligt. Den italienska lyxångaren på 30 000 och med 1 134 passagerare fick snart en så kraftig slagsida att utsättande av livbåtar blev ett omöjligt företag.

"Stockholm" i torrdocka i New York under reparation av förskeppet.

Sjåra järnvägsolyckor.

SKENANDE MALMTÅG KROSSAR RÄLSBUSS.

Den 13 jan.

Tjugo personer dödades och åtta skadades — de flesta skolungdomar vid en fruktansvärd tågolycka, då ett skenande malmtåg helt krossade en rälsbuss mellan Ställdalen och Kopparberg i norra Västmanland.

Denna katastrof är den näst största i svensk järnvägshistoria, och så mycket mera tragisk med tanke på att största delen av passagerarna var ungdomar i tonåren.

RÄLSBUSS GLÖMDE MÖTE.

Arvidsjaur den 28 mars.

Tion personer dödades och nio skadades vid en kollision på onsdagsmiddagen mellan en rälsbuss och ett lokalgodståg 6 km norr om Arvidsjaur på Inlandsbanan. Järnvägsolyckan är den svåraste som hänt i vårt land norr om Hälsingland.

Olycksplatsen företedde en hemsk anblick. Där kollisionen inträffat låg massor av spillror från rälsbussen. Dörrar, fönsterrutor och sitsar var slängda utmed banvallen. Loket rändade in i bussen med våldsam fart. Bussen följde med tåget 150 m. Innan det blev stopp. Loket hade trängt in i bussen flera meter. Både loket och bussen var dock kvar på spåret.

"ILE de FRANCE" räddade 758.

New York den 26 juli.

Ile de France har anlänt till New York med 758 överlevande från "Andrea Doria". Så snart det blev känt att "Ile de France" återvände till New York med överlevande började en stor människomassa samlas på fartygets kaj i hamnen. Flera ambulanser anlände inom kort för att ta hand om de 20 skadade och extra polis kommanderades ut för att hålla ordning bland de väntande människorna.

Fartygsolyckor.

"AKKA".

London den 10 april.

Tjugosju överlevande, tre döda och tre saknade, om vilka allt hopp nu får anses ute, är facit av den svenska fartygskatastrofen i Clyde-fjorden utanför Glasgow på måndagskvällen, då Grängesbergsbåten Akka efter en oförklarlig grundstötning på undervattensskären Gantocks utanför badorten Dunoon fick en stor läcka och sjönk som en sten till botten inom några korta minuter.

FLYGKATASTROF.

Den 4 mars.

Det svenska flygvapnet drabbades på söndagsmorgonen av en svår katastrof. Fyra attackflygplan av typ A 28 Vampire ur Hallands Flygflottillj, som överraskades av tät dimma, flög med bortåt åtta hundra kilometers hastighet rakt in i platakanten på Kullabergs nordöstra del mellan Mölle och Arild. Omedelbart innan planen med fruktansvärd kraft rände in i berget och exploderade i praktiskt taget samma ögonblick har de plöjt fyra parallella gator i skogen. De fyra flygarna dödades omedelbart.

Två omkom vid flyghaveri.

Linköping den 8 maj.

Ett flyghaveri inträffade vid 13.30-tiden på tisdagseftermiddagen i trakten av Linköping varvid föraren, provflygaren vid flygvapnets försökscentral i Malmslätt löjtnant Esbjörn Staaf och ingenjören vid försökscentralen Egon Gagner förolyckades.

"NANNY"

Hudiksvall den 21 juni.

Den saknade Djursviksskutan Nanny har gått under med man och allt. Man har nämligen funnit vrakgods öster om Hornslandet utanför Hudiksvall som oförtydligt ger vid handen att så skett.

MALMÖREDERI FÖRLORADE TVÅ FARTYG.

Den 7 aug.

Två fartygsolyckor drabbade natten till tisdagen ett och samma rederi — ganska nybildade Sydsvenska Rederi och Bogser AB i Malmö — varvid två personer omkom. Under natten blåste det plötsligt upp halv storm i Östersjön, varvid bogserfartyget Ribershus på resa mellan Norrköping och Östertälje överraskades av en brottsjö, som mycket snabbt sänkte fartyget och två personer följde med i djupet. Vid den andra olyckan sänktes samma bolags läktare Herräng V men de två ombordvarande räddades av bogserbåten Fix II. "Herräng V" som lastar nära 500 ton var på resa från Gotland till Luleå med kalkstenslast.

Riksdagens båda kamrar inbjöds att bese Rembrandtutställningen och här har Rubbestad fastnat framför familjegruppen.

Jubileumsutställning över Rembrandt, årets stora konsthändelse.

Stockholm den 12 jan.

Rembrandtutställningen i Nationalmuseum, länge omtalad och väntad och omvärd av ett ljusdunkel av hemlighetsfulla förberedelser och tända förväntningar, har nu öppnats och därmed inlett raden av Rembrandtsevenemang planerade världen över till 350-årsjubileet.

Det är en utställning byggd kring Claudius Civilis, den märkliga och underbara spillran av den äldrige mästarens monumentalmålning. På ännu inte helt klarlagda vägar har den en gång funnit vägen hit upp till våra nordliga trakter. Och den stora och förnämliga tessinska Rembrandtssamlingen på Nationalmuseum i all ära — vad annat än denna unika klenod bland de yppersta i hans produktion hade kunnat ge oss förtursrätten i hyllningskören, vad annat hade väl kunnat ge den rätta tyngden åt museets appeller att från museer och samlare utomlands få låna en rad dyrgrip till utställningen.

Öststater deltar i svensk barnby.

Den 26 juni.

Sovjet, Tjeckoslovakien och Jugoslavien har för första gången tackat ja till deltagandet i en svensk barnby, som i år anordnas på Frostavallen i Skåne den 28 juni—26 juli.

Nordens största konserthall invigd.

Köpenhamn den 2 maj.

Den 1 maj öppnade Tivoli sin nya säsong, och samtidigt inleddes ett nytt kapitel i det över hundraåriga berömda nöjesetablissemangets historia, i det att man öppningskvällen invigde Tivolis nya praktfulla Konsertsal — trädgårdens fjärde och Nordens största.

Stor donation till svenska kompositörer.

Stockholm den 18 juli.

Musikaliska akademien har i dagarna av svenskamerikanen Christ Johnson mottagit en donation värd omkring 84 000 dollar (ca 420 000 kr.). Avkastningen skall vartannat år utdelas till två svenska tonsättare för seriösa verk för stor orkester.

Indisk Buddhastaty från 500-talet.

Stockholm den 17 juli.

Ett sensationellt fynd av en indisk Buddhaskulptur gjordes på tisdagen av det forskarlag, som under docent Wilhelm Holmqvists ledning sysslar med utgrävningar vid Lurudden ovanför Norrsundet på Svartsjölandet. Den 8 cm höga bronsstatyetten torde komma att väcka uppeende i arkeologiska kretsar världen runt. Enda motsvarigheten i Europa är en elfbens-Buddha från Forum Romanum.

Tvåöringar åt författare.

Stockholm den 13 juli.

Beloppen för 1955 års författarpennningar fastställdes på fredagen. Totalsumman uppgår till 691 685 kr., vilket innebär en ökning från 1954 med 27 635 kr.

Bankir Aschberg donerar till UNESCO.

Stockholm den 16 aug.

Efter avslutande förhandlingar i Stockholm överlämnade på torsdagen bankir Olof Aschberg och hans maka Siri den slottsliknande villan Bois du Rocher utanför Paris som donation till UNESCO. Villan med inredning och den tillhörande parken på 110 000 kvm värderas till mellan 300 000 och 350 000 dollar — närmare 2 milj. kr.

Nya biskopar.

Stockholm den 31 juli.

Till biskop i Karlstads stift utnämndes i tisdagens konselj domprost Gert Borgenstierna, Karlstad, från 1 jan. 1957 och till biskop i Luleå stift domprost Ivar Hylander, Växjö, fr. 1 okt. i år.

Fallenius till skaralänet.

Den 31 juli.

Regeringen förordnade på tisdagen landshövdingen i Blekinge län, t. f. generaldirektören och chefen för lantmäteristyrelsen Bertil Fallenius till landshövding i Skaraborgs län från 1 september och beviljade landshövdingen i Skaraborgs län Fritiof Domö avsked med utgången av augusti.

Anders de Wahl.

Stockholm den 9 mars.

Anders de Wahl avled på fredagsmiddagen. Han var född i Stockholm 1869. Sedan han förra våren drabbades av en hjärnblödning har han legat förlamad, och sent på torsdagskvällen inträffade en ny hjärnblödning, som berövade honom medvetandet.

Olof Winnerstrand.

Den 16 juli.

Lugnt och fridfullt insomnade tidigt på måndagsmorgonen på Ersta sjukhus skådespelaren Olof Winnerstrand. Dödsbudet kom inte oväntat, då han på senare tid vid olika tillfällen vårdats på Ersta sjukhus för den sjukdom, som nu blev dödsorsaken. Olof Winnerstrand skulle den 26 augusti i år ha fyllt 81 år.

Ivan Bratt.

Den 25 jan.

Spritmotbokens skapare, med. dr Ivan Bratt avled natten till onsdagen på Karolinska Sjukhuset, där han vårdats ett par månader för hjärtbesvär.

Stalin omvärderad.

Den 19 febr.

Stalin var en hårdhärtad tyrann, hävdade den ryske kraftverksministern Malenkov — en gång Stalins högra hand och efterträdare — inför den nu pågående partikongressen i Moskva. Malenkov nämnde inte Stalin direkt vid namn, men adressen var tydlig nog. Malenkov har genom denna avbön givit en lojalitetsförklaring till det kollektiva ledarskapet som Chrusjtjov skapat — i teori. Molotov och Mikojan har även de vid sina framträdanden tagit avstånd från Stalin och stalinismen.

Erlander i Moskva.

Moskva den 30 mars.

Överläggningarna mellan den svenska regeringsdelegationen och representanter för Sovjetregeringen pågick i två timmar på fredagsförmiddagen och fortsatte sedan också vid den lunch som premiärminister Bulganin gav för de svenska besökarna. Statsminister Erlander sade efteråt på fråga av TT:s utsände, att man hade haft en värdefull, öppenhetlig diskussion om gemensamma frågor. Något ytterligare officiellt besked om överläggningarna, vilka skall fortsätta även på lördagen, gavs inte.

Tages Sovjetresa

KG:s fullträff

Den 15 april.

Karl Gerhards bästa visa på 65-årsdagen blev en nyskriven historia om Erlanders resa till Ryssland. Den sjöngs på olika Bellmanmelodier och här är några avsnitt:

Ambassadören Sohlman sjöng
nyss på Röda torget i Moskva:

"Undan ur vägen kamrater och tovaritchar
snart hör ni stegen av Sveriges Diktator.

Spelom på flöjter, trumpeter och på janitschar —

sen tolfte Karl såg ni ingen lika stor.
Hedlund är två nummer mindre uti hosorna,
men är numro ett bland kolchoserna....

Liksom en värdinna, Harpsundsklädd fru Aina ur planet steg.
Hon vidrörde knappt den rosiga bädd,
som ströddes på hennes väg.
Hon smålog morgon och fiveoclockas
och linda kring sitt lillfinger Vox
och Molotovs mustach fast skral
hon fläta i lekande kval.

Vid statsminister Erlanders Rysslands-resa medföljde statsrådet Hedlund och den ryske ambassadören Rodionov.

Tage höll tal för fredvita duvan,
hämmand en smula av Ryska snuvan.

Gubben Stalin, gubben Stalin
VAR en hedersman.

Bröderna fara väl vilse ibland
hur smidigt sig fraserne ålar.
Wallenbergsgåtan är skriven i sand
som utsuddats av alla skålar.

Undan ur vägen — banketter, statsakt,
värdigt tung —
inledd förstås med en skäl för Sveriges kung.
Svenskt-Ryskt kulturbyte aldrig fått
så fin balans,
Moskva fick se Tage och han fick se —
dans.

En skäl för vänskapen.

Moskva den 3 april.

Under mottagningen i Kreml på tisdagen kallade Chrusjtjov till sig ambassadörerna för alla A-paktsländerna och sade: Fastän ni arbetar för krig vill jag utbringa en skäl för vänskapen. En av diplomaterna föreslog att man i stället skulle skåla för freden, men Chrusjtjov genmålde: Nej, för vänskapen när det är fråga om er.

Grovt spionage mot Sverige.

Stockholm den 21 aug.

För grovt spionage mot Sverige för Sovjets räkning häktades på tisdagsmiddagen 47-åriga instrumentmakaren Anatole Ericsson från Stockholm. Han har under det senaste året utlämnat fotografier och ritningar av ytterst hemliga, svenska radaranläggningar. Under flera år har Ericsson dessutom bedrivit omfattande flyktingspionage. Detta har främst varit riktat mot flyktingar från öststaterna och Balticum. Vid häktningsförhandling på tisdagen erkände Ericsson. Han har av sina ryska uppdragsgivare tagit emot minst 4 000 kronor för sina tjänster.

Wienerschnitzel, kaviar och vodka.

Moskva den 30 mars.

Matsedeln vid premiärminister Bulganins lunch upptog ett smörgåsbord omfattande bl. a. kaviar, fiskpastej, lax, rökt stör, gös, en typisk rysk sallad, gurka och tomat, rättikor. Därefter serverades champinjoner med sur tjock grädd. Kokt lax med sauce polonaise, stekt skogsfågel, wienerschnitzel, blomkål och sparris, glapärön, piroger, frukt och kaffe. Dessutom serverades vodka, champagne, samt vita och röda viner.

1956

SKOTT I RIKSDAGEN.

Stockholm den 18 maj.

Ett sensationellt intermezzo inträffade på fredagseftermiddagen i riksdagens andra kammare, när en 60-årig man på åhörarläktaren mitt under pågående debatt plöstitigt reste sig och avlossade ett skarpt pistolskott.

Mannens avsikt var inte att döda någon av kammarens ledamöter och ingen människa skadades heller. Genom sitt drastiska handlingssätt ville han endast dra till sig uppmärksamheten. I dödstrynaden efter pistolskottet tog han nämligen till orda och anklagade regeringen för "falskmynteri och penningförstörande politik".

INRAMAD SKÖLD.

Den 3 febr.

För att ge förra finansministern Per Edvin Sköld en värdig inramning anslogs pengar i fredagens konselj. Han har "hängts" tillsammans med sina företrädare i ämbetet i finansdepartementets väntorum och inramningen av hans porträtt har kostat 77:50 kr. På hans efterträdares föredragning beslöt konseljen att anvisa de pengar som behövs för att betala räkningen.

Ytterligare skärpning av krediter.

Stockholm den 19 april.

Kreditåtstramningen skall skärpas ytterligare. Vid överläggningar mellan riksbanken och affärsbankerna har nämligen samstämmigt konstaterats att ett allvarligt inflationshot alltjämt består, trots den kreditåtstramning som genomförts i affärsbankerna och de övriga åtgärder som vidtagits för att stabilisera samhällsekonomin.

STOCKHOLM FÖRST MED BILTELEFON.

Stockholm den 25 april.

Stockholms automatiska biltelefonanläggning blev färdig på onsdagen och började genast tas i bruk. Byrådir. Sven Thornander i Televerket omtalar att Stockholms biltelefon med automatisk inkoppling i nätet sannolikt är den första i världen. Man har nu kommit tillrätta med alla tekniska problem. Nästa stad i världen med telefonen blir Göteborg, som endast ligger någon månadslängd bakom.

12-åring till kungs, vill ej bli skånepåg.

Den 25 april.

Ett skriftligt nödrop har tillställts konungen av en 12-årig stockholmsgrabb, som hotas av ödet att bli skånepåg.

Så här skriver han: "Jag har nu bott i Stockholm i hela mitt liv. Jag är 12 år gammal. Nu har mina föräldrar bestämt att vi ska flytta till Hälsingborg. Skulle ni inte vilja hjälpa mig med att ni skickar ett brev till mig och säga att jag slipper flytta, så visar jag min mamma och pappa det, och där ska det stå att jag slipper flytta. Med många tusen tack." Och så ett PS: "Jag skickar med porto, så ni slipper betala det".

Vid den goda avsikten stannade det emellertid, för grabben glömde att lägga i svarsportot.

Tobak:

CIGARRETEN

DOMINERAR...

Stockholm den 25 jan.

Drygt hälften av svenskarna använder tobak i någon form från och med 15-årsåldern. Tre fjärdedelar av männen och en tredjedel av kvinnorna är tobakskonsumenter. Detta är ett av de resultat som Svenska Gallupinstitutet kommit fram till vid den undersökning av svenska folkets tobaksvanor som det utfört på uppdrag av Tobaksmonopolet och som redovisas i monopolets tidning "Tobak".

...OCH

100-ÅRSJUBILERAR.

Den 3 maj.

Dvs. det är i år jämmt ett sekel sedan cigaretten på allvar slog igenom i Europa. Givetvis är den mycket äldre än så, redan inkaindianerna rökte ett slags cigaretter. Men i allmänhet förbrukades tobaken i pipan eller som cigarrer och även snustuggandet har äldre anor i Europa än cigaretten. Denna slog igenom först efter Krimkriget. De från den ryska krigsskådeplatsen hemvändande soldaterna förde med sig den nya oseden, som de lärt sig av ryssarna.

Den fria spriten.

400 arbetslösa.

Stockholm den 12 jan.

Omkring 400 arbetslösa finns det i restaurangbranschen och det beror på restaurangernas omsättningsminskning sedan spriten släpptes fri, säger ordföranden Arne Axelsson i Hotell och restaurang. Vi trodde att folk åter skulle börja gå på restauranger när en tid gått efter den 1 oktober, men nu är det tydligt att gästfrekvensen inte kommer att öka. Arbetslösheten torde vara kvar till april —maj, då sommarrestaurangerna börjar anställa folk.

NY SNAPSGIV.

Den 2 april.

De nya två- och fyra centiliters snapssarna hade på påskdagen premiär. Alla de bilande familjer som åt på utvårdshus och gästgivargårdar i går hade då tillfälle att bekanta sig med nyordningarna. Någon större sensation var det hela inte, eftersom tydligen alla restauratörer efter rekommendation från högsta byråkrathåll serverar högst tio centiliter brännvin sammanlagt.

"RENAT" och "SKÅNE" försvinner tills vidare.

Den 1 aug.

Renat och Skåne, de båda populäraste brännvinsorterna, som tillsammans utgör 90 proc. av brännvinskonsumtionen, kommer tills vidare att försvinna från systembolagets hyllor. Anledningen är den dåliga potatisskörden förra året som gör att råvarorna inte räcker till, i synnerhet som försäljningen gått upp sedan spriten blev fri.

FYLLERIREKORD I STOCKHOLM.

Stockholm den 14 juli.

Det blev rekord i fylleristantal på polisstationerna i det centrala Stockholm under fredagskvällen. Ej mindre än 139 fyllerister, därav 6 rattfyllerister togs i förvar på polisstationerna.

1956

PORKALA ÅTER FINSKT.

Helsingfors den 25 jan.

På torsdagen går alla Finlands flaggor i topp. Det är det yttre beviset på den glädje, som förenar det finska folket när Porkalaområdet överlämnas till Finland. Vi är fullt på det klara med att vår vänskapspakt med Sovjet är värdefull ar de internationella relationernas synpunkt. Den bevisar att den världspolitiska spänningen minskats och att utsikterna för fred visar på upplarnande. Vi frambär vårt varma tack för att vi nu får ta emot ett område, där huvuddelen av den tidigare befolkningen kan fortsätta sitt arbete under gynnsamma förhållanden.

Gränsbommarna har åter öppnats.

Den 26 jan.

Klockan 15 i dag gick med marschfasta steg överste Koskimaa och överstelöjtnant Pitola över Stensviks grännsbro fram till Porkala följda av major Västi i gränskommandot samt ytterligare två officerare, åtta underofficerare och 25 man, om man nu vill räkna riktigt noggrant. Vid gränsbommen stod den berömda patrulljägaren kapten Penttilä och lyfte bommen.

Jordbävning i Grekland.

Aten den 9 juli.

En kraftig jordbävning ödelade på måndagen de grekiska vinöarna Santorin och Ios i Egeiska havet och sände väldiga svallvågor in över de närliggande öarna. Ett 70-tal dödsoffer har rapporterats.

Nasser radiotalar.

Siste brittsoldaten lämnar Suezkanalzon.

Port Said den 13 juni.

Den siste brittiske soldaten lämnade på onsdagen suezkanalzon och den väldiga bas som England byggt upp under 50 års tid till världens största militära garnison på främmande mark.

Nasser vald.

Cairo den 24 juni.

Premiärminister Nasser blir Egyptens första valda statsöverhuvud. Den saken stod klar redan på söndagseftermiddagen då Nasser hade fått majoriteten av de röster som avgavs vid lördagens kombinerade folkomröstning och presidentval.

EGYPTEN

NATIONALISERAR

SUEZKANALEN.

Cairo den 27 juli.

Egyptens flagga vajade på fredagen över Suezkanalbolagets alla byggnader och anläggningar som tecken på att president Nassers nationaliseringsföretag var ett faktum. Kanalbolagets byggnader bevakades av polis i stålhelmar. I London och Paris överlämnades skarpa protester mot företaget till Egyptens ambassader och i Washington fastslog regeringen att Egyptens steg kan få vittomfattande konsekvenser.

Finsk radiobil i Porkala den första fria dagen.

GRUVKATASTROF I BELGIEN.

Charleroi den 8 aug.

Vid en av de största gruvolyckorna i Belgiens historia instängdes närmare trehundra arbetare tidigt på onsdagsmorgonen bortåt en kilometer under jord. 299 man, bland dem mer än hundra italiennare, befann sig på olika nivåer mellan 765 och 1 035 meters djup då eld utbröt i Amercoeur-Marcinelle-gruvan nära Charleroi. Tjugofem man lyckades snabbt ta sig upp till ytan.

De engelska kungligheterna i sommar-Stockholm.

Ankomsten.

Den 8 juni.

Tre minuter i ett på eftermiddagen satte drottning Elizabeth foten på svensk mark, medan Vasaordens roddare skyldrade sina blå åror.

Hon kom klädd i vitt: vit liten ask till hatt, vita handskar, vit väska, vita skor, vit klänning med smultronröda stänk. Hon gick ensam de första stegen upp för Logårdstrappan; hon log och när hon ler blir hon vacker. Hon såg rörande ung och späd ut: de tre äldsta Haga-prinsessorna är huvudet högre än hon och kung Gustaf Adolf måste böja sig djupt för välkomstkysen.

Skägg farligt för fotograf.

Kontrollen vid drottning Elizabeths mottagning i Tennishallen var om möjligt mer rigorös än vanligt. En svensk fotograf greps av två civilklädda engelska detektiver. De misstänkte att han bar lösskägg och släppte honom först när de konstaterat att så inte var fallet. Två andra fotografer fick sina kameror konfiskerade då de fotograferat från en "olämplig" plats.

Prins Bertil hälsar prinsessan Margaret välkommen på Bromma.

Galamiddagen.

Stockholm den 8 juni.

Kvällens bankettbord stod redan tidigt färdigdukat i Carl XI:s galleri. Omkring 200 silvertallrikar med flera omgångar silverbestick kantade det långa bordet i det smala galleriet.

Vid bordets mitt och med ryggarna mot fönstren satt drottning Elizabeth med kungen till vänster. Mitt emot dem satt hertigen av Edinburgh med drottning Louise till höger om sig.

Konungen och drottning Elizabeth.

Menyn.

Menyn hade följande utseende: Con-somme printaniere (soppa med färska grönsaker), Paupiettes de sole Princesse (färserad sjötungsfilé med räkor och sparristryffel), Selle de veau petit duc (kalvsadel med färserad paprika), Duchesses au Chester (ostmedaljonger), Glacé Marie Louise (mockaparfait med en drottningkrona av socker i rött och guld), Friandises (blandad specialkonfekt). Vinerna var: sherry: Dry Sack, Champagne: Krug Private cuvee, rödvin: Chateau cheval blanc 1947, Portvin vintage.

Drottning Elizabeth bar en vit satlklämning med guldbroderier och hade halsband och diadem av safirer och briljanter.

Precis när pendylen slog åtta trädde den kungliga processionen in i Vita havet, där de ca 200 gästerna samlats.

Drottningtack till flygvapnet.

Stockholm den 9 juni.

Flyguppvisningen på fredagsförmiddagen gjorde ett djupt intryck på mig, skrev drottning Elizabeth i ett telegram till flygvapenchefen. Både min make och jag känner stor tacksamhet till alla dem som deltog.

Elizabeth R.

Glatt kungligt friluftsliv.

Stockholm den 12 juni.

Största delen av tisdagen ägnade de engelska kungligheterna åt friluftsliv. Drottning Elizabeth och prinsessan Margaret började med att se på ryttartävlingarna på Stadion under morgontimmarna, och sedan traskade de omkring bland blåbärsris och moras ett par timmar ute på Järvafältets terrängritt bana. Hertig Philip hade däremot gett sig ut i skärgården, där han tillsammans med förste sjölorden Mountbatten åkte motortorpedbåt och tittade på bergsskyddsrum.

Drottning Elizabeths avsked.

Stockholm den 17 juni.

Klockan 21.55 på söndagskvällen lämnade drottning Elizabeth Bromma flygplats för att återvända till England. Den försenade avfärden — de kungliga hade stannat kvar på Stadion för att se Rytтарыlympiadens avslutningshögtid — bevitnades av tusentals människor, medan ytterligare många tusen satt fast i kilometerlånga bilköer mellan innerstaden och flygplatsen.

"It was so wonderful", var drottningens avsked till Sverige.

De ogiftas stora bal.

Fejö den 23 febr.

Karl Alex Jörgensen, son till krögaren i Österbyn, halsar en hof på att i morgon kväll skall det bli en lustig baluns på Fejö gästgivarregård borta i Västerby. Karl Alex är ordförande i öns ungarläroforening. Föreningen bildades i oktober i fjor emedan Fejö i Smålandsfarvandet vid Lolland har en vuxen ungarläroforening i varannan stuga.

Och i morgon kväll, Skottdagskvällen, kommer köpenhamnsvarianten av vår svenske Nalen-Topsy, direktör Anders Nyborg i Resebyrån Viking Nordst, ned till Fejös ungarläroforening med par busslaster köpenhamnsflickor. Danslystna och garanterat oförlovade. Så det lär ohjälpligen bli klackarna i taket hos gästgivaren i Västerbyn, Sören Marius Eriksen.

Grace Kelly kommer till Monaco.

Greta Garbo

okänd figur

i Hollywood.

Hollywood den 31 maj.

Ett brev kom till Hollywood adresserat till Greta Garbo och postkontoret återsände det till Stockholm märkt "adressaten okänd i USA".

Detta kom som något av en chock i filmstaden. Greta har alltid varit svår få tag på, men okänd? Nej, aldrig.

Hon råkar inte vara i Hollywood just nu men varje år brukar hon besöka filmstaden där hon har en våning på Sunset Boulevard.

Bröllopsstränad.

I den gamla prästgårdssalen hade många, många vigslar förrättats med köksan Lotta som tillkallat vittne. Så en dag skulle Lotta själv stå brud i denna sal.

Bäst som Lotta stod där med sin Anders och prästen läste formuläret, hörde trotjänarinnan att kaffepannan i köket kokade över. Präst, brudgum och allt annat blev av underordnad betydelse inför detta faktum — ut till köksspisen sprang Lotta i sin bröllopsstass. På vägen slängde hon efter sig:

— Läs det där för Anders pastorn, jag har hört'et så många gånger så jag kan'et.

Dags för nästa stora bröllop.

Independence, Missouri den 20 april

Nu är det dags för nästa stora bröllop. På lördag gifter sig 32-åriga Margaret Truman, enda dotter till expresident Harry S. Truman, med den kände journalisten Clifton Daniel jr, biträdande utrikesredaktör på New York Times. Gästerna började anlända redan på fredagen men gästlistan har inte offentliggjorts och Harry Truman ser personligen till att inga sensationsreportage kan göras. Familjen Truman har klargjort att den önskar ett stillsamt värdigt bröllop för den trängre familjekretsen.

Mistinguett död. Födelsedatum obekant.

Den 6 jan.

Den världsberömda franska varietéstjärnan Mistinguett avled på trettonafton. Hon drabbades på juldagen av ett slaganfall, och senare tillstötte dubbelsidig lunginflammation.

Monte-Kelly-Rallyt.

Monaco den 19 april.

Man behöver inte någon skeppskikare för att se hur furst Rainier och hans Philadelphia-födda furstinna Grace of Hollywood drog en lättadens suck när monegaskiska furstejakten Deo Juvante strax efter klockan fem på torsdagsafton lättade ankar från Quai de Commerce i Monacos dockhamn och förde ut "århundradets brudpar" mot smekmånad på ett smågropigt Medelhav. Det var också första gången på en vecka som både fursten och hans brud log riktigt hjärtligt och avspänt. Efter allt ståhej unnar man dem verkligen några veckor i lugn och ro.

Var svensk har sitt värphöns.

Den 26 mars.

Visste ni att vi äter 75 miljoner kilo ägg här i landet? Det blir 180 ägg per person och år — en ganska respektgivande kvantitet, även om amerikanerna är uppe i det dubbla.

Aldrig skådad prakt

på årets Amaranten.

Stockholm den 15 juni.

Tjugosex kungligheter — varav en kung, två drottningar och två prinsgemåler — var hedersgäster vid fredagskvällens Amaranterbal i Stockholms stadshus. 1500 personer deltog i denna den praktfullaste av alla fester i Stadshusets historia. Aldrig har så många och så sällsynta ordnar visats samtidigt i Sverige och aldrig har väl juvelprakten varit så bländande. Fyra prinsessor recipierade — och ett par hundra servitörer-servitriser slog nytt stadshusrekord genom att på en timme och en kvart utspisa de 1500 gästerna med bl. a. 250 kg färskrökt lax, 300 kg oxfilé, 250 liter glasstårta och 750 helor champagne.

1956

Den fria spriten.

Omsättningen för Rikssara sjönk stort.

Stockholm den 9 juni.

Sista kvartalet 1955 sjönk de allmänna restaurangbolagens försäljning av sprit och vin med bortåt en tredjedel och omsättningen i övrigt med nära en sjättedel av omsättningen samma tid 1954, enligt årsberättelsen från Sveriges Centrala Restaurang AB.

Härigenom gick årets totala omsättning ner med 7,6 milj. eller 3,5 proc. Försäljningen av sprit och vin sjönk med 6,6 proc.

Betydande svinn i Systembolaget.

Stockholm den 12 okt.

Ett betydande svinn har nya System AB haft att kämpa mot sedan butikernas redovisning lades om för ett år sedan. Man införde då värdekontroll i stället för den gamla styckekontrollen. Den centrala kassan upphörde. Butikschefernas möjligheter till effektiv kontroll försämrades. De hade tidigare kunnat uppvisa eventuella felaktigheter varje dag. Redovisningen sker nu månatligen. Hr Almeby framhåller att avvägningen mellan en central kassa och den förbättring i kundtjänsten som det Nya Systemet innebär medför ökade risker i redovisningshänseende.

GRÖNKÖPINGSSYSTEM.

15 dec.

Var tredje kund vid systembolaget får inköpsrätten indragen för en dag — se där den nya nykterhetspolitiska givningen i Grönköping, enligt dess förträffliga Vekoblad. Två kunder i rad får alltså handla obehindrat, men den tredje avspisas vänligt men bestämt med beskedet:

— Det blir ingenting här i dag.

Idégivare för det Nya Grönköpings-systemet har varit hr riksdagsman Krökén i Kröken, som inför nästa riksdag planerar att motionsledes lansera systemet över hela landet.

Här fordras krafttag, säger hr Krökén vid samtal med Gr. V. Vi måste ta i med hårdhandskarna — det du ger inte att fortsätta i ullstrumporna. Ja, vill jag rent av gripa till det gamla stålblanka romarcitatet: Tracassare necesse est. Själv har jag tagit under övervägande olika framkomliga vägar innan jag slutligen stannade för det nu föreslagna systemet. Efter moget övervägande stannade jag för det nu så populära lotteriförfarandet eller Strängaspel, varigenom var tredje kund drar en "nit" och de övriga "vinst". Detta system bör medföra en nedgång i försäljningen med ½, sam-

Kekkonen i Stockholm.

Stockholm den 2 okt.

Readånande flygciirkus, kortge genom Stockholms flaggprydda gator, diplomatmottagning, sångarhyllning och en lysande galamiddag på slottet utgjorde det digra programmet för president Kekkonens första statsbesöksdag i Stockholm.

Bergman årsbäst.

New York den 26 dec.

New Yorks filmkritikerförbund har korat Ingrid Bergman till årets bästa filmskådespelerska för hennes roll i "Anastasia". Den italienska "La Strada" fick betyget årets bästa utländska film. Årets bästa amerikanska film var enligt kritikerförbundets åsikt "Jorden runt på 80 dagar". Regissören John Huston fick högsta betyget för "Moby Dick" och Kirk Douglas fick titeln årets bästa filmskådespelare för sin insats i "Lusten till livet".

Spioneri av hemlängtan.

Göteborg den 28 dec.

Hemlängtan till Ryssland var ett av motiven bakom det spionage som den 60-åriga ryssfödde ingenjören Georg Valdemar Englund bedrivit i Göteborg. Det ser också ut som om han utlovats en anställning i Ryssland, som belöning av sina uppdragsgivare. Några större penningssummor har ingenjör Englund icke erhållit. Det rör sig om någon tusenlapp och några hundralappar.

Förenings-pippi.

Den 23 dec.

Att Småland är ett föreningsbitet landskap vet vi ju alla. Men frågan är, om inte Ljungby tar priset. Det finns cirka 8 000 invånare i den sydvästsmåländska staden, som har 102 olika föreningar, av vilka 40 åtnjuter kommunalt stöd. Nyligen har man helt misslyckats i försöken att centralisera föreningslivet i Ljungby — och allra mest protesterade den dam, som är medlem i 42 (!) olika föreningar. Hon är bara ledsen över, att hon ibland måste försumma ett och annat möte för att hinna vara med på ett tredje...

tidigt som spänningsmomentet i viss mån verkar balansera genom att locka kunder så att statens välbehövliga skatteinkomster inte alltför kännbart reduceras, slutar hr riksdagsmannen.

Statistik.

Stor-Stockholm över miljonen.

Stockholm den 1 jan.

Stor-Stockholms folkmängd har under 1955 ökat med 18 283 personer till 1 063 260. Därav kommer 786 052 på Stockholms stad, 224 988 på inre förortsområdet, dvs. 15 städer och församlingar i huvudstadens omedelbara närhet, samt 52 220 på yttre förortsområdet — 30 andra grannförsamlingar.

Överskott.

Den 11 jan.

Ett rekordartat överskott på närmare en miljard kronor presenterar finansminister Sträng i sin budgetdebüt. Den visar också att skatteinkomsten ökar med betydligt över miljarden. Hela statförslaget slutar på drygt elva miljarder och det finns gott utrymme för skattesänkningar, betydligt större än den gest som nu lämnas inför valet till hösten.

Skattesänkning.

Den 30 maj.

Riksdagsmajoriteten gick efter långa debatter på onsdagen emot högerförslaget om en tioprocentig allmän skattesänkning och fastställde regeringens begränsade bud om en skatteuttagning för nästa år med 100 procent enligt de tidigare beslutade nya skatteskalorna.

Varannan svensk stadsbo.

Stockholm den 25 okt.

Varannan svensk är nu stadsbo. Detta framgår av den nyutkomna årgången av Statistik årsbok. Om man räknar med alla tätorter och inte bara städer, omfattar dessa 2/3 av folkmängden. Kvinnoöverskottet minskar. Vi har nu 1 006 kvinnor på 1 000 män i riket i dess helhet. Landsbygden har emellertid kvinnounderskott (937 kvinnor på 1 000 män), medan det i städerna finns 1 082 kvinnor på 1 000 män.

Landets lilleputt.

Den 29 dec.

Skeglinge blir vid årsskiftet Sveriges minsta socken och också landets minsta församling. Tidigare har Norra Säm vid Borås stått i spetsen för lilleputtarna, men där har det blivit en befolkningsökning, som man måste gå flera decennier tillbaka för att finna motsvarighet till. Norra Säm har blivit något av storsocken efter en ökning av invånarantalet från 59 till 71 i år!

Torsten Kreuger säljer ST och AB BENSINSTOPP. för trettio miljoner.

Stockholm den 13 nov.

Stockholm den 4 okt.
Landsorganisationen kommer att köpa de båda huvudstadstidningarna Stockholms-Tidningen och Aftonbladet av ingenjör Torsten Kreuger. Överlåtelse-summan är enligt uppgift på mellan 25 och 30 miljoner kronor. De båda tidningarna kommer att få en ny politisk ledning.

Två man står bakom Gust. Näsström chef för ST. tidningsövergången.

Strängaste sekretess.

Stockholm den 4 okt.
Torsten Kreugers försäljning av Stockholms-Tidningen och Aftonbladet till LO har visserligen föregåtts av en mängd rykten men kom likväl som en kallusch för de redaktionellt anställda på dels Stockholms-Tidningen och Aftonbladet, dels Morgon-Tidningen och Aftontidningen. De förda förhandlingarna har omgivits med den strängaste sekretess.

SJ:s jubileumsår

— Rekordår.

Stockholm den 1 dec.
Jubileumsåret 1956 uppvisar den största person- och godstrafiken i de svenska järnvägarnas historia, omtalade generaldirektör Erik Upmark, när han på lördagseftermiddagen högtidstalade vid SJ:s 100-årsdag i Stockholms Konserthus. För framtiden eftersträvar vi större säkerhet, jämnare gång hos fordonen, större regelbundenhet och större snabbhet. Vi hoppas att dessa mål skall kunna nås och även till ett tolerabelt pris.

Före Konserthusfesten, i vilken bl. a. deltog kungaparet och en rad representanter för regering, riksdag, näringsliv och skilda organisationer, hade jubileumsfirandet börjat på annat håll. Det inleddes på förmiddagen med kransnedläggning vid Nils Ericsons grav på Norra kyrkogården. Samtidigt hängdes en krans på grunden till rallarkyrkogården i Torne, Björkilden, Lappland.

Gust. Näsström chef för ST.

Stockholm den 17 okt.

Till huvudredaktör i Stockholms-Tidningen har från 1 november utsetts tidningens mångårige kulturmedarbetare Gustaf Näsström. Från samma tidpunkt inträder tidningens andre redaktör Gunnar Sundell som ansvarig utgivare. Redaktionschefen Hugo Björk kvarstår i sin befattning.

Flygkrasch!

Västerås den 30 okt.

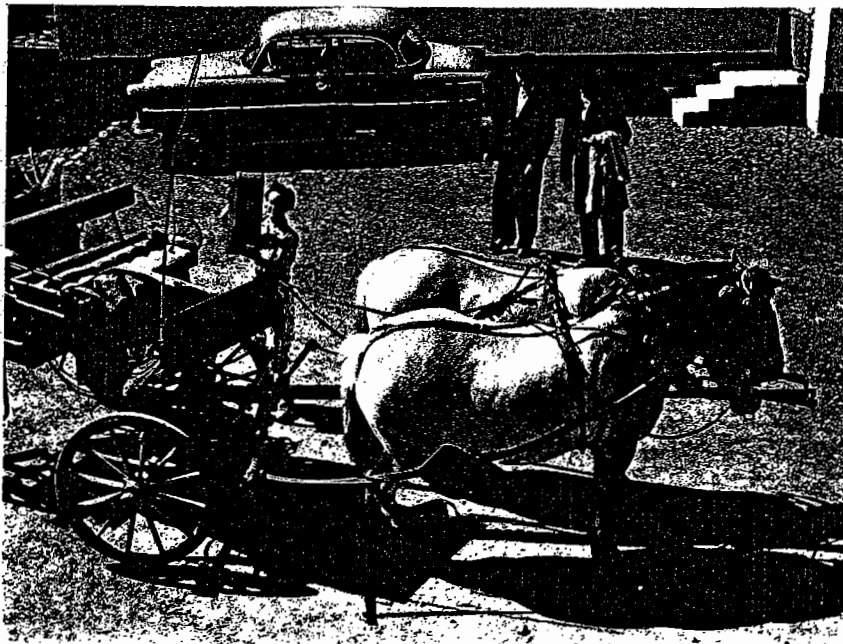
Sex personer dödades och fem skadades, därav en allvarligt, då ett av flygvapnets transportplan av typen Pembroke P 83 med 11 man ombord störtade på tisdagseftermiddagen vid Halmberget utanför Västerås på en övningsflygning. Omedelbart efter starten utbröt en explosionsbrand i den ena av de två motorerna. Föraren försökte nödländande men kolliderade med en kraftledning. Vid nedslaget fattade planet eld.

STOCKHOLM NÄSTAN EN ÖDE STAD.

Den 17 nov.

Stockholms-taxis orderväxel arbetade för full kapacitet under lördagskvällen och telefonisterna tog emot de få beställningar som kunde accepteras. Antalet taxibilar i tjänst uppgavs av trafikchef Adolffson till 1400, vilket är maximisiffran för staden.

Gatorna låg i det närmaste öde vid 19-tiden i City. Det var bara de stora spårvägstägen — ofta om tre vagnar — samt taxibilarna och bussarna som upptog filerna. Man kunde nästan obehindrat gå på och över gatorna — reflexionen att man kunde tro sig vara förflyttad till kl. 4 på morgonen och inte uppleva staden en lördagskväll inställde sig. Privatbilarna lyste totalt med sin frånvaro efter att ha kört på i hårt tempo undan 18-klockslaget för att hinna hem under eftermiddagen.

Hästens dag på söndagarna.

1956

UNGERNS FRIHETSKAMP.

Budapest den 26 okt.

Det ungerska folket behärskar nu situationen och hela landet bortsett från huvudstaden har befriats från sina förtryckare. Det må vara en något optimistisk syn på situationen, men det var den som lämnades oss av befolkningen, som samlats längs vägarna till Budapest.

Med oförminskad intensitet rasar blodiga strider i Budapest och att döma av de väldiga uppbåden av militär och beväpnade civilpersoner, som färdats hela kvällen på tillfartsvägarna mot den ungerska huvudstaden, kommer oroligheterna där snarast att tilltaga. Budapest lär på fredagen vara den enda stad i Ungern, där blodsutgjutelse förekommit.

REVOLTMÄNNENS KRAV UPPFYLLS.

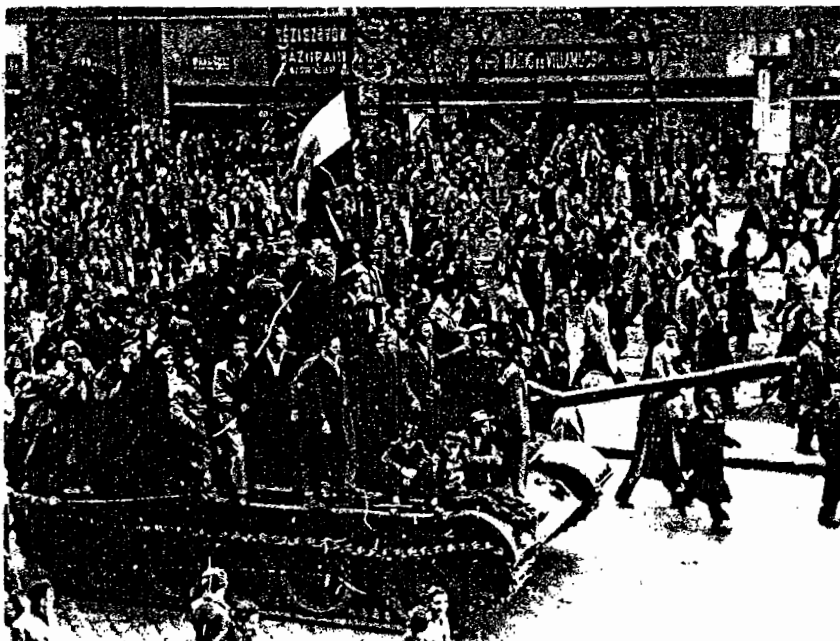
28 okt.

Ungerns nye regeringschef Imre Nagy har kapitulerat för folkresningen. De ryska trupperna skall lämna Ungern och håller redan på att utrymma Budapest. Den förhatliga säkerhetspolisen skall upplösas och ny polismakt omedelbart skapas.

Sista bönen: RÄDDA OSS...!

4 nov.

Ungerns frihetsstund blev kort. Den ryska "vänskapsoffensiven" är slut. Den ryska ångvälden mal fram över Ungerns frihetsörstande folk. Järnridån har åter dragits ner för det folk, som för ett par korta, ljusa dagar gav världen hopp om att den ej var oförstörbar. Och bakom ridån går kampen vidare. Kampen med bara ett slut. Män, kvinnor, åldringar och barn — alla kämpar med förtvivlans frenesi mot den dödande övermakten.

Erövrad rysk tank med ungerska frihetskämpar.

MASSFLYKT FRÅN UNGERN.

Många länder erbjuder hem.

Paris den 13 nov.

Tusentals ungerska flyktingar har redan erbjudits nya hem i olika länder, enligt en översikt som gjorts av Europarådet under ledning av Frankrikes representant där, Pierre Schneider. I översikten anges de olika ländernas förmåga att ta emot dylika flyktingar enligt följande beräkning: Belgien 4 000, Tyskland 3 000, Holland 5 000, Italien 2 000, Sverige 1 000, Schweiz 1 000, Australien 3 000, Nya Zeeland 500, Argentina 3 000 och USA 5 000. Vidare tilläggs att Frankrike kan ta ett inte närmare fixerat antal.

Ungrare till Sverige.

Den 16 nov.

I går anlände den första så att säga officiella kontingenten av de tusen flyktingar från Ungern, som svenska staten erbjudit asyl. Den har som bekant föregåtts av den transport tidigare under veckan, som skett genom Rädda barnens försorg och på dess bekostnad. De följande transporterna liksom denna sker genom Arbetsmarknadsstyrelsens försorg.

Ytterligare 2 000 flyktingar.

Stockholm den 21 nov.

Regeringen har beslutat, att i Sverige skall — utöver hittills beslutade 1 000 flyktingar — få tas emot ytterligare omkring 2 000 ungerska flyktingar från läger i Österrike.

Massrättegångar stundar, dom verkställs omedelbart.

9 dec

Ständrätt har införts i Ungern som följd av den senaste tidens talrika sammandrabbningar mellan kontrarevolutionära grupper och ordningsmakten, meddelar Budapest-radion. Samtidigt infördes belägringstillstånd i hela landet och marionettregeringen under Janos Kadar befallde att alla oppositionella arbetarråd omedelbart skall upplösas.

32 000 liv revoltfacit.

New Delhi den 13 dec.

Tjugofem tusen ungrare och sju tusen ryssar beräknas ha omkommit under resningen i Ungern, sade indiske premiärministern Nehru på onsdagen. Uppgiften ingick i en rapport som lämnats av ambassadör Menon efter ett besök i Budapest helt nyligen.

RYTTAROLYMPIAD.

Olympialden rids norrut.

Den 4 juni.

Olympiska kommitténs vice ordförande, direktör Bo Ekelund, klev fram ur "Erik Vikings" kabindörr, höll i högt lyft högerhand en blank stormlykta med en gul liten låga. Det var på Bulltofta klockan 18.02 på måndagen. Stormlyktans låga var den olympiska elden, som nu nådde svensk mark. Tusentals malmöbor, på flygplatsen och sedan på Stortorget, bevitnade eldens högtidliga mottagande och dess start norrut, mot Stockholm, sedan landshövding Widell hälsat den välkommen.

Invigningen.

Stockholm den 10 juni.

Elden från Aten brann i Stockholms Stadion. Invigningen av sextonde olympiadens ryttartävlingar blev vad en sådan ceremoni ska vara: ett stycke levande antikt ideal framställt i lättfattliga och sköna symboler. Elden brann mycket värdigt, förstärkt av glansen från hedersläktaren. Där satt Elizabeth II av England vid sidan av Gustaf VI Adolf av Sverige; och bredvid dem och bakom dem var så många prinsar och prinsessor och hertigar som någon furstesamlare kan önska. Och allt var stilla storhet och ädel enkelhet.

Den olympiska elden har tänts i Stockholm.

Guld för Petrus Kastenman.

Stockholm den 14 juni.

Skövde-sergeanten Petrus Kastenman och hans 8-åriga Illuster lyckades hålla undan för sina farligaste medtävlare i fälttävlans avslutande hoppningsprov på Stadion och bärgade guld i den individuella tävlingen åt Sverige. Inför hela 15 373 betalande åskådare och alla kungligheterna med svenska kungaparet och drottning Elizabeth i spetsen avverkade det svenska ekipaget den olympiska banans 12 hinder med två fel (lika med 20 minuspoäng).

Tyska ryttarlagets dag.

Stockholm den 17 juni.

Tyskland avlöste Sverige som ryttarolympiadens dominerande nation, när spelen på söndagen avslutades med banhoppning inför fullsatt Stadion. Både individuellt och i lag gick segern till Tyskland. Världsmästaren Winkler på Halla rev endast ett av de 14 hinderna i första omgången och klarade andra omgången prickfritt, trots att han led svårt av en skada, som han ådrog sig på förmiddagen.

Sverige tog guld både individuellt och i lag.

Den 16 juni.

Sverige upprepade sin stora triumf från Helsingforsolympiaden 1952 och lade beslag på guldets både individuellt och i lag, när dresyr tävlingen avslutades på lördagen. Henri S:t Cyr och Juli som näst sista ekipage gjorde en strålande uppvisning och förvisade därtills ledande danskan Lis Hartel till silverplatsen, också det en upprepning från Helsingfors vad placeringen beträffar.

Bronsmedaljen gick till tyskan Liselott Linsenhoff på Adular. Tvåa i lagtävlingen efter Sverige blev det tyska damlaget med Schweiz på bronsplatsen, båda med exakt samma poäng. Tyskorna fick silvret tack vare att Liselott Linsenhoff hade den högsta individuella poängsiffran av de sex berörda.

De båda andra svenskarna skötte sig också ypperligt. Gehnäll Persson blev fyra på Knaust och Gösta Boltensstern sju på Krest. I Helsingfors var det Boltensstern som var den bättre av de två.

Guldmedaljören Petrus Kastenman.

BK Älgen boxade till sig fem NM

Tre av finalerna rent KM

Var det gräddan av norrländsk boxning som på söndagskvällen visade sig i Östersunds tennishall då har sporten både kvalitativt och kvantitativt gått starkt tillbaka! Nitton pugilister gjorde upp om de nio titlar som stod på spel (bantamviktare saknades) och det betydde att det blev final direkt i samtliga klasser utom weltervikten, där Ove Irén som tävlingarnas ende fick matcha två gånger. På ett NM har man vissa fordringar och vi kan inte direkt påstå att dessa fylldes på alla händer. Tvärtom i vissa fall.

BK Älgen var synnerligen lyckosam i sina förehavanden i ringen och kan stoltsera med hela fem mästare: Curre Andersson, Stig Sandelius, Dag Karlsson, Ove Irén och Bertil Fredriksson.

Ove Irén fick inleda och avsluta övningarna och var som sagt den ende som fick gå i ringen två gånger. I semifinalen mötte han Olle Westin från Vittangi. Ove öppnade mycket lugnt med tanke på en eventuell fortsättning och stod inte riktigt att känna igen de två första ronderna. I tredje satte han emellertid full fart och det var aldrig tal om annat än en solklar älgaseger.

I FINALEN mot Sven Hallén från Sundsvall boxade Ove ut hela sitt register. I en närkamp vid repen fick Älgen en ofrivillig skalle, som spräckte högra ögonbrynet och man var ett tag orolig för om han skulle kunna fortsätta. Lyckligtvis var det inte så farligt och i andra rondan var sundsvallaren chanslös. Efter tredje nedslagnaren i snabb följd kastade sekonden in handduken.

TRE KAMPEVALER

stod på NM-programmet. I den första kampen, Curre Andersson mot Lars Åke Bexelius, den andra och tredje mellan Lars Åke Bexelius och Bertil Fredriksson. I den fjärde och femte mellan Dag Karlsson och Sven Hallén. I den sjätte mellan Dag Karlsson och Ove Irén. I den sju mellan Dag Karlsson och Ove Irén. I den åtta mellan Dag Karlsson och Ove Irén. I den nio mellan Dag Karlsson och Ove Irén.

DEN TREDJE KAMPEN var mellan Sven Hallén och Dag Karlsson. Sven öppnade mycket lugnt och Dag Karlsson svarade på det med en snabb och kraftfull attack. Efter två runder var Dag Karlsson i ledning och efter fem runder var han nästan helt utslagen. Efter sju runder kastade sekonden in handduken.

STIG SANDELIUS

gick upp mot Sven Hallén i den andra finalen. Stig öppnade mycket lugnt och Sven svarade på det med en snabb och kraftfull attack. Efter två runder var Stig i ledning och efter fem runder var han nästan helt utslagen. Efter sju runder kastade sekonden in handduken.

Den tredje kampen var mellan Dag Karlsson och Ove Irén. Dag Karlsson öppnade mycket lugnt och Ove svarade på det med en snabb och kraftfull attack. Efter två runder var Dag Karlsson i ledning och efter fem runder var han nästan helt utslagen. Efter sju runder kastade sekonden in handduken.

Den fjärde kampen var mellan Dag Karlsson och Ove Irén. Dag Karlsson öppnade mycket lugnt och Ove svarade på det med en snabb och kraftfull attack. Efter två runder var Dag Karlsson i ledning och efter fem runder var han nästan helt utslagen. Efter sju runder kastade sekonden in handduken.

Den femte kampen var mellan Dag Karlsson och Ove Irén. Dag Karlsson öppnade mycket lugnt och Ove svarade på det med en snabb och kraftfull attack. Efter två runder var Dag Karlsson i ledning och efter fem runder var han nästan helt utslagen. Efter sju runder kastade sekonden in handduken.

bladet. Sotarn föredde då en bild som låg snubblande nära smaknamnsbyte till »Slaktarn»...

MELLANVIKTEN var en bökig tillställning, som Bertil Fredriksson poängvann efter en myckenhet klängning och dålig »brottning». Motståndaren Sven Hägglund från Ö-vik gavs två varningar för hållning och »älgens» seger därmed säker.

Sven Helin från Sundsvall hade poängledning efter första tungviktsronden mot Vittangis Bert Sydstrand men tvingades ge upp i pausen sedan han på ett tidigt stadium slagit sönder ena näven.

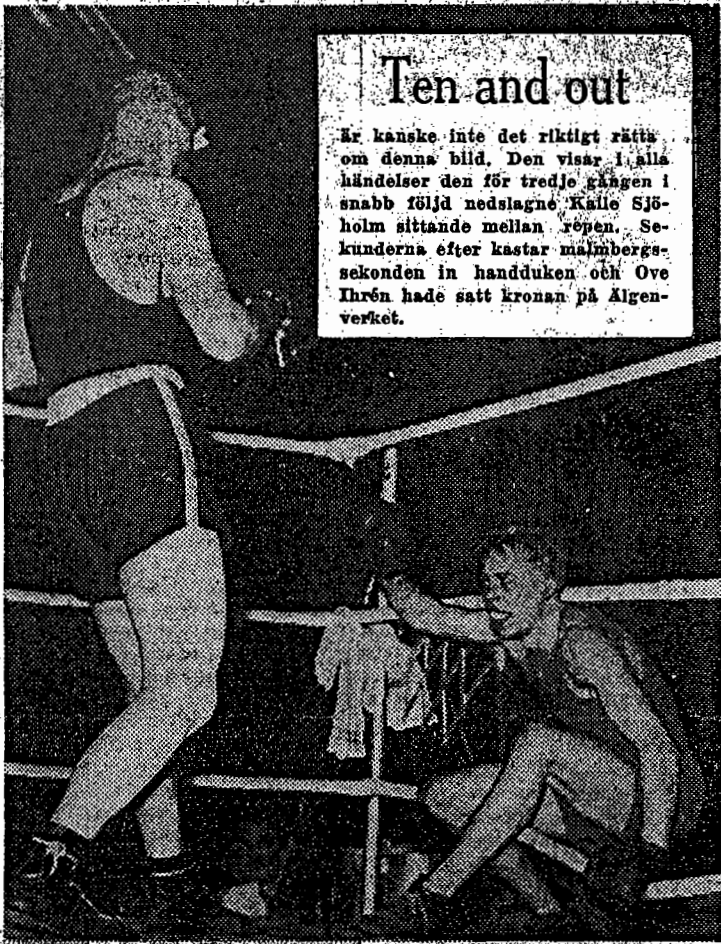
Bertil Andersson skötte ringdomarkallet med samma säkerhet som man är van vid från det hållet och som ringdomare sitt in från resp. Stockholm, Malmberget och Sundsvall men en östervindare som reserv.

Finalresultat

- Flugvikt: Curre Andersson, BK Älgen mot Lars Åke Bexelius, Vittangi.
- Kanotvikt: Bertil Fredriksson, BK Älgen mot Sven Hägglund, Ö-vik.
- Lättvikt: Stig Sandelius, Älgen mot Sven Hallén, Sundsvall.
- Mellanvikt: Dag Karlsson, Älgen mot Sven Hallén, Sundsvall.
- Weltervikt: Ove Irén, Älgen mot Sven Hallén, Sundsvall.
- Lätt tungvikt: Sven Hallén, Sundsvall mot Dag Karlsson, Älgen.
- Tungvikt: Bertil Fredriksson, BK Älgen mot Sven Hallén, Sundsvall.

NY EUROPA-MÄSTARE

Emilio Marconi, Italien blev på Östergården i Östersund ny världsmästare i weltervikten efter poängbaserad avgång mot Dag Karlsson, BK Älgen.

Ten and out
 Är kanske inte det riktigt rätta om denna bild. Den visar i alla händelser den för tredje gången i snabb följd nedslagne Kalle Sjöholm sittande mellan repen. Sekunderna efter kastar malmbergesekonden in handduken och Ove Irén hade satt kronan på Älgenverket.

Måndagen den 13 febr 1956.

J.A.N

BK Älgen bäst i NM-boxningen

Dag Karlsson får in en högerkrök medan Alf Berg, Boden, missar sitt slag. Dag vann matchen med domarbiterna 2-1.

Malmbergets brödrapar blev publiktfavoriter

BK Älgen blev i särklass bästa klubb i årets NM med fem segrar av sex starter. Malmberget tog två titlar, Vittangi en och Sundsvall en. Det var ganska pigga boxningar med flera ur publikens tycke trevliga matcher. Publiktfavoriter blev brödraparet John och Bent Nilsson från Malmberget som möttes i finalen i fjädersvikt. De visade upp en frisk och sympatisk boxning där sällbrorens denna gång tog en 2-1-seger.

Bästa boxaren i turneringen tyckte vi Ove Ihrén var. Det var en trevande öppning han gjorde i första ronden. Västmanland kom starkt sedan och det var ingen tvekan om var segern skulle gå. I finalen mötte han sedan Sven Hallén, Sundsvall, och hade otur att få högra ögat uppskallat redan i första ronden. Han försämrade starkt i alla fall och ronden gick klart i Älge-favör. I andra ronden satte han sedan allt på ett kort och boxade ut Hallén som nu var nere för räkning ett par gånger och föra pausen till tredje ronden kom mycket riktigt handduken ty nu var Hallén färdig.

Bertil Fredriksson, Älgen och Sven Hägglund, Ösvik gick en mindre trevlig match i mellanvikt. Hamnboxaren vann dock på bättre boxning men matchen var alltför böjig för att bli trevlig. Det avbröts på grund av mörker och andra orsaker.

MATCHLISTAN

Weltervikt, semifinal: Ove Ihrén, Älgen - O. Västman, Vittangi. I första ronden var Ihrén på offensiv och Västman försvarade sig. I andra ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig. I tredje ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig. I fjärde ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig. I femte ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig. I sjätte ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig. I sju ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig. I åtta ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig. I nio ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig. I tio ronden blev Ihrén mer offensiv och Västman försvarade sig.

Lättvikt, final: Stig Sandellius, BK Älgen - Karl Sjöholm, Malmberget, 2-1.

Stig Sandellius började bäst och hade övertag redan i första ronden. I andra hade han Sjöholm nere för räkning men mot slutet av ronden var båda boxarna ganska trötta och hängde fullt. I sista ronden fick Sjöholm inkassera många hårda slag från Sandellius, som dock inte kunde krossa rik-
te.

I waltery, final: Dag Karlsson, BK Älgen - Alf Berg, Boden, 2-1. En mindre trevlig match med mycket slugging. I andra ronden fann Dag melodin och fick in flera fina slag och Berg var märkbart skadad i slutet av ronden. I sista ronden kom dock Berg starkare och knappade in en del på Dags försprång som dock räckte till en 2-1-seger.

I mellanvikt, final: Sven Hallén, Sundsvall - Bertil Fredriksson, Älgen, 3-0.

Larsson tog hand om initiativet i första ronden men detta knappades in i den andra. I tredje ronden var båda boxarna mindre trevliga att se och Sotari bildade ganska ymnigt. Han kunde heller inte sätta in avgörandet och segern gick därför till Sundsvalls och tack vare renare boxning.

Mellanvikt, final: Bertil Fredriksson, BK Älgen - Sven Hägglund, Ösvik, 3-0.

Första ronden var ganska jämn men i den andra tog Fredriksson hand om kommandot och ledde klart när sista ronden började. I avslutningen blev mindre trevlig då båda boxarna gick in i närkamp och höll motståndaren. Ösvikaren var dock värd att svada och varnades två gånger.

I tungvikt, final: Sven Johansson, Malmberget - Tage Hedman, Malmberget, 3-0.

Hedman var alltså handikappad av Johanssons stora svackor. Det stod klart ganska tidigt att Johansson var segern. Skulle gå och Johansson visade den genutgående bästa boxningen.

Tungvikt, final: Bert Rydsten, Vittangi - Rune Hallén, Sundsvall. Hallén gav upp på grund av skada i första ronden. Bert slog upp en skada i högra handen och till slut gick upp i pausen.

Fjädersvikt, final: John Nilsson, Malmberget - Bent Nilsson, Malmberget, 2-1.

Det var inte nog med att det var en ren klubbuppgörelse, det var två bröder också. De fick ganska mycket publik med sig genom små trevliga boxningar där John fick en bra chans att slå Bent som dock inte kunde krossa rik-
te. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig. Bent var mer offensiv och John försvarade sig.

Braskraller till mackens vospel?

Älgen var bästa klubben i Norrland detta år.

Och NM gick i tennishallen.

EH tips från Charmer Ö

Filmåret 1955

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Innehåll

- 1 Födda
- 2 Avlidna
- 3 Årets filmer
 - 3.1 A - G
 - 3.2 H - N
 - 3.3 O - U
 - 3.4 V - Ö

Se även

- Filmåret 1956
- Filmåret 1954

Födda

- 8 januari - Rowan Atkinson, brittisk komiker och skådespelare.
 - 9 januari - J. K. Simmons, amerikansk skådespelare.
 - 18 januari - Kevin Costner, amerikansk skådespelare och regissör.
 - 17 mars - Gary Sinise, amerikansk skådespelare.
 - 19 mars - Bruce Willis, amerikansk skådespelare.
 - 29 mars - Rolf Lassgård, svensk skådespelare.
 - 4 april - Parveen Babi, indisk filmskådespelare.
 - 26 april - Jan Rippe, svensk skådespelare och artist, medlem i Galenskaparna och After Shave.
 - 29 april - Kate Mulgrew, amerikansk skådespelare.
 - 13 maj - Åke Sandgren, svensk regissör, manusförfattare och filmproducent.
 - 15 maj - Lee Horsley, amerikansk skådespelare.
 - 16 maj - Debra Winger, amerikansk skådespelare.
 - 17 maj - Bill Paxton, amerikansk skådespelare.
 - 18 maj - Lena T. Hansson, svensk skådespelare.
 - 19 maj - Tytte Johnsson, svensk skådespelare.
-
- 6 juni - Stefan Sauk, svensk skådespelare.
 - 30 juni - Jojje Jönsson, svensk skådespelare och manusförfattare.
 - 8 juli - Lena Endre, svensk skådespelare.
 - 12 juli - Nina Gunke, svensk skådespelare.
 - 22 juli - Willem Dafoe, amerikansk skådespelare.
 - 27 juli - Stefan Nilsson, svensk kompositör, av bland annat filmmusik.
 - 15 augusti - Pontus Gustafsson, svensk skådespelare.
 - 29 augusti - Gunnel Fred, svensk skådespelare.
 - 5 oktober - Per Fritzell, svensk skådespelare och artist, medlem i Galenskaparna och After Shave.
 - 13 november - Whoopi Goldberg, amerikansk skådespelare.
 - 23 november - Dan Ekborg, svensk skådespelare.
 - 5 december - Gunnar Falk, svensk skådespelare och konstnär.
 - 18 december - Ray Liotta, amerikansk skådespelare.
 - 30 december - Sanne Salomonsen, dansk sångerska och skådespelare.

Avlidna

- 1 februari - Arnold Sjöstrand, svensk skådespelare och regissör.
- 30 september - James Dean, amerikansk skådespelare.
- 25 november - Erik Baumann, svensk filmmusikkompositör.

Årets filmer

A - G

- Alltid vackert väder
- Bankrånarligan
- En man steg av tåget
- Enhörningen

H - N

- Hemsöborna
- Hoppsån!
- Luffaren och Rasmus
- Mannen med den gyllene armen
- Marty
- Min syster Eileen
- Morgondagen är vår

O - U

- Pappa Långben
- Paradiset
- Sommarnattens leende
- Spindelnätet
- Ta fast tjuven
- Under Bagdads måne
- Ute blåser sommarvind

V - Ö

- Öster om Eden

Film

Lista över filmår | Filmer | Regissörer | Svenska skådespelare | Engelskspråkiga skådespelare |
Manusförfattare | Filmgenrer | Filmfestivaler | Inkomstbringande filmer | Filmmusik |
Filmbolag | Filmportalen

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1955

Artikelkategorier: Filmår

- Den här sidan ändrades senast 19 april 2005 kl.09.44.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Amerikansk filmhistoria

1920-talet

Sedan 1920-talet har USA dominerat globala filmindustrin med ett brett utbud av filmer som varit både konstnärliga och tekniskt banbrytande. Detta har bidragit till att det i den amerikanska kulturen finns en ingrodd filmentusiasm som man inte kan hitta någon annanstans än kanske den andra stora filmnationen det vill säga Indien (se indisk film).

Tack vare intresset för filmkonsten och naturligtvis det låga priset blev det allt vanligare med biografbesök i USA. Man besökte dessa så kallade *Nickelodeons* som de kallades för att det kostade endast en *nickel* (ett 5-centsmynt) för en filmvisning.

Den mest framgångrika filmen från den här perioden är förmodligen kärlekshistorien mellan Scarlett O'Hara och Rhett Butler i *Borta med vinden* som än idag inte har överträffats vad gäller antalet biobesökare.

1950-talet

Denna tradition kulminerade under 1950-talet. Det var då som televisionen fick sitt genombrott och nu hade var man sin egen "mini - biograf" därmed blev *Nickelodeons* alltmer sällsynta.

Den amerikanska filmindustrin anpassade sin produktion och började med att spela in storfiler som publiken helt enkelt inte kunde uppleva fullt ut på sina små tv-apparater. Dessa mastodontproduktioner brukar idag kallas för blockbusters. Exempel på filmer från 1950-talet och 1960-talet (se åren 1950 till 1969) är exempelvis *Spartacus*, *Lawrence av Arabien*, *Kleopatra*, *Bron över floden Kwai* och *Ben Hur*.

Se även: Mastodontfilm

Ta fast tjuven

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Ta fast tjuven är en film från 1955 regisserad av Alfred Hitchcock med Cary Grant och Grace Kelly i huvudrollerna.

Innehåll

- 1 Handling
- 2 Om filmen
- 3 Taglines
- 4 Rollista (i urval)
- 5 Extern länk

Handling

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Ta_fast_tjuven&action=edit)!

Om filmen

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Ta_fast_tjuven&action=edit)!

Taglines

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Ta_fast_tjuven&action=edit)!

Rollista (i urval)

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Ta_fast_tjuven&action=edit)!

Extern länk

- IMDb - To Catch a Thief (<http://www.imdb.com/title/tt0048728>)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Ta_fast_tjuven

Artikelkategorier: Amerikanska filmer

	Ta fast tjuven
Originaltitel:	<i>To Catch a Thief</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1955)
Land:	USA
Originalspråk:	Engelska
Genre:	Thriller
Regissör:	Alfred Hitchcock
Manus:	John Michael Hayes, David Dodge (bok)
Originalmusik:	Lyn Murray
Medverkande (i urval):	Cary Grant, Grace Kelly
Producent:	Alfred Hitchcock
Filmbolag:	Paramount
Speltid:	106 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

- Den här sidan ändrades senast 19 mars 2005 kl.13.10.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Alfred Hitchcock

Ta fast tjuven

Hitchcock

Historik

Filmografi

Utmärkelser

Bilder

Minnen

Länkar

John Robie (Grant) även kallad "the Cat" är en före detta överklasstjuv som ägnat sitt liv åt att stjäla juveler från hotellgäster på de olika lyxhotellen längst stränderna i Nice. Plötsligt börjar pånytt juveler att stjälas från rika hotellgäster och Robie misstänks för stölderna. Polisen beger sig till hans hem för att arrestera honom, men han lyckas undkomma dem och flyr till sin gamle vän Bertani som driver en restaurang i staden. Robie berättar om problemen för Bertani och svär sig fri från anklagelserna mot honom. Robie kan inte förstå hur "den nye katten" kan kopiera hans teknik så bra, välja ut sina offer så noggrant och sopa igen spåren efter sig så väl. Han bestämmer sig för att det enda sättet att rentvå sig från anklagelserna är att fånga tjuven själv. Han får via en försäkringsman (Williams) reda på att det bor en rik änka med sin dotter på ett av hotellen med gott om värdefulla juveler och beslutar sig för att lära känna de två och på så sätt överraskas juveltjuven när denne så småningom slår till mot Mrs Stevens (Royce Landis) och hennes dotter Frances (Kelly). Nu återstår bara för Robie att se om hans listiga plan verkligen går i lås.

Kriminell romantisk komedi

USA

1955

Färg

Ljudfilm/Mono

106 min

Det som fascinerar mest i *Ta fast tjuven* är nog det otroligt fina fotot och den otroligt höga kvalitén som filmen håller rent tekniskt. Låt vara att storyn är en aning tunn och att den riktiga skärpan från Hitchcocks sida saknas. "En synnerligen lättviktig historia", sa Hitchcock själv om filmen efteråt. Men duger inte spänningen så går det alltid att se sig varm på en sagolikt vacker Grace Kelly som överträffar allt annat i *Ta fast tjuven*. Inte minst vad gäller kläder. Att hålla räkningen på alla hennes olika kostymer är minst sagt omöjligt. Så var också filmen nominerad till en Oscars för bästa kostym. *Ta fast tjuven* var för övrigt den tredje och sista filmen hon gjorde tillsammans med Hitchcock som ju formligen avgudade henne. De två andra Hitchcockfilmerna hon medverkade i var *Slå nollan till polisen* och *Fönstret åt gården*. Om inte filmen är särdeles spännande och nervkittlande så innehåller den desto mer humoristiska repliker om än åt det mer sexistiska hållet. När exempelvis Robie ber om ursäkt för att han stannade så länge ute vid flotten tillsammans med den unga Danielle så svarar Frances att "suprised that he wasn't a lot longer" och när Frances senare på hotellrummet säger till Robie att "hålla dem" så förstår de flesta av oss att han inte tänker på diamanterna runt hennes hals osv osv... Det kryllar av dubbelbottnade skämt filmen igenom. Lägg speciellt märke till det fyrverkeri som exploderar samtidigt som Frances och Robie kysser varandra inne på hotellrummet. Lite småkul faktiskt!

Ta fast tjuven är inget mästerverk från Hitchcocks sida men 1 timme och 46 minuters god underhållning håller den definitivt för.

Klicka på affischerna för att se dem i ett större format

Cameos:

Tio minuter in i filmen syns Hitchcock sittande bredvid Cary Grant i en buss.

Skådespelare:

Cary Grant	John Robie
Grace Kelly	Frances Stevens
Jessie Royce Landis	Jessie Stevens
John Williams (I)	H. H. Hughson
Charles Vanel	Bertani
Brigitte Auber	Danielle Foussard
Jean Martinelli	Foussard
Georgette Anys	Germaine

Skriven av:

David Dodge (Novell)
John Michael Hayes

Ute blåser sommarvind

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Ute blåser sommarvind , är en norsk-svensk film från 1955.

Handling

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Ute_bl%25ser_sommarvind&action=edit)!

Om filmen

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Ute_bl%25ser_sommarvind&action=edit)!

Rollista

- Margit Carlqvist - Liss Strömberg
- Lars Nordrum - Klaus Are
- Henki Kolstad - Tore Andersson, journalist
- Randi Kolstad - Eivor, förlovad med Klaus
- Sigrun Otto - fru Are, Klaus mor
- Rolf Christensen - herr Are sen., Klaus far
- Eugen Skjønberg - Tønne, förmannen
- Fridtjof Mjøen - en svensk ingenjör
- Peter Lindgren - Hållman, anläggningsarbetare
- Sigge Fürst - anläggningsarbetare
- Lillebil Kjellén - fru Lindgren, en dam på tåget
- Karl-Ludvig Bugge - hennes man
- Kari Diesen - kvinnan på balkongen i Kalköping
- Arvid Nilssen - hennes man

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Ute_bl%25ser_sommarvind

Artikelkategorier: Norska filmer | Svenska filmer

Ute blåser sommarvind	
Originaltitel:	<i>Ute blåser sommervind</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1955)
Land:	Norge,Sverige
Originalspråk:	Svenska,Norska
Genre:	[[[]]]
Regissör:	Åke Ohberg
Manus:	Karl-Ludvig Bugge, Ragnar Arvedson
Originalmusik:	Sverre Bergh
Medverkande (i urval):	Margit Carlqvist, Lars Nordrum, Henki Kolstad
Producent:	
Filmbolag:	
Speltid:	89 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

- Den här sidan ändrades senast 19 april 2005 kl.09.43.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Sommarnattens leende

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Sommarnattens leende svensk film från 1955 skriven och regisserad av Ingmar Bergman.

Utspelar sig på ett slott kring sekelskiftet 1900. Några av de medverkande: Ulla Jacobsson, Eva Dahlbeck, Harriet Andersson, Margit Carlqvist, Gunnar Björnstrand, Jarl Kulle och Bibi Andersson.

Extern länk

- IMDb -Sommarnattens leende (<http://us.imdb.com/title/tt0048641/>)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Sommarnattens_leende.

Artikelkategorier: Svenska filmer

Sommarnattens leende	
Originaltitel:	<i>Sommarnattens leende</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%20ESret_1955)
Land:	Sverige
Originalspråk:	Svenska
Genre:	-
Regissör:	Ingmar Bergman
Manus:	Ingmar Bergman
Originalmusik:	Erik Nordgren
Medverkande (i urval):	Gunnar Björnstrand, Ulla Jacobsson, Björn Bjelfvenstam
Producent:	Allan Ekelund
Filmbolag:	[[[]]]
Speltid:	108 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

- Den här sidan ändrades senast 9 mars 2005 kl.10.39.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Pappa Långben (1955)

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Pappa Långben, amerikansk film från 1955, regisserad av Jean Negulesco. Filmen hade svensk premiär den 29 augusti 1955.

Filmen är baserad på en novell med titeln *Pappa Långben* : *Historien om en amerikansk flicka* som Jean Webster skrev 1912. Dessa berättelser har filmatiserats tidigare, bl.a med Mary Pickford 1919 (se *Pappa Långben (1919)*), Janet Gaynor (se *Pappa Långben (1931)*) och Shirley Temple 1935, se *Lilla Hjärtetjuven*.

Filmen blev nominerad till tre oscars, men vann inga.

Denna filmartikel är bara påbörjad. Hjälp Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Pappa_L%281955%29&action=edit)!

	Pappa Långben
Originaltitel:	<i>Daddy Long Legs</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%281955%29)
Land:	USA
Originalspråk:	Engelska
Genre:	Musikal
Regissör:	Jean Negulesco
Manus:	Henry Ephron, Phoebe Ephron, Jean Webster
Originalmusik:	Alex North
Medverkande (i urval):	Fred Astaire, Leslie Caron
Producent:	Samuel G. Engel
Filmbolag:	20th Century Fox
Speltid:	126 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Pappa_L%281955%29

Artikelkategorier: Filmstubbar | Amerikanska filmer | Musikalfilmer

- Den här sidan ändrades senast 18 april 2005 kl.20.05.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Morgondagen är vår

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Morgondagen är vår, amerikansk film från 1955.

Innehåll

- 1 Handling
- 2 Om filmen
- 3 Taglines
- 4 Rollista (i urval)

- 1 Extern länk

Handling

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Morgondagen_%E4r_v%E5r&action=edit)!

Om filmen

Morgondagen är vår är regisserad av Douglas Sirk. Filmen hade svensk premiär den 30 april 1956.

Taglines

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Morgondagen_%E4r_v%E5r&action=edit)!

Rollista (i urval)

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Morgondagen_%E4r_v%E5r&action=edit)!

Extern länk

IMDb - All That Heaven Allows (<http://www.imdb.com/title/tt0047811/>)

Denna filmartikel är bara påbörjad. Hjälp Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Morgondagen_%E4r_v%E5r&action=edit)!

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Morgondagen_%E4r_v%E5r

Artikelkategorier: Filmstubbar | Amerikanska filmer | Dramafilmer

■ Den här sidan ändrades senast 3 april 2005 kl.14.19.

Morgondagen är vår	
Originaltitel:	<i>All That Heaven Allows</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1955)
Land:	USA
Originalspråk:	Engelska
Genre:	Drama
Regissör:	Douglas Sirk
Manus:	Peg Fenwick, Edna L. Lee, Harry Lee
Originalmusik:	Frank Skinner
Medverkande (i urval):	Jane Wyman, Rock Hudson, Agnes Moorehead
Producent:	Ross Hunter
Filmbolag:	Universal International Pictures
Speltid:	89 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Min syster Eileen

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Min syster Eileen, amerikansk musikalfilm från 1955.

Innehåll

- 1 Handling
- 2 Om filmen
- 3 Rollista (i urval)
- 4 Extern länk

Handling

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Min_syster_Eileen&action=edit/)

Om filmen

Min syster Eileen är regisserad av Richard Quine.

Filmen hade svensk premiär den 16 januari 1956. Den är en remake av *Pass för den blonda!* från 1942. Båda filmerna bygger på berättelser skrivna av Ruth McKenney. Richard Quine medverkade både den första filmatiseringen samt i den musikalversion från 1953 som spelades på Broadway.

Rollista (i urval)

- Janet Leigh - Eileen Sherwood
- Jack Lemmon - Robert Baker
- Betty Garrett - Ruth Sherwood
- Bob Fosse - Frank Lippincott
- Kurt Kraznar - Papa
- Dick York - Ted Loomis
- Lucy Marlow - Helen
- Tommy Rall - Chick Clark
- Barbara Brown - mamma till Helen
- Horace McMahon - Polis Lonigan

Extern länk

- IMDb - Min syster Eileen (<http://www.imdb.com/title/tt0048401/>)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Min_syster_Eileen

Artikelkategorier: Musikalfilmer | Komedifilmer | Amerikanska filmer

	Min syster Eileen
Originaltitel:	<i>My sister Eileen</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1955)
Land:	USA
Originalspråk:	Engelska
Genre:	Komedi, musikal
Regissör:	Richard Quine
Manus:	Ruth McKenney, Joseph Fields, Jerome Chodorov, Blake Edwards
Originalmusik:	George Duning, Jule Styne
Medverkande (i urval):	Janet Leigh, Jack Lemmon, Betty Garrett, Bob Fosse
Producent:	Fred Kohlmar
Filmbolag:	Columbia Pictures Corporation
Speltid:	108 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

- Den här sidan ändrades senast 19 mars 2005 kl.12.08.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Luffaren och Rasmus

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Luffaren och Rasmus, svensk film från 1955

Innehåll

- 1 Handling
- 2 Om filmen
- 3 Taglines
- 4 Rollista (i urval)
- 5 Extern länk

Handling

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Luffaren_och_Rasmus&action=edit)!

Om filmen

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Luffaren_och_Rasmus&action=edit)!

Taglines

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Luffaren_och_Rasmus&action=edit)!

Rollista (i urval)

- Åke Grönberg - Paradis-Oskar
- Eskil Dalenius - Rasmus, barnhusbarn
- Åke Fridell - länsman
- Gudrun Brost - Märta, Paradis-Oskars fru
- Björn Berglund - Lif, bov
- Eivor Landström - Anna-Stina Karlsson, Lifs f.d. fästmö, piga
- Sture Djerf - Leander, bov
- Maritta Marke - Gerda Rosén, pensionatsvärdinna
- Brita Öberg - fröken Höök, föreståndarinna för Västerhaga Barnhus
- Signe Wirff - fru Berggren
- Lena Nyman - Greta, barnhusbarn
- Mona Geijer-Falkner - ena pigan i köksfönstret

Extern länk

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Luffaren_och_Rasmus&action=edit)!

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Luffaren_och_Rasmus

Artikelkategorier: Svenska filmer | Dramafilmer

	Luffaren och Rasmus
Originaltitel:	<i>Luffaren och Rasmus</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1955)
Land:	Sverige
Originalspråk:	Svenska
Genre:	Drama
Regissör:	Rolf Husberg
Manus:	Astrid Lindgren
Originalmusik:	Lille Bror Söderlundh, Levi Rickson
Medverkande (i urval):	Åke Grönberg, Eskil Dalenius, Åke Fridell
Producent:	Olle Nordemar
Filmbolag:	
Speltid:	88 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Hoppsan!

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Hoppsan!, svensk film från 1955 regisserad av Stig Olin och med Povel Ramel i huvudrollen som en serietecknare. Manuset skrevs av Olle Strandberg och musiken av Olin och Ramel [bl.a. sångerna "Ge mej en kvart om dagen" och "Följ mej bortåt vägen").

Medverkande

- Povel Ramel - Hubert Yrhage, serietecknare
- Harriet Andersson - Lena Lett
- Sven Lindberg- Gary Lundberg, journalist på Kvällsposten
- Carl-Gustaf Lindstedt - Tyko Kölstav, seriemodell
- Douglas Håge - Darling Karlsson, musikförläggare
- Lissi Alandh - Lillan Persson-Quist, seriemodell
- Georg Rydeberg - Jens Myskovich
- Ingrid Thulin - Malou Hjorthagen
- Marianne Löfgren - Juttan Järpe, värdinna på Pensionat Mitticity
- Olle Pettersson - Jan Järpe, hennes son
- Elsa Prawitz - Sylvia Blidfjell

Hoppsan!	
Originaltitel:	<i>Hoppsan!</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1955)
Land:	Sverige
Originalspråk:	Svenska
Genre:	Komedi
Regissör:	Stig Olin
Manus:	Olle Strandberg
Originalmusik:	Povel Ramel
Medverkande (i urval):	Povel Ramel, Sven Lindberg, Harriet Andersson
Producent:	Lorens Marmstedt, Alf Jörgensen
Filmbolag:	Terrafilm
Speltid:	92 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Den här artikeln är hämtad från <http://sv.wikipedia.org/wiki/Hoppsan%21>

Artikelkategorier: Svenska filmer

- Den här sidan ändrades senast 8 april 2005 kl.17.06.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

SENASTE NUMRET

TIDIGARE NUMROR

FÄRNUTLÄNNARE

ATTENDRESÄLJARE

BUTIK

Med kupp och bitning

Bort från Uckerstens

Societätstänket

Skotska skotska

Fru. Populi

Reklamören

Länkar

STUPIDO

Dagens julklår

Telegram

Arkiv

Hoppsan!

Martin Kristenson har sett en av Povel Ramels mindre kända filmer, som han uppfattar som en allegori över kulturlivet och en satirisk kommentar till förhållandet mellan konst och underhållning.

Nya danser, moden och musikstilar har som bekant en märklig förmåga att röra upp rejäla folkstormar och debatter. Jitterbug och rockmusik, korta kjolar och långt hår, är bara några exempel på företeelser som bemötts med skepsis (eller fientlighet) från etablerat håll.

Vid sådana tillfällen är det inte ovanligt att filmindustrin ger sig in i diskussionen och uppträder som populärkulturens försvarare. Ofta använder man sig av (föregivet opolitiska) underhållningsfilmer för sina debattinlägg. Schamyl Baumans *Swing it, magistern!* från 1940 var t ex ett kraftfullt försvar för den då så kontroversiella swingmusiken. När den stackars Alice Babs offentligt blev kallad slyna och en ungdomens förförare, gav hon svar på tal i *Magistrarna på sommarlov* (1941), den mindre kända uppföljaren till *Swing it, magistern!*:

*Tycker dom att jag en slyna e'
så får dom gärna tycka de'.
Det ger jag blanka katten, hela natten
sjunger jag min swing ändå.*

På 50-talet var det serieeländet som diskuterades. Nils Bejerot hade dragit igång debatten i Sverige med boken *Barn – Serier – Samhälle* (1954), som i sin tur var inspirerad av den amerikanske psykiatern Fredric Werthams bok *Seduction of the Innocent*. Bejerot argumenterade för att serier i allmänhet präglades av rasism, fördomar och förakt för hederligt arbete.

Ett överraskande inlägg i debatten var filmen *Hoppsan!* (1955), som regisserades av Stig Olin efter ett manuskript av Olle Strandberg. Här spelar Povel Ramel serietecknaren Hubert Yrhage, vars serie *Monstret* har väckt ont blod hos seriemotståndarna. Den unga lärarinnan Lena Lett, spelad av Harriet Andersson, leder en kampanj mot serier där huvudsyftet är att stoppa *Monstret*. "Död åt *Monstret* – skydda våra barn" och "Kamraterna säger att far läser serier" är två av kampanjens paroller, den senare en parafras på en klassisk nykterhetsslogan. (Olle Strandberg tycks, medvetet eller ej, ha inspirerats av Marcel Carnés film *Det perfekta brottet* från 1937. Båda filmerna inleds med ett protestmöte mot kiosklitteratur/serier, där föremålet för opinionsbildarnas vrede befinner sig incognito i publiken).

Kring dessa personer spinner Strandberg en ganska märklig intrig. Manuskripten till Yrhages serier skrivs av Jan, en liten kille i tolvårsåldern, vars mor är värdinna på pensionat *Mitticity*. Där bor också Lena Lett, liksom den elegante Jens Myskovich (Georg Rydeberg), som brukar underhålla pensionatets gäster med romantiska visor:

*Ljuvliga rosor, ljuvliga sol,
ljuvliga rosor, ljuvliga sol.
Ljuvliga rosor, ljuvliga sol,
ljuvliga rosor, sol.
Ljuvliga, ljuvliga, ljuvliga,
ljuvliga, ljuvliga rosor.*

Myskovich visar sig dock tillhöra en gangsterliga, ledd av musikförläggaren Darling Karlsson (Douglas Håge), som också han är aktiv seriemotgåtare. Visförlaget, som bara är en täckmantel för Karlssons kriminella verksamhet, har mest enkla schlager och patriotiska sånger på sitt program:

*Gul lyser solen
och blå som violen
går vågen sin ensliga ban.
Solen skall följa
blånande bölja.
Högt fladdrar vår blågula fan.*

Pojken Jan har konstruerat en apparat med vilken han kan avlyssna alla gäster på pensionatet. Han avlyssnar bl a hur Myskovich och Darling Karlsson planlägger sina brott, och det är från dessa samtal han får idéerna till sina Monsterhistorier, som han sedan vidarebefordrar till Yrhage. När det går upp för Darling Karlsson att serien Monstret i detalj beskriver gangsterligans aktiviteter, beslutar han sig för att röja Yrhagen ur vägen.

Resten är typisk filmfars. Skurkarna försöker upprepade gånger mörda Yrhage, men det hela slutar naturligtvis lyckligt med rättvisans seger och att kärleksparet (Lena Lett och en ung journalist) får varandra. Slutet gott, allting gott.

Allegori

Studerar man *Hoppsan!* noga, upptäcker man snart att den är tänkt som ett slags allegori. För vad är det egentligen som händer i filmen?

Jens Myskovich och Darling Karlsson döljer sin brottsliga verksamhet bakom en fasad av respektabilitet. Utåt framträder de som anständiga medborgare och samhällets stöttepelare. De uppträder som konstens beskyddare – med sina romanser och patriotiska sånger representerar de en allmänt accepterad konst, som ger hög social status och prestige. Det är en anständig konst, som inte upprör någon, men som heller inte väcker några andra känslor. Det är en konst med stora pretentioner, som ändå är helt innehållslös och kitschig ("ljuvliga rosor, ljuvliga sol"). Det värsta av allt är att den syftar till att dölja en smutsig verklighet: Myskovich sjunger romanser för pensionatets gäster, samtidigt som han planerar mord och rånöverfall.

Hubert Yrhages serier ger ingen social prestige. De är illa sedda och föremål för ständiga protestkampanjer. De är varken anständiga eller respektabla, men till skillnad från Myskovichs romanser har de åtminstone den fördelen att de handlar om verkligheten. Monstret är t o m en mer realistisk serie än vad Yrhage själv begriper: genom pojken Jan och hans avlyssningsapparat virvlar verkligheten direkt in i Monstrets serievärld. Det är dock en verklighetsskildring som inte många vill veta av, i synnerhet inte Myskovich och Darling Karlsson. Utan att Yrhage själv förstår hur det går till, speglar hans serier en korruperad samtid. När Myskovich försöker sudda ut tillvarons obehagliga sidor med sina menlösa romanser, så dyker de istället upp i Monstrets serierutor.

Hoppsan! ställer sig visserligen inte helt okritisk till populärkulturen, men hävdar samtidigt att alternativet inte får vara en könlös och ofarlig salongskonst. Man kan här påminna sig hur Milan Kundera i en essä kritiserat den vanliga distinktionen mellan konst och underhållning. Den verkliga skiljelinjen, menar han, går mellan konst och kitsch. Underhållning kan mycket väl vara konst och den etablerade konsten kan mycket väl vara kitsch. Vid premiären på *Hoppsan!* tycks recensenterna ha uppfattat filmen som en ren crazykomedi, och inte som ett inlägg i seriedebatten (utom

kommunisttidningen *Ny Dag*, som fick för sig att filmen är "en drift med serievärlden").

Manusförfattaren Olle Strandberg valde kanske fel forum för sin berättelse. Ingen väntade sig att det skulle sägas något vettigt i en Povel Ramel-film. Därmed föll filmen offer för just de fördomar som den skildrar. Vad filmen säger oss är ju att det inte nödvändigtvis är i den hallstämplade konsten – Konsten med stort K – som vi finner de viktiga insikterna. Vi kan hitta dem där vi minst av allt väntar oss det, i stumfilmsfarsor, dansfilmer, eller varför inte i en crazykomedi i regi av Stig Olin?

Tidigare publicerad i Filmrutan 2/97

Hemsöborna

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Hemsöborna är en roman av August Strindberg som utgavs 1887. Kymmendö, där Strindberg vistades 1871-1883, är förebild för romanens Hemsö.

Romanen har filmatiserats flera gånger, 1919 (105 min, stumfilm) i regi av Carl Barcklind, 1944 i regi av Sigurd Wallén och 1955 (färg, speltid 112 min) i regi av Arne Mattsson, samt för TV 1966 (200 min, sju delar) i regi av Bengt Lagerkvist. År 1994 blev romanen opera.

Person	1919	1944	1955	1966 (TV)
Carlsson	Rune Carlsten	Adolf Jahr	Erik Strandmark	Allan Edwall
Madame Flod	Mathilda Caspér	Dagmar Ebbesen	Hjördis Petterson	Sif Ruud
Gusten	Gösta Cederlund	Peter Höglund	Nils Hallberg	Sven Wollter

Den här artikeln är hämtad från <http://sv.wikipedia.org/wiki/Hemsöborna>

Artikelkategorier: Svenska filmer | Svensk skönlitteratur

- Den här sidan ändrades senast 16 februari 2005 kl.16.57.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

En man steg av tåget

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

En man steg av tåget, amerikansk film från 1955, regisserad av John Sturges. Filmen hade svensk premiär den 5 september 1955.

Filmen fick flera oscar-nomineringar; för bästa manliga skådespelare (Spencer Tracy), Bästa regi (John Sturges) och Bästa Manus (Millard Kaufman). Det blev inget pris, men Spencer Tracy fick istället pris för bästa skådespelare vid filmfestivalen i Nizza samma år.

Filmen är baserad på romanen *Bad day at Hondo* av Howard Breslin.

Rollista

- Spencer Tracy - John J. Macreedy
- Robert Ryan - Reno Smith
- Anne Francis - Liz Wirth
- Dean Jagger - Sheriff Tim Horn
- Walter Brennan - Doc T.R. Velie Jr.
- John Ericson - Pete Wirth
- Ernest Borgnine - Coley Trimble
- Lee Marvin - Hector David

	En man steg av tåget
Originaltitel:	<i>Bad day at Black Rock</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1955)
Land:	USA
Originalspråk:	Engelska
Genre:	Drama, Thriller
Regissör:	John Sturges
Manus:	Howard Breslin, Don McGuire, Millard Kaufman
Originalmusik:	André Previn
Medverkande (i urval):	Spencer Tracy, Robert Ryan, Anne Francis
Producent:	Herman Hoffman, Dore Schary
Filmbolag:	MGM
Speltid:	81 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Denna filmartikel är bara påbörjad. Hjälp Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=En_man_steg_av_t%E5get&action=edit)!

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/En_man_steg_av_t%E5get

Artikelkategorier: Amerikanska filmer | Dramafilmer | Thrillerfilmer | Filmstubbar

- Den här sidan ändrades senast 5 februari 2005 kl.01.14.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Bankrånarligan

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Bankrånarligan, brittisk film från 1955, regisserad av Alexander Mackendrick, i huvudrollerna bl.a. Alec Guinness och Peter Sellers. Filmen var den sista av de klassiska *Ealingkomedierna*. Filmen hade svensk premiär 5 mars 1956.

Innehåll

- 1 Handling
- 2 Om filmen
- 3 Extern länk
- 4 Taglines
- 5 Rollista (i urval)
- 6 Extern länk

Handling

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (<http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Bankrånarligan&action=edit>)!

Om filmen

År 2004 kom en ny version av filmen, då med Tom Hanks i huvudrollen, se The Ladykillers

Extern länk

Taglines

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (<http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Bankrånarligan&action=edit>)!

Rollista (i urval)

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (<http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Bankrånarligan&action=edit>)!

Extern länk

- IMDb - Bankrånarligan (<http://www.imdb.com/title/tt0048281/>)

Den här artikeln är hämtad från <http://sv.wikipedia.org/wiki/Bankrånarligan>

Artikelkategorier: Brittiska filmer | Komedifilmer | Ealingkomedier

	Bankrånarligan
Originaltitel:	<i>The Ladykillers</i>
År:	1955 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%20E5ret_1955)
Land:	England
Originalspråk:	Engelska
Genre:	Komedi
Regissör:	Alexander Mackendrick
Manus:	William Rose, Jimmy O'Connor
Originalmusik:	Tristram Cary, Luigi Boccherini
Medverkande (i urval):	Alec Guinness, Peter Sellers, Cecil Parker, Herbert Lom, Danny Green, Katie Johnson
Producent:	Michael Balcon, Seth Holt
Filmbolag:	Ealing Studios
Speltid:	97 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

- Den här sidan ändrades senast 19 mars 2005 kl.13.54.

Filmåret 1956

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Innehåll

- 1 Födda
- 2 Avlidna
- 3 Årets filmer
 - 3.1 A - G
 - 3.2 H - N
 - 3.3 O - U
 - 3.4 V - Ö

Se även

- Filmåret 1957
- Filmåret 1955

Födda

- 3 januari - Mel Gibson, amerikansk-australisk skådespelare och regissör.
- 17 januari - Carl Kjellgren, svensk skådespelare.
- 21 januari - Geena Davis, amerikansk skådespelare.
- 8 februari - Kjersti Holmen, norsk skådespelare.
- 22 mars - Lena Olin, svensk skådespelare.
- 7 april - Maria Johansson, svensk skådespelare.
- 12 april - Andy Garcia, amerikansk skådespelare.
- 18 april - Eric Roberts, amerikansk skådespelare.
- 30 april - Lars von Trier, dansk regissör.
- 23 maj - Tomas Norström, svensk skådespelare.
- 9 juli
 - Jörgen Düberg, svensk skådespelare.
 - Tom Hanks, amerikansk skådespelare.
- 31 juli - Michael Biehn, amerikansk skådespelare.
- 10 september - Pierre Wilkner, svensk skådespelare.
- 19 september - Ann Zacharias, svensk skådespelare och regissör.
- 26 september - Linda Hamilton, amerikansk skådespelare.
- 27 september - Lennart Jähkel, svensk skådespelare.
- 17 oktober - Anne-Lie Rydé, svensk sångerska och skådespelare.
- 21 oktober - Carrie Fisher, amerikansk skådespelare och författare.
- 29 oktober - Babben Larsson, svensk skådespelare och komiker.
- 10 november - Peter Rangmar, svensk skådespelare, medlem av Galenskaparna/After Shave.
- 5 december - Peter Dalle, svensk skådespelare och regissör.
- 15 december - Kristin Kåge, svensk skådespelare och dansare.

Avlidna

- 9 mars - Anders de Wahl, svensk skådespelare.
- 16 juli - Olof Winnerstrand, svensk skådespelare.
- 27 juli - Ruth Weijden, svensk skådespelare.
- 1 augusti - Ragnar Ring, svensk regissör, manusförfattare och romanförfattare.
- 16 augusti - Bela Lugosi, ungersk skådespelare.
- 18 november - Sonja Rolén, svensk skådespelare och sångerska.

Årets filmer

A - G

- Baby Doll
- Bakom spegeln
- Bus Stop
- De tio budorden
- Falskt alibi
- Förföljaren
- Förbjuden Värld
- Gatans kung

H - N

- Han som älskade livet
- Krig och fred
- Lille Fridolf och jag
- Mannen som visste för mycket
- Moln över Hellesta

O - U

- Ratataa
- Sceningång
- Sjunde himlen
- Spelet är förlorat
- Svanen
- Swing it, fröken
- Te och sympati

V - Ö

- Åsa-Nisse flyger i luften

Film

Lista över filmår | Filmer | Regissörer | Svenska skådespelare | Engelskspråkiga skådespelare |
Manusförfattare | Filmgenrer | Filmfestivaler | Inkomstbringande filmer | Filmmusik |
Filmbolag | Filmportalen

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1956

Artikelkategorier: Filmår

- Den här sidan ändrades senast 16 april 2005 kl.20.33.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Förbjuden Värld

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Förbjuden Värld, amerikansk film från 1956.

Innehåll

- 1 Handling
- 2 Om filmen
- 3 Tagline
- 4 Rollista (i urval)
- 5 Extern länk

Handling

Ett rymdskepp från jorden skickas till planeten *Altair IV*. Uppdraget är att undersöka vad som hänt den expedition som tjugo år tidigare landat på planeten för sedan inte ge ifrån sig något livstecken.

Den enda överlevande visar sig vara *Doktor Morbius* och hans dotter, de övriga har dött av en okänd kraft. På planeten finns även, **Robbie**, en robot lydande under de tre robotlagarna som kan tillverka i stort sett vad som helst.

Under tiden på planeten har Doktor Morbius gjort enorma tekniska framsteg, vilket förvånar expeditionsmedlemmarna då han inte ens var med som tekniker på den första expeditionen. Till slut visar sig orsaken till de tekniska framstegen, liksom den mystiska kraften, ha sin grund i planeten och dess förflutna.

Om filmen

Filmen var den första Science Fiction-film som kostade över 1 000 000 dollar. Av dessa gick 25 000 dollar till att göra ljudeffekter, vilket var en enorm summa på den tiden. Även för sentida betraktare framstår summan som enorm med tanke på att ljudeffekterna mesta består av en mängd blipp-ljud.

Tagline

- *Amazing!*

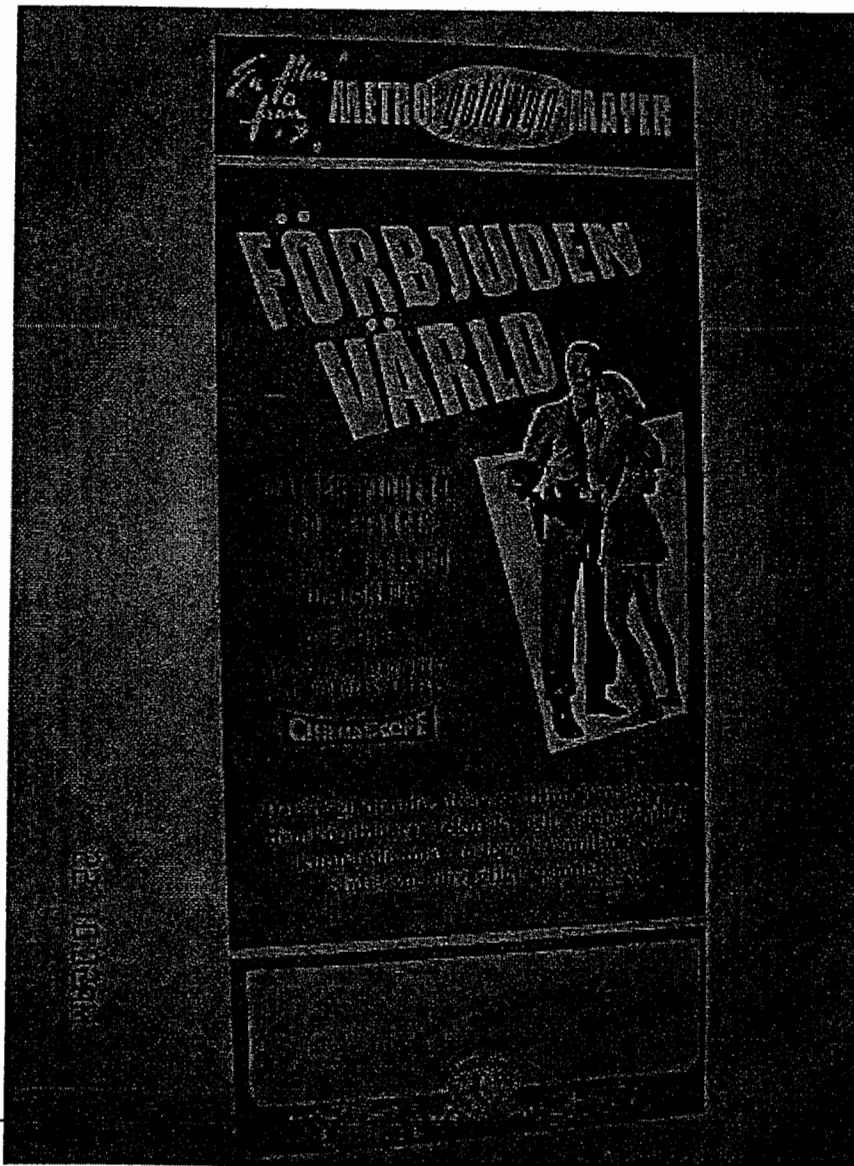
Rollista (i urval)

- Walter Pidgeon - Dr. Edward Morbius
- Anne Francis - Altaira Morbius
- Leslie Nielsen - Commander John J. Adams
- Warren Stevens - Lt. 'Doc' Ostrow
- Jack Kelly - Lt. Jerry Farman
- Richard Anderson - Chief Engineer Quinn
- Earl Holliman - Cook

Extern länk

- IMDb - Förbjuden Värld (<http://www.imdb.com/title/tt0049223/>)

	Förbjuden Värld
Originaltitel:	<i>Forbidden Planet</i>
År:	1956 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1956)
Land:	USA
Originalspråk:	Engelska
Genre:	Drama, sci-fi
Regissör:	Fred M. Wilcox
Manus:	Cyril Hume
Originalmusik:	Bebe Barron, Louis Barron
Medverkande (i urval):	Walter Pidgeon, Anne Francis, Leslie Nielsen
Producent:	Nicholas Nayfack
Filmbolag:	Metro-Goldwyn-Mayer
Speltid:	98 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Krig och fred (film)

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Krig och fred (originaltitel: *War and Peace*), amerikansk film från 1956.

Innehåll

- 1 Handling
- 2 Om filmen
- 3 Rollista
- 4 Extern länk

Handling

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Krig_och_fred_%28film%29&action=edit)!

Om filmen

Krig och fred är regisserad av King Vidor.

Rollista

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Krig_och_fred_%28film%29&action=edit)!

Extern länk

- **IMDb** - War and Peace (<http://www.imdb.com/title/tt0049934>)

Denna filmartikel är bara påbörjad. Hjälp Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Krig_och_fred_%28film%29&action=edit)!

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Krig_och_fred_%28film%29

Artikelkategorier: Filmstubbar | Amerikanska filmer | Dramafilmer

- Den här sidan ändrades senast 15 december 2004 kl.16.18.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Lille Fridolf och jag

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Lille Fridolf och jag, svensk film från 1956.

Innehåll

- 1 Handling
- 2 Om filmen
- 3 Taglines
- 4 Rollista (i urval)

Handling

Fridolf och Selma får ett telegram från dottern, då bosatt i Sundsvall: "*Kommer hem med Lillen*".

Om filmen

Lille Fridolf och jag är regisserad av Torgny Anderberg, manus av Rune Moberg, baserad på radioserien Lilla Fridolf av Rune Moberg.

Filmen blev en stor publiksuccé och följdes upp med tre filmer.

- Lille Fridolf blir morfar (1957)
- Fridolf sticker upp (1958)
- Fridolfs farliga ålder (1959)

Taglines

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Lille_Fridolf_och_jag&action=edit)!

Rollista (i urval)

- Douglas Håge - Fridolf Olsson
- Hjärdis Petterson - Selma, Fridolfs fru
- Lars Ekborg - Valdemar Palm, folkskollärare
- Inga Gill - Margareta, Fridolf och Selma dotter
- Jan Molander - disponent Grillhagen
- Siv Ericks - Else-Kristin Grillhagen
- Stig Järrel - Ludde
- Sigge Fürst - Öster

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Lille_Fridolf_och_jag

Artikelkategorier: Svenska filmer | Komedifilmer

	Lille Fridolf och jag
Originaltitel:	<i>Lille Fridolf och jag</i>
År:	1956 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1956)
Land:	Sverige
Originalspråk:	Svenska
Genre:	Komedi
Regissör:	Torgny Anderberg
Manus:	Rune Moberg
Originalmusik:	Sune Waldimir
Medverkande (i urval):	Douglas Håge, Hjärdis Petterson, Inga Gill
Producent:	Lennart Landheim
Filmbolag:	AB Publikfilm
Speltid:	98 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

- Den här sidan ändrades senast 19 april 2005 kl.11.04.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Ratataa

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Ratataa eller **The Staffan Stolle Story**, svensk film regisserad 1956 av Hasse Ekman.

Filmen är en produktion av Knäppupp AB och är en parodifilm på bl.a. filmerna "Fängelse", "Fruktans lön" och "Rififi". Huvudrollerna spelas av Povel Ramel, Martin Ljung och Gunwer Bergkvist. Filmen innehåller Povel Ramel-låtar som "Knackelibang på dörren", "Var är tvålen?" och "Uniform".

Medverkande

- Povel Ramel
- Martin Ljung
- Gunwer Bergkvist
- Yvonne Lombard
- Hasse Ekman
- Birgitta Valberg
- Sigge Fürst
- Georg Funkquist
- Julia Caesar
- Gunnar Sjöberg
- Siv Ericks
- Stig Järrel
- Yngve Gamlin
- Lissi Alandh
- Sif Ruud
- Birger Åsander
- Tosse Bark
- Oscar Rundqvist
- John Melin

Ratataa	
Originaltitel:	<i>Ratataa</i> eller <i>The Staffan Stolle Story</i>
År:	1956 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1956)
Land:	Sverige
Originalspråk:	Svenska
Genre:	Komedi
Regissör:	Hasse Ekman
Manus:	Hasse Ekman
Originalmusik:	Harry Arnold, Erik Nordgren, Povel Ramel
Medverkande (i urval):	Povel Ramel, Sif Ruud, Yvonne Lombard
Producent:	Felix Alvo
Filmbolag:	[[[]]]
Speltid:	107 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Den här artikeln är hämtad från <http://sv.wikipedia.org/wiki/Ratataa>

Artikelkategorier: Svenska filmer | Komedifilmer

- Den här sidan ändrades senast 5 april 2005 kl.23.50.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Sjunde himlen

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Sjunde himlen, svensk film från 1956

Innehåll
1 Handling
2 Om filmen
3 Kritik
4 Rollista i urval
5 Extern länk

Handling

Observera att Wikipedia innehåller spoilers. Detaljer ur handlingen avslöjas nedan.

Radioidolen Willy Lorens spelad av Hasse Ekman gör succé i radioserien "Sjunde himlen". Mängden beundrarpost och uppmärksamhet blir

till slut en för stor radioidolen, som drabbas av en mindre kollaps. Han tas in på sjukhus där han möter Doktor Lovisa Sundelius (Sickan Carlsson) som tillhör den lilla skara som inte beundrar radioidolen. Eftersom det är sändningsdag för programet får han en vitaminspruta och tillstånd att sända programmet från sjuksängen. Meningen är att en flicka ska medverka i programmet men hon uteblir, när Doktor Lovisa tittar in i rummet, får han henne att spela rollen som flicka, hon improviserar hej vilt och sätter radioidolen i en roll han inte önskade. Nästa dag är han på löpsedlarna och förstasidorna där tidningarna skriver om fadäsen. För att komma ifrån det hela köper han en bussbiljett till Italien, samma resa som även Doktor Lovisa Sundelius har en biljett till.

Om filmen

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Sjunde_himlen&action=edit)!

Kritik

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Sjunde_himlen&action=edit)!

Rollista i urval

- Sickan Carlsson - Lovisa Sundelius, underläkare
- Hasse Ekman - Willy "Etershejken" Lorens
- Gunnar Björnstrand - major Ernst C:son Kruuse, Lovisas fästman
- Stig Järrel - Sture Turesson, radioproducent
- Sigge Fürst - radioförfattare
- Inga Gill - fröken Jonasson, sångerska
- Torsten Winge - Torsten Tidström, urmakare-
- Gunnar Sjöberg - fader Bernhard Svanström, präst
- Bellan Roos - Inez, Lovisas hushållerska

	Sjunde himlen
Originaltitel:	'
År:	1956 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1956)
Land:	Sverige
Originalspråk:	Svenska
Genre:	Drama
Regissör:	Hasse Ekman
Manus:	Hasse Ekman
Originalmusik:	Jerry Högstedt
Medverkande (i urval):	Sickan Carlsson, Hasse Ekman, Gunnar Björnstrand
Producent:	Allan Ekelund
Filmbolag:	SF
Speltid:	92 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

- Doreen Denning - Lisa Brattström, bussvärdinnan
- Solveig Svensson - fröken Jonasson, sångerska
- Ulla-Britt Svensson fröken Jonasson, sångerska
- Hans von Otto - tysk reseledare i Hamburg
- Lars Egge - svenske ambassadören i Rom
- Lars Kåge - Liljekvist, legationssekreterare
- Margareta Henning - fru Liljekvist, bröllopsvittne
- Nils Whiten - ambassadbetjänten

Extern länk

Här saknas information! Du kan hjälpa Wikipedia genom att fylla i mer (http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Sjunde_himlen&action=edit)!

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Sjunde_himlen

Artikelkategorier: Svenska filmer | Dramafilmer

- Den här sidan ändrades senast 25 februari 2005 kl.17.27.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Svanen (film)

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Svanen (originaltitel: *The Swan*), amerikansk film från 1956 med Grace Kelly och Alec Guinness i huvudrollerna. Regisserad av Charles Vidor.

Extern länk

- IMDb The Swan (<http://www.imdb.com/title/tt0049815>)

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Svanen_%28film%29

Artikelkategorier: Amerikanska filmer

- Den här sidan ändrades senast 29 oktober 2004 kl.00.52.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Swing it, fröken

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Swing it, fröken, är en svensk film från 1956.

Handling

Skolan får en ny engelskalärarinna, fröken Lind. Hon flyttar in hos familjen Nilsson, vars son Sigge hellre övar med trumpetten än pluggar tyska. Men den propra fröken Lind får Sigge att ta sig i kragen och plugga ordentligt. Men då blir hans klasskamrat Sanna, som länge försökt lägga an på Sigge sur och tror att han inte vill se henne mer.

Om filmen

Gösta Ekman gjorde sin filmdebut som skådespelare i *Swing it, fröken*.

	Swing it, fröken
Originaltitel:	<i>Swing it, fröken</i>
År:	1956 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1956)
Land:	Sverige
Originalspråk:	Svenska
Genre:	Drama
Regissör:	Stig Olin
Manus:	Stig Olin
Originalmusik:	Bengt Hallberg
Medverkande (i urval):	Alice Babs, Ingvar Kjellson, Pia Skoglund
Producent:	Rune Waldekrantz
Filmbolag:	[[[]]]
Speltid:	101 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Rollista

- Alice Babs - Alice Lind, lärarinna i engelska
- Ingvar Kjellson - Robert Roos, lektor och klassföreståndare
- Pia Skoglund - Sanna Blom, elev
- Lasse Sarri - Sigvard "Sigge" Nilsson, elev
- Hjärdis Petterson - Alma Ståhlberg, rektor
- Gösta Ekman - Erik, elev
- Sven Almgren - Lasse Roos, Robert Roos son
- Sif Ruud - fru Nilsson, Siggas mor
- Peter Lindgren - Bi, lektor
- Bengt Schött - Klang, musiklärare
- Margit Andelius - Greta And, lärarinna
- Märta Arbin - Selma, hushållerska hos Roos
- Einar Axelsson - Fred, tjuv
- Björn Gustafson - Sillen, tjuv
- Christina Schollin - Gunvor Dahl, elev
- Marianne Boivie - Liane Berglund, elev
- Helge Hagerman - poliskommissarien
- Inger Axö - elev
- Yvonne Axö - elev

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/Swing_it%2C_fr%F6ken

Artikelkategorier: Svenska filmer | Dramafilmer

- Den här sidan ändrades senast 5 april 2005 kl.15.03.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.

Åsa-Nisse flyger i luften

Från Wikipedia, den fria encyklopedin.

Åsa-Nisse flyger i luften, svensk film från 1956.

Handling

Åsa-Nisse har uppfunnit en väldigt snabb motor och han lyckas sälja patentet för 50 000 kronor. Men medan han och Klabbarparn är på skidsemester i Åre lyckas Sjökvist köpa motorn av Eulalia för 250 kronor.

Kritik

Far i frid. Alf Montán i Expressen 2 oktober 1956.

Lyteskomik i sin mest beklämande skepnad, dumhet staplad på dumhet. Kurt Salomonson i Arbetaren 2 oktober 1956

	Åsa-Nisse flyger i luften
Originaltitel:	<i>Åsa-Nisse flyger i luften</i>
År:	1956 (http://sv.wikipedia.org/wiki/Film%E5ret_1956)
Land:	Sverige
Originalspråk:	Svenska
Genre:	Komedi
Regissör:	Ragnar Frisk
Manus:	Lennart Palme
Originalmusik:	Sven Rūno,Walter Larsson
Medverkande (i urval):	John Elfström, Artur Rolén
Producent:	Gösta Sandin
Filmbolag:	Svensk Talfilm
Speltid:	94 minuter
Se även:	Film Lista Portal År

Rollista (i urval)

- John Elfström - Åsa-Nisse
- Artur Rolén - Klabbarparn
- Helga Brofeldt - Eulalia
- Mona Geijer-Falkner - Kristin
- ~~Gustaf Lövväs - Sjökvist~~
- Håkan Westergren - Direktör Jonsson
- Lasse Lönndahl - Skidläraren Bertil
- Bertil Boo - Sjungande skogvaktare
- Gösta Prüzelius - Landsfiskal Klöverhage
- Birgitta Andersson - Britta
- Kulörten Andersson - Knohultarn

Den här artikeln är hämtad från http://sv.wikipedia.org/wiki/%C5sa-Nisse_flyger_i_luften

Artikelkategorier: Svenska filmer

- Den här sidan ändrades senast 22 mars 2005 kl.19.09.
- Innehåll tillgängligt under GNU Free Documentation License.